

පළාත් පාලන සභරාව
GOVERNANCE
JOURNAL

2017 VOL - 07

பொதுமன்றம்து
19 DEC 2019
மாநகரம்து
யாழ்ப்பாணம்

Public Library
Sri Lanka

පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනය
SRI LANKA INSTITUTE OF LOCAL GOVERNANCE (SLILG)
(Ministry of Provincial Councils & Local Government)
17, Malasekara Mawatha, Colombo - 07

සළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනය
SRI LANKA INSTITUTE OF LOCAL GOVERNANCE (SLILG)

(Ministry of Provincial Councils & Local Government)

17, Malasekara Mawatha, Colombo - 07

Office : 011-2586259 / 011-2580307

Fax : 011-2580316 / 011-2581971

E-mail : info@slilg.gov.lk

Website : www.slilg.lk

SLILG is the statutory body mandated to ensure the development of human resources of Local Government Institutions and Provincial Councils in order to strengthen their institutional and management capacities and to function as the leading Centre for Training, Research and Consultancy Services on issues relating to local governance in Sri Lanka.

SLILG has set up of Eight (08) major divisions for Providing Training, Consultancy and Advisory Services and to embark on relevant research programmes as follows:

- General Management and Human Resource Development**
- Information Communication Technology**
- Physical Planning & Environment**
- Legal & Legislative Affairs**
- Research & Development**
- Engineering & Technical**
- Financial Management**
- Training & Academic**

facebook www.facebook.com/slilg.slilg

LinkedIn

<https://www.linkedin.com/in/slilg-sri-lanka-inst-of-local-governance-b2785a111/>

twitter

<https://twitter.com/Inosling>

YouTube

<https://www.youtube.com/channel/UCUewrYRQv5TDxgof0PDIYjQ>

පළාත් පාලන

සත්වන වෙළුම

2017 වර්ෂය

විකුණු
19 DEC 2019
மாநகர சபை
மாநகராட்சி

Deputy Director (Research)
Sri Lanka Institute of Local Governance
17, Malalasekara Mawatha,
Colombo. 07

Public Library
Jaffna.

9559CP
DLC

පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනයේ පර්යේෂණ හා
සංවර්ධන අංශයේ ප්‍රකාශනයකි

© පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය

ISBN 2012-5046

සියලු හිමිකම් ඇවිරිණි.

මෙම වෙළුමෙහි අඩංගු ඕනෑම කොටසක් නැවත පළ කිරීම සඳහා පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනයේ අවසර ලබාගත යුතු ය. මෙම සඟරාවේ පළවන ලිපි මඟින් ඉදිරිපත් කොට ඇති අදහස් හා විශ්ලේෂණ ඒ ඒ ලිපි සම්පාදකයින්ගේ පෞද්ගලික අදහස් දැක්වීම් වන අතර, එමඟින් පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනයේ මත පිළිබිඹු නොවේ.

මෙහි පළවන ලිපි සම්බන්ධයෙන් ඔබගේ අදහස් හා යෝජනා ද ඉදිරි කලාප සඳහා රචනා ද අපේක්ෂා කෙරේ. එවැනි ලිපි research@slilg.gov.lk විද්‍යුත් තැපෑල මඟින් මෙම ආයතනයට යොමු කළ හැකි ය.

පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය
පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනය
අංක 17, මලලසේකර මාවත, කොළඹ - 07.

දුරකතන අංක:- 011- 2 580 354
ෆැක්ස්:- 011- 2 580 316 / 011-2 581 971
විද්‍යුත් තැපෑල:- research@slilg.gov.lk

ආයතනික අධ්‍යයන කමිටුව

මහාචාර්ය සම්පත් අමරතුංග

ඉන්දු වීරසූරි

ඩී. පී. හෙට්ටිආරච්චි

උපදේශක මණ්ඩලය

සුජීවි සමරවීර - අධ්‍යක්ෂ / ප්‍ර.වි.නි

අජිත් රත්නායක - උපදේශක (භෞතික සැලසුම් හා පරිසර)

රුක්මන්ති කාරියප්පෙරුම - නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ (පුහුණු)

සංස්කරණය

පී. එස්. ධර්මරත්න - නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ (පර්යේෂණ හා සංවර්ධන)

සංස්කරණ සහාය

පී. කේ. රණසිංහ

පිටකවර නිර්මාණය

එච්. සජිත් දිල්මාන් ප්‍රනාන්දු

මුද්‍රණය

නියෝ ගැඹික් පුද්ගලික සමාගම, නුගේගොඩ

සංස්කාරකගෙන්

ප්‍රායෝගික අත්දැකීම් හා න්‍යායාත්මක තොරතුරු පාදක කොට විවිධ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ ලිපි රචනා කොට වාර්ෂික සඟරාවක් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම කාලීන වටිනාකමකින් යුක්ත වේ. විශේෂයෙන් පළාත් ආණ්ඩුකරණය සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කරමින් රචනා කරන්නා වූ ලිපි සහිත වාර්ෂික සඟරාවක හිඬුස මෙම කලාපය මගින් සම්පූර්ණ කිරීමට අවධානය යොමු කර ඇත.

දකුණු ආසියානු කලාපයේ දේශපාලන සහභාගීත්වය සම්බන්ධයෙන් විශේෂ අවධානය යොමු කරන අතර, මෙරට පළාත් පාලන ක්ෂේත්‍රයේ කාන්තා නියෝජනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම උදෙසා විශාල කතිකාවතක් ඇති වී තිබෙන වර්තමානයේ ඒ සම්බන්ධයෙන් විශේෂ අවධානය යොමු කොට රචනා කරන ලද ලිපි කිහිපයක් ඇතුළත් කිරීමට හැකි වීම මෙවර කලාපයේ විශේෂත්වයක් වශයෙන් සැලකිය හැකි ය.

දේශපාලන සහභාගීත්වය උදෙසා දකුණු ආසියානු කලාපයේ කාන්තාවන්ගේ යොමු වීම සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කරන ලිපි කිහිපයක් ද, වතුකර ස්ත්‍රීන්ගේ දේශපාලන නියෝජනය සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් කොට ඇති පර්යේෂණාත්මක ලිපිය ද වැඩිමනක් පාඨකයන්ගේ අවධානය යොමු කිරීමට සමත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

එසේම කාන්තාව හා දේශපාලන සහභාගීත්වය පිළිබඳ රචනාව මගින් ද මෙරට දේශපාලන කටයුතු උදෙසා අනෙකුත් ක්ෂේත්‍රයන්ට සාපේක්ෂව අඩු වටිනාකමක් ලැබීම සම්බන්ධව පුළුල් වශයෙන් අවධානය යොමු කොට ඇත.

13 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය යටතේ පරිසර කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් බලතල ද පළාත් සභා සතුවීමෙන් පසු එහි ප්‍රායෝගික භාවිතය හා වත්මන් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ගැටලු සම්බන්ධයෙන් ද කාලීන විවරණයක් කරනු ලබයි.

තව ද පළාත් පාලන ආයතනවල ක්‍රියාත්මක පුරවැසි ප්‍රඥප්තිවල ප්‍රායෝගික භාවිතය පිළිබඳ ලිපිය ද පළාත් පාලන ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධයෙන් උනන්දු සහගතය. එසේම අවසන් වශයෙන් ඉදිරිපත් කොට ඇති ලිපිය මගින් ද අතීත ලාංකීය කාන්තා දේශපාලන අත්දැකීම් වර්තමානය හා ගැළපීම සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කරනු ලබයි.

කාලීන විෂය මාතෘකා ඔස්සේ රචිත හරවත් ලිපිවලින් සමන්විත මෙවර පළාත් පාලන සඟරාව මගින් වත්මන් සමාජ කතිකාවත් ගණනාවක් පිළිබඳව පාඨක ප්‍රජාවගේ අවධානය යොමු කරවීමට ගෙන ඇති උත්සාහය සම්බන්ධයෙන් ලිපි සම්පාදකයින් සියලුදෙනාට ස්තූති පූර්වක ප්‍රණාමය පුද කළ යුතු ය.

එසේම මෙම කලාපය එළි දැක්වීම සඳහා නන් අයුරින් දායක වූ මෙම ආයතනයේ අදාළ අංශවල කාර්ය භාරය පිළිබඳව ද ස්තූතිය පිරිනැමේ.

පී. එස්. ධර්මරත්න,

සංස්කාරක - පළාත් පාලන සඟරාව

(නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ - පර්යේෂණ හා සංවර්ධන)

පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනය

අධ්‍යක්ෂකුමාගෙන්

ප්‍රායෝගික හේතූන් මත පසුගිය වසර දෙකකදී මෙම ප්‍රකාශනය එළි දැක්වීම සිදු කොට නොමැති ඇති අතර, වත්මන් පළාත් සභා හා පළාත් පාලන අමාත්‍ය ආයතන මගින් මුස්තකා මහතාගේ උපදේශකත්වය හා අමාත්‍යාංශ ලේකම් කමල් පත්මසිරි මහතාගේ මගපෙන්වීම යටතේ මෙම වසරේ සිට නැවත වරක් පළාත් පාලන සභාව එළි දැක්වීමට කටයුතු කොට ඇත.

පළාත් සභා හා පළාත් පාලන ක්ෂේත්‍රයට අදාළව කාලීන මාතෘකා ඔස්සේ විද්වත් කතිකාවත් ඇති කිරීම උදෙසා මෙම ආයතනය මඟින් වාර්ෂික සභාවක් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබයි.

මෙරට දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේ කාන්තා නියෝජනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ මූලික පියවරක් වශයෙන් පළාත් පාලනයේ කාන්තා නියෝජනය උදෙසා සියයට විසි පහක කෝටාවක් ලබාදීමට රජය විසින් කටයුතු කිරීම සුවිශේෂී අවස්ථාවක් ලෙස සැලකිය යුතු ය. එයට සමගාමීව මෙවර කලාපය මඟින් දේශපාලන කටයුතුවල නියැලීම උදෙසා කාන්තා දායකත්වය පිළිබඳව විශේෂ අවධානයක් යොමු කළ ලිපි කිහිපයක්ම අන්තර්ගත කිරීමට කටයුතු කොට ඇත.

දේශපාලනයේ නියුතු කාන්තා ප්‍රතිශතය ඉතා අවම මට්ටමක පවතින ශ්‍රී ලංකාවේ මේ සඳහා බලපා ඇති හේතු සාධක හා එම තත්ත්වය මගහරවා ගැනීමට ගත යුතු පියවරයන් සම්බන්ධයෙන් ද මෙම ලිපි මඟින් විශේෂ අවධානය යොමු කොට ඇත. මීට අමතරව විමධ්‍යගත බලතලවල ප්‍රායෝගික භාවිතය හා පළාත් පාලන ආයතනවල සේවා සැපයුම් ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් ද අනෙකුත් ලිපිවලින් අවධානය යොමු කොට ඇත.

මෙහි පළවන රචනා බොහොමයක් කාලීන ප්‍රායෝගික පර්යේෂණ පදනම් කොට ඉදිරිපත් කොට තිබීම ද විශේෂයක් ලෙස සැලකිය හැකි අතර, පොදු මහත් පාඨකයින්ට මෙන්ම ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන කටයුතුවල නියැලෙන්නන්ට ද, ඒ සම්බන්ධයෙන් විවෘත සංවාදයකට යොමු වීම උදෙසා ඉවහල් වනු ඇතැයි ද විශ්වාසය පළ කරමි.

සුජීවි සමරවීර

අධ්‍යක්ෂ/ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී

පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනය

දකුණු ආසියානු කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගිත්වය
සමිත්ද ශ්‍රෝතරත්න 01

චතුකර ස්ත්‍රියගේ දේශපාලන නියෝජනය 124
එම්. එන්. විනිෂියා, ලසන්ත ද සිල්වා

කාන්තාව හා දේශපාලන සහභාගිත්වය 155
එම්. ඒ. එන්. රසාංජලී පෙරේරා

Devolution of Power and Environmental Management under the 13th Amendment to the 1978 Constitution: 172
Sarath Mathilal De Silva

පළාත් පාලන ආයතනයන්හි පුරවැසි ප්‍රඥප්ති භාවිතය 195
එම්.කේ. නදීකා දමයන්ති, යු.එල්. හිමාෂා ඩිල්ෂානි පෙරේරා

අතිත ලාංකීය කාන්තා දේශපාලන අත්දැකීම්වල වත්මන් භාවිතය 222
ගංගානි රණසිංහ

පළාත් පාලන ආයතන තුළ කාන්තා නියෝජනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම 244

ලිපි සම්පාදකයෝ

සමිත්ද ඥානරත්න

බී.ඒ. (ජේරා.), එම්.ඒ. (ජේරා.)

ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ කථිකාචාර්ය

එම්. එන්. විනිෂියා මුණසිංහ

බී.ඒ. (සබරගමුව), එම්. ඒ. (කොළඹ)

සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ තාවකාලික කථිකාචාර්ය,

ලසන්ත ද සිල්වා

බී.ඒ. (ජ'පුර)

මාධ්‍යවේදී (උභව ප්‍රජා ගුවන් විදුලිය)

ආචාර්ය එම්. ඒ. එන්. රසාංජලී පෙරේරා

බී.ඒ., එම්.ඒ. (කොළඹ), පී. එච්.ඩී. (ජ'පුර)

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයන අංශයේ කථිකාචාර්ය

Prof. S. Sarath Mathilal De Silva

LLB (Col), LLM (Col) - in Constitutional & Administrative Law, LLM (West London) - International Intellectual Property rights and Commercial law, MPhil / in Constitutional law, BA (sp), MA (USJ)

එම්.කේ. නදීකා දමයන්ති

බී.ඒ. (කැලණිය), පී.ඒ.ඩී. (කොළඹ), එම්.ඊල්. (ජේරාදෙණිය), එම්.පී.පී.පී.

(බංගලිදේශය) කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයන අංශයේ කථිකාචාර්ය

යු. එල්. හිමානා ඩිල්හානි පෙරේරා
බී.ඒ. (කැලණිය)

ගංගානි රණසිංහ

බී.ඒ., එම්.එස්.එස්.සී. (කැලණිය),
පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනයේ වැඩසටහන් නිලධාරි-
(පර්යේෂණ)

දකුණු ආසියානු කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගිත්වය

සමිත්ද ශ්‍රෝතරත්න

දේශපාලන විද්‍යාවේ පුරෝගාමී චින්තකයෙක් වශයෙන් අප අවිවාදයෙන් යුතුව පිළිගන්නා ඇරිස්ටෝටල්ගේ මතවාදයට අනුව ලෝකයේ උපත ලබන සෑම ජීවියෙක්ම දේශපාලන සත්ත්වයෙක් වශයෙන් හඳුනාගත හැකි ය. ඒ අනුව ජීව විද්‍යාත්මක වශයෙන් ස්ත්‍රීන් හා පුරුෂයන් වශයෙන් සිදු කරනු ලබන බෙදීමෙන් පරිබාහිරව සියලුම මානව ජීවීන් දේශපාලන ජීවීන් වශයෙන් අර්ථ දක්වනු ලබයි. එහිදී දේශපාලනය යන්න දෙන ලද්දක් නොවන අතර, එය නිර්මාණය කරගන්නා ලද්දක් බව පැහැදිලි වෙයි.

මේ අනුව දේශපාලනය යන්න සමාජයට සම්බන්ධ දෙයකි. පුළුල්ව බලන කල දේශපාලනය මතු වන්නේ සීමිත සම්පත් ඇති තත්ත්වයක් තුළයි. එනම්, පවතින සම්පත් කවරාකාරයෙන් බෙදිය යුතු ද යන්න පිළිබඳව ඇති විවිධ මත සැලකිල්ල හා ආශාවන් අතර ඇතිවිය හැකි ගැටුම් හෝ ආරවුල් සහිත අවස්ථාවකදී ය. දේශපාලනය පිළිබඳ තවත් මතවාදයකින් ප්‍රකාශ වූයේ දේශපාලනය යනු බලය ලබාගැනීම සඳහා කරන්නාවූ අරගලයක් වශයෙනි. මේ තත්ත්වය මෙම ස්ත්‍රී පුරුෂ බෙදීම මත පදනම්ව සාකච්ඡා කළ හැකි ය. විශේෂයෙන්ම සලකා බැලීමේදී සමාජයීය වශයෙන් සමාජය තුළ පවතින අදහස වන්නේ ස්ත්‍රීන්ට සාපේක්ෂව පුරුෂයන් බලවත් මානව කොට්ඨාසයක් වන බවයි. ඒ හේතුවෙන් සෑම අවස්ථාවකදී ම සම්ප්‍රදාය විසින් පුරුෂයාට සාපේක්ෂව ස්ත්‍රීය දෙවන හා දුබල තැනකෙහිලා සලකනු ලබයි.

වර්තමාන ලෝක දේශපාලනය දෙස බැලීමේදී විශේෂයෙන්ම දකුණු ආසියාවේ සම්ප්‍රදාය ගරුක සමාජ පවතින රටවල් සෑම එකකම

පාහේ දේශපාලන පද්ධතිය තුළ ස්ත්‍රීන්ගේ සහභාගීත්වය ඉතාම අවම මට්ටමක පැවති බවට ඉතිහාසය සාක්ෂි දරයි. මේ අනුව දකුණු ආසියාව කේන්ද්‍ර කරගනිමින් අදාළ රටවල්වල කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය සම්බන්ධයෙන් පවතින කාලීන තත්වය සමාජ විද්‍යාත්මක දෘෂ්ටියෙන් විග්‍රහ කිරීම මෙම ලිපිය මගින් සිදුකරනු ලබයි. විශේෂයෙන්ම දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය අවම මට්ටමක පැවතීම සම්බන්ධයෙන් බලපා ඇති හේතු සාධක විශ්ලේෂණය කිරීමත්, කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය වඩා වර්ධනය කරගැනීම සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් කළ හැකි නිර්දේශ පිළිබඳවත් කරුණු මෙම ලිපිය ඔස්සේ තුලනාත්මක වශයෙන් නිදසුන් හා සාක්ෂි සහිතව දීර්ඝ ලෙස සාකච්ඡා වෙයි.

අවසානයේ මෙම ලිපිය මගින් කාන්තාව හා දේශපාලනය අතර පවතින සම්බන්ධතාවේ කාලීන හා අත්‍යවශ්‍ය පැතිකඩක් වන කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වයේ කාලීන ප්‍රවණතා පිළිබඳ දකුණු ආසියානු රටවල් ආශ්‍රයෙන් සමෝධානික අවබෝධයක් ලබාගැනීමට හැකියාව ලැබෙන බවත් පසක් කළ යුතු ය.

2. කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය පිළිබඳ හැඳින්වීමක්

දේශපාලනය යන්න බලය සඳහා කරනු ලබන අරගලයක් වන බවත් මෙලොව උපත ලබන්නා වූ සෑම මානව ජීවියෙක්ම දේශපාලන සත්ත්වයෙක් වන බවත් සැවොම පිළිගන්නා මතයකි. ඒ අනුව අප මෙහිදී මූලික වශයෙන් දේශපාලන සහභාගීත්වය යනු කුමක්දැයි නිවැරදිව හා පැහැදිලිව හඳුනාගත යුතු ය.

“දේශපාලන කටයුතුවලට සහභාගී වීම යනු පාලකයන් තෝරා ගැනීමට ඇති අයිතිය හා පාලන බලය ලබාගෙන ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. ඒ

අනුව සමාජයක සාමාජිකයින් තම පාලකයන් තෝරා ගැනීමේ කාර්යයට සහභාගී වීමත් සෘජුව හා වක්‍රව රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති තීරණය කිරීමේ කාර්යයට සම්බන්ධ වීමත් දේශපාලන සහභාගීත්වය වශයෙන් හැඳින්විය හැකිය” (ලියනගේ, 1998, පි219).

අප දන්නා පරිදි සරලව බලන කල්හි කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය යනු ඡන්දදායකයෙකු ලෙස පමණක් දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීම නොවන අතර, දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය යන්න මගින් අර්ථවත් වන්නේ රටක තිබෙන ආර්ථික, සමාජ, සංස්කෘතික හා දේශපාලන ගැටලුවලට විසඳුම් සෙවීමේදී කාන්තාවගේ සහභාගීත්වය ක්‍රියාකාරීව හා ඵලදායී අයුරින් යොදා ගැනීමයි. රටක් සංවර්ධනය කරා යන ක්‍රියාවලිය වඩා සාර්ථක අංශයක් බවට පත්වීමට නම් එකී කාර්යය සඳහා කාන්තාවගේ දායකත්වය ලබාගැනීම අත්‍යවශ්‍ය සහ අනිවාර්ය නිර්ණායකයක් වන බවට විවිධ දේශපාලනික හා සමාජ විචාරකයින් අවධාරණය කර තිබෙයි.

සාම්ප්‍රදායිකත්වය ගරු කරන පැරණි සමාජ ක්‍රමය තුළ පැවති සාමාන්‍ය අදහස වූයේ දේශපාලනය යන්න වඩාත්ම සුදුසු වන්නේ පුරුෂයන්ට වන බවයි. විශේෂයෙන්ම පුරුෂ මූලික සමාජ ක්‍රමයන්හිදී කාන්තාවට සාපේක්ෂව පුරුෂයන් ඉහළ තැනකෙහිලා සැලකීම ඊට හේතු කාරක විය. එහිදී දේශපාලනික ක්‍රියාවලිය තුළ පවතින මූල්‍ය ශක්තිය, ශරීර ශක්තිය, බලය, ප්‍රවණත්වය, සමාජ සබඳතා වැනි සාධක හේතුවෙන් කාන්තාවට වඩා පුරුෂයින් දේශපාලන ක්‍රියාවලිය සඳහා වඩා යෝග්‍ය පිරිස බවට සමාජය තුළ ආකල්පයක් ඇත. බොහෝ රාජ්‍යවල වර්තමානයේ දේශපාලන සන්දර්භයන් තුළ දක්නට ලැබෙන ප්‍රවණතාවන් වන දැඩි තරඟකාරී බව, චරිත සාතනය කිරීම්, ප්‍රචාරණ කටයුතු සඳහා දැවැන්ත මුදල් ප්‍රමාණයක් වියදම් කිරීමට

සිදුවීම, මැතිවරණ මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලිය, මනා සංවිධානයමය කාර්යයක් මගින් ඉදිරියට ක්‍රියාත්මක කිරීමට පැවතිය යුතු හැකියාව ආදී ක්‍රියාදාමයන් හේතුවෙන් දේශපාලනික ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් පුරුෂයාට වාසිදායක තත්වයක් උදාකරන බව පෙනී යයි. කාන්තාවට අවාසිදායක අයුරින් බලපෑම් කරන්නා වූ මෙකී සාධක හේතුවෙන් දේශපාලනික ක්‍රියාවලිය තුළ කාන්තාවගේ සහභාගීත්වය අඩු වීම මෙන්ම කාන්තාව ඒ සම්බන්ධයෙන් පසුගාමීත්වයට හා අධෛර්යට පත්වීමට බලපෑම් කරනු ලබයි. මෙහි අවසාන ප්‍රතිඵලය වන්නේ කාන්තාව දේශපාලනික කටයුතුවලින් කෙමෙන් කෙමෙන් ඉවත් වීමයි.

තත්වය මෙසේ වුව ද කාන්තාවගේ ක්‍රියාකාරී දේශපාලන සහභාගීත්වයේ අගය කාන්තාවාදීහු අවධාරණය කරති. මෙහිදී දේශපාලනයේදී හා තීරණ ගැනීමේදී ජනගහන අනුපාතය හා සමානවම කාන්තා නියෝජනය පැවතිය යුතු යැයි අවධාරණය නොකෙරෙයි. නමුත් දේශපාලනික ක්‍රියාවලිය තුළ තීරණ ගැනීම හා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියේදී කාන්තාවගේ අදහස් ඒ තුළ නියෝජනය වීම අත්‍යවශ්‍ය වෙයි. ඒ අනුව කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය යන්න තුළ ගැබ්වී ඇත්තේ දේශපාලනික ක්‍රියාවලිය සඳහා කාන්තාවගේ ගුණාත්මක නියෝජනයක් තිබිය යුතු බවයි. කාන්තාවගේ විශේෂ සැලකිල්ලට ලක්වන නිවාස හිඟය, දරුවන් හා වැඩිහිටියන් රැකබලා ගැනීම, නිවාස ආශ්‍රිත ගෘහීය කටයුතු, ළමා හා මාතෘ සායන, මාතෘ දාරකානිවෘද්ධි මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම වැනි දෑ සම්බන්ධ ගැටලුවලට පිළිතුරු ලබාදීම දේශපාලන පද්ධතිය සමඟ ඍජුව සම්බන්ධ නොවූව ද ප්‍රායෝගික තලය තුළ එවැනි දෑ පිළිබඳව තීරණ ගැනීම, ඒවාට විසඳුම් ඉදිරිපත් කිරීම මෙන්ම ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය ආදී ක්‍රියා දේශපාලනය සමඟ ඍජුව සම්බන්ධ වෙයි. නමුත්

වර්තමානයේ පවා දේශපාලනය තුළ පවතින සම්ප්‍රදායික අදහස් නිසා විධිමත් දේශපාලන ආයතන හා දේශපාලනික පක්ෂ ක්‍රියාකාරකම්වලින් මේවා ඉවත්වී නොසලකා හරින මට්ටමකට පැමිණ තිබෙයි.

කාන්තාවගේ දේශපාලනික සහභාගීත්වය පිළිබඳව සම්ප්‍රදායික සමාජය තුළ පැවති අදහස් හා මතවාද පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී හින්දු සමාජය තුළ පැවති තත්වය පහත දැක්වෙන අයුරින් ඉදිරිපත් කළ හැකි ය.

“වෙල්ලාල නොවන කුලවලට (එනම් උසස් කුලයේ වෙල්ලාල කණ්ඩායමට වඩා සමාජ තරාතිරම අතින් පහත් කුලවලට) ද ගැහැණුන්ට ද ඡන්ද අයිතිය දීම වූ කලී අසංවර රංචු මඟින් පාලන කරනු ලැබීම කරා මඟ පාදන බරපතල වරදක් පමණක් නොව හින්දු ජීවන ක්‍රමයට පිළිකුල් සහගත දෙයක් ද වේ” (තිරුවන්දන්;1998:පි,01).

ඉහත ප්‍රකාශය සිදු කරන ලද්දේ බ්‍රිතාන්‍ය යුගයේදී ඩොනමෝර් කොමිසම ශ්‍රී ලාංකික ජනතාවහට සර්වජන වැඩිහිටි ඡන්ද බලය ප්‍රදානය කිරීමට ආසන්නව තිබියදී, එකල ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනයේ නිරත වී සිටි හින්දු දේශපාලනඥයකු විසිනි. ඒ අනුව සම්ප්‍රදායික අදහස්වලට අනුව කුල භේදය හා සමානවම කාන්තාව දේශපාලනයට සම්බන්ධ කරවා ගැනීම යනු ඉතා පහත් හා අසංවර ක්‍රියාවලියක් වූ බව පසක් කළ යුතුය. විශේෂයෙන්ම සමාජය තුළ පහත් යැයි සම්මත කුලවලට ලැබෙන හිමිවන ඉතා කටුක හා පහත් සමාජ වරප්‍රසාදයන්ට එය සමාන කර තිබෙයි.

අනෙක් අතට කාන්තාව වූ කලී දැනුම හා බුද්ධි මට්ටම අතින් ද පුරුෂයාට වඩා පහළ තත්වයක් හොබවන්නියක් වන බවටත්, තීන්දු තීරණ ගත යුත්තේ පුරුෂයින් විසින් වන බවත් ඒ සඳහා අදහස් හෝ

උපදෙස් දීමට පවා කාන්තාව නුසුදුසු බවටත් පහත ප්‍රකාශය තුළින් අවධාරණය වෙයි.

“ඔබට දැනුම, දේශපාලනය හා මනුෂ්‍ය ස්වභාවය ගැන ඔවා දීමට ගැහැණුන්ට පුළුවන්ද?”

(තිරුවන්දන්;1998: පි,01).

මෙවැනි අදහස් හා ප්‍රකාශ තුළින් පැහැදිලි වන්නේ විශේෂයෙන්ම දකුණු ආසියාතික සම්ප්‍රදායික සමාජ තුළ කාන්තාව සම්බන්ධයෙන් පවතින පරමාදර්ශී සංස්කෘතික රාමුව තුළින් ඵල්ල වන පීඩනය කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය කෙරෙහි ඵල්ල කරන බලපෑම කෙතරම් පීඩාකාරී හා තීව්‍ර එකක් වන බවයි.

මේ ආකාරයේ වූ තත්ත්වයන්ට හා අදහස්වලට විකල්ප මතයක් වශයෙන් දේශපාලනය, ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම හා තීන්දු තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය තුළට කාන්තාවන් විසින් ප්‍රමුඛතාවය දෙනු ලබන විෂය ක්ෂේත්‍රයන් ඇතුළත් කිරීම සිදු කළ යුතුය. ඒ මගින් කාන්තාවන්ගේ දැනුම හා හැකියාවන් භාවිතයට පැමිණෙන අතර එක්තරා ආකාරයකින් දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වයට ඉඩකඩ විවර වීමකි. එමෙන්ම එබඳු කරුණුවලට දේශපාලනමය හා නීත්‍යනුකූල අගයක් දීමට ක්‍රියා කිරීම තුළින් ද මේ සඳහා ප්‍රමුඛත්වයක් ලබාදිය හැකි ය. තව ද කාන්තාවගේ පහත් සමාජ හා ආර්ථික තත්ත්වයට හේතුවී ඇති තීරණ ගන්නා මට්ටමේ දේශපාලන ආයතන තුළ ප්‍රමාණවත් ලෙස කාන්තාව නියෝජනය නොවීම වැනි උග්‍රතා මගහරවා ගැනීම කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය යන්න තුළදී ඉතා වැදගත් වෙයි. මෙම බල සතුකරණය කිරීම මගින් ඇයගේ සමාජ, ආර්ථික හා දේශපාලන වර්ධනයට අත්‍යවශ්‍ය නීති හා ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධන සැලසුම් ආදිය සඳහා කාන්තාවගේ සහභාගීත්වය

ප්‍රමාණාත්මක මෙන්ම ගුණාත්මක වශයෙන් ද ලබාගනිමින් රටක නීතිරීති හා ප්‍රතිපත්ති මෙන්ම සංවර්ධන සැලසුම් වඩා ඵලදායකව සකස් කරගැනීමේ හැකියාව උදාවනු ඇත. ඒ අනුව කාන්තාවගේ ක්‍රියාශීලී දේශපාලන සහභාගීත්වය තුළින් ඇයගේ පෞද්ගලික ජීවන රටාව තුළ සැලකිය යුතු ආකාරයේ වෘද්ධියක් ඇතිවන බැවින් එම තත්වය ඇයගේ පවුලට මෙන්ම සමස්ත සමාජ ක්‍රමයටම එය සෘජුවම බලපෑම් කරයි. එබැවින් කාන්තාව දේශපාලනයට සහභාගී කරවා ගැනීම යනු පවුල තුළින් සිදු කළ හැකි සමාජ සංවර්ධනයක් වශයෙන් ද අර්ථ ගැන්විය හැකි ය.

වර්තමානයේ දේශපාලනය යන්න නිර්වචනය වී ඇත්තේ ඉතාම අප්‍රියජනක අත්දැකීම් විදිය හැකි එමෙන්ම ඉතාම ප්‍රවණ්ඩකාරී, වංචාව, දූෂණය හා අනෙකුත් අපරාධ රජ කරවන ප්‍රපංචයක් වශයෙනි. විශේෂයෙන්ම මේ තත්වයට හේතු වී ඇත්තේ දේශපාලන ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ බොහොමයක්දෙනා පුරුෂයන් වීමයි. නමුත් ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවීය බෙදීම තුළ පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව කාන්තාවන් පිළිබඳ පවතින ආකල්පය වන්නේ කාන්තාවන් ඉතා සුමට, මෘදු මොළොක්, ලාලිතා සම්පන්න පිරිසක් වන බවයි. ඒ අනුව දේශපාලනය තුළ වර්තමානයේ පවතින්නා වූ ඉහත දක්වන ලද ආකල්පය වෙනස් කිරීම උදෙසා කාන්තාවන් සතු ඉහත ලක්ෂණ යොදාගත හැකි බව පෙන්වාදිය හැකි ය. මේ සඳහා අනිවාර්යෙන්ම දේශපාලනය තුළ කාන්තා සහභාගීත්වය හා ක්‍රියාකාරීත්වය ඉහළ නැංවිය යුතු ය.

තවත් ලෙසකින් විග්‍රහ කිරීමේදී කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය යනු සෑම දේශපාලන කටයුත්තකදීම සමාන අයුරින් සම්බන්ධ වීමට පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව ස්ත්‍රීන්ටත් සමාන අවස්ථාව ලබාදීමයි. මේ තුළින් දේශපාලනික ක්‍රියාවලිය තුළ දේශපාලන

සමානාත්මතාවය ගොඩ නැංවිය හැකි ය. මේ ආකාරයෙන් දෙපාර්ශවයටම සමාන අවස්ථාව නොමැති වීම එක්තරා ලෙසකින් කාන්තාවන්ගේ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීමකි. එමෙන්ම සමාජ අසමානතාවය ද තහවුරු වීමක් වශයෙන් ද මෙම තත්වය හඳුන්වාදිය හැකි ය. තව ද පුරුෂයන්ගේ අදහස්වලට පමණක් ප්‍රමුඛතාවය ලබාදී සකස් කරනු ලබන ප්‍රතිපත්ති හා සමස්ත සංවර්ධන ක්‍රියාවලියම ඒකපාර්ශවික බවක් ගැනීම තුළ විශාල දුර්වලතා හා අභියෝගයන්ට ප්‍රයෝගික තලය තුළදී මුහුණ දීමට සිදු වෙයි.

එමෙන්ම සම්ප්‍රදායිකව කාන්තාවට හිමි වූ කාර්ය කොටස් පිළිබඳ සලකා බලා එමගින් ඇය විසින් ලබා ඇති අත්දැකීම් කාලානුරූපීව තහවුරු කරමින් කාන්තාවගේ විශේෂ ප්‍රාගුණය දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයට දායක කරගැනීමට හැකියාව ලැබීමත් දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වයක් වශයෙන් අර්ථ දැක්විය හැකි ය.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සංකල්පය අනුව බලන කළ සම්පත් බෙදී යාම හා දේශපාලන කටයුතුවලට සහභාගීවීමේදී ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවයට ගරු කිරීමෙන් හා එය ආරක්ෂා කරගැනීමට ක්‍රියාකිරීමෙන් දෙපාර්ශවයේම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ආරක්ෂා වේ. ඒ අනුව කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය යනු සමාජය තුළ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ස්ථාපිත කිරීමකි. සත්‍ය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක් දැකිය හැක්කේ අයිතීන් මෙන්ම වගකීම් ද සමාන අයුරින් ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාර්ශවය අතරම බෙදී ගියහොත් පමණි. එහෙයින් පුරුෂයන් හා සමානවම කාන්තාව අන්තර්ජාතික, ජාතික, ප්‍රාදේශීය හා ප්‍රජා මට්ටමේ දේශපාලන කටයුතුවලට මෙන්ම තීන්දුතීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියටත් සහභාගී කරගැනීම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ නොබෙදුණු බව, ප්‍රත්‍යක්ෂ බව

හා සත්‍යගරුක බව ආරක්ෂා කරගනිමින් කාන්තාව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සංකල්පය තුළින් දේශපාලනයට සහභාගීකරවා ගැනීමක් වශයෙන් පෙන්වාදිය හැකි ය.

මේ ආකාරයට විග්‍රහ කිරීමේදී පැහැදිලි වන්නේ සමාජය තුළ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය විවිධ දෘෂ්ටිකෝණයන් තුළින් විග්‍රහ කළ හැකි බවයි. ඒ තුළින් සමාජයට යම් යම් ප්‍රතිලාභයන් ද ජනිත කරගත හැකි බවත් තවදුරටත් පැහැදිලි කරගත හැකි ය. විශේෂයෙන්ම රටක සංවර්ධනය, ප්‍රතිපත්ත සම්පාදනය මෙන්ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ද ආරක්ෂා කරගැනීමට ද හැකියාව ලැබෙන බව පෙනී යයි. එමෙන්ම කාන්තාවගේ තත්වය ඉහළයාම මගින් සමාජයේ මූලිකම ඒකකය වන පවුල් සංස්ථාවේ වෘද්ධිය ඉහළ යාම හේතුවෙන් එය සමස්ත සමාජයට ද බලපෑම් කරනු ලබන බවත් අවබෝධ විය. මේ අනුව සමස්තයක් වශයෙන් දේශපාලන රාමුවක තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට පූර්ණ සහභාගීත්වය සැපයීමටත්, රටේ දේශපාලන සමාජ ආර්ථික සංවර්ධනයට දායක කරගනිමින් ඇයගේ අභිලාෂයන් හා ප්‍රාර්ථනා ඉටුකරගැනීමට මඟ පෑදීම කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය යන්න තුළින් අර්ථවත් වෙයි. දකුණු ආසියානු සමාජයේ රටවල කාන්තාව දේශපාලන ක්‍රියාවලිය තුළට සම්බන්ධවන ආකාරය හා එහි කාලීන ප්‍රවණතාව පිළිබඳ මෙම ලිපියේ ඉදිරි කොටස් ඔස්සේ කරුණු ඉදිරිපත් කෙරෙයි.

3. දකුණු ආසියාවේ කාන්තා ව්‍යාපාර

මෙහිදී බලාපොරොත්තු වන්නේ ශ්‍රී ලංකාව සහ ඉන්දියාව කේන්ද්‍ර කරගනිමින් දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ ක්‍රියාත්මක වූ කාන්තා ව්‍යාපාර සම්බන්ධයෙන් යම් පැහැදිලි කිරීමක් සිදු කිරීමයි. විශේෂයෙන්ම දේශපාලනය තුළ කාන්තා සහභාගීත්වය පිළිබඳ

Public Library
Jaffna

සාකච්ඡා කිරීමේදී කාන්තාවන්ගේ සක්‍රීය දායකත්වය ලැබෙන කාන්තා ව්‍යාපාර පිළිබඳව මූලික අවබෝධයක් ලබාගැනීම ඉතා වැදගත් වෙයි. සමාජ ව්‍යාපාරයක් තුළින් සමාජය තුළ නිර්මාණශීලී වෙනසක් ඇති කළ හැකි අතර, සමාජයේ අසමානතාවයට විරුද්ධව හඬක් නැගීම ද සිදු කළ හැකි ය. මේ අනුව ශ්‍රී ලංකාව සහ ඉන්දියානු සමාජයන්හි පැවති දේශපාලනය හා සම්බන්ධ කාන්තා ව්‍යාපාර පිළිබඳව කරුණු මේ තුළ සාකච්ඡාවට ලක් වෙයි.

3.1. ඉන්දියානු සමාජයේ කාන්තා ව්‍යාපාර

දකුණු ආසියානු සමාජය සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡාවේදී ඉන්දියාවට ප්‍රධාන තැනක් හිමි වෙයි. විශේෂයෙන්ම කාන්තාවගේ පාර්ශ්වයෙන් අදහස් දැක්වීමේදී ඉන්දීය සමාජය තුළ කාන්තාවට හිමිවූ තත්වය අතිශය දුක්ඛදායක වෙයි. ඉන්දීය කුල ක්‍රමය තුළ පහත් කුලවලට අයත් පිරිස් පීඩාවට පත්වූයේ යම් සේ ද ඒ ආකාරයෙන්ම කාන්තාවන් ඉන්දීය කාන්තාවයන් පීඩාවට ලක් වූවා ය. ඉන්දියාවේ කාන්තාවගේ තත්වය ඓතිහාසික යුගයෙන් යුගයට හා රටේ ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට වෙනස් වී ඇත. එමෙන්ම පන්තිය, ආගම හා ජනවර්ගය අනුව විවිධත්වයක් ද දැකිය හැකි ය. එසේ වුව ද පොදු තත්වය වූයේ පිතෘ මූලික ක්‍රමයක සීමා තුළ මර්දනයට හා ආධිපත්‍යයට පාත්‍ර වූවකි. ගැහැනිය ගොවි පවුලකට අයත් වුවත් උසස් කුලයක පවුලකට අයත් වුවත් පුරුෂ ආධිපත්‍යයට හා අවවාදවලට ප්‍රශ්න කිරීමකින් තොරව අවනත විය යුතු ය. එමෙන්ම කාන්තාව ජීවිතයේ සීමාවන් හා නියම කළ වෙනත් බොහෝ සමාජ සිරිත් විරිත්වලට ද ගොදුරු වූ තැනැත්තියක් ද වූවාය. 19 වන සියවස තුළ

යුරෝපීයයන්ගේ ආකල්පය වූයේ කාන්තාවන්ගේ මෙම පහත් තත්වය තුළින් රටේ නොදියුණු බව පිළිබිඹු වන බවයි.

කෙසේ වුවත් ඉන්දියානු කාන්තාවන් වෙත වූ සමාජමය දුෂ්ටකම්වලට විරුද්ධ ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපාර ආරම්භ වූයේ 19 වන සියවස මුල් භාගයේදීය. මේ ආකාරයෙන් කාන්තා ව්‍යාපාර ආරම්භ වීමට තුඩුදුන් හේතු අතර, ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනයේ ප්‍රතිඵල, මිෂනාරී කටයුතු, න්‍යෂ්ටික පවුල් සංකල්පය, බටහිර ලිබරල්වාදී සංකල්ප මෙන්ම වෙනත් බාහිර හා අභ්‍යන්තර සාධක ද ප්‍රධාන වෙයි. මෙම කාන්තා අයිතීන් උදෙසා දියත් කළ ව්‍යාපාරයේ පුරෝගාමී චරිතය වූයේ බටහිර නිදහස් චින්තනයේ බලපෑමට ලක්වී සිටි රාජා රාමීමෝහන් රෝයි ය. එහිදී සති පූජාව, බහුභාර්යා සේවනය, කාන්තා අධ්‍යාපනය හා කාන්තා දේපල අයිතිය පිළිබඳ කරුණු මූලික කරගෙන අයිතිවාසිකම් ව්‍යාපාරය ඉදිරියට දියත් කරන ලදී. සති පූජාවට එරෙහිව දැක්වූ අදහස් තුළ පහත ප්‍රකාශය ඉතා වැදගත් වෙයි.

“විවාහයේදී නම් බිරිඳ ඇගේ සැමියාගෙන් අඩක් යයි පිළිගනු ලබන්නීය. එහෙත් ඉන්පසු කටයුතුවලදී ඇයට සලකන්නේ පහත් සතෙකුටත් වඩා නීව අන්දමට ය. ගැහැනියගෙන් නිවසෙහිදී වහලියකගෙන් මෙන් වැඩ ගනියි.....ගේ ශුද්ධ කිරීමට....වලං පිඟන් සේදීමට... බීම අතු ගෑමට..... රෑ දවල් දෙකේ ආහාර පිසීමට..... සැමියාටත් පියාටත් නැන්දම්මාටත් මස්සිනාලාටත් නෑදෑයින්ට හා මිතුරන්ටත් කෑම පිළියෙල කරදීමට ඇයට සිදු වෙයි” (ජයවර්ධන;2004:පි.7).

මෙම සති පූජා ක්‍රමයට එරෙහිව හින්දු චින්තනය සංවිධානය කිරීම හේතුවෙන් 1829 වසරේදී එය සාපරාධී වරදක් බවට පත් කරමින්

නීති පැනවීමට ආණ්ඩුවට හැකියාව ලැබුණේ ඒ පිළිබඳ ප්‍රබල මහජන මතයක් ගොඩ නැගීම හේතුවෙනි.

ඉන්දියාවේ සමාජ ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපාරවල අවධානය යොමුවූ තවත් ක්ෂේත්‍රයක් වූයේ හින්දු කාන්තාවන්ගේ දේපල අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රශ්නයයි. එවකට පැවති ව්‍යවහාරය අනුව නඩත්තු අයිතිය හැර හින්දු වැන්දඹුවකට සිය සැමියාගේ දේපලවලට කිසිදු අයිතියක් නොවීය. එම නිසා ඇ සැමියාගේ නෑදෑයින්ගේ ග්‍රහණයට නතු වූවාය. වර්ෂ 1874දී පනවන ලද දේපල අයිතිය පිළිබඳ පනත මඟින් වැන්දඹුවකට සිය සැමියාට අයත් දේපලවල ප්‍රාණ භුක්තිය ද පුනෙකුට ලැබෙන පංගුවට සමාන පංගුවක අයිතිය ද ලැබිණ. එහෙත් මේ දේපලවල හිමිකම හා ඒවා විකිණීමේ අයිතිය වැන්දඹුවකට නොලැබිණ. දුවරුන්ට දේපල උරුම වීමේ අයිතිය නොමැති වීම දිගටම පැවතිණි.

ඉන්දියානු සමාජය තුළ කාන්තාවන් පීඩාවට පත්වීමට බලපෑ ප්‍රධානම සාධකයක් වූයේ අධ්‍යාපනය අතින් කාන්තාව ඉතාම පහත් තත්ත්වයක පසුවීමයි. විශේෂයෙන්ම සමාජය පිළිබඳව අවබෝධය ලබාගැනීමට කාන්තාවට නොහැකි වූයේ අධ්‍යාපන අවස්ථා ලබාගැනීම සඳහා ඇය බාහිර සමාජය වෙත විවෘත වීම අවම මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙනි. ඉන්දියාව තුළ ඉහළ පන්තීන් නියෝජනය කළ කීර්තිමත් ලේඛකාවියන් හා කිවිඳියන් ඇතුළු උගතුන් සිටිය ද පොදුවේ පැවති තත්ත්වය වූයේ කාන්තාවන්ට අධ්‍යාපනය නොලැබීමයි. මේ හේතුවෙන් ලිබරල්වාදී ප්‍රතිසංස්කාරකයෝ බොහෝ දෙනෙක් කාන්තා අධ්‍යාපනය වෙනුවෙන් උද්ඝෝෂණය කළහ. මෙම ව්‍යාපාරයේ පෙරමුණ ගත් විද්‍යාසාගර් 1855 - 1858 අතර කාලයේදී බෙංගාලයේ බාලිකා පාසල් 40 පිහිට වූවේය. සමාජය තුළ පවතින දුෂ්ඨකම් තුරන්

කළ හැක්කේ අධ්‍යාපනය ලබාදීමෙන් වන බවට වූ බටහිර ආකල්පය හේතු කොටගෙන ක්‍රියාකළ මිෂනාරීන් සහ ඇතැම් බ්‍රිතාන්‍ය පදිංචිකරුවන් විසින් ඉන්දියාවේ ප්‍රධාන නගර කේන්ද්‍ර කරගනිමින් බාලිකා පාසල් ආරම්භ කළහ. 1882 වන විට ඉන්දියාව තුළ ශිෂ්‍යාවන් 127ක් සහිත බාලිකා පාසල් 2700ක් මෙන්ම ද්විතීයික පාසල් 82ක් සහ ගුරු අභ්‍යාස විද්‍යාල 15ක් ද විය (ජයවර්ධන;2004:පි.11).

වර්ෂ 1870 පමණ වන විට ඇතැම් කාන්තාවන් ඉංග්‍රීසි බසින් කෘති රචනා කිරීමටත් වෙනත් යුරෝපීය භාෂාවන්ගෙන් රචිත කෘතීන් පරිවර්තනය කිරීමටත් ආරම්භ කර තිබිණි. 1880 දශකය වන විට කාන්තාවන් විශ්වවිද්‍යාල තුළ ද අධ්‍යාපනය ලැබීමට යොමුවූහ. පාසල්වලට හා විශ්වවිද්‍යාලවලට යෑමට හැකියාව ලැබීමෙන් සමහර කාන්තාවන් ඉදිරියට ද ඉන්දියාවේ අධ්‍යාපනය අතින් ඉතාම ඉදිරියට ගිය ප්‍රාන්තවල පවා බාලිකාවන් අතරින් අති බහුතරයක් පාසල් නොගියහ. එපමණක් නොව කාන්තාවන් සඳහා වූ අධ්‍යාපනය විශාල නගරවලට පමණක් සීමා විය. ධනපති හා සුළු ධනපති පන්තිවල අවශ්‍යතා පමණක් එමගින් සපුරාලනු ලැබීය. කාන්තා අධ්‍යාපනය දීම සඳහා වූ ප්‍රතිපත්තිවල ද දෙන ලද අධ්‍යාපනයේ ස්වරූපයේ ද අරමුණ වූයේ කාන්තා විමුක්තිය සැලසීම හෝ ස්වාධීනත්වය දිනා ගැනීම නොව ජිනා මූලික පවුල් ක්‍රමය හා පන්ති හේදය තහවුරු කිරීමයි. නමුත් අධ්‍යාපන හේතුවෙන් එතෙක් ප්‍රවේශ වීමට නොහැකි වූ රැකියා වෙත ප්‍රවේශ වීමට කාන්තාවන්ට හැකියාව ලැබිණි. ඉන්දියාවේ විශ්වවිද්‍යාලවල මෙන්ම බටහිර රටවල පිහිටි ඇතැම් විශ්වවිද්‍යාලවල ද වෛද්‍ය විද්‍යාව හා නීතිවේදය වැනි විෂයන් ඉගෙනීමට කාන්තාවන් උත්සුක වූහ. එමෙන්ම ගතානුගතිකත්වයට විරුද්ධව සටන් කිරීමට

955907

මෙම කාන්තාවන්ට සිදුවූ අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් පහත නිදසුන මගින් පැහැදිලි අවබෝධයක් ලබාගත හැකි ය.

“රුක්මබාසි වෛද්‍ය විද්‍යාව හැදෑරීම සඳහා ඉන්දියානු සම්ප්‍රදායානුකූලත්වය විරුද්ධව කැරලි ගැසුවාය. සැමියා හැර ගිය ඇයට විරුද්ධව නඩු පවරන ලදී. කටුක විවේචනයට ලක්වූ ඇය සැමියා සමඟ වාසය කිරීමට එකඟ නොවී නම් හය මසක හිර දඬුවමක් ඇයට නියම විය. අන්තිමේදී එළඹුණ බේරුම් කිරීම අනුව සැමියාට විශාල මුදලක් ගෙවීමට ඇයට සිදු විය. එහෙත් හින්දු නීතිය අනුව රුක්මබාසිට නැවතත් විවාහ වීමට අවසර නොතිබිණි” (ජයවර්ධන;2004:පි.13).

දේශපාලනික වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වූ ව්‍යාපාර සඳහා ද කාන්තාවන් දායකත්වය සපයන ලදී. විශේෂයෙන්ම මහත්මා ගාන්ධි හා ජවහල්ලාල් නේරු වැනි අය ද කාන්තාවන්ගේ අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් සටන් කළ අතර, එම ව්‍යාපාර සඳහා කාන්තාවන් ද දායකත්වය සපයන ලදී. කාන්තා අයිතීන් පිළිබඳ ගාන්ධිගේ මූලික අදහස වූයේ සහර කේන්ද්‍රයන්හිදී ඔවුන්ට සමානත්වයක් තිබිය යුතු බව හා ස්වයං සංවර්ධනය හා ස්වයං සාක්ෂාත්කරණය සඳහා ඔවුන්ට අවස්ථා තිබිය යුතු බවයි. කාන්තාවගේ යටහත් පහත් බව පුරුෂ ආධිපත්‍යයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඔහු විග්‍රහ කරන ලදී. කාන්තාවන්ට අධ්‍යාපන අවකාශය ලබාදීම, ස්ත්‍රී සදාචාරය හා දික්කසාද වීම් ගැන ද කාන්තාවගේ පවිත්‍රත්වය පිළිබඳව ද ඔහු කරුණු දක්වන ලද අතර, සමාජය තුළ පුරුෂයන්ට එක් සම්මතයක් හා කාන්තාවන්ට තවත් සම්මතයක් පැවතීම සම්බන්ධයෙන් ද ඔහු විරුද්ධ විය. දැවැද්ද වූ කලී විවාහය කෙලෙසන සිරිතක්, මුදල් ගනුදෙනුවක් වන බැවින් එය අවලංගු කළ යුතු බව ඔහු විශ්වාස කළේය. ගැහැනුන්ගේ කාර්යභාරය අගය කළ නමුදු ඔවුන්ගේ ආර්ථික කටයුතු ගැන විශේෂයෙන්

ගැහැනියගේ ආර්ථික ස්වාධීනත්වය පිළිබඳව ඔහු අවධාරණය කරන්නේ නැත. එසේ නමුත් සහයෝගීතා වර්ජන සංකල්පය පදනම් කරගෙන දියත් කරන අරගලයකදී කාන්තාවන් සතු බලය පිළිබඳව ගාන්ධි දැනගෙන සිටියේය. කාන්තාවන් දේශපාලන හා සමාජ කටයුතුවලට සහභාගී වීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කරමින් ජාතිකවාදී අරගලයට සම්බන්ධ වන මෙන් කාන්තාවන්ට ඇරයුම් කළේය. දුක් විඳීම සම්බන්ධයෙන් විශාල හැකියාවක් ධාරිතාවයක් සහිත කාන්තාවන් අවිහිංසාවාදී දේශපාලන ව්‍යාපාරයන්හි වැදගත්ම පාර්ශවය විය යුතු බව ඔහු වැඩිදුරටත් අවධාරණය කරන ලදී.

කාන්තාවන් සම්බන්ධයෙන් තේරු තුළ පැවති අදහස් තරමක් ප්‍රගතිශීලී විය. කාන්තාවන් නිවසින් පිටත වැඩ කිරීමේ හා ආර්ථික වශයෙන් ස්වාධීන වීමේ අවශ්‍යතාවය ඔහු විශේෂයෙන් අවධාරණය කළේය. අනුන් මත යැපෙන පිරිස් කිසිදිනක නිදහස් අය නොවන බවට වූ ආකල්පයකින් කටයුතු කළ ඔහු කාන්තාවන්ට ස්වකීය ආර්ථික ශක්තියක් නොමැති වුවහොත් තම අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට යෑමේදී පුරුෂයා මත යැපීමට සිදුවන බව පෙන්වාදෙන ලදී. ඒ තුළින් පුරුෂයා තම ආධිපත්‍ය කාන්තාවන් වෙත බෙදාහරිනු ලබයි. තේරු විසින් ජාතිකවාදී අරගලයට සහභාගී වන මෙන් කාන්තාවන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. කාන්තාවන් සම්බන්ධයෙන් තේරු තුළ පැවති ප්‍රගතිශීලී අදහස් පහත පරිදි ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

“කාන්තාවන්ගේ ජීවිතය හෝ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ මේ අදහස්වලට මම එකඟ නැති බව කියනු කැමැත්තෙමි. මේ අදහස්වල තේරුම කුමක්ද? ගැහැණියකට ඇත්තේ එකම එක වෘත්තියක් පමණක් වන බවයි. එනම් විවාහ වීම පමණක් බවයි. එමෙන්ම අපේ ප්‍රධාන කටයුත්ත ඒ වෘත්තිය සඳහා ඇයව පුරුදු පුහුණු කිරීමයි. මේ වෘත්තියේදී

වුව ද ඇයට තිබෙන්නේ ද්විතීයික වැදගත්කමකි. හැමවිටම ඇ හක්තිමක්
 උදව්කාරියක් විය යුතු ය. තම සැමියාගේ හා වෙනත් අයගේ පස්සෙන්
 යන්නී හා කීකරු දාසිය විය යුතු ය. ඔබ අතරෙන් කිසිවකු ඉබ්සන්ගේ
 බෝනික්කාගේ නිවස නැමති පොත කියවා ඇති දැයි මම නොදනිමි.
 මෙහිදී මම අර්ථයෙන් බෝනික්කා යන වචනය පාවිච්චි කරමි.
 ඉන්දියාවේ අනාගනය බෝනික්කන්ගෙන් හා සෙල්ලම් බඩුවලින්
 සමන්විත විය නොහැකි ය. රටක ජනගහනයෙන් භාගයක් අතින්
 භාගයේ සෙල්ලම් බඩු බවට පත් කළොත්, අන් අයට බරක් වීමට ඉඩ
 හැරියොත් කිසිදාක ප්‍රගතියක් ඇති වේද?.....”
 (ජයවර්ධන;2004:පි.20-21).

මේ ආකාරයෙන් පිරිමි නායකයින් වුවද කාන්තාවන්ගේ
 තත්වය සම්බන්ධයෙන් යහපත් දෘෂ්ටියෙන් ප්‍රකාශ සිදු කළ ද,
 දේශපාලනික වශයෙන් ප්‍රබල ක්‍රියාකාරකයින් ලෙස දුටුව ද
 කාන්තාවන් මුහුණ පෑ නියම ප්‍රශ්නවලට ලබා දුන්නේ ද්විතීයික
 වැදගත්කමකි. කාන්තාවන්ගේ ප්‍රශ්න කිහිපයක් ඉස්මතු කළ ද ඒවා
 කාන්තාවන්ගේ ඡන්ද අයිතිය වැනි මධ්‍යම පාත්තික කාන්තා
 සංවිධානවල සැලකිල්ලට යොමු වූ ඒවා විය. ඉන්දියානු ජාතික සංගමය
 කාන්තාවන්ට ඡන්ද අයිතිය ලබාදීමට එකඟ වූ අතර, වර්ෂ 1921දී
 මදුරාසි ප්‍රාන්තීය සභාව පළමු වරට කාන්තාවන්ට ඡන්ද බලය ප්‍රදානය
 කළ අතර, පසුව අනෙක් ප්‍රාන්ත විසින් ද එය අනුගමනය කරන ලදී.
 වර්ෂ 1926දී කාන්තාවන්ට ව්‍යාවස්ථාදයකට තේරී පත්වීමට අවකාශය
 ලබාදුන් බැවින් දොස්තර මුතුලක්ෂ්මි රෙඩ්ඩි මදුරාසියේ ප්‍රථම
 මන්ත්‍රීවරිය බවට පත්වූවත් සභාව තුළ ඇය කාන්තාවන් වෙනුවෙන්
 දැරූ යම් යම් සමාජ අණ පනත් පැනවීමට ප්‍රබල විරෝධයක් එල්ලවීම
 නිසා ඒවා අසාර්ථක විය.

දේශපාලනික ව්‍යාපාර වෙනුවෙන් පෙළ ගැසුණු කාන්තාවන් දෙදෙනෙක් ලෙස සරෝජිනි නයිදු හා කමලාදේවී චන්තොපාධ්‍යාය නම් කළ හැකි ය. නයිදු ගාන්ධිගේ ප්‍රබල අනුගාමිකයෙක් වූ අතර, ඉන්දීය ජාතික සංගමයේ ප්‍රබල කතිකයෙක් ද විය. වර්ෂ 1926දී ඉන්දීය ජාතික සංගමයේ සභාපතිත්වයට පත්වූ ඇය ඡන්ද බලය, අධ්‍යාපනය හා දික්කසාදය වැනි ප්‍රශ්න මුල් කරගෙන උද්ඝෝෂණ කටයුතුවල නිරත වුවත් ඇයගේ අදහස් ගතානුගතික විය. සමස්ත ඉන්දියා කාන්තා සම්මේලනය තුළ ද ක්‍රියාකාරී වූ ඇය කාන්තාවන්ට එරෙහි වෙනස්කම්වලට විරුද්ධව හඬක් නැගීය. නමුත් පවුල තුළ කාන්තාවගේ යටහත් පහත් බව පිළිබඳ ප්‍රශ්න මඟ හැරියාය. නමුත් කමලා දේවී නයිදුට වඩා රැඩිකල්වාදී විය. 1926දී ව්‍යවස්ථාදායක සභාවට තරඟ කළ ප්‍රථම කාන්තාව වූ ඇය ඉන්දීය ජාතික ව්‍යාපාරයට මෙන්ම කාන්තා ව්‍යාපාරයට ද සම්බන්ධ වූයේ සිර දඬුවම් විඳිමින් සිටියදී ය. මේ කාලය වනවිට ඉන්දීය කාන්තාවෝ ජාතිකවාදී හා දේශපාලන සංවිධානවල පමණක් නොව සාමාජිකත්වය, පාලනය සම්පූර්ණයෙන්ම තමන්ට අයත් වූ වෙනත් සංවිධානවල ද ක්‍රියාශීලී වී සිටියහ. සමස්ත ඉන්දියා කාන්තා සම්මේලනය එවැනි සංවිධානයකි. මෙම සම්මේලනය මගින් කාන්තාවන් සම්බන්ධයෙන් වූ සියලුම ආකාරයේ ප්‍රශ්නවලට ආමන්ත්‍රණය කළ අතර, ඒ සම්බන්ධයෙන් සම්මේලනවලදී යෝජනා ද සම්මත කරන ලදී. 1930 දශකය වන විට ජාතිකවාදී ව්‍යාපාරය වර්ධනය වීම හේතුවෙන් දේශපාලන ප්‍රශ්නවලට හවුල්විය යුතු යන්න පදනම් කරගෙන සම්මේලනය තුළ මතභේද ඇති විය. කිසිදු අන්දමේ දේශපාලන කටයුත්තකට සම්බන්ධ නොවිය යුතු බවට එක් පිරිසක් ප්‍රකාශ කරන විට ජාතික සංගමයට හා කොමියුනිස්ට් ව්‍යාපාරයට සම්බන්ධ කාන්තාවන්ගේ මතය වූයේ ජාතික විමුක්තිය හා

ස්වාධීනතාවය නොමැතිව කාන්තාවගේ ආර්ථික හෝ සමාජ විමුක්තිය
ලගා කරගත නොහැකි බවයි.

මේ ආකාරයට ඉන්දියානු සමාජය අතිශය සම්ප්‍රදායගරුක හා
ගතානුගතික සමාජයක් වීම හේතුවෙන් කාන්තා ව්‍යාපාරයන්ට
සම්බන්ධ වූ ඇතැම් පුරෝගාමී නායක නායිකාවන් තුළින් ද එවැනි
ආකල්ප පූර්ණ වශයෙන් බැහැර වීමක් සිදුවූයේ නැති බව පැහැදිලි
වෙයි. අනෙක් අතට දකුණු ආසියාවේ ආර්ථික, දේශපාලන, සමාජ හා
සංස්කෘතික කේන්ද්‍රය වශයෙන් ඉන්දියාව තුළ කාන්තා ව්‍යාපාර ඒ ඒ
වකවානුවල විවිධ ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක වූ බව පෙන්වාදිය යුතු ය.
ඒ සඳහා යටත් විජිතකරණයෙන් ද සැලකිය යුතු බලපෑමක් ලැබුණු
බව කිව යුතුය. එමෙන්ම ඒ ආකාරයට ගොඩනැගුණු බොහෝමයක්
කාන්තා ව්‍යාපාරවල අරමුණ වූයේ ද එවකට කාන්තාව මුහුණ දෙන
ලද ප්‍රශ්න වූ අධ්‍යාපනය, විවාහය හා පුරුෂයින්ට සාපේක්ෂව කාන්තාව
සමාජය තුළ පහත් තත්වයක පසුවීම වැනි ප්‍රශ්නවලට විසඳුම්
සෙවීමයි. ඒ තුළ කාන්තා ව්‍යාපාර සියල්ලකම පාහේ ආර්ථික,
දේශපාලන, සමාජ හා සංස්කෘතික නැඹුරුතාවන් අඩුවැඩි වශයෙන්
පැවති බව පෙන්වාදිය හැකි ය. ඒ අනුව කාන්තා ව්‍යාපාර දකුණු
ආසියාවේ වෙනත් රටවල ක්‍රියාත්මක වූ ආකාරය පිළිබඳව ඉදිරි
කොටසින් කරුණු ඉදිරිපත් කෙරේ.

3.2. ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා ව්‍යාපාර

ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා ව්‍යාපාර පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමේදී ඉන්
ප්‍රධාන තැනක් හිමිවන ව්‍යාපාර කිහිපයක් දැකගත හැකි ය.
විශේෂයෙන්ම දේශපාලන අයිතිවාසිකම් හා ඡන්ද බලය සඳහා වූ

ව්‍යාපාරය, කම්කරු කාන්තාවන්ගේ අරගල හා වාමාංශික කාන්තා ව්‍යාපාරය එහිලා වැදගත් වෙයි. මේ යටතේ එකී ව්‍යාපාර පිළිබඳව වෙන් වෙන් වශයෙන් කරුණු විමසා බැලෙයි.

3.2.1. කම්කරු කාන්තාවන්ගේ අරගල

මධ්‍යම පාන්තික කාන්තාවෝ අධ්‍යාපනය, ඡන්ද බලය හා තුල්‍ය දේශපාලන අයිතීන් උදෙසා සටන් කරන විට රටේ කම්කරු පාන්තික කාන්තාවෝ වඩා ද්‍රව්‍යමය ඵල ප්‍රයෝජනය සඳහා පිරිමින්ට හා කාන්තාවන්ට එක හා සමාන වැටුප් සඳහා, වඩා යහපත් වැඩ කිරීමේ තත්වයන් උදෙසා සටන් කළහ. ලොව බොහෝ රටවල මෙන්ම මෙහි මුල් පුරෝගාමී වූ සියලුදෙනා කම්කරු පන්තියට අයත් නොවීය. 19 වන සියවසේ බහුලවම සුරාකෑමට ලක්වූයේ තේ හා රබර් වතුවල වැඩ කළ කම්කරු ස්ත්‍රීන් ය. වර්ෂ 1881දී වතුකරයේ වැඩ කළ කාන්තා ප්‍රතිශතය 30%ක් වූ අතර, වසර 1911 වනවිට එය 47%ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. 1930 දශකයේදී පිරිමින්ට දිනකට ශත 33ක වැටුපක් ද කාන්තාවට දිනකට ශත 25ක වැටුපක් ද හිමි විය. මෙම කාන්තාවන්ගේ අකුරු නූගත්කම, සාමාන්‍ය මරණ, මාතෘ හා ළදරු මරණ සංඛ්‍යාව දිවයිනේ ඉහළම අගය විය. නගරය තුළ ඉතා අඩු වැටුප් ලැබූ කාන්තාවෝ කර්මාන්තශාලාවල නුපුහුණු වැඩවල යෙදුණු හා වෙනත් පහත් රැකියාවන්හි නියැලුණු අය වූහ. ඒ අතර කෝපි ඇහිරීම හා තේරීම, පොල් කොහු මෝල්වල, තේ ඇහිරීම හා මිනිරන් තේරීමේ යෙදුණ අතර 1908දී ප්‍රසිද්ධ වැඩ දෙපාර්තමේන්තුවේ පාරවල් තැනීමට, ගල් කැඩීම ආදී කාර්යයන්වල මෙන්ම ගෘහස්ථ සේවකයන් ලෙස ද විශාල පිරිසක් රැකියාවල නිරත විය. මේ සියලුම කාර්යයන්හි නිරත වූ කාන්තාවන්ට ලැබුණේ ඉතාම අවම මට්ටමේ වැටුපකි.

තත්වය මෙසේ පැවතුණ ද වතුකරය තුළ ප්‍රථම වරට කම්කරු සමිතියක් ඇති වන්නේ පළමුවෙන් කෝපි වගා කොට වසර 100 ක් පමණ ගතවූ පසුව එනම් වර්ෂ 1930දී ය. ඊට හේතුව වූයේ කම්කරුවන් අර්ධ ප්‍රවේණිදාසයන් ලෙස තබාගැනීමත්, සංවිධානය වීම සඳහා ඔවුන්ට කිසිදු අවස්ථාවක් නොමැති වීමත්ය. මෙම පීඩාකාරී බවින් මිදීමට මුල්කාලයේ කම්කරුවන් සිදුකරන ලද්දේ තමන් වැඩකළ ස්ථානයෙන් පැන යාමයි. 1865 කම්කරු අඥා පනත යටතේ නම් කෙරුණු අනේකවිධ වැරදිවලින් එකක් ලෙස මෙය නම් කළ හැකි ය. මේ පනත යටතේ කම්කරු ස්ත්‍රීහූ බරපතල වැඩ සහිතව සිරගත කරන ලදී. 1916දී පොත්නම්බලම් අරුණාවලම් සඳහන් කළ පරිදි 1915 බදුල්ලේ මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් අහංකාර වීමේ වරදට ගැහැණුන් දෙදෙනෙකුට සිර දඩුවම් ලබාදීම පිළිබඳ සඳහන් කරමින් සමාජ සේවා සංගමය විසින් කම්කරු වැරදි වෙනුවෙන් ස්ත්‍රීන් හා ළමුන් සිරගත කිරීමට විරෝධය ප්‍රකාශ කරන ලදී. එහිදී 1922දී මෙම පනත අවලංගු කරන තෙක්ම ඊට විරුද්ධ උද්ඝෝෂණ ක්‍රියාත්මක විය. වර්ෂ 1923දී ඒ. ඊ. ගුණසිංහයන්ගේ හා ලංකා කම්කරු සංගමයේ මෙහෙයවීමෙන් ඇතිවූ හා කොළඹ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ කම්කරුවන් 20000ක් සහභාගී වූ සමස්ත වැඩ වර්ජනයට නාගරික කර්මාන්තශාලාවල රැකියාවෙහි නිරත වූ කාන්තා කම්කරුවන් ද සහභාගී වූහ. ඉන්පසු සෑම කම්කරු පෙළපාලියකම, පෙරහැරකට රතු ඇඳගත් කාන්තා සමූහය ප්‍රකට ලක්ෂණයක් විය. මෙම කම්කරු කාන්තාවෝ සියලු කම්කරු අරගලවලදී පෙරමුණ ගත් සටන්කාමීහූ වූහ. එම කාන්තාවන් අතර හුණුපිටියේ එමලියා හාමි, සෝලි හා හැරිසන් ක්‍රොස්ලිල්ඩ් නැමැති සමාගම්වල සේවය කළ පවිස්තිනා හාමි හා එම් නෝනා යනාදීහූ ප්‍රබල වූහ.

නමුත් කම්කරු සටන්වල සුප්‍රකට තැනැත්තිය වූයේ වනාන්තරවලේ ඉසබෙලා හාමි ය. ඇය යටත් විජිත සමයේ කාන්තා අයිතීන් උදෙසා සටන් කළ තැනැත්තියෙකි. 1930දී පමණ දෘෂ්ටිමය හා දේශපාලනමය වශයෙන් දියුණු හැඟීම් ඇතිවූ මධ්‍යම පාන්තික කාන්තාවෝ විශාල ලෙස කම්කරු අරගලය හා සම්බන්ධ වූහ. දෙමළ ජනයා නියෝජනය කරමින් 1931දී නතේස අයිසාර් හා සත්‍යවාගීශ්වර අයිසාර් යන අය ප්‍රථම කම්කරු සමිතිය පිහිටු විය. ඔවුන්ගේ භාර්යාවෝ ද ක්‍රියාශීලී අය වූ අතර නලම්මා සත්‍යවාගීශ්වර වැනි අය වතුකරය තුළ මහත් ප්‍රබෝධයක් ඇති කළහ. 1945ත් පසුව වෘත්තීය සමිතිවල කටයුතු ශක්තිමත් වූ අතර වතුකරයේ කාන්තාවෝ ඊට ක්‍රියාශීලීව දායක වූහ. 1928 වසරේදී කම්කරු පක්ෂය පිහිටවූ පසු ඒ තුළ ක්‍රියාශීලී වූ බොහෝමයක් කාන්තාවෝ අතර 1931 ගලගෙදර ආසනය සඳහා මැතිවරණයට ඉදිරිපත් වූ ඇග්නස් ද සිල්වා, ඇන් ප්‍රෙස්ටන්, කැරලයින් ගුණසිංහ, රවඩි සිල්වා මැතිණිය, ඊවා හා ජෙනී මෙන්ම මැඩලින් ජයවර්ධන යනාදීහු වෙති. මේ අයුරින් කාන්තා කම්කරු ව්‍යාපාරය මඟින් ද ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන කරලියට සුළු වශයෙන් හෝ සම්බන්ධවී තම දේශපාලන අයිතිය හා සහභාගීත්වය තහවුරු කිරීමට කම්කරු කාන්තාවන්ට ද හැකියාව ලැබිණි. මීට සමගාමීව වාමාංශික කාන්තාවන්ගේ ව්‍යාපාරය ද ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා ව්‍යාපාර අතර කැපී පෙනේ.

Public Lib
Jaff

3.2.2. වාමාංශික කාන්තාවන්ගේ ව්‍යාපාරය

1930 වසරේදී පමණ ස්වාධීනත්වය උදෙසා සටන් කිරීම සඳහා රැඩිකල්වාදීන් හා සමාජවාදීන්ගේ තරුණ සංගමයක් පිහිටුවා එහි ශාඛා රටපුරා ව්‍යාප්ත කිරීම මඟින් රැඩිකල් අදහස් ඇති කාන්තාවෝ රාශියක්

එකී ව්‍යාපාරයට සම්බන්ධ වූහ. 1933 සුරියමල් ව්‍යාපාරය ආරම්භ කළ අවස්ථාවේ එහි සභාපතිත්වය දරන ලද්දේ ඩොරින් වික්‍රමසිංහ මැතිණියයි. පසුව දොස්තර එස්.ඒ. වික්‍රමසිංහ මහතා සමඟ විවාහ වූ ඇය කොළඹ ආනන්ද බාලිකාවේ විදුහල්පතිනිය ලෙස සේවය කළාය. එහිදී සුරියමල් ව්‍යාපාරය සඳහා ලිලියන් බණ්ඩාරනායක, ඊවා ද මැල්, හෙලන්ස් අල්විස් හා ශිරානි ගමගේ ආදී ගුරුවරියන් සංවිධානය කළාය.

මෙම ගුරුවරියෝ කඩදාසිවලින් සුරියමල් සාදා යටත් විජිත බලධාරීන්ගේ බලපෑම මධ්‍යයේම අලෙවි කළහ. එමඟින් ලද මුදල් වලින් ඉතාම පීඩිත කුලයේ ගැහැණු දරුවකුට කොළඹ බෞද්ධ කාන්තා විද්‍යාලයක අධ්‍යාපනය ලැබීමට අවස්ථාව සලසා දෙන ලදී. එසේ කරන ලද්දේ කුල හේදයට අභියෝග කිරීමට ගත් පියවරක් ලෙසිණි. මැලේරියා වසංගතය මඟින් ජීවිත ලක්ෂයක් පමණ බිලිගත් විට සුරියමල් ව්‍යාපාරයේ සංවිධායකයන් ද ඇත්.ඇම්. පෙරේරාගේ බිරිඳ වූ සෙලිනා පෙරේරා වැනි කාන්තාවන් ද කෑගල්ල හා රුවන්වැල්ල වැනි ප්‍රදේශවල සහන සේවා කටයුතුවල නිරත වූහ.

1933 රෙදීමෝල් කම්කරුවන්ගේ වැඩ වර්ජනය නිසා 1935දී ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම සමාජවාදී පක්ෂය වූ ශ්‍රී ලංකා සමසමාජ පක්ෂය පිහිට විය. සුසාන්ද සිල්වා, ඩොරින් වික්‍රමසිංහ සහ සෙලිනා පෙරේරා ඇතුළු බොහෝ සටන්කාමී කාන්තාවෝ එහි සමාජකත්වය දැරූහ. 1940 ගණන් වනවිට කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ උපාධි ලත් තරුණ කාන්තාවෝ ගණනාවක් වාමාංශික ව්‍යාපාරය තුළ ක්‍රියාශීලී වූහ. සම සමාජ පක්ෂයේ විවිධයන් ගුණවර්ධන හා කොමියුනිස්ට් පක්ෂයේ සිතා වික්‍රමසූරිය ආදීන් ද ඒ අතර කැපීපෙනෙන චරිත විය.

තත්වය මෙසේ පැවතුණ ද ශ්‍රී ලංකාවේ වාමාංශික ව්‍යාපාරය 1940න් පසු කණ්ඩායම්වලට කැඩී ගිය අතර වාමාංශික ව්‍යාපාරය

එක්සත් කිරීමෙහිලා තමන් අතින් ඉටුවිය යුතු කාර්යයන් ඇතැයි විශ්වාස කළ කාන්තාවෝ 1948 ජනවාරි මාසයේ දී එක්සත් කාන්තා පෙරමුණ පිහිට වූහ. මේ මගින් සමාජවාදය මුදුන්පත් කිරීම හා කාන්තාවන්ට එරෙහිව තිබූ සියලු අසමානතා තුරන් කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. මේ තුළින් කාන්තා දිනය පෙරටු කොටගෙන 1948 මාර්තු මස ප්‍රසිද්ධ රැස්වීමක් පැවැත් වූහ. දිවයිනේ සියලුම ජනවර්ගවල කාන්තාවන් මෙන්ම කම්කරු පන්තියේ කාන්තාවන් ද ඒ තුළ නියෝජනය වූහ. ඩොරින් වික්‍රමසිංහ පෙරටුකරගත් විමලා විජේවර්ධන, ඊඩින් ලුච්චයික්, හෙලන් ගුණසේකර, පරමේශ්වරී කන්දයියා, විවියන් ගුණවර්ධන, නෝබල් රාජසිංහම් හා කම්කරු නායිකා පොත්සිනා හාමී යනාදී කාන්තාවෝ ඒ අතර වූහ.

කාන්තා පෙරමුණ විසින් රජයේ පරිපාලන හා ලිපිකරු තනතුරුවලට කාන්තාවන්ට ඇතුළත් වීමට ඉඩදෙන ලෙසට ප්‍රකාශ කරමින් උද්ඝෝෂණ ව්‍යාපාර මෙහෙයවීය. එමෙන්ම මුඩුක්කුවල ජීවන තත්වය උසස් කිරීමට හා ජීවන වියදම ඉහළ නැගීම පාලනය කරන ලෙස ඉල්ලා විරෝධය පළ කළහ. 1948දී සමසමාජ පක්ෂය හා සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීමට කොමියුනිස්ට් පක්ෂය තීරණය කිරීම නිසා කොමියුනිස්ට් පක්ෂයට එක්සත් කාන්තා පෙරමුණෙන් ඉවත්වීමට අවස්ථාව උදා විය. කාන්තා පෙරමුණ විසුරුවා හැරී අතර අවුරුද්දක් මුළුල්ලේ ක්‍රියාශීලී වුවත් පුවත්පත්වලින් විශාල ප්‍රසිද්ධියක් ලබා තිබුණත්, කාන්තා ප්‍රශ්න සම්බන්ධයෙන් එක්තරා බලපෑමක් කිරීමට සමත් වුවත් එය දේශපාලන පක්ෂ මත රඳා පැවතීමට ගත් උත්සාහය නිසා අවසානයේ විසුරුවා හැරීමට සිදු විය. ස්වාධීන කාන්තා සංවිධානයක් පිහිටු වීමට සමහර සාමාජිකාවන් උත්සාහයක් දැරූ නමුත් එය සාර්ථක නොවීය.

මෙම ව්‍යාපාර ස්වාධීනත්වය දිනාගන්නා ලද්දේ සාමකාරී සාකච්ඡාවලින් හා කෙමෙන් කෙමෙන් ඉදිරියට යාමේ ක්‍රියාදාමයන් මගිනි. මේ ව්‍යාපාරයත් සමඟ සම්බන්ධ වීමෙන් කාන්තාවන්ට අධ්‍යාපනය ලැබීමේ අයිතිය, ඡන්ද බලය හා නෛතික තුල්‍යතාවය ද දිනාගැනීමට හැකියාව ලැබිණි. නමුත් මෙහි ද මුඛ්‍ය ලක්ෂණය වූයේ දේශපාලන තලයේ ප්‍රසිද්ධ පුරුෂ චරිත වූ අයගේ බිරිත්දැවරු හා ඔවුන්ට නෑකම් කී කාන්තාවන් පමණක් දේශපාලනය තුළ ක්‍රියාකාරී වීමයි. අනෙක් කාන්තාවන්ගේ සහභාගීත්වය අඩු වූ අතර, කම්කරු පන්තිය තුළ ද නායකත්වය සපයන ලද්දේ ඉහත කී කාන්තාවන් විසිනි. ඒ අනුව මුල් කාලයේ සිටම ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ක්‍ෂේත්‍රය තුළ ඉහළ පවුල්වල හා ප්‍රසිද්ධ පවුල්වල ආධිපත්‍යයක් ක්‍රියාත්මක වූ බව පැහැදිලි වෙයි. විශේෂයෙන්ම කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය තුළත් එකී ආධිපත්‍යය ක්‍රියාත්මක වූ අතර, එම තත්වය ශ්‍රී ලංකා කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්තමානයේදී පවා අවම මට්ටමක පැවතීමට හේතු කාරක වී ඇති බව පැහැදිලි කළ හැකි ය.

3.2.3. දේශපාලන අයිතිවාසිකම් හා ඡන්ද බලය සඳහා වූ ව්‍යාපාරය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ කාන්තාවන්ගේ අධ්‍යාපනය පුළුල් වීමත් සමඟ මධ්‍යම පාන්තික කාන්තාවන් අතර ගුරුවරුන් හා වෛද්‍යවරු ආදී වෘත්තීයමය බුද්ධිමත්හු බිහි වූහ. එබැවින් 20 වන සියවසේ මුල් දශකයේදී කාන්තාවන් අතර දේශපාලන හැඟීම් වර්ධනය විය. සමහරු ජාතිකවාදී සංවිධානවලට බැඳුණාහ. 1915දී බිහිවූ මුල්ම රැඩිකල්වාදී ජාතික සංවිධානය වූ තරුණ ලංකා සංගමයට සම්බන්ධ වී ක්‍රියාකළ එක් කාන්තාවක් ලෙස නැන්සි විජේකෝන් හඳුන්වාදිය හැකි ය. 1919 වසරේදී ලංකා ජාතික සංගමය පිහිට වූ පසු එහි ප්‍රථම රැස්වීමට

කාන්තා නියෝජිතවරියන් රාශියක් සහභාගී වූහ. ඔවුන් අතර දොස්තර නලම්මා මුරුගේසන්, අයි. ගංගුලි හා මහේෂ්වරී සෙගරාජසිංහම් යනාදී වූහ.

කාන්තා ඡන්ද බලය දිනාගත් අප්‍රිකාවේ හා ආසියාවේ ප්‍රථම රටවල් වලින් එකක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව දැක්විය හැකි ය. 1931 ඩොනමෝර් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යාපෘතියට ප්‍රතිසංස්කරණ මඟින් වයස අවුරුදු 21ට වැඩි සියලු කාන්තාවන්ට ඡන්ද අයිතිය ප්‍රදානය කළහ. මෙතැන් පටන් කාන්තා කණ්ඩායම් ද රැස්වීමට පිටිමින් ද විසින් කාන්තා ඡන්ද බලය උදෙසා ව්‍යාපාරයන් දියත් කළහ. ඡන්ද බලය ලබාගැනීමේ සටනේදී වෘත්තීය බුද්ධිමතුන් හා මධ්‍යම පන්තියේ වැඩිදෙනෙකු වූ ද ජාතික සංගමයේ හා කම්කරු නායකයින්ගේ බිරිත්දැවරු වූහ. ඔවුහු එකතුව 1927 වසරේදී කාන්තා ඡන්ද බල සංගමය පිහිට වූහ. එම අවුරුද්දේ දෙසැම්බර් මස ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන්ට ඡන්ද බලය ඉල්ලා ප්‍රසිද්ධ රැස්වීමක් සංවිධානය කළ අතර, එහි මූලසුන දැරුවේ 1956 අගමැතිවරයා වූ එස්. ඩබ්ලිව්. ආර්. ඩී. බණ්ඩාරනායක මහතාගේ මව වූ ඩයස් බණ්ඩාරනායක ආර්යාවයි. දේශීය හා විදේශීය බුද්ධිමත් කාන්තාවන් විවිධ ඡන්දවර්ගවලට අයත් කාන්තාවන් ආදී බොහෝදෙනෙක් මෙම රැස්වීමට සහාය දුන්හ. ඒ අනුව 1928දී ඩොනමෝර් කොමිසම හමුවේ මෙම ඡන්ද බල සංගමයේ විශේෂ කමිටුවක් විසින් සාක්ෂි දෙමින් කාන්තාවන්ට ඡන්ද බලය ඉල්ලා සිටියහ.

මෙම නියෝජිත මණ්ඩලය මෙහෙයවන ලද්දේ කාන්තා ඡන්දබල සංගමයේ ලේකම්වරිය වූ ඇග්නස් ද සිල්වා විසිනි. ඇය පුරෝගාමී ඉංජිනේරුවරයෙකු වූ පෝල් හේල්ගේ දියණිය වූ අතර, කාන්තා වෛද්‍යවරියක වූ මිනිප්‍රඩ් හේල්ගේ ලේලිය වූවා ය. තෙල්

අයිතිය පුළුල් කල්පනා සහිත අයිතීන්වලින් තොර වූ අතිශය මානව හිතවාදිනික විය. එකල සමාජයේ මූලධර්ම කෙරෙහි බලපෑ සමාජමය උසස් බව පිළිබඳ පුහු වෙනස්කම් පිළිගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කළ විචාරශීලී කාන්තාවක් ද විය. ඇග්නස් හේල් 1908දී සිංහල නීතිඥයෙකු වූ ජෝර්ජ් ඊ ද සිල්වා හා විවාහ වූවාය. ඔහු පසුව නිදහස් මතදාරී ජාතිකවාදී දේශපාලනඥයෙකු වූ අතර, පීඩිත පන්තීන් කුල වෙනුවෙන් නැගී සිටි හා සර්වජන ඡන්දය සහ සමාජ ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා සටන් කළ ප්‍රමුඛ තැනැත්තෙක් වූයේය. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා ඡන්ද බලය සඳහා වූ සටනේ ප්‍රමුඛ වූ කාන්තාවක් ලෙස ඇය දැක්විය හැකි ය. සර්වජන ඡන්ද බලය යටතේ පවත්වන ලද ප්‍රථම මහා මැතිවරණයේදී ඇග්නස් සිල්වා තරඟ කළ ද ඇයට ඉන් ජය ගැනීමට නොහැකි විය. මෙම මැතිවරණයේදී කොළඹ ආසනයක් දිනූ තේසම් සරවනමුත්තු හා රුවන්වැල්ල ආසනය දිනූ රඳළ පවුලකට අයත් වූ ඇඩ්ලින් මොලමුරේ ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම කාන්තා මන්ත්‍රීවරියෝ වූහ.

මීට පසුව මධ්‍යම පාන්තික කාන්තාවෝ ලංකා මහිලා සමිතිය හා කාන්තා දේශපාලන සංගමය ආදී සංවිධාන පිහිටු විය. මීට ආභාෂය ලැබුණේ මේරි රත්නම් නැමති කාන්තාවගෙනි. ඇය අන්තම්මා මුත්තයියා නැමති ගුරුවරිය හා එක්වී කොළඹ දෙමළ කාන්තා සංගමය ද පිහිටු විය. මෙකල තවත් ප්‍රබල කාන්තාවක් වූයේ දෙමළ ස්ත්‍රිය නැමති සඟරාවේ කතුවරියක වූ මහේෂ්වරී නවරත්නමිය. ශ්‍රී ලංකාවේ බටහිර පන්තියට හැඩගැසුණු කාන්තාවෝ වෙනත් බොහෝ රටවල කාන්තාවන්ට පෙර ඡන්ද බලය ලබාගත්ත ද ඔවුන් දේශපාලන ව්‍යුහය තුළ දක්නට ලැබුණේ ඉතා සුළු වශයෙනි. ව්‍යවස්ථාදායක මණ්ඩල තුළ ඔවුන්ගේ නියෝජනය කිසිදිනක 4%ක් ඉක්මවා නැත. එමෙන්ම පළාත් මට්ටමේදී ද එය පැවතියේ සුළු වශයෙනි. තරඟ කොට ජයගත්

කාන්තාවෝ බොහෝදෙනෙක් ප්‍රසිද්ධ වූයේ පියාගේ හෝ සැමියාගේ අභාවයෙන් උරුම වූ දෙයක් ලෙස බලය අත්වීමෙනි. බණ්ඩාරනායක මහතාගේ අභාවයෙන් පසු සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක මැතිණියගේ පැමිණීම ඊට ප්‍රබල නිදසුනක් වශයෙන් දැක්විය හැකි ය.

ආගමික හා සංස්කෘතික පුනර්ජීවයත් සමඟ ජනතාව අතර සමකාලීන අදහස් පැතිරවීමට නව ක්‍රමවේදයන් යොදා ගැනිණි. 1914 වර්ෂයේදී මංගලනායගම් තම්බයියා දෙමළ නවකථාවක් ලියා දෙමව්පියන් විසින් සංවිධානය කරන විවාහ ක්‍රමය විවේචනය කළේය. තවත් දෙමළ ලේඛිකාවක් වූ එස්. සේලලමාල් කාන්තාවන් කෙරෙහි සමාජ ප්‍රශ්න ද සමාජ සංශෝධන ඇති කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ද පදනම්ව ග්‍රන්ථකරණයේ නිරත විය. 1944දී බුද්ධිමත් වෘත්තීන්හි යෙදුණු කාන්තාවන් හා වෙනත් මධ්‍යම පාන්තික කාන්තාවන් එක්වී සමස්ත ලංකා කාන්තා සම්මේලනය නමින් සංවිධානයක් පිහිටුවන ලදී. එයට ආභාසය ලැබුණේ ඉන්දියාවේ පැවති එවැනි සංවිධානයකි. මේ සංගමය කාන්තාවන්ගේ නෛතික, ආර්ථික හා දේශපාලන ඉල්ලීම් රැසක් වෙනුවෙන් කටයුතු කළේය. ආසියානු කාන්තා සාකච්ඡා සම්මේලන ගණනාවක් කොළඹ නගරය තුළ සංවිධානය කළහ. වසර ගණනාවක් එහි සභාපතිනිය වශයෙන් කටයුතු කරන ලද්දේ එස්ලින් දැරණියගලයි. ඇය බණ්ඩාරනායක පවුලට සම්බන්ධකම් පෑ තැනැත්තියකි. ශ්‍රී ලංකාවේ බැරිස්ටර් විභාගය සමත් වූ ප්‍රථම අධිනීතිඥවරිය වූයේ ද ඇයයි. ශ්‍රී ලංකා කාන්තා සම්මේලනයේ අනෙකුත් ක්‍රියාකාරී කාන්තාවන් වූයේ ග්ලැඩිස් ලූස්, සිල්වියා ප්‍රනාන්දු හා ලීලා බස්නායක යන අයයි. මෙම පිරිස් ශ්‍රී ලංකා කාන්තා සම්මේලනය හුදු පුණ්‍යාධාර හා සමාජසේවා කටයුතුවල පමණක් යෙදී

නොසිටින සේ මධ්‍යම පාන්තික කාන්තාවන් මෙහෙයවමින් කාන්තා විමුක්තිය උදෙසා මඟ පෙන්වනු ලැබීය.

මෙම ඡන්ද බලය ලබාගැනීම සඳහා ගෙන ගිය ව්‍යාපාරය පිළිබඳව බැලීමේදී ද දක්නට ලැබෙන්නේ අද දේශපාලන කරළිය තුළ පවතින පරිද්දෙන්ම දේශපාලන කටයුතුවලට සහභාගී වීමට නම් අනිවාර්යයෙන්ම ඉතා ප්‍රසිද්ධ, ධනවත් පවුලක සමාජිකයෙකු වීම හෝ සැමියා හෝ පියාගේ මරණය නිසා සිදුවන පුරප්පාඩුව පිරවීමට කාන්තාවන් දේශපාලනයට එකතු වීමයි. ඒ අනුව වර්තමානයේ පවතින මෙම තත්වයට මූලික පදනම යටත් විජිත පාලනයේ අවසන් දශක කිහිපය තුළදී වැටුණු බව කිව යුතුය.

මේ ආකාරයට ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා ව්‍යාපාර පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගත හැකි අතර, මෙරට කාන්තාවන්ගේ දේශපාලනයේ සහභාගීත්වය සම්බන්ධයෙන් අතීතයේ පැවති තත්වයන් පැහැදිලි කරගත හැකි ය. මෙම පරිච්ඡේදයේ ඉදිරි කොටස තුළින් දකුණු ආසියානු සමාජයේ අනෙකුත් රටවල් වල ක්‍රියාත්මක වූ කාන්තා ව්‍යාපාර පිළිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කරනු ලබන අතර, ඒ මඟින් සමස්ත දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය කෙරෙහි පදනමක් සපයා ගැනීම උදෙසා කාන්තා ව්‍යාපාරවල දායකත්වය සම්බන්ධයෙන් පූර්ණ අවබෝධයක් ලබාගත හැකි ය.

සමස්තයක් ලෙස දකුණු ආසියානු සමාජයේ ප්‍රබල රාජ්‍යයන් දෙකක් වන ඉන්දියාව හා ශ්‍රී ලංකාව යන රටවල ක්‍රියාත්මක වූ කාන්තා ව්‍යාපාර පිළිබඳ තොරතුරු මේ ආකාරයට ඉදිරිපත් කළ හැකි අතර, දකුණු ආසියාවේ අනෙකුත් රටවල කාන්තා ව්‍යාපාරයන් ද, විශේෂයෙන් ඉන්දියාවේ ආභාසය සහිතව නිර්මාණය වූ බව ද පසක්

කළ යුතු ය. එහිදී කාන්තාව සක්‍රීය වශයෙන් දේශපාලනයේ සහභාගී වීම සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය පන්තරය කාන්තා ව්‍යාපාරයන් මගින් ලැබුණු ආකාරය ඉහත පරිදි ඉදිරිපත් කළ හැකි අතර, ඒ තුළ වර්තමාන දකුණු ආසියානු කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වයට එමගින් බලපෑමක් සිදුවී ඇත්ද යන්න පිළිබඳව සංඛ්‍යාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණයක් ද සහිතව ඉදිරිපත් කෙරෙනු ඇත.

4. දකුණු ආසියානු දේශපාලනයේ කාන්තා දේශපාලන නියෝජනය පිළිබඳ සංඛ්‍යාත්මක විශ්ලේෂණයක්

දකුණු ආසියානු සමාජය වූ කලී අතිශය සම්ප්‍රදාය ගරුක සමාජයක් වන බව අප දනිමු. එමෙන්ම එකී තත්වය තුළ කාන්තාව පුරුෂයාට සාපේක්ෂව ද්විතීයික තැනෙහිලා සලකන බවත් අපි විසින් අවබෝධ කරගත යුතු ය. ඒ අනුව මෙම පරිච්ඡේදය තුළින් අරමුණු කරගනු ලබන්නේ දකුණු ආසියානු සමාජයේ රටවල දේශපාලනික ක්‍රියාවලිය තුළ කාන්තා නියෝජනය නැතහොත් සහභාගීත්වය පවතින්නේ කවර මට්ටමකින් ද යන්න පිළිබඳව එක් එක් රට තුළින් වෙන් වෙන් වශයෙන් නිදසුන් සපයමින් සංඛ්‍යාත්මකව හා මෙතෙක් දකුණු ආසියානු කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය පිළිබඳව සිදුකරන ලද පර්යේෂණ වාර්තා ඇසුරින් විශ්ලේෂණය කිරීමයි. පරිච්ඡේදයේ මුල් කොටසින් දකුණු ආසියානු සමාජයේ රටවල් අතරින් යම්තාක් දුරකට ඉහළ දේශපාලන සහභාගීත්වයක් පවතින රටවල්වල තොරතුරු ඉදිරිපත් කරනු ලබන අතර, දෙවැනි කොටසින් උගත සහභාගීත්වයක් සහිත රටවල් පිළිබඳ තොරතුරු ද ඉදිරිපත් කෙරෙයි.

වගු අංක 1 ලෝක වර්ගීකරණයන්ට අනුව දකුණු ආසියානු රටවල් කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය තුළ හිමිකරගෙන ඇති ස්ථාන

Rank	Country	Lower or single House				Upper House or Senate			
		Elections	Seats	Women	% W	Elections	Seats	Women	% W
24	Nepal	4 2008	594	197	33.2	---	---	---	---
66	Pakistan	5 2013	323	67	20.7	3 2012	104	17	16.3
71	Bangladesh	12 2008	350	69	19.7	---	---	---	---
108	India	4 2009	545	60	11.0	1 2012	245	26	10.6
127	Maldives	5 2009	77	5	6.5	---	---	---	---
128	Bhutan	7 2013	47	3	6.4	4 2013	25	2	8.0
131	Sri Lanka	4 2010	225	13	5.8	---	---	---	---
?	Afghanistannan	-	-	-	-	-	-	-	-

එහිදී දකුණු ආසියානු සමාජයේ රටවල් ලෝක වර්ගීකරණයන්ට අනුව දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය අතින් හිමි කරගෙන ඇති ස්ථානයන් පහත වගුව තුළින් ඉදිරිපත් කළ හැකිය. මේ තුළින් දකුණු ආසියානු සමාජයේ රටවල් කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය සම්බන්ධයෙන් කෙතරම් උනන්දුවක් දක්වනවා ද යන්න පිළිබඳව මූලික අවබෝධයක් ලබාගත හැකිය. මෙම දත්ත පදනම් වන්නේ අන්තර් පාර්ලිමේන්තු සංගමය (Inter - Parliamentary Union - IPU) විසින් සිදු කරන ලද පර්යේෂණ මගින් ඉදිරිපත් වූ දත්ත අනුවයි.

ලෝකයේ රටවල් 188ක් පිළිබඳ මෙම වාර්තාව ඉදිරිපත් කළ ද මෙහිදී දකුණු ආසියානු රටවල්වල තත්වය පමණක් මෙම නිබන්ධයට අදාළව ඉදිරිපත් කෙරෙනු ඇත. මෙම පදනම මත සිටිමින් මෙතැන් සිට එක් එක් රටවල දත්ත හා තොරතුරු විශ්ලේෂණය කර බැලෙයි.

4.1. නේපාල සමාජය තුළ දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය

සම්ප්‍රදායික වශයෙන් සලකා බැලීමේදී නේපාල කාන්තාවන්ට දේශපාලනය තුළ පැවතියේ ඉතා සීමිත භූමිකාවකි. නමුත් කාලානුරූපීව කාන්තාවෝ දේශපාලනට තුළ ක්‍රියාකාරී බවට පත් වූ අතර, දේශපාලනික වශයෙන් වෙනස්කම් සිදුකිරීමෙහිලා ප්‍රබල දායකත්වයක් හා කාර්යයභාරයක් සිදු කරන ලදී. මේ හේතුව නිසා දකුණු ආසියානු රටවල් අතර වැඩිම කාන්තා දේශපාලන නියෝජනයක් පවතින රට බවට නේපාලය පත්ව තිබෙයි. අන්තර් පාර්ලිමේන්තු සංගම් වාර්තාවලට අනුව ලෝකයේ රටවල් 188ක් අතරින් නේපාලය පසුවන්නේ 24වන ස්ථානයේ ය. නේපාල පාර්ලිමේන්තුව තුළ 1991, 1994 හා 1999දී පැවති මහ මැතිවරණවලදී කාන්තා නියෝජනය දැක්වුණේ පිළිවෙලින් 81ක්, 86ක් හා 143ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. එමෙන්ම 2008 වසරේදී පැවති පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය තුළදී (Constituent Assembly Elections) කාන්තා නියෝජනය 32.8%ක් දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. එහිදී නියෝජිතයන් 575ක් අතරින් 191ක් කාන්තාවෝ තේරී පත් වූහ. මෙම දේශපාලන සහභාගීත්වයේ සිදුවූ විශාල වෙනසක් සඳහා බලපෑම් කළ සාධකය වූයේ 2007දී ඇති කළ නේපාල ව්‍යවස්ථාව මගින් කාන්තාවන්ට ආසන වෙන් කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන සැපයීමයි.

මෙම ක්‍රියාවලියේ අවසාන ප්‍රතිඵලය වූයේ සමාජයේ කාන්තාවන් ඇතුළු සියලු පාර්ශව ව්‍යවස්ථා සම්පාදනයේ හා තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය තුළට සම්බන්ධ වීම නිසා දේශපාලනික වශයෙන් සංවර්ධනයක් ඇති වීමයි. එහිදී 197ක් වූ පිරිසක් පාර්ලිමේන්තුව තුළ මෙන්ම ව්‍යවස්ථා සම්පාදනය තුළ ක්‍රියාකාරීව දායකවන කාන්තාවන් කාන්තාවන් වන අතර මෙම කාන්තා ජයග්‍රහණය පසුපස ඇති රහස වන්නේ මෙම සියලු කාන්තා නියෝජිතවරියන් විවිධ ජනවාර්ගික පසුබිම්, සංස්කෘතීන් හා නේපාලයේ විවිධ භූගෝලීය ප්‍රදේශයන් නියෝජනය කරනු අය වීමයි. එමඟින් රටේ භූගෝලීය මෙන්ම සමාජයීය වශයෙන් ද පවතින අවශ්‍යතාවයන් නිරූපණය කිරීමක් සිදු වන අතර, එය සමස්ත සමාජයේ ජීවත් වන්නාවූ කාන්තාවන්ගේ හඬ ජාතික තලය වෙත රැගෙන ඒම සම්බන්ධයෙන් මනා පිටිවහලක් වී ඇත. ඒ ඒ ප්‍රදේශ පදනම් කරගනිමින් පවතින විෂමතාවයන් කවරාකාර ද යන්න කාන්තාවන්ට පවතින භෞතික අවශ්‍යතාවයන් හා ඒවා සපුරා ගැනීමට අදාළ යෝජනා, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය වෙත ගෙන ඒමට හැකියාව ලැබී ඇත.

මේ මඟින් කාන්තාවන් දේශපාලනික ක්‍රියාවලිය තුළ සක්‍රීය භූමිකාවක් නිරූපණය කිරීම සිදුවන අතර වැඩි වැඩියෙන් දේශපාලනික ක්‍රියාකාරකම් අභිප්‍රේරණයක් ලබා ගනී. මෙම තත්වය නේපාලය තුළ දේශපාලනයේ කාන්තා නියෝජනය දකුණු ආසියාවේ අනෙක් රටවලට සාපේක්ෂව ඉතා ඉදිරියෙන් පවත්වාගෙන යාමට හේතුකාරක වී ඇති බව පෙන්වාදිය හැකි ය. මේ ආකාරයට නේපාල සමාජය තුළ දේශපාලනයේ කාන්තා නියෝජනය දකුණු ආසියාවේ අනෙක් රටවලට සාපේක්ෂව යම් ආකාරයක සතුටුදායක මට්ටමක පවතින බව පැහැදිලි කළ හැකි ය.

4.2. පක්ෂ්ඨාන සමාජය තුළ දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය

පක්ෂ්ඨානු සමාජය දකුණු ආසියාව තුළ විශාලතම මුස්ලිම් රාජ්‍ය වන අතර, ලෝකයේ වර්ගීකරණයන්ට අනුව දේශපාලනයේ කාන්තා නියෝජනය අතින් 61 වන ස්ථානයේ පසු වෙයි. ඉන්දියානු සමාජයට වඩා තරමක් වෙනස් ස්වභාවයක් පක්ෂ්ඨානු සමාජය තුළ දැකගත හැකි ය. වර්තමාන පක්ෂ්ඨාන පාර්ලිමේන්තු නියෝජනය බෙදීගොස් ඇති ආකාරය හා ඒ තුළ කාන්තා නියෝජනය කවර ස්වරූපයක් ගන්නේ ද යන්න පහත වගුව මගින් පැහැදිලි කරගත හැකි ය.

වගු අංක 2

පක්ෂ්ඨාන පාර්ලිමේන්තුව තුළ කාන්තා නියෝජනය 2012

Parties	Votes	%	Elected seats	Reserved seats (Women)	Reserved seats (Minorities/Non-Muslims)	Total
Pakistan Peoples Party	10,606,486	30.6%	94	23	4	121
Pakistan Muslim League (N)	6,781,445	19.6%	71	17	3	91
Pakistan Muslim League (Q)	7,989,817	23.0%	42	10	2	54
Muttahida Qaumi Movement	2,507,813	7.4%	19	5	1	25
Awami National Party	700,479	2.0%	10	3	0	13
Muttahida Majlis-e-Amal Pakistan	772,798	2.2%	5	1	0	6
Jamiat Ulema-e-Islam (F)						

Pakistan Muslim League (F)			4	1	0	5
Pakistan Peoples Party (Sherpao)	140,707	0.4%	1	0	0	1
National Peoples Party			1	0	0	1
Balochistan National Party(Awami)			1	0	0	1
Independents			18	0	0	18
Total	34,665,978	100%	266	60	10	336

මූලාශ්‍රය : Election Commission of Pakistan, Adam Carr's Electoral

Archive අනුව සකස් කරන ලදී.

ඉහත වගුව තුළින් පැහැදිලි වන ආකාරයට වර්තමාන පකිස්ථාන පාර්ලිමේන්තු ක්‍රමය තුළ තේරීපත් වූ මන්ත්‍රීවරියන් 366ක් අතරින් 60ක් කාන්තාවෝ වෙති. එය ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් 17.85%කි. මෙහිදී ඉන්දියාවට සාපේක්ෂව කාන්තා නියෝජනය ඉහළ අගයක් ගනු ලබන බව පෙන්වාදිය හැකි ය.

පකිස්ථානු දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය තුළ වැදගත් සන්ධිස්ථානයක් සනිටුහන් කරන්නා වූ අවස්ථාවක් ලෙස 2000 වසරේ මාර්තු මාසයේදී එවකට ජනපතිව සිටි ජෙනරාල් ෆර්වේෂ් මුෂාරෆ් රජය විසින් හඳුන්වා දුන් බලය බෙදා හැරීමේ සැලැස්ම (Devolution of Power Plan) පෙන්වාදිය හැකි ය. මෙය ප්‍රජාතන්ත්‍රීකරණ ක්‍රියාවලියේ එක් අවස්ථාවක් වූ අතර, එය මූලික නිර්ණායක පහක් මත පදනම් විය. ඒවා පහත පරිදි දැක්විය හැකි ය.

1. දේශපාලන බලය බෙදා හැරීම
2. පරිපාලනමය අධිකාරිය විමධ්‍යගතකරණය කිරීම

3. කළමනාකරණ කාර්යන් නැවත සකස්කිරීම
4. බලය හා අධිකාරිය විසරණය කිරීම
5. දිස්ත්‍රික් මට්ටම තුළ බලය හා සම්පත් බෙදාහැරීම

මෙම සැලැස්මේ ඉතාම වැදගත් ලක්ෂණයක් වූයේ දිස්ත්‍රික් මට්ටම තුළ දේශපාලන ආයතනවලට නියෝජනයන් තේරී පත්වීමේදී කාන්තාවන්ට 33%ක කෝටාවක් (පංගුවක්) ලබාදීමයි. ඒ අනුව වර්තමාන පකිස්ථානය තුළ කාන්තාවන් වෙනුවෙන් ආසන වෙන්වන ආකාරය පහත වගුව තුළින් අවබෝධ කරගත හැකි ය.

වගු අංක 3

පකිස්ථාන ප්‍රාදේශීය දේශපාලන ආයතන තුළ කාන්තා නියෝජනය

Type of Council (Total number of councils)	Seats Reserved for Women
Union Councils (6,022)	36,066
Tehsil Councils (305)	1,749
Town Councils (30)	161
District Councils (96)	1,988
Total	39,964

Public Library
Jaffna

මූලාශ්‍රය : <http://www.idea.int> අනුව සකස් කරන ලදී.

මේ අනුව මෙම පංගු ක්‍රමය මඟින් කාන්තාවන්ට දේශපාලන අවකාශය විවර වීමක් සිදුවූ අතර, බිම් මට්ටමේ දේශපාලන යාන්ත්‍රණවල උපාය මාර්ගිකව යම් යම් ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට ද අවකාශය උදා විය. නමුත් මෙලෙස තේරී පත්වන කාන්තාවන්ගේ

සමාජ, ආර්ථික පසුබිම අධ්‍යාපනය, වයස, දේශපාලන පසුබිම ආදිය විභාග කිරීම අතිශය වැදගත් වෙයි. එහෙත් මේ සම්බන්ධයෙන් පවතින දත්ත හා තොරතුරු ඉතා සීමා සහිත වෙයි. පවතින අධ්‍යයන තොරතුරුවලට අනුව මෙසේ තේරී පත්වන ස්ත්‍රීන්ගෙන් 50%ක්ම වසය අවුරුදු 45ට වඩා අඩු අයයි. එමෙන්ම ඒ හා සමාන ප්‍රතිශතයක සාක්ෂරතාවයක ඉතා පහළ මට්ටමක පවතියි. 70%ක් පමණ වූ ප්‍රමාණයක් ගෘහණියෝ වෙති. තව ද විශාල ප්‍රතිශතයක් ඉඩම් අයිතිය, තමන්ට කියා පවුලක් නොමැති වුවත් මෙන්ම කිසිදු දිනක මැතිවරණයකට තරඟකර නොමැති බහුතරයක් ද වූහ.

නමුත් මෙම සමාජ ආර්ථික තත්වයන් තුළින් ඉස්මතු වන කරුණු කිහිපයක් පහත පරිදි විග්‍රහ කළ හැකි ය.

1. සමාජය තුළ අඩු වරප්‍රසාදලාභී හා ආන්තිකරණයට ලක් වූ සමාජයීය වශයෙන් පහත් මට්ටමක සිටි පිරිසට දේශපාලනයේ දොරටු විවර විය. එහිදී විශේෂයෙන්ම සම්ප්‍රදායික පවුල, දේශපාලන පක්ෂ ආධිපත්‍ය හා මුදල අහිබවා ඉස්මතු වීමට කාන්තාවන්ට අවකාශය උදා විය.
2. බහුතර කාන්තාවන් පිරිසක් තරුණ වයසේ පසුවීම තුළ පවතින සමාජ ගැටලු හා ප්‍රතිසංස්කරණ කිරීම සඳහා දේශපාලනික වශයෙන් අවංක සැලකිය යුතු හැකියාවන් සහිත පිරිසක් නිර්මාණය විය. එමෙන්ම යෞවන වයසේ පසුවීම තුළ ඔවුන් පෘද්ල ලෙස නව නිර්මාණ හා නිර්මාණශීලී වෙනසකට විවර විය.
3. ගෘහනියන් බහුතරයක් තේරී පත් වීම මගින් ඔවුන් කාන්තාවට වෙන්වී තිබූ ප්‍රජනන කාර්යයන් හා දැරුවන් බලාගැනීම ආදී ස්ත්‍රී ස්ත්‍රී

පුරුෂ සමාජභාවීය ක්‍රියාකාරකම් අභිබවා යාමට ඔවුන්ට හැකියාව ලැබී ඇත.

4. බහුතරයක් කාන්තාවන් උගත සාක්ෂරතා මට්ටමක පසුවීම මගින් සංකේතවත් කරනු ලබන්නේ පකිස්ථානය තුළ කාන්තාවන්ට අධ්‍යාපනය ලැබීමේ යම් යම් සීමාකම් පවතින බවයි. එමෙන්ම ඒ තුළ කාන්තාවන්ට සමාජය තුළ අධ්‍යාපනයේ සම අවස්ථා ලබාදිය යුතු බව පැහැදිලි කරගත හැකි ය.

5. කාන්තාවන්ගේ ආගමනය තුළ දේශපාලනයට නව අරුතක් දැක්මක් මෙන්ම පර්යාවලෝකනයක් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි.

මේ ආකාරයට දකුණු ආසියානු සමාජයේ විශාලතම මුස්ලිම් රාජ්‍ය වශයෙන් පකිස්ථානය තුළ පවතින ආගමික බලපෑම් හේතුවෙන් කාන්තාවන් පීඩාවට ලක්වී ඇති ආකාරය විද්‍යමාන වෙයි. විශේෂයෙන්ම පංගු ක්‍රමය මත කාන්තාවන්ට නියෝජනයක් ලැබුණ ද එසේ තේරී පත් වන කාන්තාවන්ගේ සමාජ ආර්ථික පසුබිම තුළින් ප්‍රතිබිම්බනය වන්නා වූ සමාජ ආර්ථික ප්‍රශ්න රාශියක් ඇති බව පැහැදිලි වෙයි. ඒ අනුව දකුණු ආසියාවේ අනෙක් රටවලට සාපේක්ෂව සැලකිය යුතු දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වයක් දක්නට ලැබුණ ද, ඒ තුළ යම් යම් සමාජයීය පරස්පරතාවයන් ද පවතින බව තොරතුරු විශ්ලේෂණය තුළදී පැහැදිලි කරගත හැකි ය.

4.3. බංග්ලාදේශ සමාජය තුළ දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය

බංග්ලාදේශය, දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ තවත් සුවිශේෂී රාජ්‍යයක් වශයෙන් දැක්විය හැකි ය. කාන්තාවගේ දේශපාලන

සහභාගීත්වය සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා කිරීමේදී පැහැදිලි වන්නේ දශක දෙකකට අධික කාලයක් පුරා බංගලාදේශය තුළ ඉතා ඉහළම මට්ටමේ දේශපාලන තනතුරු වන අගමැති හා විපක්ෂ නායක තනතුරු හොඳවන ලද්දේ කාන්තාවන් විසින් වීම අතිශය වැදගත් ලක්ෂණයක් වන බවයි. එමෙන්ම 2014 වර්ෂයේ පැවති මහ මැතිවරණය විපක්ෂය වර්ජනය කළ අතර, එහිදී ද නව අගමැතිවරිය වශයෙන් තේරී පත්වූයේ ද ඡික් හෂීනා නැමති කාන්තා දේශපාලන නායිකාවයි. දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වයේ තුන්වන ස්ථානය හා ලෝක සන්දර්භය තුළ 71 වන ස්ථානය ද බංගලාදේශයට හිමිවී ඇත. තත්ත්වය මෙසේ වුවත් යථාර්ථය මීට වඩා තරමක් වෙනස්වන බව ද තොරතුරු ගවේෂණයේදී පැහැදිලි වන කරුණකි. බංගලාදේශයේ නීතිමය තත්ත්වයන් තුළ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවීය සමානතාවය පවත්වාගෙන යාමට හැකියාවක් ලැබී නොමැත. වර්තමාන පාර්ලිමේන්තුව තුළ 300ක් දෙනා අතරින් කාන්තා මන්ත්‍රීවරියන් සිටින්නේ 19ක් පමණි. මෙම පිරිස 6.3%ක් වන අතර ඔවුහු සෘජුවම මහජන ඡන්දයෙන් තේරී පත්වූවන් වෙයි. නමුත් කාන්තාවන් වෙනුවෙන් වෙන්කර ඇති ආසන ද ඇතුළත්ව පාර්ලිමේන්තුව තුළ කාන්තා නියෝජනය 18.5.%ක් දක්වා වර්ධනය වී ඇති බව පෙන්වාදිය හැකි ය. මේ නිසා කාන්තාවන්ට දේශපාලන අරගල සඳහා තවත් බොහෝ දුරක් යාමට සිදුවන බව ද දැක්විය යුතු ය.

ඓතිහාසිකව මෙන්ම සම්ප්‍රදායිකවත් බංගලාදේශය වූ කලී ඉතා ඉහළින්ම ක්‍රියාත්මක වන පිතෘ මූලිකත්වයක් සහිත සමාජයකි. සමාජයේ සෑම අංශයකදී ම කාන්තාව අහිබවා ගිය බලයක් පුරුෂයා විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. උපතේ සිට ආරම්භ වන කාන්තාවන් සහ පුරුෂයන් අතර පවතින අසමානතාවය සමස්ත ජීවිත කාලය පුරාවටම

ක්‍රියාත්මක වෙයි. එහිදී මූලික අවස්ථාවන් හා අයිතිවාසිකම් උදෙසා පවා සමාන අයිතීන් එම දෙපාර්ශවයට නොමැත. එබැවින් කාන්තාවගේ සමාජ තත්වය ඉතා පහත් මට්ටමක පවතියි. ඔවුන්ට දේපල අයිතියක් දක්නට නොලැබෙන අතර අධ්‍යාපන, රැකියාව හා වෙනත් ඵලදායී සම්පත් පරිහරණයට ඇති අවකාශය ද සීමා සහිත වෙයි.

මෙම පීතෘ මූලිකත්වය තුළ කාන්තාවන් ක්‍රියාකාරී දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීම සීමා සහිත වී ඇත. තවමත් කාන්තාවෝ තීරණ ගැනීමේ හා දේශපාලන සහභාගීත්වය තුළ අපහරණය වී ඇත. කාන්තාවන්ගේ හැකියාවන්, කුසලතා හා දැනුම සම්බන්ධයෙන් මෙම සමාජයේ අයට නිසියාකාර අවබෝධයක් ද නැත. ව්‍යවස්ථාව තුළින් දෙපාර්ශවයට සමාන අයිතිවාසිකම් ලබාදී ඇතත් තවමත් සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලන හා සංස්කෘතික වශයෙන් කාන්තාව පීඩාවට පත්වීමක් දක්නට ලැබෙයි.

දේශපාලන ක්‍ෂේත්‍රය තුළ පාර්ලිමේන්තු නියෝජනය තුළ කාන්තා ප්‍රතිශතය සම්බන්ධ දත්ත පහත වගුව තුළින් පැහැදිලි කරගත හැකි ය.

වගු අංක 4

බංග්ලාදේශ පාර්ලිමේන්තුව තුළ කාන්තා නියෝජනය

Year of Election	Overall percentage of women candidates	Number of Women elected in general seats	Percentage of Women in general seats	Number of Women in reserved seats	Percentage of Women against the total seats
1973	0.3	0	0	15	4.8
1979	0.9	2	0.7	30	9.7
1986	1.3	5	1.7	30	10.6
1988*	0.7	4	1.3	-	1.3*
1991	1.5	5	1.7	30	10.6
1996	1.39	7	2.3	30	11.2
2001*	1.9	6	2	-	2*
2008	3.54	19	3	45	18.6

* There were no provisions for reserved seats in the parliaments of 1988 and 2001

Source: Bangladesh Election Commission

මූලාශ්‍රය: www.ecs.gov.bd/Banla/Elec_par.php අනුව සකස් කරන ලදී.

ඉහත වගුව පරීක්ෂා කර බැලීමේදී මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය තුළ කාන්තා අපේක්ෂිකාවන් ලෙස ඉදිරිපත් වීමේ ප්‍රතිශතය ඉතාම සීමිත වන බව පෙන්වාදිය හැකි ය. ඉතිහාසය තුළ සිට සලකා බැලීමේදී ඉහළම ප්‍රමාණයක් ඍජුවම මැතිවරණයක් තුළින් තේරීපත් වී ඇත්තේ 2008 වර්ෂය තුළ බවත් එය ඉතිහාසයේ ඉලක්කම් දෙකක අගයක් වාර්තා කළ පළමු අවස්ථාව බවත් පෙන්වාදිය යුතුය. මෙම තත්ත්වය

පිළිබඳ සන්සන්දනාත්මක විග්‍රහයක් පහත වගුව තුළින් ද ඉදිරිපත් කළ හැකි ය.

වගු අංක 5

පසුගිය මැතිවරණ වල කාන්තා නියෝජනය පිළිබඳ සන්සන්දනාත්මක විශ්ලේෂණයක්

Date	No of women winning the election	No of women contesting in the election
December 2008	19	60
October 2001	6	41
June 1996	5	36
February 1991	4	46

මූලාශ්‍රය: www.ecs.gov.bd/Banla/Elec_par.php අනුව සකස් කරන ලදී.

බංග්ලාදේශය තුළ කාන්තා නියෝජිතවරියන් තේරී පත්වුවත් ඔවුන් පක්ෂ දේශපාලනය තුළ හෝ පාර්ලිමේන්තුව තුළ ක්‍රියා කරනු ලබන්නේ පක්ෂ නායකයින්ගේ ආධිපත්‍ය තුළ සිටියි. එවන් තත්ත්වයක් තුළ පෙනී යන කරුණ වන්නේ, කාන්තාවන් නියෝජිතවරියන් ලෙස තේරී පත් වුවත් ඔවුන් නියෝජනය කරනු ලබන්නේ සමාජයේ කාන්තාවන් හා සම්බන්ධ ගැටලුවලට වඩා දේශපාලනය තුළ ඇති සැරසිලිමය (Cosmetic Value) කාර්යයන් පමණක් වන බවයි. මේ තත්ත්වය බංග්ලාදේශය තුළ ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රියාකාරීත්වයේ පවතින පක්ෂ නිලබල ධුරාවලිය තුළ කාන්තාවන් නියෝජනය කරනු ලබන මට්ටම් අනුව පැහැදිලිව අවබෝධ කරගත හැකි ය. පහත වගුව තුළින් එය තවදුරටත් ඉදිරිපත් කළ හැකි ය.

වගු අංක 6

බංග්ලාදේශයේ ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂවල මූරාවලිය තුළ කාන්තා නියෝජනය

Name of Party	Name of the position	Total Member	Women Member	% of Women
Bangladesh Nationalist Party (BNP)	National Executive committee	148	11	7.3
Bangladesh Awami League (AL)	Executive Committee	71	8	11.68
Jatiyo Party (JP)	Central Committee	346	10	2.89
National Socialist Party (Jashod)	Executive Committee	112	4	3.57
Workers Party of Bnagladesh	Executive Committee	53	2	3.77
Communist Party of Bangladesh (CPB)	Executive Committee	45	4	8.89
Gonforam	Executive Committee	100	6	6.00
Jammat-E-Islam	Majlish-e-Amela	24	0	00

Source: Hashmi, et al, 2010

මූලාශ්‍රය: www.ecs.gov.bd/Banla/Elec_par.php අනුව සකස් කරන ලදී.

මේ සම්බන්ධයෙන් බලපෑම් කරනු ලබන විවිධාකාර සමාජ ආර්ථික සාධකයන් පවතියි. ඇතැම් ඒවා සමස්ත දකුණු ආසියානු සන්දර්භයටම පොදු ඒවා වන අතර තවත් ඒවා බංගලාදේශයට

ආවේනික ලක්ෂණයන් ය. මෙම ලක්ෂණ පිළිබඳව නිබන්ධයේ ඉදිරි පරිච්ඡේදය මගින් කරුණු ඉදිරිපත් කෙරෙයි.

මේ ආකාරයට දකුණු ආසියානු කලාපයට අයත් රටවල් අතරින් ඉහළම කාන්තා නියෝජනයක් පවතින රටවල් ආශ්‍රිත තත්වයන් සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් විග්‍රහ කළ හැකි ය. මෙම පරිච්ඡේදයේ ඉතිරි කොටස තුළ කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය අවම මට්ටමක පවතින රටවල්වලට අදාළ සංඛ්‍යාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සිදු වෙයි. විශේෂයෙන්ම මාලදිවයින, භූතානය, ඇෆ්ගනිස්ථානය, ඉන්දියාව හා ශ්‍රී ලංකාව යන රටවල් ශ්‍රේණිගත කිරීම්වල පහළම ස්ථානවල පසු වෙයි.

එහිදී භූතානය, මාලදිවයින හා ඇෆ්ගනිස්ථානය වැනි රටවල් සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු දත්ත හා තොරතුරු ඉදිරිපත් වී නොමැත. නමුත් කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය තුළ ලෝක සන්දර්භයේ 127 හා 128 වන ස්ථාන පිළිවෙලින් මාලදිවයින හා භූතානය දිනාගෙන ඇතත් පෙර දක්වා ඇති පරිදි ඇෆ්ගනිස්ථානය තුළ එවැනි සමීක්ෂණයක් හෝ සිදුකර නොමැතිවීම හේතුවෙන් ඒ තුළට ඔවුන් ඇතුළත් වී නැත.

භූතානය හා මාලදිවයින තුළ පවතින තත්වයන් සමාජයීය වශයෙන් බංගලාදේශය, තේපාලය, ඉන්දියාව වැනි රටවලට අතිශය සමාන වෙයි. විශේෂයෙන්ම රාජාණ්ඩු පාලන ක්‍රමයක් පවතින මෙම ඇතැම් රටවල ද දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය අවම මට්ටමක පැවතීම පිළිබඳව බලපෑම් කරන සාධක දකුණු ආසියානු සමාජයේ වෙනත් රටවල්වල තත්වයන්ට අතිශයින් සමාන වෙයි. ඒ අනුව එම තත්වයන් වෙන් වෙන් වශයෙන් පසුව සාකච්ඡා කෙරෙයි. ඇෆ්ගනිස්ථානය සම්බන්ධයෙන් ද සමාජයීය වශයෙන් සලකා බැලීමේදී දකුණු ආසියානු කලාපයේ රටවලට සාපේක්ෂව පවතින

ලක්ෂණ සමාන වෙයි. විශේෂයෙන්ම දැඩි අර්බුදකාරී සමාජ වාතාවරණයක් හා කාල පරිච්ඡේදයක් පැවති රටක් වශයෙන් වර්තමානය තුළ කෙමෙන් ඉදිරියට එන ඇඟිලිස්ථානය සම්බන්ධයෙන් කාලීන තොරතුරු හෝ විධිමත් හා පිළිගත හැකි සංඛ්‍යා ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීම අසීරු වෙයි. එමෙන්ම ඒ තුළ කාන්තා සහභාගීත්වය හා නියෝජනය සම්බන්ධයෙන් ද තර්කයක් ඉදිරිපත් කළ නොහැකිය.

මෙහිදී දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ ඉතා ප්‍රබල රටවල් දෙකක් වුවත් කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය අතින් පහළ මට්ටමක පසුවන ඉන්දියාව හා ශ්‍රී ලංකාව යන රටවල තත්වයන් මෙතැන් සිට පෘදුල වශයෙන් විශ්ලේෂණය කෙරෙයි.

4.4. ඉන්දියානු සමාජය තුළ දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය

බිලියනයකට අධික ජනගහනයක් වාසය කරන ජනගහනය අතින් ලොව ප්‍රමුඛ රටවල් පහ ද නියෝජනය කරන ඉන්දියාව ලෝකයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය අතින් ඉතාම ප්‍රබල හා විශාල රටකි. එසේවුව ද පාර්ලිමේන්තු නියෝජනය තුළ කාන්තා නියෝජනය ඉතාම අවම මට්ටමක පවතියි. විශේෂයෙන්ම ඉන්දියානු සමාජය වූ කලී කාන්තාව පිළිබඳව අතිශය පහත් ආකල්ප හා දැඩි සම්ප්‍රදායිකත්වය තුළ ප්‍රධාන සමාජ ප්‍රවාහය වෙත කාන්තාවට පැමිණීමට ඉඩකඩ අවම මට්ටමෙන් ලබාදෙන්නා වූ සමාජයකි. එවන් තත්වයක් තුළ ඉන්දියානු සමාජයේ ප්‍රධානම තීරණ ගැනීමේ නැතහොත් ප්‍රතිපත්ති හා නීති සම්පාදනයේ ආයතනය වන ලොක් සභාව තුළ කාන්තා නියෝජනය 1979 වර්ෂයේ පැවතියේ 3.4.%ක් වන අතර 1990 වන විට එය 8.1%ක් දක්වා වර්ධනය වී තිබිණි. එමෙන්ම රාජ්‍ය සභා නැමති ප්‍රාදේශීය දේශපාලන ආයතනයක් තුළ කාන්තා නියෝජනය 1952දී 7.7.%ක්

ලෙසත් 1991 දී 15.5.%ක් ලෙසත් වාර්තා වූ බව සංඛ්‍යා ලේඛන අනුව දැක්විය හැකි ය. ඉන්දියාව තුළ කාන්තාවගේ තත්ත්වය සහ ශ්‍රය උදාවීමත් සමඟ වෙනත් මගකට ප්‍රවේශ වී ඇති බවක් දක්නට ලැබේ. 2011 වර්ෂය වන විට ඉන්දියාවේ ජනාධිපති ධුරය, ලොක් සභාවේ කථානායක ධුරය මෙන් ම විපක්ෂ නායක ධුරය පවා හොබවන ලද්දේ කාන්තාවන් විසිනි.

(http://articles.timesofindia.indiatimes.com/2013-11-26/india/44485912_1_reservation-bill-women-candidates-women-voters).

කෙසේ වුවත් තවමත් සමාජයීය වශයෙන් ඉන්දියාව තුළ කාන්තාවන් යම් යම් සමාජ ගැටලුවලට විවෘතව පවතින ස්වභාවයක් දැකගත හැකි ය. එහිදී තොම්සන් රියුට්ස් නැමැත්තා විසින් සිදුකරන ලද ගෝලීය අධ්‍යයනයක් තුළින් එම තත්ත්වය පහත පරිදි දක්වා ඇත.

“India is the "fourth most dangerous country" in the world for women” (<http://azgaralimd.blogspot.com/2012/12/women-representation-in-indian.html>).

එමෙන්ම ස්ත්‍රී පරුෂ සමාජභාවීය සංවර්ධනය පිළිබඳ දෘෂ්ටියෙන් බැලීමේදී ලෝකයේ රටවල් 162ක් අතරින් ඉන්දියාව පසුවන්නේ 115 වැනි ස්ථානය තුළයි. නවතම දත්ත වලට අනුව අද වනවිට ඉන්දියාවේ ප්‍රධාන රාජ්‍ය තීරණ ගැනීමේ ආයතනය වන ලොක් සභාව තුළ කාන්තා නියෝජනය 11%ක් වන අතර රාජ්‍ය සභාව තුළ එය 10.6.%කි. 2013 අන්තර් පාර්ලිමේන්තු සංගම් (Inter - Parliamentary Union - IPU) වාර්තාවට අනුව ලොව වැඩිම පාර්ලිමේන්තු නියෝජනයක් පවතින රටවල් වන්නේ රුවන්ඩාව, ඇන්ඩෝරා හා කියුබාව යන රටවල් ය. රුවන්ඩාව තුළ එම තත්ත්වය 56%කි. තව ද

ස්වීචනය, පින්ලන්තය, ආර්ථනීතික වැනි රටවල් හා ඇතැම් යුරෝපා රටවල්වල කාන්තා නියෝජනය 30%ක් ඉක්මවා ඇත. නමුත් ඉන්දියාව මෙහිදී රටවල් 188ක් අතරින් 105 වන ස්ථානයේ පසුවන්නේ ලොක් සභාවේ නියෝජනයන් 543ක් අතරින් කාන්තාවෝ 60ක් ද රාජ්‍ය සභාවේ 240 ක් වූ නියෝජනයන් අතරින් 24ක් කාන්තාවන් ද නියෝජනය කරමිනි. එමෙන්ම ඉන්දියානු මැතිවරණ කොමිෂන් සභා වාර්තාව අනුව 543ක් වූ ලොක් සභා නියෝජනය තුළ කාන්තාවන් 1999දී 49 ක් වුවත් ඉන් වසර 10කට පසු එනම් 2009දී එය වර්ධනය වී ඇත්තේ 59ක් දක්වා වූ ඉතාම සුළු අගයකට පමණයි.

2009 වර්ෂයේ ලොක් සභා නියෝජනය තුළ කාන්තාවන් වැඩිම ආසන සංඛ්‍යා ප්‍රතිශතයක් දිනාගෙන තිබුණේ පන්ජාබ් ප්‍රාන්තයේ වන අතර, එය සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් 30.8%කි. එමෙන්ම එය පිළිවෙලින් මධ්‍ය ප්‍රදේශය තුළ 20.7%ක් ද හර්‍යානාවෙහි 20%ක් ද වූ අතර, සමස්ත ඉන්දියාව තුළකාන්තාවන්ගේ ඡන්ද ප්‍රකාශනයේ ප්‍රතිශතය 44.3%හි සිට 45.8%ක් දක්වා ඉහළ ගොස් පවතියි.

1999 දශකය තුළ ඉන්දියාවේ විවිධ කාන්තා සමාජ කණ්ඩායම් එකතු වී කාන්තාවන් සඳහා 33%ක නියෝජනයක් ලබාදිය යුතු බවට වූ තර්ක ඉදිරිපත් කරමින් සම්මුතීන් වලට එළඹීමට උත්සාහයන් දැරුව ද 1996 වන විට එම සියලුම සම්මුතීන් බිඳ වැටී යන ලදී. 1952 සිට 2009 වර්ෂය දක්වා ඉන්දියානු ලොක් සභා 15 ක් ක්‍රියාත්මක වූ අතර ලොක් සභා මැතිවරණවලදී ඉදිරිපත් වූ හා තේරීපත් වූ කාන්තාවන් ප්‍රමාණය කවරාකාර ද යන්න පිළිබඳව අවබෝධයක් පහත වගුව තුළින් ලබාගත හැකි ය.

වගු අංක 7

1952 -2009 දක්වා ඉන්දියානු පාර්ලිමේන්තු නියෝජනය

Lok Sabha	Total No. of seats	Number of Women contestants	No. of Women Members elected	% to the total seats	% of total number of women contestants
First - 1952	489	-	-	-	-
Second-1957	494	45	22	4.45	48.89
Third-1962	494	66	31	6.27	46.97
Fourth-1967	520	67	29	5.57	43.28
Fifth-1971	518	86	21	4.05	24.41
Sixth-1977	542	70	19	3.50	27.14
Seventh-1980	542	143	28	5.16	19.58
Eighth -1984	542	162	42	7.74	25.93
Nineth-1989	543	198	29	5.34	14.64
Tenth-1991	543	326	37	7.10	11.35
Eleventh-1996	543	599	40	7.36	6.68
Twelfth-1998	543	274	43	7.91	15.69
Thirteenth-1999	543	284	49	9.02	17.25
Fourteenth-2004	543	355	45	8.29	12.67
Fifteenth-2009	543	556	59	10.82	10.61

මූලාශ්‍රය : <http://azgaralimd.blogspot.com/2012/12/women-representation-in-indian.html> අනුව සකස් කරන ලදී.

මෙම වගුව තුළ ඇති දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේදී පැහැදිලි වන්නේ ඉන්දියානු දේශපාලන ක්‍රමය තුළ කාන්තා නියෝජනය ප්‍රථම වරට 10%ක ප්‍රතිශතයක් ඉක්මවා ඇත්තේ වර්තමාන, එනම්, 2009 වර්ෂයේ පැවති මහ මැතිවරණයෙන් තේරී පත් වූ පාර්ලිමේන්තුව තුළ පමණි. එමෙන්ම 1996දී තේරීපත් වූ 11වන ලොක් සභාව තුළ කාන්තා අපේක්ෂිකාවන් 599ක් ඉදිරිපත් වී ඇතත් ඉන් තේරීපත් වී ඇත්තේ 40ක් පමණ වූ ඉතාම සීමිත සංඛ්‍යාවකි. එදා මෙදා තුර ලොක් සභා ඉතිහාසය තුළ අවම කාන්තා නියෝජනයක් පෙන්වූම් කරන්නේ 1977 වර්ෂයේ තේරීපත් වූ 6වන ලොක් සභාව තුළයි. එය සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් 19ක් වන අතර ප්‍රතිශතයක් ලෙස 3.5%කි. කාලානුරූපව වර්ධනය වෙමින් වර්තමාන 15වන ලොක් සභාව තුළ 10.82%ක කාන්තා නියෝජනයක් පවතින බව ඉහත දත්ත අනුව පැහැදිලි වෙයි. දේශපාලන පක්ෂ වශයෙන් සලකා බැලීමේදී ඉන්දියානු කොන්ග්‍රස් පක්ෂයෙන් නියෝජිතවරියන් 23ක් ද ප්‍රධාන විපක්ෂය වන භාරතීය ජනතා පක්ෂයෙන් 13ක් ද තේරීපත් වී ඇත. මෙහිදී තේරීපත් වූ 59ක් වූ කාන්තාවන් අතරින් 17ක් ම වයස අවුරුදු 40ට අඩු කාන්තාවෝ වෙති. මෙය සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් වන අතර, ඉන්දියානු සමාජය තුළ කාන්තාවන්ට තිබූ සීමාකම් හා වෙනත් සම්ප්‍රදායික බැඳීම් ආදිය කාලානුරූපීව ක්‍රමයෙන් වෙනස් වෙමින් පවතින බව පෙන්වාදිය යුතු ය. නමුත් අදාළ පරිවර්තනයන් සිදුවන්නේ ඉතා මන්දගාමී අයුරින් වන බව ද පසක් කළ යුතු ය.

මේ ආකාරයට ඉන්දියානු සමාජය තුළ දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය අවම මට්ටමක පවතින බව පැහැදිලි කරගත හැකි අතර, මේ තත්වය පිටුදැකීම සඳහා 33%ක කාන්තා නියෝජනයක් (Quota) ලබාදීම හෝ ඒ හා සමාන වෙනත් යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ

අවශ්‍යතාවය දැඩි ලෙස පවතින බව පෙන්වාදිය යුතුය. විශේෂයෙන්ම ඉහළ දේශපාලන ව්‍යුහය තුළ කාන්තා නියෝජනය 10%ක් වුවත් එහි විරුද්ධාර්ථය වන්නේ 90%ක් වූ ප්‍රතිශතයක් නියෝජනය කරනු ලබන්නේ පුරුෂයන් බවයි. ඒ තුළ සමස්ත තීරණගැනීමේ ක්‍රියාවලියම පුරුෂාධිපත්‍යයට නතු වී ඇති බව පෙන්වාදිය හැකි ය. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී කාන්තා සංගමයේ ප්‍රධාන ලේකම්වරිය වන සුදා සුන්දරරත්නම් ප්‍රකාශ කරනු ලබන්නේ ඉන්දීය ආණ්ඩුව තමන්ගේ පොරොන්දුව ක්‍රියාවට නැංවිය යුතු අතර, එසේ නොවුණ හොත් ඉන්දීය පාර්ලිමේන්තුව තවදුරටත් පුරුෂයන්ගේ ලෝකයක් බවට පමණක් පත්වන බවයි.

ලෝකයේ කවර සමාජයක වුව ද ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ස්ථාපිත කිරීම උදෙසා සැලකිය යුතු කාන්තා නියෝජනයක් දේශපාලනය තුළ පැවතීම අතිශය වැදගත් වෙයි. ඉන්දියාව තුළ ද ඉහළ මට්ටමේ නොමැති වුවත් අනෙක් ස්වදේශීය ආයතනයන්හි කාන්තා නියෝජනය 33%ක් වන අතර, ඇතැම් රාජ්‍යයන්වල මෙම ප්‍රතිශතය පවා ඉක්මවා ගොස් ඇත්තේ, කාන්තාවන් මැතිවරණවලින් ජයගන්නා ප්‍රතිශතය ඉහළ යාම නිසා ය. නිදසුනක් වශයෙන් බටහිර බෙංගාලය තුළ 40%ක් හා කේරළ ප්‍රදේශයේ 35%ක් ඉක්මවා ගිය ප්‍රතිශතයක කාන්තා නියෝජනයක් පවතියි. තව ද වර්තමානය වනවිට පංචායත් සභා හා අනෙකුත් දේශපාලනික නියෝජිත ආයතනයන්හි සමස්ත කාන්තා නියෝජනය ලක්ෂ 10ක් ඉක්මවන බව ද පෙන්වාදිය යුතුය. මේ මඟින් පැහැදිලි වන්නේ යම්කිසි ආකාරයකින් කාන්තාවන්ට අවස්ථාවක් ලබාදුනහොත් ඔවුන්ගේ සැඟවුණු දක්ෂතා හා කුසලතා මෙන්ම ධාරිතාවයන් සමස්ත දේශපාලන ප්‍රවාහය තුළ විහිදුවා හරිනු ලබන බවයි.

නමුත් මෙහිදී පවතින ගැටලුව වන්නේ ජාතික මට්ටමේ දේශපාලන සහභාගීත්වය තුළදී පවතින කාන්තා සහභාගීත්වය හා නියෝජනය අඩු වීමයි. නිදසුනක් ලෙස මිලියන 600ක් පමණ වූ ඉන්දියානු කාන්තාවන් අතරින් ඉන්දියාව තුළ වඩාත් ජනප්‍රිය කාන්තා නායිකාවන් සිටින්නේ 10%ක් පමණි. ඔවුන් අතර Pratibha Patil, Sonia Gandhi, Mamata Banerjee, Girija Vyas, Jayalalithaa, Mayawati, Sushma Swaraj, Meira Kumar, Najma Heptulla, Kiran Bedi, Shabna Azmi, Hema Malini, and Brinda Karat ආදීන් සිටින අතර, ජාතික තලය තුළ ඔවුන් සමඟ ඇත්තේ තවත් 50ක පමණ අතැඹුළක් වැනි සුළු පිරිසක් පමණි. මෙම පිරිසෙන් බහුතරයක් දෙනා ද ප්‍රසිද්ධියට පත් වී සිටින්නේ වෙනයම් හේතුවක් නිසා නොවේ. විශේෂයෙන්ම සමස්ත දකුණු ආසියාවේ දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය තුළ දක්නට ලැබෙන පොදු ලක්ෂණයක් වන පියා, සැමියා හෝ වෙනත් ඥාතිවරයෙක් ක්‍රියාකාරී දේශපාලනඥයෙකු වීම හා ඔහුගේ ඇවෑමෙන් කාන්තාව දේශපාලනයට සම්බන්ධවී ඔහුගේ ප්‍රතිපත්ති හා වැඩසටහන් ඉදිරියට ගෙනයාමට සම්බන්ධ වීමයි. ඉහත සඳහන් කළ ඉන්දියාවේ ජාතික තලයේ දේශපාලනයේ ක්‍රියාකාරීව සම්බන්ධ වන කාන්තාවන් අතරින්ද බහුතරයක් තුළ එවැනි ලක්ෂණ දැකගත හැකි ය.

මේ ආකාරයට ඉන්දියාව තුළ පවතින්නා වූ මෙම තත්වය පිටුදැකීම සඳහා ප්‍රාදේශීයව මෙන්ම ජාතික තලය තුළ ද කාන්තාවන්ට යම්කිසි ආකාරයක ස්ථිර නියෝජන ප්‍රතිශතයක් ලබාදිය යුතු බවට බොහෝ පිරිසක් අදහස් දක්වන අතර එවැනි අදහස් කිහිපයක් පහත පරිදි දැක්විය හැකි ය.

ඉන්දියානු සමාජ පර්යේෂණ කේන්ද්‍රයේ නියෝජිත Amitabh Kumarට අනුව ඉන්දියාව තුළ පිතෘ මූලික සමාජ ක්‍රමයට එරෙහිව නැගී

සිරීම සඳහා මෙන්ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය තහවුරු කරමින් දේශපාලනය තුළ කාන්තාවන් ඡන්දදායකයින් ලෙස පමණක් නොව නායකයන් වශයෙන් ද ක්‍රියාකාරී වීමට යම් ආකාරයක නියෝජනයන් අවශ්‍ය වෙයි.

"The patriarchal hereditary nature of Indian politics requires intervention at many levels and in many forms. A 33% reservation, which is the minimum mass required, will be one of the most significant changes in helping women attain their right to participate in Indian democracy not just as voters but also as leaders,"

<http://articles.timesofindia.indiatimes.com/2013-11>

26/india/44485912_1_reservation-bill-women-candidates-women-voters).

තව ද ආර්ථික විද්‍යාඥයෙකු හා කාන්තා බල කේන්ද්‍රයේ සභාපති Vibhuti Patel ප්‍රකාශ කරන්නේ දැඩි පීතෘ මූලිකත්වයක් පවතින ආසියාවේ වෙනත් රටවල පවා කාන්තාවන්ට ආසන වෙන් කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් පවතින අතර, කාන්තාවන් සඳහා නියෝජනයක් ලබාගැනීමේ එකම විසඳුම කාන්තාවන් වෙනුවෙන් පංගු ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම බවයි. ඒ තුළින් විනිවිද බව, කාර්යක්ෂමතාවය හා පාර්ලිමේන්තු කටයුතුවලදී පරාධීන බවක් ද නිර්මාණය වෙයි.

"Even in highly patriarchal societies like Afghanistan, a reservation mechanism is in place. Appropriate representation of women is possible only through a quota regime, and this in turn will bring more transparency, efficiency and even decency in Parliament's functioning".

(http://articles.timesofindia.indiatimes.com/2013-11-26/india/44485912_1_reservation-bill-women-candidates-women-voters).

එමෙන්ම අන්තර් පාර්ලිමේන්තු සංගමයේ ප්‍රධාන ලේකම් Anders B Johnssonට අනුව ලෝකයේ ඇතැම් ස්ථානවල පංගු ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක නොවුණත් එය දේශපාලන සහභාගීත්වය තුළ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවීය සමානත්වය හා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ප්‍රගතියට අවශ්‍ය මූලික අවශ්‍යතාවයක්ව තවමත් පවතියි.

"Although quotas remain contentious in some parts of the world, they remain key to progress on a fundamental component of democracy — gender parity in political representation,"

(http://articles.timesofindia.indiatimes.com/2013-11-26/india/44485912_1_reservation-bill-women-candidates-women-voters).

මේ අනුව ඉන්දියානු සමාජය තුළ දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය ඉහළ නැංවීමට නම් අනිවාර්යයෙන්ම ජාතික දේශපාලනය තුළ කාන්තා නියෝජනය ඉහළ නැංවීමට විධිමත් ක්‍රියාමාර්ගයක් ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය පවතින බව පෙන්වාදිය යුතු ය. විශේෂයෙන්ම අතිශය සම්ප්‍රදාය ගරුක ඉන්දීය සමාජ පද්ධතිය තුළ කාන්තාවට පවතින තත්වය ඉහළ නැංවීමටත් පුරුෂයාට සාපේක්ෂව කාන්තාවට සමාන අවස්ථා හා වරප්‍රසාද ලබාදීමත් කාලීන අවශ්‍යතාවයන්ව පවතියි.

4.5. ශ්‍රී ලංකා සමාජය තුළ දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය

දකුණු ආසියානු සමාජයේ රටවල්වල දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය පිළිබඳව කරුණු අධ්‍යයනය කිරීමේදී දකුණු ආසියාවේ

සංඛ්‍යා දත්ත සහිත රටවල් අතරින් දේශපාලනයේ අවම කාන්තා සහභාගීත්වය පවතින්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ ය. ලෝක ශ්‍රේණිගත කිරීමවලට අනුව දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය තුළ ශ්‍රී ලංකාවට හිමිවන්නේ 131 වන ස්ථානයයි. මේ අනුව මෙම තත්වය දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ සුවිශේෂී තත්වයක් වන අතර, මේ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රාදේශීය හා ජාතික දේශපාලනය ආදී වශයෙන් වෙන් වෙන්ව කරුණු සාකච්ඡා කිරීම කළ යුතු ය.

මුලින්ම ප්‍රාදේශීය දේශපාලනය පිළිබඳ කරුණු විමසීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන්ට ඡන්ද අයිතිය හිමි වන්නේ 1931 වර්ෂයේදී ය. එතැන් පටන් අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය හා රැකියා යන අංශයන්හි කාන්තාව ශීග්‍ර දියුණුවක් අත්පත් කරගනියි. නමුත් දේශපාලනික වශයෙන් කාන්තා බලසතුකරණය හා දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය තවමත් ඉතාම පහළ මට්ටමක පවතියි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් සභාවන්හි කාන්තා නියෝජනය 4.1%ක් වන අතර පළාත් පාලන ආයතන තුළ එය 2.03% කි. විශේෂයෙන්ම 2011 වර්ෂයේ පැවති පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීමේදී 333ක් වූ මහානගර සභා, නගර සභා හා ප්‍රාදේශීය සභාවලට කාන්තාවන් තේරීපත් වී තිබුණේ 91ක් පමණක් වන අතර, මුළු පළාත් පාලන ආයතනවල මන්ත්‍රී නියෝජනය පැවතියේ 4466ක් වශයෙනි. ඒ මගින් කාන්තා සහභාගීත්වය දේශපාලනය තුළ කුමන ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක වන්නේ ද යන්න පැහැදිලි කරගත හැකි ය. අවසානයේ පැවත්වූ 2011 වර්ෂයේ පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීමේදී සියලුම ප්‍රධාන පක්ෂවල කාන්තාවන්ට නාම යෝජනා ලබාදීමේ ප්‍රතිශතය පැවතියේ 3.5% - 7%ක් අතර වූ පරාසයකයි.

මූලික කොටසක් විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක් ආවරණය වන පරිදි තෝරාගත් පළාත් පාලන ආයතන පදනම් කරගනිමින් කාන්තා නියෝජනය සම්බන්ධයෙන් සිදු කරන ලද පර්යේෂණයක් තුළින් ලබාගත් දත්ත මෙතැන් සිට සාකච්ඡා කරනු ලබයි. එහිදී ඇය විසින් තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කවල පිහිටි පළාත් පාලන ආයතන සංඛ්‍යාව හා ඒවායේ නියෝජිතවරියන් සංඛ්‍යාව පහත වගුව තුළින් ඉදිරිපත් කළ හැකි ය.

වගු අංක 8

2011 පළාත් පාලන මැතිවරණයේ තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්ක වල කාන්තා නියෝජනය

District	No of Elected members	No of Women	%
Badulla	216	6	2.7 %
Colombo	290	15	5.1 %
Galle	244	2	0.89 %
Kurunegala	338	2	0.59 %
Moneragala	104	1	0.96 %
Trincomalee	118	5	4.2 %
Hambantota	138	0	0.0 %

මූලාශ්‍රය: www.flict.org/.../Forum%20presentation%20

[2004.10.2011.docx](#) අනුව සකස් කරන ලදී.

ඉහත වගුව පරීක්ෂා කිරීමේදී තේරීපත් වූ නියෝජිතයන් අතරින් වැඩිම කාන්තා නියෝජනයක් ඇත්තේ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළයි. නමුත් වෙනත් දිස්ත්‍රික්කවල එවැනි නියෝජනයක් දක්නට නොලැබෙයි. මේ තත්ත්වය විශ්ලේෂණයේදී පැහැදිලි වන්නේ කොළඹ වැනි අධි නාගරික සමාජයක් පවතින දිස්ත්‍රික්කයක කාන්තාවන් යම්කිසි ආකාරයකට තේරීපත්වුවත් වෙනත් ග්‍රාමීය සමාජ ලක්ෂණ පවතින දිස්ත්‍රික්කයන්හි කාන්තාවෝ තවමත් දේශපාලනය තුළ ක්‍රියාකාරීව සම්බන්ධ වන්නේ ඉතා අවම මට්ටමකින් වන බවයි. මේ තත්ත්වය ග්‍රාමීය ලක්ෂණ සහිත දිස්ත්‍රික්කවල තෝරාගත් පළාත් පාලන ආයතනවල නියෝජිතයන් පිළිබඳ පහත දත්ත ඇසුරින් පැහැදිලි කරගත හැකි ය.

වගු අංක 9

2011 පළාත් පාලන මැතිවරණයේ තෝරාගත් පළාත් පාලන ආයතනවල කාන්තා නියෝජනය

Local Council	Total no of councillors	No of Women	% of Women
Trinco UC	12	2	16.2%
Jaffna MC	23	3	13.4%
Udubaddewa PS	10	1	10.0%
Galgamuwa PS	18	1	5.5%
Welimada PS	21	1	4.7%
*But many local councils without a single woman			

මූලාශ්‍රය:

www.flict.org/.../Forum%20presentation%20%2004.10.2011.docx අ

නුව සකස් කරන ලදී.

මෙහිදී දක්නට ලැබෙන සුවිශේෂී ලක්ෂණය වන්නේ බොහොමයක් පළාත් පාලන ආයතනයන්හි කිසිදු කාන්තා නියෝජනයක් දක්නට නොලැබීමයි. කාන්තා නියෝජනයක් පැවතියත් එය උපරිමය නියෝජිතවරියන් 3කට පමණක් සීමා වී ඇති ආකාරයක් ද මේ තුළ විද්‍යමාන වෙයි.

මේ ආකාරයට පළාත් පාලන ආයතනවල 2011 වර්ෂයේදී කාන්තා නියෝජනය දේශපාලන පක්ෂ හා ජනවාර්ගික නියෝජනය අනුව බෙදී ගොස් ඇති ආකාරය පහත වගුව තුළින් දැක්විය හැකි ය.

වගු අංක 10

කාන්තා නියෝජනය දේශපාලන පක්ෂ හා ජනවර්ගය අනුව බෙදීගොස් ඇති ආකාරය

Political Party	Total	Sinhala	%	Tamil	%	Muslim	%
UPFA	48	45	93.8	3	6.2	0	0
UNP	12	11	91.7	0	0	1	9.3
JVP	7	7	100	0	0	0	0
ITAK	5	0	0	5	100	0	0
TMVP	1	0	0	1	100	0	0
INDEP	6	2	23.3	4	66.4	0	0
Total	79	65	82.2	13	16.5	1	1.3

මූලාශ්‍රය :

www.flict.org/.../Forum%20presentation%20%2004.10.2011.docx අනුව සකස් කරන ලදී.

මෙම දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේදී පෙනී යන්නේ ප්‍රධාන ජන වර්ගය එනම්, සිංහල ජන වර්ගය නියෝජනය කරනු ලබන කාන්තාවෝ 82.2%ක ප්‍රතිශතයක් වන අතර, කාන්තාවන් සෙසු පක්ෂ

හා සුළු ජන කණ්ඩායම්වල නියෝජනය ඉතා පහළ අගයක් ගන්නා බවයි. ඒ අනුව සුළු ජන කණ්ඩායම්වලට අයත් කාන්තාවන්ට සිංහල කාන්තාවන්ට සාපේක්ෂව බැලීමේදී දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීමට පවතින හැකියාව තවත් අවම වන බව පෙනී යයි. ඒ අනුව මෙම තත්වය තුළ කාන්තාව දේශපාලනයේ උභය සහභාගීත්වයකට උරුමකම් කියයි. මෙම පර්යේෂණ තොරතුරුවලට අනුව මෙම උභය නියෝජනය සඳහා බලපාන ප්‍රධාන බාධා තුනක් හඳුනාගෙන ඇත.

1. පෞද්ගලික හේතු

මෙහිදී බහුතරයක් කාන්තාවන් දේශපාලනයට ප්‍රවේශ වීමට ස්වයං උනන්දුවක් හෝ කැමැත්තක් නොදක්වන අතර ඒ සඳහා සංස්කෘතිය, සම්ප්‍රදායික තත්වයන්, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවීය භූමිකා, දේශපාලන පිළිබඳ සමාජය තුළ පවතින ආකල්ප මෙන්ම ගෘහීය කටයුතු ආශ්‍රිතව පවතින ශ්‍රම විභජන තත්වය ද බලපෑම් කරයි.

2. ඡන්දදායක චර්යාව

ඡන්දදායකයන් බොහෝවිට කාන්තාව පහත් කොට සලකා කාන්තා අපේක්ෂිකාවන්ට ඡන්දය ලබා නොදෙයි. මෙහිදී ජනගහනය තුළ බහුතරයක් නියෝජනය කරන කාන්තාවෝ පවා කාන්තා අපේක්ෂිකාවන්ට ඡන්දය දීමෙන් වැළකී සිටියි.

3. දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රියාකාරීත්වය

දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රියාකාරීත්වය තුළ කාන්තාවන් ආන්තිකරණයට ලක්කර තිබෙයි. එමෙන්ම මැතිවරණ සමයන්වලදී පුරුෂ අපේක්ෂකයන් වෙනුවෙන් ඡන්ද ව්‍යාපාරයට සම්බන්ධ වීමට බලගැන්වෙන නමුත් දේශපාලන පක්ෂ තුළ කාන්තාවන්ට නාම යෝජනා ලබානොදීම නිසා ඔවුන්ට නියෝජිතවරියන් වශයෙන් පෝර්පත් වීමේ හැකියාවක් ද නොමැත.

මෙම දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ 2006-2011 වර්ෂවල පැවැත්වූ පළාත් පාලන මැතිවරණවලදී ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ වන එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය, එක්සත් ජාතික පක්ෂය, ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ හා දෙමළ ජාතික සන්ධානය විසින් කාන්තාවන්ට ඡන්ද අපේක්ෂකත්වය ලබාදුන් ආකාරය පහත වගු පෙළ ඔස්සේ ඉදිරිපත් කළ හැකි ය.

වගු අංක 11

2006-2011 පළාත් පාලන මැතිවරණවල එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානයේ නාම යෝජනා බෙදී ගොස් ඇති ආකාරය

District	UPFA 2006			UPFA 2011		
	Total no. of Nominations	Nominations for Women	% of Women	Total no. of Nominations	Nominations for women	% of Women
Galle	307	10	3.2%	302	11	3.6%
Badulla	284	12	4.2%	266	14	5.2%
Moneragala	138	8	5.7%	138	5	3.6%
Kurunegala	427	15	3.5%	438	9	2.1%
Trincomalee	117	6	5.1%	157	5	3.1%
Total	1273	51	4.0%	1301	44	3.38%

මූලාශ්‍රය:

www.flict.org/.../Forum%20presentation%20%2004.10.2011.docx

අනුව සකස් කරන ලදී.

වගු අංක 12

2006-2011 පළාත් පාලන මැතිවරණවල එක්සත් ජාතික පක්ෂයේ නාම යෝජනා බෙදී ගොස් ඇති ආකාරය

District	UNP 2006			UNP 2011		
	Total no. of Nominations	Nominations for Women	% of Women	Total no. of Nominations	Nominations for women	% of Women
Galle	307	10	3.2%	302	11	3.6%
Badulla	284	12	4.2%	266	14	5.2%
Moneragala	138	8	5.7%	138	5	3.6%
Kurunegala	427	15	3.5%	438	9	2.1%
Trincomalee	117	6	5.1%	157	5	3.1%
Total	1273	51	4.0%	1301	44	3.38%

මූලාශ්‍රය:

www.flict.org/.../Forum%20presentation%20%2004.10.2011.docx

අනුව සකස් කරන ලදී.

වගු අංක 13

2006-2011 පළාත් පාලන මැතිවරණවල ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ තුළ නාම යෝජනා බෙදී ගොස් ඇති ආකාරය

District	JVP 2006			JVP 2011		
	Total no. of Nominations	Nominations for Women	% of Women	Total no. of Nominations	Nominations for women	% of Women
Galle	327	17	5.5%	302	20	6.67%
Badulla	284	13	4.5%	266	10	3.75%
Moneragala	138	6	4.3%	138	12	8.69%
Kurunegala	439	18	4.1%	438	32	7.39%
Trincomalee	103	27	26.2%	157	23	14.65%
Total	1291	81	6.27%	1301	97	7.45%

මූලාශ්‍රය : www.flict.org/.../Forum%20presentation%20%2004.10.2011.docx

අනුව සකස් කරන ලදී.

9559 (8)

වගු අංක 14

2006-2011 පළාත් පාලන මැතිවරණවල දෙමළ ජාතික සන්ධානය තුළ නාම යෝජනා බෙදී ගොස් ඇති ආකාරය

District	JVP 2006			JVP 2011		
	Total no. of Nominations	Nominations for Women	% of Women	Total no. of Nominations	Nominations for women	% of Women
Galle	-	-	-	-	-	-
Badulla	-	-	-	-	-	-
Moneragala	-	-	-	-	-	-
Kurunegala	-	-	-	-	-	-
Trincomalee	133	13	9.7%	109	17	15.59%
Total	133	13	9.7%	109	17	15.59%

මූලාශ්‍රය :

www.flict.org/.../Forum%20presentation%20%2004.10.2011.docx

අනුව සකස් කරන ලදී.

මෙම දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේදී පැහැදිලි වන කරුණු කිහිපයක් ඇත. විශේෂයෙන්ම රටෙහි ආණ්ඩු බලය හොබවන පක්ෂය වන එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය තුළ 2006 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2011 වර්ෂය තුළ කාන්තාවන්ට නාමයෝජනා ලබාදීම 4%ක සිට 3.38%ක් දක්වා අඩු වී ඇත. එමෙන්ම අනෙකුත් දේශපාලන පක්ෂවලට සාපේක්ෂව අඩුම කාන්තා අපේක්ෂක නියෝජනයක් ඇත්තේ ද සන්ධානය තුළයි.

රටේ ප්‍රධාන විපක්ෂය වන එක්සත් ජාතික පක්ෂය ගත් කළ එහි කාන්තාවන්ට නාමයෝජනා ලබාදීම 2006 වර්ෂයේ 4.3%ක්ව පැවති අතර, 2011 වන විට එය 4.99%ක් දක්වා ඉතාම සුළු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. එහෙත් ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ තුළ ප්‍රධාන පක්ෂ දෙකට සාපේක්ෂව යම් ආකාරයකින් සැලකිය යුතු කාන්තා නාමයෝජනා ප්‍රතිශතයක් පසුගිය මැතිවරණ දෙක තුළදී දැකගත හැකි

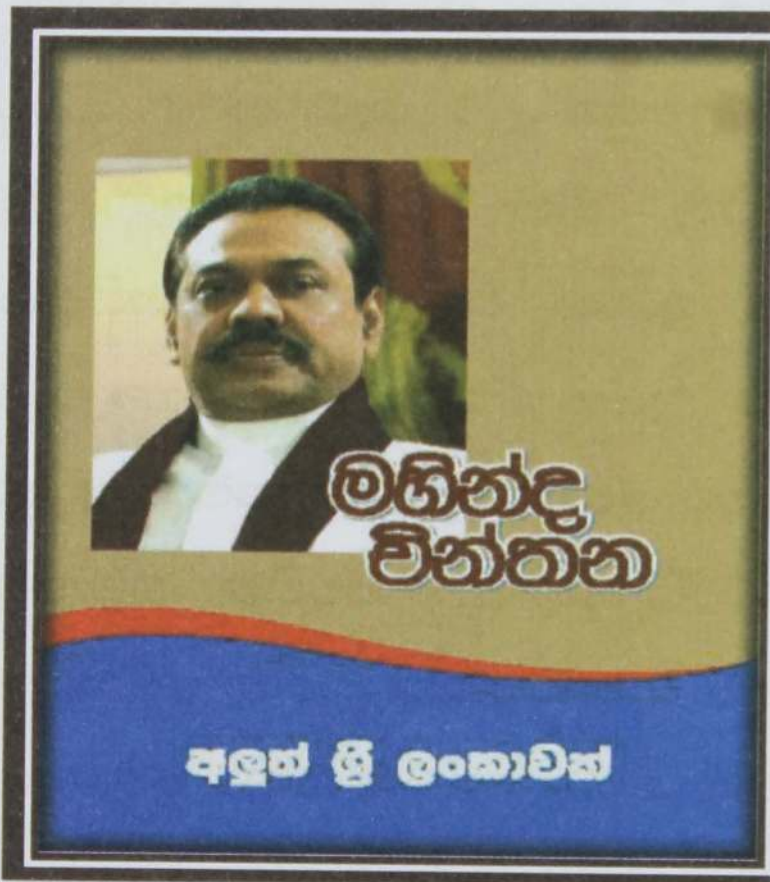
ය. 2006 මැතිවරණයේදී 6.27%ක් වූ එම ප්‍රතිශතය 2011 වන විට 7.45%ක් දක්වා සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි.

මෙම ලක්ෂණවලින් විද්‍යමාන වන්නේ රටේ ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂවලින් නාම යෝජනා ලබාගැනීමට කාන්තාවන්ට පවතින අවකාශය ඉතා සීමාසහිත බවයි. විශේෂයෙන්ම වර්තමාන දේශපාලන පද්ධතිය අතිශය තරඟකාරී හා සංකීර්ණ වී පැවතීමත් ඒ තුළ කාන්තාවන්ට පිරිමින් සමඟ උරෙන් උර ගැටී තරඟ කිරීමට පවතින අවකාශය ඉතා අඩුවීමත් නිසා කාන්තාවන්ට වැඩි නාමයෝජනා ප්‍රමාණයක් ලබාදීම ප්‍රධාන පක්ෂවලට අවාසිදායක තත්වයක් උදා කරන බවට පක්ෂ ක්‍රියාකාරීත්වය තුළ ආකල්පයක් පවතියි. එබැවින් කාන්තාවන්ට නාමයෝජනා ලැබෙන ප්‍රමාණය ඉතා අඩු ය. නමුත් ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ තුළ පවතින සමාජවාදී දේශපාලන ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙන් යම් ආකාරයකින් ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂවලට සාපේක්ෂව කාන්තාවන්ට වැඩි නාමයෝජනා ප්‍රමාණයක් ලබාදීමට කටයුතු කරන ආකාරයක් ද දැකිය හැකි ය.

එමෙන්ම ඉහත වගු පෙළෙහි දක්නට අනුව දෙමළ ජාතික සන්ධානය කාන්තාවන්ට නාමයෝජනා ලබාදීම ඉතාම ඉහළ මට්ටමකින් සිදුකරයි. විශේෂයෙන්ම ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ ත්‍රිත්වයෙහිම කාන්තා නාමයෝජනා ප්‍රතිශතයට වඩා හරි අඩකට වැඩි ප්‍රතිශතයක් ඔවුන් පවත්වාගෙන ඇත. නමුත් එහිදී පවතින ගැටලුව වන්නේ දෙමළ ජාතික සන්ධානය රටේ සියලුම දිස්ත්‍රික්ක ආවරණය වන පරිදි තම මැතිවරණ කටයුතු සිදු නොකිරීමයි. ඔවුන් මැතිවරණ සඳහා ඉදිරිපත් වන්නේ උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත් වලින් පමණි. මේ හේතුවෙන් එය සමස්ත රටටම සාමාන්‍යකරණය කළ නොහැකි ය.

නමුත් ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂවල ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයන් තුළින් කාන්තාවන්ට පළාත් පාලන ආයතන සඳහා නාමයෝජනා ලබාදීමේ දී 25%ක ප්‍රතිශතයක් ලබාදීමට පොරොන්දු ඉදිරිපත් කර ඇත. 'මහින්ද චින්තනය' හා 'දැය දිනවන ඇය' ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනවලින් උපුටා ගත් එම තොරතුරු පහත ආකාරයෙන් ඉදිරිපත් කළ හැකි ය.

රූපසටහන 1 - මහින්ද චින්තන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය තුළ කාන්තා නියෝජනය

“I will arrange to increase the number of nominations of women to a minimum of 25% of the total number of candidates in respect of provincial councils and local government authorities (p. 14).” - 2005

මූලාශ්‍රය: මහින්ද චින්තන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය 2005

සෑම පළාතකටම මහජන ඡන්දයෙන් තේරුම්වූ මන්ත්‍රීවරුන් නොමැතිව කාර්යාලයක් සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ක්‍රියාත්මක කිරීමට කාර්යාලයක් නොමැතිව කාර්යාලයක් සම්මේලනයක් පිහිටුවීම.

පළාත් පාලන හා පළාත් සභා ආයතන සඳහා 25% ක කාර්යාල නියෝජනයක් ඇති කිරීම.

රාජ්‍ය කමිටු සහ මණ්ඩලවල 25% ක කාර්යාල නියෝජනයක් ඇති කිරීම.

පාර්ලිමේන්තු මට්ටමේ ඉහල මට්ටමේ තීරණ හා තීන්දු ගන්නා කමිටුවල 25% ක කාර්යාල නියෝජනයක් ඇති කිරීම.

මුදල් කටයුතු වලදී කාර්යාලයක් සඳහා විශේෂ අවධානයක් යොමු කිරීම.

කාර්යාල මුහුණදෙන අධ්‍යාපන ක්‍රමවේදය වර්ධනය කිරීමට කාර්යාල නියෝජනයක් පහත හිමිකර ගැනීම.

කාර්යාල කොමිසමක් පත්කිරීම.

දිවිය
දිනවන දිවිය

අපේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය

එක්සත් ජාතික පෙරමුණ

සිබ්බ කහනයක් - රටට දියුණුවක්

රූප සටහන 2 - රට දිනවන දිවිය ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය තුළ කාර්යාල නියෝජනය

(I will)

Ensure 25% representation of women in local government and provincial councils

මූලාශ්‍රය: රට දිනවන දිවිය ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය 2005

ඉහත ආකාරයෙන් පොරොන්දු ලබාදෙමින් මැතිවරණ සමයන්හිදී ජනතාවගේ ආකර්ෂණය දිනාගෙන බලයට පත් වූ පසු එවැනි දෑ හුදු පොරොන්දුවලට පමණක් සීමා වීමක් දක්නට ලැබෙයි. මේ ආකාරයට පළාත් පාලන ආයතන හා පළාත් සභා මට්ටම තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා නියෝජනය ඉතාම පහළ මට්ටමක පවතින බව පෙන්වාදිය හැකි අතර, එය ජාතික තලයේ එනම් පාර්ලිමේන්තුව තුළ ද එවැනිම ස්වභාවයක් ගන්නා බව මෙතැන් පටන් ඉදිරියට ඉදිරිපත් කරනු ලබන දත්ත තුළින් පැහැදිලි කරගත හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ පාර්ලිමේන්තු ඉතිහාසය තුළ දැනට පාර්ලිමේන්තු 16ක් තේරී පත් වී ඇත. ඒ අනුව 1931 සිට වර්තමානය දක්වා පැවති පාර්ලිමේන්තුවල කාන්තා නියෝජනය දක්නට ලැබුණු ආකාරය පහත වගුව තුළින් ඉදිරිපත් කළ හැකි ය.

වගු අංක 15

ශ්‍රී ලංකාවේ පාර්ලිමේන්තු ඉතිහාසය තුළ කාන්තා නියෝජනය

	Legislature	Years	in Parliament	%	in House	%	in Senate	%
1 st	Ceylonese State Council	1931–1936	2	3.4	2	3.4	-	-
2 nd	Ceylonese State Council	1936–1947	1	1.7	1	1.7	-	-
3 rd	Ceylonese Parliament	1947–1952	?	?	3	2.9	?	?
4 th	Ceylonese Parliament	1952–1956	?	?	2	1.9	?	?
5 th	Ceylonese Parliament	1956–1959	?	?	4	3.9	?	?
6 th	Ceylonese Parliament	1960–1960	?	?	3	2.9	?	?
7 th	Ceylonese Parliament	1960–1964	?	?	3	2.9	?	?

8 th	Ceylonese Parliament	1965–1970	?	?	6	5.9	?	?
9 th	National State Assembly	1970–1977	6	3.9	6	3.9	-	-
10 th	Sri Lankan Parliament	1977–1988	11	?	11	?	-	-
11 th	Sri Lankan Parliament	1989–1994	13	%	13	%	-	-
12 th	Sri Lankan Parliament	1994–2000	12	%	12	%	-	-
13 th	Sri Lankan Parliament	2000–2001	9	%	9	%	-	-
14 th	Sri Lankan Parliament	2001–2004	10	4.4%	10	4.4%	-	-
15 th	Sri Lankan Parliament	2004–2010	14	6.2%	14	6.2%	-	-
16 th	Sri Lankan Parliament	2010–2016	13	5.7%	13	5.7%	-	-

මූලාශ්‍රය: http://en.wikipedia.org/wiki/Women_in_the_Parliament_of_Sri_Lanka අනුව සකස් කරන ලදී.

ඉහත දත්තවලට අනුව වසර 82ක පාර්ලිමේන්තු ඉතිහාසය තුළ කාන්තා මන්ත්‍රීවරියන් ප්‍රතිශතය 6%ක් ඉක්මවා ගොස් ඇත්තේ එකම එක අවස්ථාවකදී පමණි. එනම් 15 වන පාර්ලිමේන්තුව තුළ ඉතිහාසයේ වැඩිම කාන්තා මන්ත්‍රීවරියන්ගේ ප්‍රතිශතය පැවති අතර, එය ද 6.2%ක් වූ ඉතාම සුළුතර අගයක් ගන්නා ලදී. මේ අනුව ජාතික තලයේ නීති හා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ මෙන්ම රටේ තීන්දු තීරණ ගන්නා ප්‍රබලම ආයතනය වන පාර්ලිමේන්තුව තුළ වර්තමානයේ පවතින්නේ ඉතා පහළ මට්ටමේ කාන්තා නියෝජනයකි. ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් එය 5.7%ක් වන අතර සංඛ්‍යාත්මකව 13කි. මෙම මන්ත්‍රීවරියන් පිළිබඳ තොරතුරු පහත පරිදි දැක්විය හැකි ය.

වගු අංක 16

වර්තමාන පාර්ලිමේන්තුවේ කාර්යාලයේ පිළිබඳ පසුබිම්

නම	දිස්ත්‍රික්කය	තේරීපත් වූ ආකාරය	ඥාති සබඳතාව හෝ වෘත්තිය	දේශපාලන පක්ෂය
පවිත්‍රාදේවී වන්නිආරච්චි	රත්නපුර	මැතිවරණයෙන්	පියා දේශපාලනඥයෙකි	එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය
උපේක්ෂා ස්වර්ණමාලි	ගම්පහ	මැතිවරණයෙන්	ප්‍රසිද්ධ නිලියකි	එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය
රෝසි සේනානායක	කොළඹ	මැතිවරණයෙන්	ලෝක විවාහක රූ රැජිනකි	එක්සත් ජාතික පක්ෂය
සුදර්ශනී ප්‍රනාන්දුපුල්ලේ	ගම්පහ	මැතිවරණයෙන්	සැමියා දේශපාලනඥයෙකි	එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය
නිරූපමා රාජපක්ෂ	හම්බන්තොට	මැතිවරණයෙන්	රාජපක්ෂ පවුලේ සාමාජිකාවකි	එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය
තලතා අතුකෝරාල	රත්නපුර	මැතිවරණයෙන්	සහෝදරයා දේශපාලනඥයෙකි	එක්සත් ජාතික පක්ෂය
වන්ද්‍රානී බණ්ඩාර	අනුරාධපුර	මැතිවරණයෙන්	-	එක්සත් ජාතික පක්ෂය
සුමේධා ජයසේන	මොනරාගල	මැතිවරණයෙන්	-	එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය
විජයකලා මහේෂ්වරන්	යාපනය	මැතිවරණයෙන්	සැමියා දේශපාලනඥයෙකි	එක්සත් ජාතික පක්ෂය
ශ්‍රියානි විජේවික්‍රම	දිගාමඩුල්ල	මැතිවරණයෙන්	-	එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය
මාලනී ෆොන්සේකා	-	ජාතික ලැයිස්තුවෙන්	ප්‍රසිද්ධ නිලියකි	එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය
කමලා රණතුංග	-	ජාතික ලැයිස්තුවෙන්	කාර්යාල දේශපාලනයේ ක්‍රියාකාරිණියෙකි	එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය
අනෝමා ගමගේ	-	ජාතික ලැයිස්තුවෙන්	සැමියා දේශපාලනඥයෙකි	එක්සත් ජාතික පක්ෂය

තොරතුරු මූලාශ්‍රය : [http://en.wikipedia.org/wiki/Women in the](http://en.wikipedia.org/wiki/Women_in_the)

Parliament of Sri Lanka අනුව සකස් කරන ලදී.

ඉහත වගුව පරීක්ෂා කිරීමේදී පෙනී යන්නේ මෙම පිරිස
 අතරින් මහජන ඡන්දයෙන් තේරීපත් වී ඇත්තේ මන්ත්‍රීවරියන් 10ක්
 පමණක් වන අතර, ජාතික ලැයිස්තුව තුළින් 3ක් තේරී පත්වී ඇති
 බවයි. මෙලෙස තේරීපත් වූ මන්ත්‍රීවරියන් පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී
 සමාජයේ දේශපාලනය තුළ ඥාති සබඳතාවයකට හෝ වෙනයම්
 ආකාරයකින් ප්‍රසිද්ධියට පත්ව ජනප්‍රිය වී ඇති කාන්තාවන් ලෙස
 හඳුන්වාදිය හැකි ය. බහුතරයක්දෙනා පියාගේ හෝ ස්වාමියාගේ හෝ
 සහෝදරයාගේ ඇවෑමෙන් දේශපාලනයට සම්බන්ධ වූ අයයි.
 මහජනයාගේ බහුතර නියෝජනයක් සැපයිය හැකි බිම් මට්ටමෙන්
 තේරීපත් වූ කාන්තාවන් මෙහිදී දක්නට ලැබෙන්නේ ඉතා දුලබවයි.
 මෙහිදී ආණ්ඩු පක්ෂය තුළ ද කැබිනට් ආමාත්‍ය ධුර දෙකක් හා
 නියෝජ්‍ය ආමාත්‍ය ධුර දෙකක් කාන්තාවන්ට හිමිවී ඇති අතර, ඒ තුළ
 ද දක්නට ලැබෙන්නේ අසමාන නියෝජනයකි.

වර්තමාන දේශපාලන ක්‍රමය තුළ දේශපාලනික ප්‍රතිපත්ති හෝ
 වෙනයම් දේශපාලනික වශයෙන් වැදගත් වන සන්සිද්ධීන් වලින්
 පරිබාහිරව ප්‍රසිද්ධිය, ජනප්‍රියතාවය හා බලය මත පදනම්ව ඡන්දය
 ලබාදීමේ වර්යාවකට ඡන්දදායකයින් නිතැතින්ම හුරු වී ඇත. ඒ අනුව
 කාන්තාවකට නාමයෝජනා ලබාදුන්න ද එහිදී පක්ෂ විසින් සලකා
 බලනු ලබන්නේ ඉහත කී නිර්ණායකයන්ය. මේ හේතුවෙන් එකී
 නිර්ණායකවලින් පරිබාහිරව දේශපාලනයට ප්‍රවේශ වීමට හෝ
 අපේක්ෂකත්වය ලබාගැනීමට හැකියාවක් නොමැත. එහි අවසාන
 ප්‍රතිඵලය වන්නේ දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය ඉතා අවම
 මට්ටමකට පත්වීම හා කාන්තාවන් බිම් මට්ටමේ දේශපාලනයේ
 ක්‍රියාකාරී වීම අධෛර්යමත් වීමයි.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවතින මෙම උග්‍ර කාන්තා දේශපාලන සහභාගිත්වයට විසඳුමක් වශයෙන් 2010 පළාත් පාලන පනතේ 22(4) තුළින් නාමයෝජනා පත්‍රිකාවල 25%ක නියෝජනයක් කාන්තා හා තරුණ නියෝජනයක් තිබිය යුතු බවට නීති සම්පාදනය කර ඇත. නමුත් මේ පිළිබඳව නොයෙක් විවේචන ඉදිරිපත් වී ඇත. විශේෂයෙන්ම කාන්තාවන්ට ස්ථීර පංගුවක් හෝ කෝටාවක් නොමැති වීමත්, කාන්තාවන් හා තරුණ දෙපාර්ශවයම එකට සම්බන්ධ කර තිබීම තුළ වර්තමානය තුළ 25%ක් ම තරුණ පිරිමි ඇතුළත් වීමත් දැක්විය හැකි ය. තව ද කාන්තාවන්ගේ විවිධ කණ්ඩායම් විසින් 30%ක තනි කාන්තා නියෝජනයක් ඉල්ලා සිටීම, 22(4) අනුව අදාළ ප්‍රතිශතය සම්පූර්ණ නොකළහොත් ලබාදෙන දඩුවම් පිළිබඳව දක්වා නොමැතිවීමත් පෙන්වාදිය හැකි ය.

කාන්තාවන්ට ස්ථීර වශයෙන් කෝටාවක් ලබාදීමට බාධාවක් වශයෙන් දේශපාලන පක්ෂ ද යම් යම් සාධක ඉදිරිපත් කරන අතර ඒවා පහත පරිදි දැක්විය හැකි ය.

1. දේශපාලනයට සම්බන්ධ වන කාන්තාවන් ප්‍රමාණය සීමාසහිත බැවින් අනිවාර්ය කෝටාවක් ලබාදුන් විට එය සම්පූර්ණ කිරීමට තරම් ප්‍රමාණවත් කාන්තාවන් නොමැති වුවහොත් ගැටලු ඇති වීම
2. පක්ෂවල අභිප්‍රාය වන්නේ ජයග්‍රහණයයි. ඒ නිසා ඔවුන් ජයග්‍රහණය කිරීමේ හැකියාවක් ඇති අයට නාමයෝජනා ලබාදීමේදී ප්‍රමුඛතාව ලබාදෙන බැවින් කාන්තාවන්ට අනුකම්පා සහගතව සලකා නාමයෝජනා ලබාදීමට මැලි වෙයි.

3. මධ්‍යම පාන්තික රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවලට සම්බන්ධ කාන්තාවෝ අනෙකුත් කාන්තාවන්ව බලහත්කාරයෙන් දේශපාලනයට තල්ලු කිරීම

4. සමාජනුපාතික නියෝජනය නිසා මැතිවරණ ව්‍යාපාරය කරගෙන යාමට මුදල්, කාලය, ශ්‍රමය වැනි හැකියාවක් කාන්තාව සතුව ඉතාම අවම මට්ටමකින් පැවතීම

මේ ආකාරයට ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රාදේශීය හා ජාතික වශයෙන් කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අවම වීම පිළිබඳ දත්ත හා තොරතුරු ඉදිරිපත් කළ හැකි ය. ඒ අනුව මෙම තත්වයට බලපා ඇති සමාජ හා සංස්කෘතික සාධක ඉදිරි කොටස තුළින් සාකච්ඡාවට ලක් කෙරෙයි.

සමස්තයක් වශයෙන් මෙම පරිච්ඡේදය තුළින් දකුණු ආසියාවේ සියලුම රටවල දේශපාලනය තුළ කාන්තා සහභාගීත්වය පිළිබඳව සංඛ්‍යාත්මක දත්ත ඇසුරින් විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කරන ලදී. මෙහිදී පෙනී ගිය කරුණ වූයේ බොහෝමයක් රටවල සමාජය හා සම්ප්‍රදායන් තුළින් ඓතිහාසිකව කාන්තාවන්ට ලබාදී ඇති ස්ථානය හා තත්වය හේතුවෙන් කාන්තාවට දේශපාලන ප්‍රවාහය වෙත සක්‍රීයව දායකවීමට බාධාවන් ඇති වී තිබෙන බවයි. එමෙන්ම වර්තමාන දේශපාලනික සන්දර්භය වූ කලී අතිශය සංකීර්ණ හා තරඟකාරී එකක් වන බැවින් ද පුරුෂයාට සාපේක්ෂව කාන්තාව දුබල බවට සමාජ පිළිගැනීමක් ඇති කාන්තාවට ඒ තුළ තරඟ කිරීමට අපහසු බවට ද ආකල්පයක් පවතියි. තව ද දකුණු ආසියාව තුළ වර්තමාන දේශපාලනයේ ක්‍රියාකාරී කාන්තාවන් බහුතරයක් ඥාති සබඳතා හෝ ජනප්‍රියතාවය මත දේශපාලනයට ප්‍රවිශ්ට වූ අය වන අතර, බිම්

මට්ටමේ ක්‍රියාකාරකම් මගින් දේශපාලනය තුළ ක්‍රියාකාරී වූ කාන්තාවන් සිටින්නේ ඉතාම අතලොස්සකි.

මේ ආකාරයේ තත්වයක් නිර්මාණය වීමට ආදාළව දකුණු ආසියානු සමාජයේ රටවල්වල දක්නට ලැබෙන හේතු සාධක හා මෙම කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය ඉහළ නැංවීමට ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව ඉදිරියේදී සාකච්ඡාවට ලක් කෙරෙයි.

5. දකුණු ආසියානු සමාජයේ දේශපාලනය තුළ කාන්තා සහභාගීත්වය අඩු වීමට බලපා ඇති සමාජීය හා සංස්කෘතික සාධක

මෙම ලිපියේ මුල් පරිච්ඡේද මගින් දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ සමස්තයක් වශයෙන් කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අවම මට්ටමක පවතින බව අපි හඳුනා ගත්තෙමු. එහිදී පැහැදිලි වූයේ මේ සම්බන්ධයෙන් බලපෑම් කරනු ලබන්නාවූ සමාජ හා සංස්කෘතික සාධක රාශියක් දක්නට ලැබෙන බවයි. විශේෂයෙන්ම අතිශය සාම්ප්‍රදාය ගරුක දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ ගතික ස්වරූපය තරමක් දුරට උගත මට්ටමක පවතින බව පෙන්වාදිය හැකි ය. ඒ අනුව මෙම පරිච්ඡේදය මගින් අරමුණු කරගනු ලබන්නේ දකුණු ආසියානු සමාජයේ දේශපාලනය තුළ කාන්තා සහභාගීත්වය අඩු වීමට බලපා ඇති සමාජ හා සංස්කෘතික සාධක වෙන් වෙන් වශයෙන් හඳුනා ගැනීම හා ඊට අදාළ තත්වයන් විශ්ලේෂණය කිරීමයි.

දකුණු ආසියානු සමාජය පොදුවේ ගත් කළ දේශපාලනයේ ස්ත්‍රී සහභාගීත්වය අවම මට්ටමක පැවතිය ද කාන්තාවන් දේශපාලනයට සහභාගී වීම අවාසිදායක තත්වයක් නොවන බව විවිධ අධ්‍යයන මගින් පෙන්වාදී තිබෙයි. අනෙක් අතට පුරුෂයන් දේශපාලන කටයුතුවල නිරත වන විට ඔවුන්ගේ පසුපසින් සිටිමින් වක්‍රාකාරව

දේශපාලනයට සම්බන්ධ වන ස්ත්‍රීන් ද සිටිති. මැතිවරණයකදී ස්ත්‍රී අපේක්ෂිකාවක් වීම ඇයට වාසිදායක තත්වයන් නිර්මාණය කරන අවස්ථා ද දක්නට ලැබේ. කාන්තාවකට ඡන්දදායකයන්ගේ විත්ත සන්නානයට යමක් කා වැද්දීමට වැඩි හැකියාවක් ඇති බව ද වැඩි කාලයක් ඇය පිළිබඳ මතකය ජනතා හදවත් තුළ ශේෂව පවතින බව ද සමාජයෙන් ලැබෙන පිළිගැනීම වඩා වැඩි බව ද ඇය සතු පුරුෂයාට වඩා වෙනස් අත්දැකීම් හා අවබෝධය නිසා ඇයට දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය පැවති තත්වයට වඩා වෙනස් මඟකට යොමු කිරීමේ හැකියාවක් පවතින බව ද විවිධ අධ්‍යයනවලින් අනාවරණය කරගෙන ඇත (ලියනගේ;2006:පි,12-13).

නමුත් වාසිදායක තත්වයන්ට වඩා ස්ත්‍රීන් දේශපාලන ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ වීමේදී බලපාන අවාසිදායක කරුණු වැඩි බව දකුණු ආසියානු සමාජය පරීක්ෂා කිරීමේදී පැහැදිලි කරගත හැකි ය. විශේෂයෙන්ම දකුණු ආසියානු සමාජයේ කාන්තාවට හිමිකරදී තිබෙන්නා වූ සමාජ ස්ථානය (Social Position) මගින් කාන්තාවට දේශපාලනයට සහභාගී වීමට බාධාකාරී තත්වයක් නිර්මාණය කර ඇත. එහිදී සෑමවිටම කාන්තාව පුරුෂයාට සාපේක්ෂව දෙවැනි තැනෙහිලා සලකන අතර, දකුණු ආසියානු සමාජයේ සෑම රටකම පාහේ සමාජය තුළ සිදු කරනු ලබන්නා වූ කවර ආකාරයේ හෝ ක්‍රියාවකදී පෙරමුණ, මූලිකත්වය හිමිකරගන්නේ පුරුෂයා ය. මෙම පුරුෂ මූලිකත්වය හා ආධිපත්‍යය නිසා කාන්තාවගේ අදහස් යටපත් වීමක් සිදුවන අතර, එහිදී ඇතිවන පසුගාමී මානසිකත්වය පදනම් කරගෙන ඇය දේශපාලන ක්‍රියාවලියට සක්‍රිය වශයෙන් සහභාගී නොවෙයි. ඒ අනුව වර්තමාන දකුණු ආසියානු සමාජයේ බොහෝ ස්ථානවලදී පුරුෂයාට සාපේක්ෂව ස්ත්‍රීයගේ සමාජ ස්ථානය දෙවැනි

හා පහත් කොට සලකන බැවින් කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අවම වීම කෙරෙහි එ මඟින් බලපෑමක් සිදුවන බව පෙන්වාදිය හැකි ය.

දකුණු ආසියාවේ සාම්ප්‍රදායික වැඩවසම් ක්‍රමය ක්‍රමානුකූලව වර්ධනය වී පරිණතභාවයට පත්වී මුහුකුරා ගිය පසු ඊට වඩා ප්‍රගතිශීලී සමාජයක් හෝ අනතුරුව ධනේෂ්වර ක්‍රමයක් හෝ ඇති නොවීය. ඒ වෙනුවට යටත්විජිතවාදීන් විසින් බලහත්කාරයෙන් පැවති වැඩවසම් ක්‍රමය වෙනස් කිරීම සිදුකරන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලය මත වැඩවසම් ක්‍රමයේ නෂ්ටාවශේෂයන් මත පදනම් වී ධනේෂ්වර ක්‍රමය ස්ථාපිත කරන ලදී. මෙම ධනවාදය අරාජික වූත් පරාධීන වූත් ධනවාදයක් ලෙස හඳුන්වාදිය හැකි ය. මිනිසුන්ගේ අවශ්‍යතා මත හෝ තාර්කිකරණයෙන් තොරව ධනවාදය ස්ථාපිත නොවීම හේතුවෙන් මිනිසුන්ගේ මනෝභාවයන් ඊට අවශ්‍ය පරිදි සකස් නොවීය. ඒ තුළින් පුද්ගලයන් තුළ පැවති වැඩවසම් සමාජ ලක්ෂණ ඉස්මතු විය. එබැවින් ප්‍රභූ පන්තිය, ඉහළ කුලවල, ඉහළ මට්ටමේ පවුල් පසුබිම් වැනි තත්ත්වයන් දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ තවදුරටත් පිළිගන්නා ආකාරයක් දක්නට ලැබිණි. ඒ අනුව ප්‍රභූ පවුලකට අයත් වීම, දේශපාලන ඥාති සබඳතා පැවැත්වීම, ස්වාමි පුරුෂයාගේ පියාගේ හෝ ඥාතියෙකුගේ ඇවෑමෙන් දේශපාලනයට පැමිණීම වැනි දෑ කාන්තාවන්ට දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීමට අත්‍යවශ්‍ය වූ මූලික සාධක විය.

මේ නිසා කාන්තාවන්ට ප්‍රාදේශීය හෝ පළාත් දේශපාලනය තුළින් බිම් මට්ටමේ සිට ඉහළට පැමිණීමට කාන්තාවන්ට සමාජයීය බාධක පැවතිණි. ඒ නිසා පෙර කී සබඳතා පදනම්ව ආගන්තුකයන් ලෙස ඉහළින් දේශපාලනයට ඇතුළත් වීමට ඉඩකඩ ලැබිණි. මෙකී තත්ත්වය මත දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ ඉහළ, ප්‍රභූ හෝ ප්‍රාදේශීයව

මධ්‍යම පන්තිය තුළින් කාන්තාවන් දේශපාලනයට ඇතුළත් වන ආකාරයක් දැකගත හැකි ය. වර්තමානයේදී පවා දකුණු ආසියානු රටවල දේශපාලනයේ ඉහළ තනතුරු දරන කාන්තාවන් මෙන්ම පාර්ලිමේන්තු නියෝජනය කරනු ලබන කාන්තාවන් දෙස බැලීමේදී මේ තත්වය පැහැදිලි කරගත හැකි ය. ඒ අනුව සාමාන්‍ය මධ්‍යම පන්තිය හෝ ජනතාවගෙන් බහුතරයක් නියෝජනය කරන බිම් මට්ටම නියෝජනය කරන කාන්තාවන්ට දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීම බාධාකාරී වී තිබෙයි. ඒ සඳහා අවශ්‍ය ඉහළ පන්තිය හෝ පාරම්පරික පවුල් පසුබිම තුළින් ආරූඪ කරගත් ප්‍රභූත්වය නිසා කාන්තාවන් දේශපාලනයට සහභාගී වීම දකුණු ආසියානු සන්දර්භය තුළ අවම මට්ටමකට පත්වී තිබෙයි. මන්ද අදාළ ඉහළ පන්තියේ දේශපාලන පසුබිමක් සහිත කාන්තාවන් සමාජය තුළ සිටින්නේ ඉතා සීමිත ප්‍රමාණයක් වන බැවිනි. දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ බහුතරයක් වූ කාන්තාවන් සාමාන්‍ය පන්තිය නියෝජනය කරනු ලබන අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය අවම වීම සිදුවී ඇත. ඒ අනුව ඊට බලපාන ප්‍රබල සමාජ සාධකයක් වශයෙන් මෙය හඳුන්වාදිය හැකි ය.

මෙම සමාජ සාධක විග්‍රහ කිරීමේදී පවතින තවත් ස්වභාවයක් පහත පරිදි විග්‍රහ කළ හැකි ය. විශේෂයෙන්ම දකුණු ආසියානු දේශපාලනය තුළ යම්කිසි කාන්තාවක් කාලීන දේශපාලනයට උචිත පෞරුෂයක් හෝ නායකත්වයක් ගොඩනගාගත හොත් එකී තත්වය දෝෂ දර්ශනයට ලක් කරනු ලබන්නේ ද එම සමාජය තුළින්ම ගොඩනැගෙන සාධක මඟිනි. මේ තත්වය පැහැදිලි කිරීමේදී සමාජයීය ආකල්පය අනුව දේශපාලනය යන්න ඉතා තරඟකාරී, දූෂිත මෙන්ම විවිධාකාර වූ ගැටුම්වලින් පිරි ක්ෂේත්‍රයක් වශයෙන් හඳුන්වාදිය හැකිය.

එබඳු ක්ෂේත්‍රයකට දුර්වල, සියුමැලි, නම්‍යශීලී, ස්වාධීනතාවයක් නැති, පවුල් බැඳීම් හා වගකීම්වලින් පරිපූර්ණ අයෙකු ලෙස සාම්ප්‍රදායික දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ සලකනු ලබන කාන්තාවට වඩා කලහකාරී, එඩිතර, ස්වධීන යැයි සැලකෙන පුරුෂ පාර්ශ්වය වඩා යෝග්‍ය යැයි සමාජයේ කාන්තාවන් තුළ පවා ආකල්පයක් පවතියි. ඒ අනුව කාන්තාවක් පුරුෂ දේශපාලන ලක්ෂණ සහජයෙන් උරුම කරගැනීමක් හෝ ආරූඪ කරගැනීමක් සිදුකර ගතහොත් එයට වෝදනා ඉදිරිපත් වන අතර ඇය කාන්තා පෞරුෂ ලක්ෂණ ඇතිව මට්ටම්වල, සුකුමාල ගතිවලින් දේශපාලනය තුළ සහභාගීත්වය දැක්වීමෙන් එය ඇයට අවාසිදායක අයුරින් බලපායි. ඒ තුළින් ඇයට දේශපාලනය වැනි වැදගත් වගකීම් සහිත කාර්යයකට සම්බන්ධ වීමට හැකියාව නැති බවට ඇතැම්හු මත පළ කරති. මේ නිසා කාන්තාවට දේශපාලනයට ප්‍රවේශවීමට සමාජ සම්මතයන් බාධාවක් වන හෙයින් පෙර දැක්වූ පරිදි අනුකම්පා සහගත හෝ වැන්දඹුවක් ලෙස දේශපාලනයට ප්‍රවේශ වීමට සිදුවී තිබෙයි. ඒ මඟින් සිදුවන්නේ බහුතර කාන්තා නියෝජනය අහිබවා ගිය සීමිත පිරිසකගේ කාන්තා නියෝජනයක් නිර්මාණය වීමයි. දකුණු ආසියාවේ සෑම රටකම පාහේ ජනගහනයෙන් විශාල ප්‍රතිශතයක් කාන්තාවන් නියෝජනය කළ ද දේශපාලනය තුළ ඔවුන්ගේ සහභාගීත්වය ඉතා අඩු ප්‍රතිශතයක් ගැනීම කෙරෙහි කාන්තාවන් පිළිබඳව සමාජය විසින් ගොඩනගා ඇති මෙම සම්මත පෞරුෂය ලක්ෂණයන් පිළිබඳ සාධකය පෘථුලව බලපෑම් කරනු ලබන බව කිව යුතු ය.

කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අඩු වීම කෙරෙහි බලපාන සාධකයක් ලී නැමැත්තා පහත පරිදි විග්‍රහ කරයි.

“අන් කවර සාධකයකටත් වඩා ඇයට බලපාන මූලික බාධකය වන්නේ දරුවන් හා ගෘහය සම්බන්ධව පැවරී ඇති කටයුතු හා වගකීම් බවයි. ඡන්දය දීම වැනි වැඩි කාලයක් ගත නොවන කටයුතුවලට ස්ත්‍රීය උද්යෝගයෙන් සහභාගි වුවත් දේශපාලනය එදිනෙදා ජීවිතයේ වෘත්තියක් ලෙස ද තෝරා ගැනීමේදී පවතින ඉල්ලුමට ඇයට සාම්ප්‍රදායිකව පැවරී ඇති වගකීම් සමඟ හොඳ සැපයුමක් ලබාදීමට ඇය අපොහොසත් වන බවයි” (ලියනගේ;2006:පි,19).

මේ තුළ ඇයට ඇතැම් අවස්ථාවල පූර්ව දැනුම් දීමකින් තොරව විවිධ කාර්යයන් හා වගකීම් පැවරෙයි. විශේෂයෙන්ම දකුණු ආසියාතික සමාජ වාතාවරණය අනුව පුරුෂ ආධිපත්‍ය රජ යන අතර, කාන්තාවන්ගේ කාර්යන් අතර, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවීය වශයෙන් සැලකීමේදී ඉහළින්ම පවතින්නේ ගෘහීය කාර්යයන් වීම නිසා කාන්තාවන්ට ස්ත්‍රීය දේශපාලන සහභාගීත්වයක් ලබාදීමට නොහැකි වී තිබෙයි. මෙහිදී පවුලේ සාමාජිකයින්ගේ අසනීප, අමුත්තන්ගේ පැමිණීම හා ආගන්තුක සත්කාර කිරීම, ස්වාමියාගේ හා දරුවන්ගේ දෛනික කාර්යයන්, අසල්වැසියන්ගේ කටයුතුවලදී ආධාර උපකාර කිරීම, හදිසි අවමංගලය උත්සවවලට ආහාර සම්පාදනය කිරීම හා දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු ආදී කාර්යයන්ට සම්බන්ධ වීමේ වැඩි බරක් දරනු ලබන්නේ කාන්තාව විසිනි. එබැවින් දේශපාලන කටයුතුවල නිරත වීමට ඇති කාලයත් හැකියාවත් පුරුෂයාට සාපේක්ෂව ස්ත්‍රීයට බෙහෙවින් අවම වෙයි. මේ අනුව ගෘහාශ්‍රිත කටයුතුවලින් හා පවුල් ව්‍යුහය තුළ පවතින ක්‍රියාකාරකම්වලින් මිදීමට හෝ ඉවත්වීමට දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කාන්තාවට අවකාශයක් නැත. දේශපාලන ක්‍රියාකාරකම්හි නිරත වන්නේ නම් රැස්වීම්, සාකච්ඡා හා පක්ෂ ක්‍රියාකාරී කටයුතු සක්‍රීයව සම්බන්ධ වීමට සිදුවෙයි. පවුල්

ව්‍යුහය තුළ ස්ත්‍රියට පුරුෂයා සමඟ උරෙන් උර ගැටී ක්‍රියා කිරීමට ශ්‍රෝති සබඳතා තුළ ඉඩකඩක් නොමැත. ඒ සඳහා දෙමාපිය, සැමියාගේ හෝ දරුවන්ගේ හෝ සහෝදරයන්ගේ අනුමැතිය නොලැබෙයි. එබැවින් ඇය මහිලා සමිති වැනි කාන්තාවන් පමණක් සම්බන්ධ වන සංවිධානවල කටයුතු සඳහා පමණක් සම්බන්ධ වෙයි.

එමෙන්ම ස්ත්‍රියට මාතෘත්වය හා දරුවන් රැකබලා ගැනීම මෙන්ම ගෘහාශ්‍රිත කටයුතු කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීමට සිදුවන්නේ තම දරුවන් කුඩා කාලයේදී ය. එවිට ඇයගේ තරුණ කාලය සම්පූර්ණයෙන්ම ගෙවියන අතර මැදිවිය එළඹෙන විට වගකීම් තරමක් අඩුවුවත්, ඒ සමයේදී බොහෝ ස්ත්‍රීන් දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීම සුලබ ලක්ෂණයකි. එහෙත් එවැනි ස්ත්‍රීන්ට දේශපාලනය සම්බන්ධ අත්දැකීම් අඩුවීම, කුඩා කාලයේ සිට දේශපාලන නායකයන්ගේ හා දේශපාලන පක්ෂ ඇතුළු දේශපාලනය හා සම්බන්ධ විවිධ පාර්ශවවල ඇසුර නොලැබීම හෝ අඩුවෙන් ලැබීම මෙන්ම පවතින දේශපාලන ක්‍රමය පිළිබඳ උභය අවබෝධයක් පැවතීම ආදී දෑ නිසා දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය තුළ හුදකලා වෙයි. එබැවින් කාන්තාව දේශපාලන වේදිකාවෙන් දුරස් වීමක් දක්නට ලැබෙයි.

පවුල තුළ ස්ත්‍රිය හා පුරුෂයා අතර වගකීම් අසමාන ලෙස බැඳී ඇති බැවින් ද දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අඩුවී ඇත. එහිදී නිවසට අවශ්‍ය ආදායම් ඉපයීම වැනි ආර්ථික කාර්යය පමණක් පුරුෂයා වෙත පැවරී තිබෙයි. ඒ පිළිබඳ වගකීම් පමණක් පවතින අතරතුර ස්ත්‍රියට අනෙකුත් සමාජය හා සංස්කෘතික වගකීම් සියල්ල හිමි වෙයි. එමඟින් පුරුෂයාට කිරීමට පවතින ගෘහාශ්‍රිත කටයුතු සීමාසහිත වීම හේතුවෙන් ඔහුට ස්ත්‍රියට වඩා වැඩි නිදහස් කාල පරාසයක් ඇත. නිවස පිරිසිදු

කිරීම, ආහාර සම්පාදනය වැනි ක්‍රියා කාන්තාවන් අතින් සිදුවීමත් ඒ සඳහා ඇයට වැටුපක් නොලැබීම ආදිය නිසා ආර්ථික සාධකයේ ඇති බලවත්කම මඟින් කාන්තාව පුරුෂයාට නතු වී ඇති අතර, ඒ මත පදනම්ව අනෙකුත් සියලු වගකීම් දරනු ලබයි.

වර්තමාන සමාජයේ බොහෝවිට විස්තෘත පවුල බිඳවැටී න්‍යෂ්ටික පවුල් ස්ථාපිත වීම නිසා කාන්තාවන්ගේ කාලය තවදුරටත් සීමා වී තිබෙයි. එහිදී දාරක සමාජානුයෝජන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ පෘද්ල වගකීමක් කාන්තාවන්ට පැවරෙයි. එම ක්‍රියාවලිය අසාර්ථක වුවහොත් සමාජයේ අපවාදවලට ලක්වීමට සිදුවන්නේ කාන්තාවටයි. එහි බලපෑමක් පුරුෂයාට ඇති නොවන අතර දරුවන් තම පියාට වඩා මව වෙත සමීප බැවින් ඇයට මෙකී වගකීම් වලින් මිදී දේශපාලන ක්‍රියාවලිය වෙත සම්බන්ධ විය නොහැකිය. එමෙන්ම ඇයට හිමිවන මෙම වගකීම් පැහැර හැරීමක් සිදුවූ විට සමස්ත පවුල් ඒකකයම බිඳවැටෙන අවස්ථාවන් ද දක්නට ලැබෙයි. තවද ඒ මඟින් පුරුෂයාගේ හිංසනයට ගොදුරුවීමට කාන්තාවට සිදුවෙයි. එකී හිංසාවට ලක්වීමට ඇති බිය හේතුවෙන් කාන්තාව එම වගකීම් නොපිරිහෙලා ඉටුකිරීමට කාලය සම්පාදනය කරගනී. ඒ තුළින් දේශපාලනික කටයුතු හෝ වෙනත් සමාජයීය කටයුතුවලට සම්බන්ධ වීමට පවතින ඉඩකඩ හා කාලය සීමා වෙයි. මෙම තත්වය ඇයට දේශපාලනයට සහභාගී වීමට බාධාවක් වශයෙන් පෙන්වාදිය හැකි ය.

අනෙක් අතට නිවසින් පිටත වැටුප් ලබන රැකියාවල නිරත වන ස්ත්‍රීන්ට අනෙක් ස්ත්‍රීන්ට වඩා දේශපාලන දැනුම අවබෝධය ලබාගැනීමේ ඉඩකඩ වැඩිය. නමුත් ඇයගේ දේශපාලනයේ සක්‍රීය දායකත්වය ද අඩු බව පෙනී යයි. මේ පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් සිදුකළ Currelගේ අධ්‍යයනයකින් පහත කරුණු පෙන්වාදී ඇත.

“වැටුප් ලබන රැකියාවක නිරත වන ස්ත්‍රීය තම රැකියාවෙන් නිවසේ කටයුතුන් යන ද්විත්ව ක්‍රියා කලාපයට මැදිවී සිටින නිසා රැකියාවක් නොකරන ස්ත්‍රීන්ට තරම්වත් කාලයක් දේශපාලනයට යෙදවීමට ඇයට නොහැකි ය” (ලියනගේ;2006:පි,20).

මෙහිදී පෙර දැක්වූ සමාජයීය වගකීම්වලට අමතරව ස්ත්‍රීය වෙත ආර්ථික වගකීම් ද පැවරී තිබෙයි. එමෙන්ම තම රැකියාව නිසි පරිදි සිදු කිරීමට අපොහොසත් වූ විට අදාළ ආයතනය මගින් ඇගේ රැකියාව අවිනිශ්චිත බවකට පත් කරයි. එමෙන්ම දේශපාලන කටයුතුවල නිරත වීමට කාලයක් ලබාදීමට ආයතන අකමැති වන අතර, ඔවුන්ට අවශ්‍ය වන්නේ කෙසේ හෝ තම අරමුණ වෙත යාමයි. අනෙක් අතට කාන්තාවට දේශපාලනයට සහභාගී වීමට අවකාශය ලබාදුන් විට ඇයගේ අයිතිවාසිකම් හා වෙනත් දෑ සම්බන්ධව ඇයගේ විඥානය වර්ධනය වීම ආයතනයේ පරිපාලනයට බාධාවක් විය හැකි අතර, එය අවම කරගැනීමට එකී දේශපාලන සහභාගීත්වයට අවකාශය නොලැබෙයි. මෙහිදී මේ ආකාරයට බාහිර ස්ථානයක රැකියාවක නිරතවන ස්ත්‍රීන්ට පවුලෙන් මෙන්ම රැකියා ස්ථානයෙන් එල්ලවන ද්විත්ව බලපෑම මගින් ඇයට දේශපාලන සහභාගීත්වයට ඇති ඉඩකඩ රැකියාවක නිරත නොවන ස්ත්‍රීන්ට වඩා අඩු වී තිබෙයි. එම තත්වය දකුණු ආසියාව තුළ පමණක් නොව ලොව බොහෝ තැන්වල දක්නට ලැබෙන තත්වයක් වන අතර, එය ඍජුවම කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අවම වීමට බලපා තිබෙන බව මේ අනුව පැහැදිලි කරගත හැකි ය.

කාන්තාවන් දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීම දුර්වල මට්ටමක පැවතීම සම්බන්ධයෙන් දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ පවතින දේශපාලනික ආයතනවල පවතින ව්‍යුහාත්මක ස්වරූපයෙන් ද දැඩි

බලපෑමක් සිදු කරයි. මෙම තත්වය විග්‍රහ කිරීමට පක්ෂ හෝ දේශපාලන ආයතන ගොඩනැගී ඇති සමාජ හා සංස්කෘතික ව්‍යුහය විමසා බැලීම වැදගත් වෙයි. මන්ද යම් ආයතන පද්ධතියක් ගොඩනැගෙන්නේ එකී ආයතනය අයත්වන සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලන හා සංස්කෘතික රාමුව මත පදනම්ව වන බැවිනි. එහිදී දකුණු ආසියාවේ දේශපාලන කටයුතුවලදී කුලයේ බලපෑමක් තීරණාත්මක සාධකයක් වන බව ප්‍රකාශ වෙයි. මැතිවරණ අපේක්ෂකයන් තෝරා ගැනීම පමණක් නොව කැබිනට් මණ්ඩලය පත්කිරීමේදී ද කුලය පිළිබඳ සාධකය සලකා ක්‍රියා කොට ඇති බවට උදාහරණ සුලභ වෙයි. තම දේශපාලනික අපේක්ෂා ඉටුකරගැනීමට සියලුම පක්ෂ කුලය උපයෝගී කරගන්නා බව ද දක්නට ලැබෙයි. එම තර්කය අනුව කුලය දකුණු ආසියානු සමාජ සන්දර්භය තුළ ව්‍යුහීය සමාජ සාධකයක් වශයෙන් පෙන්වාදිය හැකි ය. එසේනම් සාම්ප්‍රදායික වැඩිවසම් සමාජයේ පැවති කුල ක්‍රමය දේශපාලන පක්ෂවලට පමණක් නොව දේශපාලන ආයතනවලට ද බලපෑම් කර තිබෙයි. විශේෂයෙන්ම ඉන්දියානු සමාජය තුළ මේ සම්බන්ධයෙන් නිදසුන් විශාල වශයෙන් සපයාගත හැකි ය. ඒ අනුව ස්ත්‍රීන්ට පමණක් නොව පුරුෂයන්ට ද දේශපාලනික කටයුතුවලට සම්බන්ධ වීමේදී කුලය ප්‍රබල සාධකයක් වන්නේ නම්, කාන්තාවන්ට දේශපාලන කටයුතුවලට සහභාගීවීමට ද ඇති බාධාවක් ලෙස බහුතරයක් කාන්තාවන්ට කුලය නැමති ආරෝපිත සාධකයෙන් සිදුකරනු ලබන බලපෑමක් අයත් වන බව පසක් කළ යුතු ය.

ආයතනික වශයෙන් ස්ත්‍රී නියෝජනයට බලපාන ප්‍රබල සාධකයක් වන්නේ මැතිවරණ නාමයෝජනා සඳහා වෘත්තීමය වශයෙන් පුහුණු නායිකාවන් සොයා ගැනීම අසීරු වීමයි. නාමයෝජනා

ලබාදීමේදී පක්ෂයේ ඉහළ නායකයන්ගේ සාම්ප්‍රදායික අදහස් නිසා කාන්තාවට අපේක්ෂකත්වය ලබාදීමට මැලිවීමක් වෙනත් අසාධාරණකම්වලට ඇය ලක්කිරීමක් බෙහෙවින් අවාසිදායක වෙයි. ඊට පරස්පරව පුරුෂයන් තරුණ කාලයේ සිටම දේශපාලන නායකයන් සමඟ ගොඩනගා ඇති විධිමත් හෝ අවිධිමත් සබඳතා නිසා ඒ තුළින් සිදුවන බලපෑම මඟින් ස්ත්‍රීන්ට සාපේක්ෂව මෙවැනි ආයතනික ක්‍රියාවලීන්හිදී පුරුෂයන්ට වාසිදායක තත්වයක් උදාවී තිබෙයි. එය බොහෝවිට කාන්තාවන් දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි කලකිරීමට හේතුවන අතර, එමඟින් දේශපාලන සහභාගීත්වයෙන් දුරස් වීමට කාන්තාවට සිදුවී ඇත.

තව ද දේශපාලන ආයතන සම්බන්ධයෙන් පෙනී යන තවත් කරුණු කිහිපයක් ලෙස දකුණු ආසියාතික රටවල දේශපාලන පක්ෂ තුළ පවතින අඩු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී බව, සමානුපාතික හා සරල බහුතර නියෝජන හෝ වෙනත් නියෝජන ක්‍රමයන්හි පවතින දුර්වලතා හා මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතුවල ඇති විවිධ දුර්වලතා ආදිය පෙන්වාදිය හැකි ය. මේවා කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වයෙහිලා සෘණාත්මකව බලපෑම් කරයි. දේශපාලන වැන්දඹුවක් සොහොයුරියක් හෝ දියණියක් ආදී ස්ථරවලට අයත් නොවන ජාතික මට්ටමේ දේශපාලන නායකාවන් ප්‍රමාණය දකුණු ආසියානු කලාපයේ රටවල ඉතාම සීමාසහිත වෙයි. එමෙන්ම මෙසේ කවරෙකුගේ හෝ ඇවෑමෙන් දේශපාලනයට ප්‍රවිශ්ට වන්නන්ට සිදුවන්නේ එකී පුද්ගලයාගේ දේශපාලන ප්‍රතිපත්ති ඉදිරියට ක්‍රියාත්මක කිරීමටයි. ඒ තුළ ඇයගේ ස්වාධීන ප්‍රතිපත්තිවලට ඇති ඉඩකඩ සීමිත වීම තුළ ස්වාධීන ගමනක් යෑමට බාධාකාරී තත්වයක් නිර්මාණය වෙයි. මේ ආකාරයට දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ පවතින දේශපාලන ආයතනවල ව්‍යුහාත්මක

ස්වරූපය හා ක්‍රියාකාරීත්වය හේතුවෙන් දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය අවම මට්ටමක පවතින බවත් ඒ සඳහා මෙම තත්වය ද තීරණාත්මක සාධකයක් බවට පත් වී ඇති බවත් පෙන්වාදිය හැකි ය.

කාන්තාවන් දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීම අඩුවීම කෙරෙහි බලපාන තවත් සාධකයක් ලෙස දේශපාලන පක්ෂ පදනම් කරගත් බලය ලබාගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ග නම් කළ හැකිය. වර්තමාන දේශපාලන ජයග්‍රණය ලබාගැනීමට නම් වරිත සාතන, මිනීමැරීම්, පහරදීම් හා බියවැද්දීම් වැනි හිංසාකාරී කටයුතු අත්‍යවශ්‍ය වෙයි. ඒවා දියුණු සමාජයකට නොගැළපෙයි. සමාජය තුළ තාර්කිකරණය අඩු බැවින් දේශපාලනය ඊට අනුරූපව සැකසෙන අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දේශපාලන බලය ලබාගැනීමේ ව්‍යාපාර ද මෙවැනි තත්වයක් ගෙන තිබෙයි. මෙවැනි අවස්ථාවල ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පදනම්ව ඒවා පුරුෂයන්ට අයත් කාර්යයන් බවට පත්වී තිබෙයි. එහිදී කාන්තාවක් වීම තීරණාත්මක වශයෙන් ඇයව දේශපාලනයෙන් ඉවත් කිරීමට බලපෑම් කර තිබෙයි. කාන්තාවක් වීම ඇය දේශපාලන කටයුතුවල නිරත නොවීමට හේතු වනවා මෙන්ම ඔවුන් සතු අවංක බව, දූෂණ කටයුතුවලට සම්බන්ධ නොවීම වැනි හේතූන් නිසා පවතින දේශපාලනික ස්වරූපය වෙනස් කිරීමට කාන්තාවන් තීරණාත්මක සාධකයක් වුවත් ප්‍රයෝගිකව කාන්තාව පුරුෂයාට දෙවැනි කොට සැලකීම නිසා එසේ කිරීම සාර්ථක නැත. එබැවින් කාන්තාවක් වීම හා පවතින සමාජයේ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවයේ දක්නට ලැබෙන ලක්ෂණ නිසා කාන්තාවන්ට දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රියාකාරීත්වය තුළ සමතැන නොලැබී යයි. දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රියාකාරීත්වය තුළ පවතින මෙවැනි ලක්ෂණ දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය අධෛර්යමත් කරන අතර, පුරුෂාධිපත්‍ය මත ගොඩනැගෙන සමාජ ආයතන ද ඊට

අනුරූපව සකස් වන බවත් කාන්තාවන් ද මෙම වේදිකාව තුළ රඟ දැක්වුව ද ඔවුන් මෙහෙයවන හස්තය බවට පත්වන්නේ පුරුෂයන් ය.

අනෙක් අතට දේශපාලන පක්ෂ නායිකාවන් බොහෝමයක් කාර්යයාල මට්ටමේ එදිනෙදා කටයුතුවල නිරත වන අතර, පිරිමි නායකයින් බහුල වශයෙන් තීරණ ගැනීමේ ආයතනවලට සම්බන්ධවී තීන්දු තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ වෙයි. පක්ෂවල තීරණ ගන්නා මට්ටමේදී, දිස්ත්‍රික් සංවිධාන හා ඡන්ද කොට්ඨාස මට්ටමේදී ද පිරිමි වැඩිදෙනෙක් ඒවාට සහභාගී වෙති. නමුත් කාන්තාව විසින් සිදුකරනු ලබන්නේ දෛනික කාර්යාල කටයුතු, උත්සව සංවිධාන කටයුතු, අරමුදල් එකතු කිරීමේ කටයුතු, මැතිවරණ ප්‍රචාරණ කටයුතුවලදී ගෙයින් ගෙට යාම, සැරසිලි කිරීම හා ආහාර පානවලින් සංග්‍රහ කිරීම වැනි ක්‍රියාකාරකම් ය. පවතින දේශපාලන සම්ප්‍රදාය තුළ එම කාර්යය කොටස් වෙන් වී තිබෙන අතර කිසිදිනක ස්ත්‍රීය විසින් කරන කාර්යයන් පුරුෂයන් හෝ පුරුෂයන් විසින් සිදු කරන කාර්යයන් ස්ත්‍රීන් විසින් හෝ සිදු කරන්නේ නැත.

කාන්තාවක් හැදෙන වැඩෙන පරිසරය අනුව හා ඇගේ අත්දැකීම් පුරුෂයන්ට වඩා වෙනස්වන බැවින් ඇයට පොදු කටයුතු සංවිධානය කිරීම, රැස්වීම් ඇමතීමට, ජනමාධ්‍ය හා සබඳතා පැවැත්වීමට, මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතුවලට විශාල වශයෙන් දායක වීමට ආදී කටයුතුවලට සක්‍රීය දායකත්වය සැපයීමට ඇයට පවතින්නේ අඩු අත්දැකීමක් හා හැකියාවකි. දකුණු ආසියානු සමාජයේ බොහෝ රටවල්වල දේශපාලන පක්ෂ විසින් එහි ලියාපදිංචි කාන්තා සමාජික සංඛ්‍යාවට සමාන අනුපාතයකට මැතිවරණයක් තුළදී නාමයෝජනා ලබාදීම හෝ වෙනත් තීරණ ගන්නා මට්ටමේ කමිටුවල සමාන නියෝජනයක් ලබාදීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කොට නැත.

කාන්තාවකට අපේක්ෂකත්වය ලබාදුන්න ද මැතිවරණ ප්‍රචාරණ කටයුතු, රැස්වීම් සංවිධානය, පෝස්ටර් ව්‍යාපාරය, ආධාර මුදල් එකතු කිරීම හා වෙනත් අදාළ තරඟකාරී කටයුතුවලදී කාන්තා අපේක්ෂිකාවන්ට පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව වැඩි දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණදීමට සිදු වෙයි. එලෙස ඡන්දයට ඉදිරිපත් වී ජයග්‍රහණය කළ ද පක්ෂ නායකයන්ගේ හා සමාජයෙන් ඇයට හිමිකරදී ඇති කිසියම් රාමුවක් තුළ කොටුකර තැබීමට උත්සාහ ගැනීම හා ජනමාධ්‍යවල නිරන්තර අවධානය ඇය වෙත යොමු වීමත් නිසා පිරිමි දේශපාලන නායකයෙකුට හා සමානව දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය තුළ ස්වාධීනව තම හැසිරීම මෙහෙයවීමට ඇයට හැකියාවක් නැත. මේ අයුරින් දේශපාලන පක්ෂ පදනම්ව ඇති බලය ලබා ගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ග මගින් කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අඩු වී ඇති අතරම, දේශපාලනයට සම්බන්ධ වුව ද එය පක්ෂ නායකයාට හා අනෙකුත් පුරුෂ දේශපාලන නායකයන්ගේ මතයට හා අවශ්‍යතාවයට අනුව සිදු කළ යුතු වීමත් නිසා කාන්තාව දේශපාලනය හා සහභාගීවීමේ අඩු වීමක් දක්නට ලැබෙයි.

තව ද දේශපාලන කටයුතුවලදී කාන්තාවන්ගේ බාහිර සමාජය සමඟ ඇති සබඳතාව අඩුවී තිබෙයි. ඒ අනුව දේශපාලන කටයුතුවලට අවශ්‍ය නායකත්වය, අත්දැකීම් හා පන්තරය ඔවුන් තුළ විද්‍යමාන නොවෙයි. රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන මගින් කාන්තාවන් බල සතුකරණය කිරීමේ ව්‍යාපාරයන් රාජ්‍ය දකුණු ආසියනු සමාජය තුළ විවිධ සමාජ තලයන්හිදී ක්‍රියාත්මක කළ ද, ඒවා ඉතා ක්ෂුද්‍ර මට්ටමට පමණක් සීමා වෙයි. එබැවින් කලක් පුරා ගොඩනගාගත් නායකත්ව ලක්ෂණ ඇති කරගැනීමට කාන්තාවට නොහැකි ය. පුරුෂයන් මෙන් දේශපාලනඥයින් සමඟ අන්තර් සබඳතා පැවැත්වීමට ද කාන්තාවන්ට

හැකියාවක් නැත. එසේ වුව විට ඇයට සමාජයෙන් ඵල්ලවන අපවාදයන්ට ද මුහුණදීමට සිදු වෙයි. දේශපාලනඥයෙකු හා කතාබස් කළ ද අද සමාජයේ බොහෝදෙනා කාන්තාව අපවාදයට ලක් කරති. එබැවින් සමාජ අපවාදවලට ඇති බිය හේතුවෙන් දේශපාලන නායකයන් සමඟත් ඒ හා සම්බන්ධ අනෙක් පාර්ශවයන් සමඟත් සබඳතා පැවැත්වීමට කාන්තාවෝ මැලිකමක් දක්වති. එබැවින් ඇයගේ දේශපාලනයේ සහභාගීත්වය අවම වන අතර, දේශපාලන ක්‍රියාවලිය හා වෙනත් දේශපාලනඥයකු සමඟ පවත්වන සබඳතා අවම වීම නිසා බාහිර වශයෙන් ඇයට ලැබෙන දේශපාලන දැනුම හා අත්දැකීම් මෙන්ම ආධාර උපකාර අඩුවීමෙන් නිරායාසයෙන්ම ඇය දේශපාලන ක්‍රියාවලියෙන් ඉවත් වෙයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අවම වීමේ හිලා බලපාන ප්‍රබලතම හා ප්‍රධානතම සාධකය බවට පත්වී ඇත්තේ සමාජානුයෝජන ක්‍රියාවලියයි. Githens හා Prestage දක්වන ආකාරයට ස්ත්‍රීයගේ සමාජානුයෝජන ක්‍රියාවලිය මගින් ඇය වෙත ආරෝපණය කරනු ලබන තත්වයන් හා ඇය විසින් දිනාගනු ලබන තත්වයන් අතර ඇති අවිනිශ්චිතතාවය ඇය දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීමේදී බලපාන මූලික ගැටලුව වේ (ලියනගේ;2006:පි,15). එහිදී එක් අතකින් ස්ත්‍රීය මෙම දෙවැනි තැනෙහිලා ගැනෙන ස්වභාවයෙන් ඔබ්බට යාමට උත්සාහ කරන අතර, අකෙත් අතින් ඒ ගමන යාමට විසඳුමක් සොයා ගැනීමේදී සමාජය පිළිගත් සාරධර්ම හා ඒ තුළ ස්ථාපිත වූ සමාජ කණ්ඩායම් අතර සිරවී දුෂ්කරතාවයන්ට පත්වෙයි. ස්ත්‍රීන් හා පුරුෂයන් වෙන් වෙන් වශයෙන් හැඳී වැඩෙන බැවින් ස්ත්‍රීය දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීමේදී මෙම මනෝභාවාත්මක සාධකය එනම් ඇයට සමාජයේ හිමිවන්නේ දෙවැනි තැන යන්න ද විශාල ලෙස

බාධාකාරී වෙයි. මෙම මනෝභාවය බටහිර රටවලටත් වඩා අවාසි සහගතව දකුණු ආසියානු කාන්තාව කෙරෙහි බලපාන බව මේ සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන ලද පර්යේෂණවලින් පවා හෙළි වී තිබෙයි. විශේෂයෙන්ම කාන්තාවගේ නායකත්වය, සංවිධාන ශක්තිය හා ධෛර්ය සම්පන්න බව, පොදු කටයුතුවලට ඉදිරිපත් වීමේ හැකියාව මෙන්ම ඇයට සමාජයෙන් ලැබෙන අඩු පිළිගැනීම ආදිය පිළිබඳව සමාජයේ සාමාන්‍යමත ආකල්පයන් පැවතීම තුළ දකුණු ආසියානු ස්ත්‍රීයට එය දේශපාලනයේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වයක් සැපයීමට බාධාකාරී වී ඇත.

සමාජානුයෝජන ක්‍රියාවලිය නිසා ස්ත්‍රීය විසින්ම තමා දේශපාලන කරලියට නවකයෙකු ලෙස සැලකීම, අඩු අත්දැකීම් නිසා බියවීම, සමාජයේ ඉදිරියට යෑමට පැකිලීම වැනි දෑ හේතුවෙන් පුරුෂයාට වඩා ආත්ම විශ්වාසයෙන් අඩු වීම ද දේශපාලනයේ සහභාගීත්වය අඩු වීමට බලපෑම් කර තිබෙයි. ප්‍රායෝගිකව අඩු අත්දැකීම් හා ඇය කටයුතු කරන වෙනස් සමාජ පරිසරය නිසා කාන්තාවට පුරුෂයාට මෙන් උපක්‍රමශීලීව දේශපාලනය තුළ කටයුතු කිරීමට නොහැකිවී තිබෙයි. මේ සම්බන්ධයෙන් Lynn හා Flora දක්වන්නේ මෙවන් අදහසකි.

“කාන්තාව කුඩා කල සිට පුරුදු වී ඇති අයුරින් සාම්ප්‍රදායික අදහස් හා ප්‍රතිපත්ති මත කටයුතු කිරීමට පෙළඹීමෙන් තරඟකාරී දේශපාලන භූමිකාවට උචිත ලෙස දක්ෂ උපායන් යොදාගැනීමට බොහෝවිට අඩුවෙන් පෙළඹෙන අතර, උපායශීලීව කටයුතු කරන පුරුෂ දේශපාලනඥයින් හා සමච තරඟයට මුහුණදීමේදී මෙය අවාසිසහගත වෙයි” (ලියනගේ;2006:පි,18).

විශේෂයෙන්ම සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය යටතේ මැතිවරණ ව්‍යාපාරවලදී විවිධ අංශයන් තුළදී පුරුෂයන් යොදාගන්නා විවිධ උපක්‍රම නිසා ස්ත්‍රීන් විශාල වශයෙන් අභියෝගයන්ට මුහුණ දෙති. වර්තමාන දේශපාලන පසුතලය තුළ පවතින එවැනි තත්වයන් නිසා දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කාන්තාවෝ දේශපාලනයට ප්‍රවේශ වීමට බියක් දක්වයි. ඒ මඟින් කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අවම වී පැවතීම කාලීන ප්‍රවණතාවයකි.

ඊට අමතරව සාම්ප්‍රදායිකව කාන්තාවන් සමාජානුයෝජනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය නිසා ඇයට දේශපාලන කටයුතු සඳහා සමාජයට යාමට ඇති නිදහස, උනන්දුව, පෙළඹවීම හා ආධාර ද අවම වෙයි. එම තත්වය තුළ දේශපාලනය යන්න පුරුෂයන්ට පමණක් අයිති දෙයක් ලෙස සිතීමට ඇයන් සමාජයන් දෙකම පෙළඹී තිබෙයි. තව ද රාත්‍රී කාලයේ දේශපාලන කටයුතුවල නියැලීම, දුරබැහැර ප්‍රදේශවලට දේශපාලන කටයුතු සඳහා දිවා රාත්‍රී නොතකා යාමට සිදුවීම හා පුරුෂයන් සමඟ නිරන්තරයෙන් දේශපාලන කටයුතුවල නිරතවීමට සිදු වීම වැනි කටයුතු නිසා පෞද්ගලික මෙන්ම සමාජයීයව ද පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව අඩු නිදහසක් කාන්තාවන්ට හිමිවෙයි. එමෙන්ම සමාජය තුළ අඩු ඉඩ ප්‍රස්ථා හිමිවීමට ද කාන්තාවන්ට දේශපාලනික කටයුතු සඳහා සහභාගී වීමට බාධාවක් වී තිබෙයි.

තව ද සමාජානුයෝජන ක්‍රියාවලිය තුළින් කුඩා කල සිටම ස්ත්‍රීන්ව ආගමික, සම්ප්‍රදායික විශ්වාස හා ආකල්ප පද්ධතියකට නතු කිරීම තුළ ඔවුන්ට දේශපාලනයේ ක්‍රියාකාරී වීමට බාධාකාරී වෙයි. විශේෂයෙන්ම සෑමවිටම තමා කාන්තාවක් යන හැඟීම කාන්තාවන් තුළ පවතින අතර, එය ඇයගේ ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි බලපෑම් කරයි. පුරුෂයාට වඩා තම ආත්ම ගරුත්වය, නම්බුව ආදී දෑ පිළිබඳව

කාන්තාවන් සොයා බලන බැවින් තම ප්‍රතිරූපයට හානිදායක ක්‍රියාවන්හි නිරත වීමට මැලි වෙයි. එබැවින් ඇය වර්තමාන දේශපාලන ක්‍රියාවලියෙන් දුරස්ථ කටයුතු කිරීමටත් දේශපාලන සඳහා අවම දායකත්වයක් ලබාදීමටත් උත්සුක වී ඇත.

මීට අමතරව විධිමත් අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියේදී තවමත් ස්ත්‍රීය සාම්ප්‍රදායිකව ආදී යන විෂය මාලාවක් හා අධ්‍යාපන ආයතන තුළදී ඇයට බාහිර ක්‍රියාකාරකම්වලින් ලැබෙන පුහුණුව හා අත්දැකීම් ද පුරුෂයන්ට වඩා වෙනස්වීම නිසා ඇයගේ දේශපාලන උනන්දුව, අත්දැකීම්, අවබෝධය හා නායකත්වය පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව අඩු බව ප්‍රකාශ වෙයි. පාසල්, උසස් අධ්‍යාපන ආයතන හා වෘත්තීය පුහුණු ආයතනවල, විශේෂයෙන්ම විශ්වවිද්‍යාල තුළ අධ්‍යාපනය ලැබූ ස්ත්‍රීන්ට වඩා පුරුෂයන් දේශපාලන ක්‍ෂේත්‍රයේ ක්‍රියාකාරී වෙති. විශ්වවිද්‍යාල තුළ දේශපාලනික ක්‍රියාකාරකම්වලදී තීන්දු තීරණ ගැනීමේ මට්ටමේ හා ක්‍රියාකාරී මට්ටම්වල සිටින බොහෝ දෙනෙක් පුරුෂයෝ වෙති. එවැනි අවස්ථාවන්ට ද ස්ත්‍රීන් දක්වන සහභාගීත්වය අඩුවෙයි. එහිදී පෙනීයන දෙය වන්නේ විශ්වවිද්‍යාලය වැනි දේශපාලනික කටයුතුවල නිරත වීමට බාධාවක් නැති නිදහස පවතින ස්ථානයකදී පවා දේශපාලනය ස්ත්‍රීන් සහභාගී වීම අවම මට්ටමක පවතියි නම් විශ්වවිද්‍යාලයෙන් පරිබාහිරව සමාජයට ප්‍රවිශ්ට වූ විට ඔවුන් දේශපාලන කටයුතුවල නිරතවේ දැයි සැකයක් අනිවාර්යයෙන්ම මතු වෙයි. එමෙන්ම විශ්වවිද්‍යාල ක්‍රියාකාරකම්වලදී පුරුෂයන් අවිධිමත් හෝ විධිමත් හෝ සබඳතාවන් දේශපාලන නායකයන් සමඟ ගොඩනගා ගනී. එය ප්‍රායෝගිකව දේශපාලන පසුතලය තුළදී පුරුෂයන්ට වාසිදායක අත්දැකීම් ක්‍රියා කරයි. එමෙන්ම දේශපාලනය හා සම්බන්ධ විෂයන් ස්ත්‍රීන් අතර එතරම් ජනප්‍රිය නොවීම හා ඉහත ක්‍රියාකාරකම්වල

ඔවුන්ගේ සහභාගීත්වය අවම මට්ටමක පැවතීම නිසා උගත් තරුණ ස්ත්‍රීන්ට ද දේශපාලනය පිළිබඳව ඇත්තේ අඩු උනන්දුවකි. තව ද කාලීන දේශපාලන තත්වයන් හා ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව අවබෝධයෙන් හෝ අනවබෝධයෙන් හෝ කතිකා කරනු ලබන්නේ පුරුෂයන් ය. ස්ත්‍රීන් කිහිපදෙනෙක් එකතු වූ විට කතා කිරීමට ඇති දෑ බොහෝ නිසා දේශපාලනය පිළිබඳව සාකච්ඡාවට ලක් කරන්නේ ඉතා අඩුවෙනි. නමුත් පුරුෂයන් ඊට සාපේක්ෂව දේශපාලන කටයුතුවලට වචනයෙන් හෝ දායක වෙති. එමඟින් ඔවුන් ස්ත්‍රීන්ට වඩා බහුල වශයෙන් දේශපාලන කටයුතුවලට සහභාගීවන අතර, ස්ත්‍රීන් ඊට සාපේක්ෂව දේශපාලන කටයුතුවලට අවම දායකත්වයක් සපයන බව ගම්‍යමාන වෙයි.

පෙරදී සාකච්ඡා කළ දේශපාලනික පක්ෂ ව්‍යුහය, දේශපාලනික ආයතන ව්‍යුහය හා රාජ්‍යයන්හි විධායක, ව්‍යාවස්ථාදයක හා අධිකරණය වැනි තීරණ ගැනීමේ ආයතනවල කටයුතුවලදී, පුරුෂයන් මූලිකත්වය ගැනීම නිසා රටේ ජනතාවගෙන් බහුතරයක් වන කාන්තාවන්ගේ අදහස් මතවාද තීරණ ගන්නා මට්ටම තුළ නියෝජනය නොවීම හේතුවෙන් ද කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අඩුවී තිබෙයි. එමෙන්ම කාන්තාවට තීරණ ගැනීමට නොහැකි බවට සමාජය තුළ පවතින ආකල්පය නිසා ද කාන්තාව තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට සෘජුවම සම්බන්ධ වීමට මැළි වෙයි. විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාව වැනි සමාජයන්හි 'කාන්තාවගේ නුවණ හැඳි මිටේ' යනුවෙන් ජනවහර තුළ පවතින අදහස් මඟින් ද මෙම තත්වය තීව්‍ර කර තිබෙයි. එමෙන්ම මෙම තත්වය නිසා තමන්ට තම අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව හෝ සාකච්ඡා කොට තමන්ට ගැලපෙන ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීමට පවා නියෝජනයක් ලබානොදීම නිසා කණගාටුවට පත්වන ස්ත්‍රීහු

දේශපාලනයට සහභාගී වීමට අඩු උනන්දුවක් දක්වති. ඒ අනුව ජනතාව උදෙසා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කරන අතරම, කාන්තාවන් උදෙසා ද පුරුෂයන් විසින් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කරන බැවින් ඒ මගින් ද කාන්තාවගේ අයිතීන්, නිදහස පාලනයකට නතු වන අතර, ඔවුන්ගේ සැබෑ අවශ්‍යතා පිළිබඳව නොදන්නා පිරිසක් ඔවුන් වෙනුවෙන් තීරණ ගැනීම නිසා සැබෑවටම එකී තලයේදී කාන්තාවගේ අවශ්‍යතා නියෝජනය වනවා ද යන ගැටලුව පදනම් කරගෙන කාන්තාව දේශපාලන සහභාගීත්වයෙන් ඇත් වෙයි. එය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍යයක් කියාගත් රටකට තරම් නොවන අතර දේශපාලනය පිළිබඳ න්‍යායාත්මක දැනුමක් ඇති කාන්තාවන් පවා අදාළ සංකල්ප ක්‍රියාත්මක කිරීමට සම්බන්ධ නොවීමෙන් සහ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ අවම මට්ටමකට පැමිණ තිබෙයි.

ආගමික ඉගැන්වීම්, විශ්වාස හා මතවාද මෙන්ම පුද සිරිත් තුළින් ද කාන්තාව දේශපාලන ක්‍රියාවලියෙන් ඇත් කොට තිබෙයි. බුදුදහම තුළ සෑම ජීවියෙකුටම සමානාත්මතාව පිළිබඳ කථා කළ ද දේශපාලනික වශයෙන් ස්ත්‍රී ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වා නැත. ස්ත්‍රීන්ට දේශපාලනය සුදුසු හෝ නුසුදුසු බව කිසිදු ආගමික දර්ශනයක විශේෂයෙන් දක්වා නැත. හින්දු ආගම තුළ ස්ත්‍රීන්ට හිමිවන තැන පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී ඇයගේ සමාජමය තත්වය උදාහරණයට ගෙන බැලුවහොත් දේශපාලනික ක්‍රියාකාරකම්වලට කිසිසේත්ම ඉඩක් නොමැති බව අවබෝධ කරගත හැකි ය. දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ ක්‍රියාත්මක අනෙකුත් ආගම්වල ද දේශපාලනය හා ස්ත්‍රීන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ ධර්මතාවන් ගොඩනගා නොතිබීම නිසා ආගම කෙරෙහි වැඩි නැඹුරුවක් දක්වන ස්ත්‍රීහූ දේශපාලනයෙන්

ඇත් වෙති. තව ද ආගමික විශ්වාස හා මතවාද පිළිබඳව පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව ස්ත්‍රීන්ට උනන්දුවක් ඇත. ඒ අනුව තමන්ගේ නිවසට හා පවුලට ආගමික වශයෙන් ලබාගත හැකි සහනයන් සොයා යෑමට කාන්තාව පුරුදුව සිටියි. එහිදී බෝධි පූජා, විවිධ දේවාල ආශ්‍රිත පුද පූජාවන්, දේව මෑණිවරු සොයා යෑම, අනෙකුත් ශාන්ති කර්ම, බලි බිලි පූජා ආදී සෑම කටයුත්තකදී ම මූලිකත්වය ගන්නේ ස්ත්‍රීයයි. ඒ අනුව පුරුෂයන්ට වඩා වැඩි ආගමික විශ්වාසයක් හා හක්තියක් පවතින ස්ත්‍රීය නිවසේ හා පවුලෙහි සුබ සිද්ධිය උදෙසා කැපවනවා මිස දේශපාලන කටයුතු කෙරෙහි උනන්දුව හා සහභාගීත්වය ලබාදීමට දායක නොවෙති.

තවත් අතකින් බලනවිට දකුණු ආසියාවේ පුරුෂයන්ට ඇත අතීතයේ සිටම අනුකරණය කළ හැකි පුරුෂ දේශපාලන නායකයෝ සිටිති. නමුත් අතීතයේ සිට ජාතික දේශපාලනය තුළ ක්‍රියාකාරී වූ එවැනි ස්ත්‍රීන් සිටින්නේ ඉතා අල්ප ප්‍රමාණයකි. එමෙන්ම මනුෂ්‍යයන් තුළ විවිධ ආකල්ප හා සිතුවිලි පවතින බැවින් එම අල්ප ප්‍රමාණයක් වූ නායිකාවන් අනුකරණයට බහුතරයක් වූ ස්ත්‍රී පිරිසට නොහැකි ය. ඒ මඟින් දේශපාලනයේ මුල් අත්පොත් තැබීමටවත් ස්ත්‍රීයට නොහැකි වී තිබෙයි. තමන් දේශපාලනය තුළ ක්‍රියාකාරී වන්නේ නම් ක්‍රියාකළ යුතු ආකාරය, ඉගෙනගත යුතු ගුණාංග ආදිය පිළිබඳව ඉගෙනගැනීමට හා දැක බලාගැනීමට ප්‍රමාණවත් අවස්ථා වර්තමාන දේශපාලන තලය තුළ නොමැති වීම කාන්තාවන්ට දේශපාලනයට ප්‍රවේශ වීම පවා ගැටලු සහගත වී තිබෙයි. එමෙන්ම ප්‍රාදේශීය තලයේ දේශපාලනයෙන් ආරම්භ කරන ස්ත්‍රීන්ට දේශපාලන ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා මඟ පෙන්වීම කිරීමට තරම් ස්ත්‍රී දේශපාලන නායිකාවන් වර්තමාන දකුණු ආසියානු සමාජයේ ජාතික තලයන්හි දක්නට නැත. ජාතික තලයේ

දේශපාලනයේ නිරත ඇතැම් කාන්තාවන්ට දේශපාලනය පිළිබඳව මූලික දැනුම හෝ නොමැති අතර ස්වකීය ජනප්‍රියතාවය, පරපුරෙන් පැමිණෙන දේශපාලනික උරුමය නිසා දේශපාලනයට සම්බන්ධ වී තිබීම වැනි හේතු ඒ සඳහා බලපෑම් කරනු ලබයි. එබැවින් ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සාමාන්‍ය ජනයා නියෝජනය කරනු ලබන දේශපාලනයේ නිරතවන කාන්තාවකට ඔවුන් හා සම්බන්ධවීමට අවකාශය සීමිතය. මේ නිසා ප්‍රාදේශීය තලයේ දේශපාලනය තුළ ක්‍රියාකාරී කාන්තාවන් තම ප්‍රදේශයේ පුරුෂ දේශපාලකයන් වෙත යන අතර, එමඟින් ලබන අත්දැකීම් මත දේශපාලනයේ නිරතවීමේදී අසිරුතාවයන්ට මුහුණදෙන අවස්ථා දේශපාලනය තුළ සුලබව දක්නට ලැබේ. පුරුෂ දේශපාලන නායකයෙක් අනුකරණය කිරීමට යාම කාන්තා දේශපාලන නායකාවකට මෙන්ම දේශපාලනයට ආධුනික කාන්තාවකට ද නුසුදුසු වෙයි. මන්ද ස්ත්‍රී පුරුෂ වශයෙන් ඒ ඒ ලිංගයන්ට කළ හැකි දෑ මෙන්ම කළ නොහැකි දෑ සමාජය සංස්කෘතිය හා සම්ප්‍රදාය විසින් නිර්වචනය කර ඇති බැවිනි. ඒ අනුව බලන කළ අනුකරණය කළ හැකි දේශපාලන නායකාවන් ප්‍රමාණවත් පරිදි නොසිටීම නිසා ද එමඟින් නිසි අයුරින් දේශපාලනික වශයෙන් කාන්තාව නිසි පුහුණුවක් හෝ අත්දැකීම් හෝ නොලබන නිසා කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අඩු වී ඇති බව පෙනී යන කරුණකි.

කාන්තාවන් දේශපාලනයට සහභාගී වීම අවම මට්ටමෙන් සිදුවීමට දකුණු ආසියාවේ ඇතැම් රටවල පවතින මැතිවරණ ක්‍රමය ඍජුවම බලපෑම් කරයි. එමෙන්ම ඒ සමඟ බැඳුණු ප්‍රචණ්ඩත්වය හා මැතිවරණ කටයුතු සඳහා විශාල ආර්ථික දායකත්වයක් සැපයීමට සිදුවෙයි. ඒ තුළින් ද කාන්තාව පරාධීන වන බැවින් කාන්තාවට දේශපාලනයට ප්‍රවේශ වීමට බාධාකාරී වී ඇත. විශේෂයෙන්ම

සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය තුළ මෙන්ම සමාජ ක්‍රමය තුළ ද ඡන්දදායකයින්ට අවශ්‍ය වන්නේ තම ඡන්දයට වැඩි වටිනාකමක් ලබාදීමටයි. ඒ නිසා තම ඡන්දය වෙළඳාමක් බවට පත් කරගෙන සිටින ඡන්දදායකයින් මැතිවරණය තුළදී කවර හෝ පාර්ශවයකට ඡන්දය දෙනු ලබන්නේ ඡන්දය ජය ගැනීමෙන් පසු විවිධ වරප්‍රසාද හා අවස්ථා ලබාගැනීමේ පරමාර්ථයෙනි. එබැවින් ඔවුන් වැඩිපුරම සම්බන්ධ වන්නේ බලයෙන් හා ධනයෙන් වැඩි ප්‍රබල දේශපාලනඥයින් සමඟය. එවැනි බොහෝදෙනා පුරුෂයන් වන අතර කාන්තාවන් බහුතරයක් ද ඔවුන් වටා එක්රැස් වන බැවින් කාන්තාවන් මැතිවරණයට අපේක්ෂිතාවක් ලෙස ඉදිරිපත් වුව ද, අඩුම තරමේ කාන්තාවන්ගේ ඡන්දයවත් ඇයට නොලැබීම නිසා ඇය අධෛර්යමත් වේ. එමෙන්ම මැතිවරණ ක්‍රමය තුළ පවතින සංකීර්ණ බව නිසා දිස්ත්‍රික්කයක් හෝ ප්‍රාන්තයක් හෝ එවැනි සමාන ප්‍රදේශයක් ආවරණය වන පරිදි මැතිවරණ කටයුතුවල නිරතවීමට සිදුවන බැවින් ද නියෝජිතයන් ලෙස තේරී පත්වීමට සමස්ත ප්‍රදේශයේම මනාපය අවශ්‍ය වීමත් නිසා කාන්තාවකට නියෝජිතවරියක් ලෙස තේරීපත්වීමට ඇති ඉඩකඩ සීමාසහිත වෙයි. එමෙන්ම ප්‍රචාරක කටයුතු කිරීමේදී ප්‍රදේශය විශාල වීම තුළ අතිරේක පිරිවැයක් දැරීමට ද සිදුවෙයි. දේශපාලනයේ මැතිවරණ කටයුතු සඳහා ආර්ථික දායකත්වය සපයන පිරිස් බහුලව යොමුවන්නේ පුරුෂ දේශපාලන නායකයෙකුට සහාය ලබා දීමටයි. එබැවින් කාන්තාවක් වශයෙන් ලබාගත හැකි ආර්ථිකමය සහයෝගීතාවය අඩුවන බැවින් මැතිවරණ කටයුතුවල සිතැඟි පරිදි නිරතවීමට කාන්තාවකට නොහැකි ය.

තවත් ලෙසකින් දැක්වුවහොත් පෙනී යන්නේ වර්තමාන මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය හා බැඳී පවතින ප්‍රවණත්වය ද දකුණු ආසියාවේ

සෑම රටකමට පාහේ අඩුවැඩි වශයෙන් දැකගත හැකි ය. මේ නිසා ද ස්ත්‍රියකට ක්‍රියාකාරී දේශපාලනයේ නිරත වීම අසීරු වී තිබෙයි. මැරබලය හා ප්‍රචණ්ඩත්වය වර්තමාන මැතිවරණවලදී පවතින උග්‍ර තරඟකාරී බව නිසා අනිවාර්යය සාධක බවට පත්වී තිබෙයි. පක්ෂ විපක්ෂ දේශපාලනඥයන් අතර මෙන්ම එකම පක්ෂයේ අපේක්ෂක අපේක්ෂිතාවන් අතර පවා මනාප සටන තුළදී ගැටුම් ඇති වෙයි. එවැනි හිංසාකාරී ක්‍රියාවලියකට සම්බන්ධ වීමට කාන්තාවන්ට ප්‍රායෝගිකව නොහැකි ය. එමෙන්ම පුරුෂ දේශපාලනඥයන් ද තමන්ගේ සමීපයට ගන්නා බොහෝදෙනා පුරුෂයන් ය. එහිදී කාන්තාවට සංග්‍රහ කටයුතුවලට පමණක් දායක වීමට සිදුවන අතර, ප්‍රබල දේශපාලනඥයින් හා ඔවුන්ගේ මැරවරයින්ගේ දේශපාලන අවශ්‍යතාවයන් පමණක් නොව වෙනත් පහත් මට්ටමේ අවශ්‍යතාවයන් ද ඉටු කිරීමට කාන්තාවන්ට සිදුවන බැවින් බහුතරයක් දෙනා එකී කාර්යයන්ට දායක නොවෙති. එමෙන්ම මැතිවරණය පරාජය වූ විට ජයගත් පාර්ශවයේ ප්‍රචණ්ඩත්වයට ගොදුරු වීමට සිදුවන බැවින් ද කාන්තාවෝ දේශපාලනයට සක්‍රීයව සහභාගී නොවෙති. ඒ අනුව වර්තමාන දකුණු ආසියානු සමාජයේ බොහෝ රටවල කාන්තාවන්ට නුසුදුසු දේශපාලන වටපිටාවක් පැවතීම නිසා කාන්තාවගේ දේශපාලනයේ සම්මාදම උභය වී ඇති බව පෙන්වාදිය හැකි ය.

මේ අයුරින් පවතින බාධාක මධ්‍යයේ ස්ත්‍රියක් දේශපාලන ක්‍රියාවලියට අවතීර්ණ වුව ද එහිදීත් පුරුෂයන්ට මෙන්ම ස්වාධීනව කටයුතු කිරීමට හැකියාවක් ඇයට නොමැති වීමත් කාන්තාව දේශපාලනයෙන් ඇත් වීමට ප්‍රබලව බලපායි. සම්ප්‍රදායිකව ස්ත්‍රියක් වෙත පවතින සංස්කෘතික රාමුව තුළ ක්‍රියා කිරීමට ඇයට සිදුවන අතරම ඊට වෙනස් අයුරින් ක්‍රියාකිරීමේදී ඵල්ලවිය හැකි අභියෝගවලට

මුහුණ දීමට ඇයට සිදු වෙයි. ඇයට ජනමාධ්‍ය මගින් ද දැඩි බලපෑම් එල්ල වන අතර, පුරුෂ දේශපාලනඥයින්ට සාපේක්ෂව ස්ත්‍රී දේශපාලන නායකාවන්ගේ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව ජනමාධ්‍ය අවධානයෙන් සිටින බැවින් ඇය මාධ්‍ය මත ද පරාධීන වෙයි. සමාජය තුළ පවතින සාමාන්‍ය ආකල්පය වන්නේ ද කාන්තාව යනු සෑම අතින්ම පුරුෂයා මත පරාධීන වන අයෙක් වන බවයි. මෙය දේශපාලනය තුළ ද සත්‍යයක් කරමින් සෑම ආකාරයේම දේශපාලන ක්‍රියාකාරකමකදීම පාහේ පුරුෂයන් මත යැපීමට කාන්තාවට සිදු වෙයි. සම්ප්‍රදායික රාමුවෙන් ඔබ්බට පක්ෂ තුළ ද පක්ෂ නායකයින්ගේ තීරණ අනුව කටයුතු කිරීමට සිදුවන අතර පක්ෂයේ ප්‍රතිපත්ති අනුව මිස ස්වාධීනව ක්‍රියා කළ නොහැකි ය. ප්‍රතිපත්ති පමණක් නොව නිදහස් අදහස් ප්‍රකාශනයට ද පක්ෂයෙන් ඇයට ඉඩකඩ ලබා නොදෙයි. එමෙන්ම පක්ෂ ක්‍රියාකාරකම්වලට දායක වීම සඳහා පහළ මට්ටමේ කාන්තාවන්ට ඉහළ මට්ටමේ නායකයන්ගේ අවශ්‍යතා ඉටු කිරීමට සිදු වෙයි. ඒ තුළින් ද ඇයගේ ස්වාධීනත්වයට හා ප්‍රතිරූපයට හානියක් සිදුවන අතර, කාන්තාව දේශපාලනයෙහිලා උග්‍ර සහභාගීත්වයක් දැරීම කෙරෙහි මෙම තත්වය ද බලපාන බව පැහැදිලි කරගත හැකි ය.

සමස්තයක් ලෙස විග්‍රහ කර බැලීමේදී අතිශය සම්ප්‍රදාය ගරුක රටවල්වලින් සමන්විත දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අවම මට්ටමක පැවතීමෙහිලා බලපෑම් කරන සමාජ හා සංස්කෘතික සාධක ඉහත පරිදි වෙන් වෙන් වශයෙන් සාකච්ඡා කළ හැකි ය. විශේෂයෙන්ම දකුණු ආසියානු සංස්කෘතිය තුළ කාන්තාවන් ජන්මයෙන්ම පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව දෙවැනි තැනෙහිලා සලකනු ලබන අතර, දේශපාලනය තුළ ක්‍රියාකාරී වීමට කාන්තාවට

නොහැකි වී ඇත. අනෙක් අතට ජාතික තලයේ දේශපාලනික වශයෙන් ක්‍රියාකාරී බොහෝමයක් කාන්තාවන් දේශපාලනයට ප්‍රවිශ්ට වී ඇත්තේ ඥාතීන්ගේ ඇවෑමෙන් හෝ ස්වකීය පෞද්ගලික ජනප්‍රියතාවය පදනම් කරගෙනයි. ශ්‍රී ලංකාව හා ඉන්දියාව වැනි දකුණු ආසියාවේ ප්‍රබල රටවල්වල උදාහරණ තුළින් මේ තත්වය පැහැදිලි කරගත හැකි ය. දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ නිර්වචනය වී ඇති ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවීය භූමිකාවන් මඟින් ද ස්ත්‍රීන්ට හා පුරුෂයන්ට වෙන් වෙන් වශයෙන් කාර්යය භාරයන් නිර්වචනය කර ඇත. ඒ හේතුවෙන් කාන්තාවෝ ගෘහීය කටයුතුවල නිරත වෙමින් ස්වකීය සැමියමේ, දරුවන්ගේ හා පවුලේ වෙනත් ඥාතීන්ගේ අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් නිරන්තර කැපවීමෙන් කටයුතු කිරීමට උත්සුක වෙති. මේ නිසා වෙනත් බාහිර කාර්යයන්වල නිරත වීමට ඇයට කාලය හා අවකාශය සපයාගත නොහැකිය. මේ ආකාරයෙන් වූ අනේකවිධ තත්වයන් හේතුවෙන් දකුණු ආසියානු සමාජයේ රටවල දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගිත්වය අවම වී ඇති බව පැහැදිලි හා නිරවුල් ලෙස අවබෝධ කරගැනීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

මෙම තත්වයන් මඟහරවා ගෙන දකුණු ආසියානු සමාජයේ කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන සහභාගිත්වය ඉහළ නැංවීමට කටයුතු කළ යුතු ආකාරය හා ඒ සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කළ යුතු වැඩසටහන් හා ක්‍රියාමාර්ගයන් පිළිබඳව කරුණු ඉදිරිපත් කෙරෙනු ඇත. එ මඟින් සමාජයීය හා සංස්කෘතිකමය වශයෙන් දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගිත්වයට ඇති බාධාකාරී තත්වයන් කාලානුරූපීව මඟහරවා ගැනීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

දකුණු ආසියානු සමාජයේ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීමෙහිලා අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියාමාර්ග හා යෝජනා

දකුණු ආසියානු කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය සම්බන්ධයෙන් කරුණු අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා සිදු කරන ලද මෙම නිබන්ධනය පුරාවටම දේශපාලනික වශයෙන් දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කාන්තාවකට හිමිවන තත්වය, වරප්‍රසාද හා බලය පිළිබඳව දීර්ඝ වශයෙන් කරුණු සාකච්ඡා කරන ලදී. විශේෂයෙන්ම සංඛ්‍යාත්මක දත්ත පාදක කරගනිමින් දකුණු ආසියානු සමාජයේ රටවල්හි දේශපාලන ක්‍රියාවලිය තුළ කාන්තා නියෝජනය දක්නට ලැබෙන ආකාරය පිළිබඳවත් දත්ත විශ්ලේෂණය කළ අතර, එකී දත්ත විශ්ලේෂණය මගින් පැහැදිලි වූයේ දකුණු ආසියාවේ ඇතැම් රටවල රාජ්‍ය නායකත්වය පවා කාන්තාවන් විසින් උසුලනු ලබන තත්වයන් පැවතිය ද සමස්තයක් වශයෙන් දකුණු ආසියාවේ කිසිදු රටක ජනගහනයේ කාන්තා ප්‍රතිශතයට සාපේක්ෂව ප්‍රමාණවත් නියෝජනයක් දේශපාලන ක්‍රියාවලිය තුළ කාන්තාවන්ට හිමි නොවන බවයි. ඒ අනුව එකී තත්වයට බලපා ඇති සමාජයීය සහ සංස්කෘතික සාධකයන් ද වෙන් වෙන් වශයෙන් විශ්ලේෂණය කිරීම සිදු විය. මෙම පරිච්ඡේදය තුළින් බලාපොරොත්තු වන්නේ දකුණු ආසියානු සමාජයේ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වයේ ස්වභාවය සම්බන්ධයෙන් දැක්විය හැකි නිගමන හා කාන්තාවගේ දේශපාලන ක්‍රියාකාරීත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ ඉදිරිපත් කළ හැකි නිර්දේශයන් කවරේද යන්න පිළිබඳව කරුණු සාකච්ඡා කිරීමයි. මූලික වශයෙන් කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්ධනය කරගැනීම සඳහා කාන්තාවන් මෙන්ම සමස්ත සමාජය වශයෙන් ද ගත හැකි පියවර පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගැනීම අතිශය වැදගත් වනු ඇත.

දේශපාලනය නැමැති සමාජයේ අතිශය වැදගත් වූත්, තීරණාත්මක වූත් අනිවාර්යය වූත් පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා කාන්තාවෝ සෘජුව හා වක්‍රව යන දෙයාකාරයෙන්ම අනිවාර්යය දායකත්වයක්, නියෝජනයක් හා සහභාගීත්වයක් ලබාදිය යුතුය. ඊට හේතු වන්නේ එය කාන්තාවන් සතු අයිතිවාසිකමක් වීමයි. එමෙන්ම කාන්තාවට සමාජයීය වශයෙන් පුරුෂයාට වඩා වෙනස් අත්දැකීම් ඇති බැවින් ඇයගේ දැනුම ප්‍රයෝජනයට ගැනීම අනිවාර්යයෙන්ම සිදුකළ යුතු ය. මෙලෙස කාන්තාවන්ට සමාන අයිතීන් ලබාදුන්න ද ඇයගේ අත්දැකීම් ප්‍රයෝජනයට ගනු ලැබුව ද ස්ත්‍රීයගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්ධනය කරගැනීමට දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ ඉඩප්‍රස්ථාව උදාවී නැත. එහිදී එකී සමාජයේ රටවල් වල පවතින සමාජයීය හා සංස්කෘතික සන්දර්භය තුළ තිබෙන සෘණාත්මක ආකල්පය වෙනස්කොට පවුලේ, අසල්වැසියන්ගේ හා ප්‍රදේශයේ මහජනයා තුළ පවා පවතින එබඳු ආකල්ප වෙනස් කිරීමටත් ස්ත්‍රීය වූ කලී අඩු දැනුමක් සහිත, තීන්දු තීරණ ගැනීමට නොහැකි අයෙක් වන බවට වන ආකල්පය ද වෙනස් කොට කාන්තාව කෙරෙහි ධනාත්මක ආකල්ප හා මතවාද සමාජය තුළ ස්ථාපිත කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වෙයි. ඒ තුළින් අවම මට්ටමින් කාන්තාව නිවසින් පරිබාහිර සමාජයට සුළු අයුරින් හෝ විවෘත කිරීමක් සිදු කළ හැකි ය. නමුත් වර්තමාන දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ එවැනි ලක්ෂණ දැකගත නොහැකි ය.

දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ තවමත් දක්නට ලැබෙන්නේ සම්ප්‍රදායික අදහස් හා විශ්වාසයන් ය. තාර්කිකරණය පදනම් කරගනිමින් කිසිදු චින්තනමය විප්ලවයක් දකුණු ආසියානු රටවල සිදු වී නැත. එසේ සිදුවී ඇති ඇතැම් රටවලත් එම තත්වය දැකගත හැක්කේ ඉතා අවම මට්ටමකිනි. නමුත් සමාජයේ තීන්දු තීරණ ගැනීමේ

ක්‍රියාවලිය ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාර්ශවයේම අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූලව
 සිදුවීම අතිශය වැදගත් වෙයි. යම්කිසි සමාජයක් පිතෘ මූලික සමාජ
 ලක්ෂණ පෙන්වුම් කළ ද පිතෘ මූලිකත්වය පාදක කරගෙන ක්‍රියාත්මක
 වුව ද එය කිසිවිටෙක ස්ත්‍රීන්ට හානිදායක නොවිය යුතු ය. එමෙන්ම
 දේශපාලනික වශයෙන් කාන්තාවන් තුළ පවතින අවබෝධය, දැනුම
 හා අවධානය නිරන්තරයෙන් යාවත්කාලීන කිරීමට කටයුතු කිරීම ද
 වැදගත් වෙයි. තව ද මේ තත්වය සඳහා ස්ත්‍රීන් තුළ ද උනන්දුවක්
 පැවතිය යුතු අතර, එසේ නොවන විටකදී බාහිර පාර්ශවයක් විසින්
 කවර ආකාරයෙන් බලපෑම් සිදු කළත් ඉන් එලක් නොලැබී යයි. ඒ
 අනුව දකුණු ආසියානු සමාජයේ කාන්තාවන් ද ස්වකීය හැඟීම්,
 මනෝභාවයන් හෝ මානසික මට්ටම තමන් ජීවත්වන සමාජයේ
 දේශපාලන දැනුම යම් තරමකින් හෝ ලබාගැනීම සඳහා මෙහෙය වීම
 අනිවාර්යය වෙයි. එක් අතකින් එය කාන්තාව සතු වගකීමක් වශයෙන්
 ද පෙන්වාදිය හැකි ය. නමුත් දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ මෙවැනි
 තත්වයක් ඇති කරගැනීමට කාන්තාව තුළ උනන්දුවක් හෝ සමාජය
 විසින් ඒ සඳහා අවස්ථාවක් හෝ ලබාදී නොමැති ආකාරයක් පැහැදිලිව
 හඳුනාගත හැකි ය.

තව ද දකුණු ආසියානු දේශපාලනය තුළ කාන්තාවන්ට බිම්
 මට්ටමේ දේශපාලනික ක්‍රියාවලියට දායක වෙමින් අත්දැකීම් ලබමින්
 පියවරින් පියවර දේශපාලනය තුළ පරිණත බවක් ලබාගැනීමට
 අවකාශය නොමැත. නමුත් බිම් මට්ටමේ දේශපාලනයට සම්බන්ධවී
 මැතිවරණ නීති- රීති, රටේ පරිපාලන චක්‍රලේඛන, අනෙකුත් අණපනත්,
 දේශපාලන ආයතනික ක්‍රියාවලීන් පිළිබඳව දැනුවත් බවක් ලබාගැනීම
 කාන්තාවන් අනිවාර්යයෙන්ම සිදුකළ යුතු ය. එමෙන්ම කාන්තාවන්ට
 බිම් මට්ටමේ සංවිධානවල ක්‍රියාකාරීව කටයුතු කිරීම තුළ මූල්‍ය

කළමනාකරණය, පරිපාලන, කළමනාකරණ, නායකත්ව පුහුණුව, මාධ්‍ය සාකච්ඡා හා ප්‍රචාරණය ආදී අංශවල ද පුහුණුවක් ලබාගැනීමට ද අවස්ථාව උදාවෙයි. විශේෂයෙන්ම දේශපාලනික වශයෙන් මධ්‍යස්ථ බවකින් යුක්තව තීරණ ගැනීමටත් දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේ ස්වකීය ස්වාධීනතාවය රැකගැනීමටත් කාන්තාවන්ට අවස්ථාව සැලසිය යුතු ය. ආර්ථික, දේශපාලන, සමාජ හා සංස්කෘතික යන සමාජයේ පවතින කිසිදු ක්ෂේත්‍රයක පරාධීන බවකින් තොරව කටයුතු කිරීමට කාන්තාවට ඉඩප්‍රස්ථාව ලබාදීම වැදගත් වෙයි. සෑමවිටම තමන් පිරිමින් මත පරාධීන වන බවට කාන්තාව තුළ මෙන්ම පොදු සමාජය තුළ පවතින ආකල්පය ද වෙනස් කළ යුතු අතර ඒ සඳහා කාන්තාව ද සක්‍රීයව දායක විය යුතු ය.

දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ ක්‍රියාත්මක ඒ ඒ ආණ්ඩු විසින් ද කාන්තාවන් උදෙසා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේ දී කාන්තා දායකත්වය බහුලව ලබාගත යුතු අතර අදාළ ඉහළ මට්ටම සඳහා කාන්තාවන් සම්බන්ධ කරගැනීමෙන් පමණක් නොව සමස්ත සමාජය පුරාම ක්‍රියාත්මක විවිධ සමාජ සංවිධාන, තරුණ කාන්තා සංවිධාන, වැඩිහිටි කාන්තා සංවිධාන ආදී ඒවා සමඟ සබඳතා ඇති කරගෙන කාන්තාවන්ට හා දරුවන්ට පොදු වූ ප්‍රශ්න ආදිය පිළිබඳ කරුණු සොයා බලා ඒ සම්බන්ධයෙන් ඇති ඉල්ලීම් යෝජනා හා විවේචන උපයෝගී කොට ගෙන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීම සිදුවිය යුතු වුවත් එවැනි තත්වයන් දකුණු ආසියානු සමාජයේ දක්නට ලැබෙන්නේ ඉතාම අවම අයුරෙනි. ඒ තුළින් දකුණු ආසියාවේ රටවල ආණ්ඩු කාන්තා ප්‍රශ්න සම්බන්ධයෙන් දක්වන්නේ ඉතා අඩු සංවේදීතාවයක් බව දැක්විය හැකි ය.

එමෙන්ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හා සමානවම සම කාන්තා සහභාගීත්වයෙන් යහපාලනයක් රට තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට දකුණු ආසියානු රටවලට හැකියාවක් ලැබී නැත. විශේෂයෙන්ම දේශපාලන කටයුතුවලදී සම කාන්තා සහභාගීත්වය ඇති කිරීමට කිසිදු රටකට දැඩි අවශ්‍යතාවයක් ද නොමැත. විශේෂයෙන්ම පුරුෂයාට සාපේක්ෂව කාන්තාව සතුව යහපත් ගුණාංග හා විනිවිදබවක් පවතින බවට සමාජය තුළ විශ්වාසයක් පැවතිය ද අදාළ යහපත් ලක්ෂණ කරලියට ගෙන ඒමට කිසිවකුටත් අවශ්‍යතාවයක් නැත. ඇතැම්විට බිම් මට්ටමේ සිට ජාතික මට්ටම දක්වා දේශපාලන ක්‍රියාවලිය තුළ කාන්තාවන්ට මහජන ආකර්ෂණය දිනා ගැනීමට හැකියාවක් පැවතියත් ඒ සඳහා අවස්ථාව නොලැබීම තුළ එකී උත්සාහය ද ව්‍යර්ථ වී ඇත.

මේ අනුව බැලීමේදී පැහැදිලි වන්නේ දකුණු ආසියානු සමාජයේ රටවල කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අවම වීම සම්බන්ධයෙන් බලපෑම් කරනු ලබන බොහොමයක් සාධක පුද්ගල මනෝභාවයන් අනුව ගොඩනැගී ඇති සාධක වන බවයි. එහිදී අදාළ මනෝභාවයන් සකස්වීමෙහිලා අත්වැල සපයනු ලබන්නේ අදාළ සමාජයන්හි සංස්කෘතීන් මගිනි. එසේනම් මෙම දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ගයන් ද සමාජයීය හා සංස්කෘතීය තුළ ඇතුළත්ව පැවතිය යුතු ය. සම්ප්‍රදායික සමාජ ලක්ෂණවලින් කෙමෙන් මිදෙමින් නූතන සමාජ ලක්ෂණ වැළඳගනිමින් සිටින දකුණු ආසියානු සමාජයේ රටවල් කාන්තාව පිළිබඳ තත්වයන්හිදී පවතින තත්වයට වඩා සංවේදී හා තාර්කික විය යුතු ය. මේ සම්බන්ධයෙන් ගතහැකි ක්‍රියාමාර්ග හා විසඳුම් පිළිබඳව මෙතැන් සිට වෙන් වෙන් වශයෙන් සාකච්ඡාවට ලක් කෙරෙයි.

6.1. පවතින සාරධර්ම හා සමාජ ඇගයුම් පද්ධතිය වෙනස් කිරීම

මෙම ලිපිය පුරාවටම අප සාකච්ඡා කළ පරිදි දකුණු ආසියානු සමාජය වූ කලී අතිශය සම්ප්‍රදාය ගරුක සමාජයකි. විශේෂයෙන්ම ඒ ඒ රටවල පවතින සංස්කෘතික පද්ධතිය අනුව කාන්තාවට පුරුෂයාට සාපේක්ෂව හිමිවී ඇත්තේ ද්විතීයික ස්ථානයකි. අනෙක් අතට සමාජයේ පවතින ඇගයුම් පද්ධතිය තුළ පවතින පුරුෂාධිපත්‍ය නිසා කාන්තාව නිරන්තරයෙන්ම පුරුෂයාට සේවය කරමින් ඔහුගේ අවශ්‍යතා සපුරාලමින් සිටිය යුතු තත්වයක් පවතින අතර, කාන්තාව ගෘහීය වශයෙන් ස්වකීය කාර්යය වෙනත් කවර කාර්යයකටත් වඩා පරිශ්‍රමයකින් යුක්තව සිදුකළ යුතුය යන්න සමාජය තුළ පවතින පොදු ආකල්පය වශයෙන් පෙන්වාදිය හැකි ය. මේ හේතුව නිසා කාන්තාවට දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ දේශපාලනය තුළ තම සක්‍රීය සහභාගීත්වය ලබාදීමට නොහැකිවී තිබෙයි.

ඒ අනුව දකුණු ආසියානු කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීම උදෙසා මෙම සමාජ ඇගයුම් පද්ධතිය වෙනස් කිරීම අතිශය වැදගත් වෙයි. ඒ සඳහා කාන්තාව සම්බන්ධයෙන් පවතින සාමාන්‍ය ඇගයුම් වල වෙනසක් සිදුවිය යුතු ය. කායික, මානසික මෙන්ම සමාජයීය හා ආර්ථික වශයෙන් ද කාන්තාව ද පුරුෂයා හා සමානවම ශක්තිමත් එසේම වගකීම් දැරීමේ හැකියාවක් සහිත, තීරණ ගැනීමට අවශ්‍ය දැනුමින් පරිපූර්ණ වන බවට සමාජයේ සියලුදෙනා තුළම ධනාත්මක ආකල්පයන් ඇති කළ යුතු ය. එමෙන්ම කාලීන දේශපාලනය තුළ පවතින දූෂිත හා ප්‍රචණ්ඩකාරී හැසිරීම් වෙනුවට කාන්තාවන්ගේ අවංක බව, ඉවසීම, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ගරු කිරීම හා වෙනත් සමාජයේ යහපත් යයි පිළිගත් ගුණාංග සියල්ලෙන් කාන්තාව සමන්විත වන බවට ආකල්පයක් ඇති කිරීම මගින් කාන්තාව

සම්බන්ධයෙන් සමාජය තුළ පවතින ඇගයුම් සහ ආකල්පයන් වෙනස් කිරීමේ හැකියාව ලැබෙයි. මේ තුළින් යම් ආකාරයකින් හෝ දේශපාලනය තුළ පවතින පුරුෂ කේන්ද්‍රීය බව අවම කිරීමට හැකියාව ලැබෙන අතර යම්කිසි ආකාරයකට කාන්තාවෝ දේශපාලනය සම්බන්ධව උනන්දුවක් දැක්වීමෙන් පෙර සඳහන් කරන ලද ධනාත්මක හා ගුණාත්මක ලක්ෂණ දේශපාලනය තුළට ඇතුළත් වීම තුළ දේශපාලන ක්‍රියාවලිය පූර්ණ ප්‍රතිශෝධනයකට ලක්වෙයි. ඒ තුළ ක්‍රමයෙන් ඡන්දදායකයින්ට ද දේශපාලනය තුළට ගුණගරුක හා යහපත් පෞද්ගලිකත්වයෙන් යුක්ත හා ප්‍රවණ්ඩත්වයෙන් තොර පිරිසක් ප්‍රවිශ්ට කිරීමට හැකියාව ලැබෙන අතර ඒ මගින් කාන්තාවන්ට ද දේශපාලනය සම්බන්ධයෙන් පවතින වැරදි මතවාදයන් පසෙකලා තම සහභාගීත්වය සක්‍රීයව දේශපාලනය තුළ ලබාදීමට හැකියාවක් පවතින බව පෙන්වාදිය හැකි ය.

මේ නිසා දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ පවතින සමාජ ඇගයුම් පද්ධතිය කාන්තාවට හිතකර මාවතක් තුළ වෙනස් කිරීමෙන් දේශපාලන ප්‍රවාහය තුළ පවතින අකටයුතුකම් මගහැරී යන අතර, එය එක් අතකින් දේශපාලන පද්ධතිය යහපත් වීමටත් අනෙක් අතින් කාන්තාවට සැක බියෙන් තොරව දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීමටත් අවකාශය උදවන බව පෙන්වාදිය හැකි ය.

6.2. නායකත්වය සංවර්ධනය කිරීම

අප දන්නා පරිදි දකුණු ආසියානු දේශපාලනය තුළ නායකත්වය සපයන කාන්තාවෝ බහුතරයක් ඉහළ පවුල්වලින් හෝ තම පුරුෂයා, සහෝදරයා හෝ පියාගේ ඇවෑමෙන් දේශපාලනයට සම්බන්ධ වූ අය මිස බිම් මට්ටමේ දේශපාලන ක්‍රියාවලියට දායක වී

නායකත්ව ගුණාංග සංවර්ධනය කරගනිමින් නායකත්වය පිළිබඳව
 අත්දැකීම් ලද පිරිසක් නොවෙයි. ඒ අනුව කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන
 සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීමට නායකත්වය සම්බන්ධයෙන්
 කාන්තාවන්ට කුඩා කල සිටම පුහුණුවක් ලබාදීම අත්‍යවශ්‍ය වෙයි.
 නමුත් පීතෘ මූලිකත්වය තුළ සැමවිටම සමාජයේ ප්‍රමුඛතාවය
 හිමිවන්නේ පුරුෂයන් වෙතයි. ඒ තුළ කාන්තාවන්ට සමාජයේ
 නායකත්වය ලබාගැනීමට පවතින අවස්ථාව අහිමිවී ගොස් ඇත.

නමුත් කාන්තාවන්ගේ ආත්ම විශ්වාසය වර්ධනය කිරීම සඳහා
 වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම අතිශය වැදගත් වෙයි. විශේෂයෙන්ම
 ස්වකීය පෞද්ගලික නායකත්ව ගුණාංග වර්ධනය කරගනිමින් බිම්
 මට්ටමේ සිට නිවැරදි මාවතක සමාජයට, මහජනයාට නායකත්වය
 ලබාදීමට අවශ්‍ය ශක්තිය, හැකියාවන් හා දැනුමින් සන්නද්ධ කිරීම
 අතිශය වැදගත් වෙයි. එමෙන්ම දේශපාලනය තුළ අවස්ථාවන්
 නැතහොත් නියෝජනයක් ලබාගැනීමට තරම් තමන් තුළ හැකියාවන්
 පවතින බවට ද ඔවුන් තුළ ආකල්පයක් ඇති කළ යුතු ය. විශේෂයෙන්ම
 මහජන සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීම හා කළමනාකරණ කුසලතා
 කාන්තාවකට අත්‍යවශ්‍යම අංග බව බවට ඔවුන්ට අවබෝධ කරදිය යුතු
 අතර, ඒ මගින් අදාළ කුසලතා සංවර්ධනය කොට කාන්තාවගේ
 සැඟවුණු හැකියා දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේ උන්නතිය උදෙසා භාවිතා
 කිරීම සිදුකළ යුතු ය. මහජන සම්බන්ධතා ජාල නිසි පරිදි බිම් මට්ටමේ
 සිට ගොඩනගා ගැනීමේ වැදගත්කම පිළිබඳ අවබෝධ කළ යුතු අතර,
 එකී මහජන සබඳතා සමාජ ප්‍රාග්ධනයක් වශයෙන් භාවිතා කරමින්
 දේශපාලන ක්‍රියාවලිය තුළ හුදකලා නොවී මහජන සහයෝගය
 ලබාගැනීමට හැකියාව පවතින බව කාන්තාවට අවබෝධ කරදිය යුතු
 ය. අනෙක් අතට නිවැරදි හා තර්කානුකූල වශයෙන් භාෂණයේ යෙදීමට

හැකියාව පුරුදු පුහුණු කළ යුතු අතර, වර්තමාන දේශපාලන සමාජයේ පවතින අපවාද හා මඩ ප්‍රචාර ඇතුළත් කථනයන් වෙනුවට සාරවත් දේශපාලනික වශයෙන් ප්‍රාමාණික බුද්ධියකින් යුක්තව සිදු කරනු ලබන සාකච්ඡාවන් තුළින් තමන් දේශපාලනික වශයෙන් සමාජයට නායකත්වය ලබාදීමට සුදුසුවන්නියක් බවට සමාජය තුළ ආකල්පමය පරිවර්තනයක් සිදු කිරීමේ හැකියාවක් මෙම නායකත්වය සංවර්ධනය කිරීම තුළ පවතින බව පැහැදිලි කරගත හැකි ය. ඒ තුළින් වර්තමානයේ අඩුපාඩුවක්ව පවතින අනුකරණය කිරීමට තරම් ප්‍රමාණවත් කාන්තා දේශපාලන නායකාවන් පිළිබඳ ගැටලුව මඟහැරී යන අතර දේශපාලනය පිළිබඳව උනන්දුවක් ඇති සෑම කාන්තාවකටම මෙහිදී දේශපාලනික වශයෙන් ගුරු අත්පොත් තැබීමට මෙන්ම ආදර්ශයන් සපයා ගැනීමට තරම් කාන්තා දේශපාලන නායකත්වයක් නිර්මාණය කරගත හැකිය. මේ තත්වය දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා බලපෑම් කරනු ලබන අතිශය වැදගත් තත්වයක් බව පෙන්වාදිය යුතු ය.

6.3. දේශපාලනික පරිවර්තනයන් සිදු කිරීම

අප දන්නා පරිදි දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීම නම් අනිවාර්යයෙන්ම දේශපාලන පරිවර්තනයක් සිදුකිරීම වැදගත් වෙයි. විශේෂයෙන්ම වර්තමාන දේශපාලන ප්‍රවාහය තුළ පවතින බලකාමී හා මුදල් පසුපස යන දේශපාලන රටාව පරිවර්තනය විය යුතු කාලය දැන් එළඹී පවතියි. ප්‍රායෝගිකව බැලීමේදී කාන්තාවකට ස්වාධීන හා ක්‍රියාකාරී වශයෙන් ස්වකීය දේශපාලන ව්‍යාපාර ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් නියෝජිතවරියක් ලෙස තේරී පත්වීමටත් පවතින හැකියාව හා ඉඩප්‍රස්ථාව ඉතාම සීමා

සහිත ය. ඒ සඳහා බලපා ඇති ප්‍රබලම හේතුව වන්නේ පවතින දේශපාලනික තත්වයයි.

මෙම තත්වය පරිවර්තනය කිරීමේදී විශේෂයෙන්ම මුදල් හා බලය පදනම් කරගෙන ඡන්දය ලබාදීමේ ඡන්දදායක වර්ගාව වෙනස්කළ යුතු ය. ඒ සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය දේශපාලනයේ යහපත් ලක්ෂණ හා ප්‍රතිලාභ ඡන්ද දායකයන් වෙත ගෙන යාම වැදගත් වෙයි. එහිදී සමාජයේ ප්‍රබුද්ධ පිරිස් විසින් පටු දේශපාලනික හෝ ආර්ථික වාසි පසෙකලා ඒ ඒ රටවල ඉදිරිගමන සම්බන්ධයෙන් නිසි දැක්මකින් යුක්තව ඡන්දදායකයින් දැනුවත් කිරීමේ ව්‍යාපාර සමාජ ව්‍යාපාර ලෙස ඉදිරියට ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ය. විශේෂයෙන්ම බිම් මට්ටම තුළ සිටින ඡන්දදායකයින් ද අදාළ ව්‍යාපාර මඟින් දැනුවත් බව වර්ධනය කරගනිමින් මූල්‍ය හෝ වෙනත් වරදානවලින් පරිබාහිරව තමන්ගේ ඡන්ද අයිතියේ ඇති ගෞරවය ආරක්ෂා කරගනිමින් කටයුතු කිරීමට වග බලාගත යුතු ය. එමෙන්ම ස්වකීය ඡන්දය ආර්ථික වශයෙන් නොව සමාජයීය වශයෙන් ඉහළ වටිනාකමකින් යුක්ත එකක් බවට පත්කිරීම වැදගත් වෙයි.

අනෙක් අතට දේශපාලනය පූර්ණ වශයෙන් මහජන කේන්ද්‍රීය විය යුතු ය. ඒ සඳහා සමස්ත මහජනයාටම සම්බන්ධවීමට අවකාශය ලබාදිය යුතු ය. මෙහිදී දේශපාලනය තුළ පවතින පවුල්වාදයන්, පන්ති හා කුල හේදයන්ගෙන් පරිබාහිරව සාධිත තත්වයන් පදනම් කරගෙන සෑම අයෙකුටම දේශපාලනය තුළ සක්‍රීය වීමටත් දැනුම හා තොරතුරු ලබාගැනීමටත් අවශ්‍ය ඉඩ ප්‍රස්ථාව ලබාදීම සිදුකළ යුතු ය. මේ ආකාරයෙන් තොරතුරු ලබාගැනීමේ අයිතිය මහජනතාව වෙත තහවුරු කිරීම තුළ දේශපාලනයේ විනිවිද බව ආරක්ෂා කරගත හැකි වන අතර, එමඟින් දේශපාලනය තුළ සිදුවන්නා වූ අක්‍රමිකතා

මගහරවා ගැනීම සිදුකළ හැකි ය. තව ද සාධිත තත්වයන් මත ඕනෑම කාන්තාවකට වුව ද දේශපාලනයට ප්‍රවේශවීමටත් දේශපාලනය තුළ ක්‍රියාකාරී වීමටත් අවස්ථාව උදා වෙයි.

දේශපාලනික ක්‍රියාවලිය දූෂිත තත්වයෙන් මුදවා සමාජයේ සියලුම දේශපාලනික ක්‍රියාධරයන් මහජනතාව වෙනුවෙන් වගවීමේ තත්වයක් නිර්මාණය කිරීම අතිශය වැදගත් වෙයි. තමන්ගේ කාර්යයභාරය නිසි පරිදි ඉටුකරමින් මහජනයාගේ අවශ්‍යතා සම්පාදනය කරදීමට ක්‍රියාකිරීම තුළ ඔවුන් තමන් වෙනුවෙන් වගවන බවට මහජනයා තුළ ආකල්පයක් නිර්මාණය වෙයි. එය දේශපාලනික වශයෙන් සාධනීය තත්වයක් වන අතර පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව වගවීම අතින් ඉහළ මට්ටමක සිටින කාන්තාවන්ට මේ තත්වය තුළ දේශපාලනය තුළ ස්වකීය වපසරිය තහවුරු කිරීමට අවස්ථාව නිර්මාණය වනු ඇත.

තව ද දේශපාලනික පද්ධතිය තුළ අතිශය වැදගත්ම අංශය වන මැතිවරණ ක්‍රමය හා නියෝජනයන් තේරී පත්වීමේ ක්‍රියාවලිය මනා විනිවිදභාවයකින් හා ව්‍යාවස්ථානුකූල නීති රීති වලට යටත්ව සිදුකළ යුතු ය. ඒ තුළින් පවතින මැතිවරණ දූෂණ අවම කරගැනීමට හැකියාවක් පවතින අතර නිසි පුද්ගලයන් හා ඡන්දදායකයින්ගේ සැබෑ අභිලාෂයන් හා කැමැත්තට අනුව නියෝජනයන් තේරී පත්වීම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය තහවුරු කිරීමක් වශයෙන් ද හඳුන්වාදිය හැකි ය. මෙහිදී කාන්තාවන්ට ද යම් ආකාරයක වාසිදායක තත්වයක් නිර්මාණය වන අතර, මැතිවරණ අක්‍රමිකා නොමැති සමාජයක් තුළ ස්වකීය මැතිවරණ ව්‍යාපාරය සාර්ථකව මෙහෙයවමින් ජනතා ප්‍රසාදය දිනාගන්නා කාන්තාවන්ට නියෝජිතවරියන් ලෙස දේශපාලන ආයතන නියෝජනය කිරීමට අවස්ථාව උදාවීමක් සිදු වෙයි.

මේ ආකාරයේ වූ දේශපාලනික ක්ෂේත්‍රයේ සිදුවන්නා වූ පරිවර්තනයක් මගින් වර්තමානයේ දේශපාලනය පිළිබඳව පවතින මහජන ආකල්පයන් සුබවාදී ස්වරූපයකට පත්වීම දේශපාලනයට සහභාගී වීමේ කාන්තා ප්‍රතිශතය වර්ධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් අතිශය වැදගත් වෙයි. මෙවැනි තත්වයන් තුළ දේශපාලනයේ නිරත වීමට කාන්තාවන් නොපැකිළව ඉදිරිපත් වීමේ ප්‍රවණතාවයක් ඇති කළ හැකි අතර එමගින් සමස්ත දායකත්වය ද ඉහළ යාමක් සිදුවෙයි. මේ සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්තිමය වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම පවතින ආණ්ඩුව සතු වගකීමක් වශයෙන් පෙන්වාදිය යුතු ය. එහිදී නීතිය හා සාමය නිසි පරිදි සමාජය තුළ ක්‍රියාත්මක කරමින් තත්වය තරාතරම් නොබලා දේශපාලනික වශයෙන් පවතින සම්බන්ධකම් පසෙකලා සමාජ ශෝධනයක් සිදුකිරීම වැදගත් වෙයි. මේ නිසා දකුණු ආසියානු සමාජයේ දේශපාලන පද්ධතිය ඉහත දැක් වූ ආකාරයෙන් යම්තාක් දුරකට හෝ පරිවර්තනයක් සිදුවීම තුළ අනිවාර්යෙන්ම දේශපාලනයේ උගත කාන්තා සහභාගීත්වය වර්ධනය කරගත හැකි ය.

6.4. කාන්තා බලපෑම් කණ්ඩායම් සමාජය තුළ ස්ථාපනය කිරීම හා ඒවායේ ක්‍රියාකරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම

දේශපාලනය තුළ කාන්තා සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් ගැනීම සම්බන්ධයෙන් කාන්තා බලපෑම් හා සහාය කණ්ඩායම්වල කාර්යය භාරය හා ක්‍රියාකාරීත්වය අතිශය වැදගත් වෙයි. ඒ සඳහා බිම් මට්ටමේ සිට කාන්තාවන් දේශපාලනික වශයෙන් දැනුවත් කිරීමත් කණ්ඩායම් වශයෙන් සංවිධානය වෙමින් පවතින දේශපාලනික ප්‍රවාහය වෙත බලපෑම් කිරීමත් අතිශය වැදගත් වෙයි. වර්තමාන දකුණු ආසියානු රටවල් තුළ ද මෙවැනි කාන්තා බලපෑම් කණ්ඩායම් ක්‍රියාත්මක වුවත් ඒවා බොහෝමයක් හුදකලා වූ ඒවා වන

අතර බොහෝවිට ඒවායේ නායකත්වය දරන්නා වූ කාන්තාවන්ගේ ආර්ථික වාසි උදෙසා ක්‍රියාත්මක වෙයි. එමෙන්ම ඒ ඒ සංවිධාන හා කණ්ඩායම් අතර පවතින්නේ තරඟකාරී බවකි. සැබෑ අරමුණ කාන්තාවන් අයිතීන් සහ සහභාගිත්වය ප්‍රවර්ධනය උදෙසා අරගල කොට එය දිනාගැනීම නම් වෙන් වෙන් වශයෙන් සටන් කිරීම එල රහිතය. මන්ද සමාජය තුළ බෙදීම් පවතින තරමට පාලකයන්ට වාසි වන බැවිනි. එසේම බෙදීම් හේතුවෙන් අදාළ සමාජ ව්‍යාපාරය පහසුවෙන් කඩා බිඳ දැමීමේ හැකියාව ද පවතියි. මේ නිසා මේ සියලුම ව්‍යාපාර ඒකාබද්ධ වී රටපුරා ව්‍යාප්ත වූ සංවිධාන ජාලයක් මගින් ස්වකීය ව්‍යාපාරය බිම් මට්ටම දක්වා ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදුකළ යුතු ය. එමෙන්ම ස්වකීය වරදාන හා වාසිදායක තත්වයන් පසෙකලා සමස්ත කාන්තාවන් වෙනුවෙන් කටයුතු කිරීම වගකීම කරගත යුතු අතර ඒ වෙනුවෙන් කාන්තාවන්ට වගවීම ද සිදුකළ යුතු ය.

මෙහිදී එක්වරම ජාතික මට්ටම ආමන්ත්‍රණය කිරීම සිදු නොකළ යුතු අතර රට තුළ දේශපාලනික ව්‍යුහයේ පවතින විවිධ මට්ටම් ආමන්ත්‍රණය කරමින් බිම් මට්ටමේ සිට කාන්තා සහභාගිත්වය දේශපාලනය තුළ වර්ධනය කිරීම හා ප්‍රාදේශීය තලයේ දේශපාලනික ආයතනවල කාන්තා නියෝජනය ප්‍රමාණවත් පරිදි ලබාගැනීමටත් සටන් කළ යුතු ය. කාන්තා දේශපාලන සහභාගිත්වයේ වැදගත්කම අවධාරණය කරමින් ගෙන්ගෙට යාම, පත්‍රිකා බෙදාහැරීම, අන්තර්ජාලයේ ප්‍රචාරක කටයුතු සිදු කිරීම, දේශපාලනික රැස්වීම් හා සම්මන්ත්‍රණ පැවැත්වීම සිදුකළ යුතු ය. මේ තුළින් දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කාන්තා ව්‍යාපාරයන් සක්‍රීය මට්ටමකට ගෙන ඒමට හැකියාව ලැබෙන අතර, එය කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගිත්වය

ඉහළ නැංවීමටත් කාන්තාවගේ දේශපාලන විඥානය අවධි කිරීමටත් වැදගත් වනු ඇත.

6.5. කාන්තාවන්ට හිමිවන ආසන සංඛ්‍යාව වර්ධනය කිරීම (කෝටාවක් ලබාදීම)

වර්තමානයේ දකුණු ආසියාවේ සෑම රටකම පාහේ පවතින මැතිවරණ ක්‍රමයන් මගින් කාන්තාවන්ට ස්ථිර වශයෙන් හිමිවන ආසන සංඛ්‍යාවක් නිර්ණය කොට නොමැත. මේ තත්වය ජාතික තලයන්හි පමණක් නොව ප්‍රාදේශීය තලයන්වලදී ද දැකගත නොහැකි ය. ඇතැම් රටවල මේ සම්බන්ධයෙන් විවිධ උත්සාහයන් දරා ඇතත් බොහෝමයක් ඒවා අසාර්ථක වී ඇත්තේ ප්‍රායෝගික තලය හා නොගැළපෙන බැවිනි. බොහෝ රටවල ව්‍යවස්ථානුකූලවම මේ පිළිබඳව නිසි ප්‍රතිපාදන සපයා නොමැත. මෙය කාන්තාවන් දේශපාලනය තුළට ප්‍රවේශ වුවත් ඉදිරියට යාමට බාධාවක් වශයෙන් දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කරුණු විශ්ලේෂණයේදී පෙන්වාදිය හැකි ය. ඒ නිසා කාන්තාවන්ට දේශපාලනය තුළ ඉදිරියට යාමට නොහැකි වීමෙන් ඔවුන් අධෛර්මත් වෙයි. ඒ නිසා දේශපාලනය සම්බන්ධ වීමට ඇති අවශ්‍යතාවය ද ඔවුන් වෙතින් මගහැරී යයි.

මෙම තත්වය පිටු දකිමින් දේශපාලනයේ කාන්තා නියෝජන වර්ධනය කිරීම සඳහා නියත වශයෙන්ම යම්කිසි ආකාරයකට සකස් කළ ප්‍රතිශතයක් කාන්තාවන් වෙනුවෙන් ලබාදීම අනිවාර්ය අංගයකි. මෙය ජාතික මට්ටමේ පමණක් නොව ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සිටම ලබාදිය යුතු අතර, විශේෂයෙන්ම නාම යෝජනා ලබාදීමේදී කාන්තාවන්ට අදාළ ලැයිස්තුව තුළ නිශ්චිත ප්‍රතිශතයක් වෙන් කිරීම මෙහිදී වැදගත් වෙයි. මන්ද නාම යෝජනා ලැයිස්තුව තුළ සිටින කාන්තාවන් ප්‍රතිශතය වර්ධනය වීමෙන් එක් කාන්තාවකට හෝ නියෝජිතවරියක් වශයෙන්

තේරීපත්වීමට ඉඩප්‍රස්ථාව ලැබෙන බැවිනි. මෙම තත්වය එක් එක් රටවල සමාජය හා දේශපාලනික පරිසරයන්ට අනුව සිදුවිය යුතු ය. මෙහිදී අපේක්ෂකත්වය ලබාදීම පමණක් නොව කාන්තාවන් වෙනුවෙන් ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා කාන්තාවන් ද උනන්දු කිරීම වැදගත් වන අතර, අපේක්ෂකත්වය ලබන්නා වූ කාන්තාවන් ද තම මැතිවරණ ව්‍යාපාරය කාන්තාවන් ඉලක්ක කරගනිමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම අතිශය වැදගත් වෙයි. ඒ තුළින් යම් ආකාරයකට කාන්තාවගේ ප්‍රශ්න වෙනුවෙන් කාන්තාවක් පෙරට යැවීමේ වැදගත්කම අදාළ පිරිසට අවබෝධ කරදීමට හැකියාවක් පවතියි. මේ තත්වය තුළ බහුල වශයෙන් කාන්තාවන් දේශපාලනයට ප්‍රවිශ්ට වීමට කැමැත්ත ඵලකරනු ඇත. ඒ හේතුවෙන් කාන්තා සහභාගීත්වය ඉහළ යන බැවින් දේශපාලනය තුළ කාන්තාවන්ට නිශ්චිත ආසන සංඛ්‍යාවක් ලබාදීම අනිවාර්ය අවශ්‍යතාවයක් වන බව පෙන්වාදිය හැකි ය.

6.6. මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම

දකුණු ආසියානු සමාජයේ රටවල්වල ක්‍රියාත්මක මැතිවරණ ක්‍රමයන්ට ප්‍රතිසංස්කරණ ඉදිරිපත් කිරීම, කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්ව වර්ධනය කිරීමේදී අතිශය වැදගත් වන නිර්දේශයකි. මෙහිදී ප්‍රථම කොටම සිදු කළ යුත්තේ පෙර කී ආකාරයෙන් කාන්තා නියෝජනය ප්‍රමාණවත් ආකාරයෙන් ලැබෙන පරිදි ව්‍යාවස්ථානුකූලවම ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය කිරීමයි. එහිදී මැතිවරණ නීති රීති ඉතා දැඩි අයුරින් ස්ථාපිත කර ක්‍රියාත්මක කිරීම කළ යුතු අතර, මැතිවරණයේ ප්‍රවණ්ඩත්වය වැළැක්වීමට හෝ අවම තරමින් පාලනය කිරීමට හෝ කටයුතු සකස් කළ යුතු ය. විශේෂයෙන්ම මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය තුළ

ඡන්දදායකයින් වෙත එල්ල වන බලපෑම් අවම කරමින් ස්වාධීනව ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීමටත් දේශපාලන ක්‍රියාකාරකම්වල නිරත වීමටත් සුදුසු පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම වැදගත් වෙයි. එමෙන්ම හොර ඡන්ද දැමීම් වැළැක්වීමට හා හොර ඡන්ද හඳුනාගැනීමට නිසි ක්‍රමවේදයක් යොදාගැනීම සහ මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය සඳහා තාක්ෂණය භාවිතා කිරීම සිදුකළ යුතු ය. තාක්ෂණය භාවිතා කිරීම මගින් ඡන්ද ප්‍රකාශය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හා ඡන්ද ගණන් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය විනිවිදභාවයකින් යුක්තව සිදු කිරීමට අවශ්‍ය හැකියාව උදාවනු ඇත.

එපමණක් නොව මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය තුළ පවතින වෙනත් අපවාරී භාවිත හා අධික ලෙස මුදල් වියදම් කිරීම පාලනය කිරීම ද වැදගත් වෙයි. එහිදී වියදම් පාලනය කිරීම තුළ මුදලට ඡන්දදායකයින්ගේ ඡන්දය ලබාගැනීමේ හැකියාවන් හා උත්සාහයන් ද ව්‍යාර්ථව යනු ඇත. අනෙක් අතට නියෝජන ක්‍රමය සමානුපාතික හෝ සරල බහුතර හෝ වුවත් ප්‍රායෝගිකව පවතින දේශපාලන පරිසරයට ගැළපෙන පරිදි අදාළ නියෝජන ක්‍රමය සකස් විය යුතු ය. මේ තත්වය කාන්තාවගේ දේශපාලනික සහභාගීත්වය අතින් බලන කළ ද ඉතා වැදගත් වන බව පෙන්වාදිය යුතු ය. විශේෂයෙන්ම මෙවැනි මැතිවරණ ක්‍රමයක් තුළ කාන්තාවට කිසිදු බාහිර පීඩනයකින් හෝ ප්‍රචණ්ඩත්වයෙන් තොරව ස්වාධීන අයුරින් දේශපාලනික ක්‍රියාකාරකම්වල නිරත වීමටත් මැතිවරණයට ඉදිරිපත් වෙමින් නියෝජිතයන් ලෙස තේරීපත්වීමටත් අවස්ථාව ලැබෙනු ඇත. එහිදී සත්‍ය වශයෙන්ම ඡන්ද දායකයින්ගේ කැමැත්ත මත කාන්තාවන්ට ස්වකීය මනාප ප්‍රතිශතය ආරක්ෂා කරගැනීමට ද හැකියාව ලැබෙනු ඇත. එබැවින් දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඒ ඒ රටවල මැතිවරණ

ක්‍රමයන් ප්‍රතිසංස්කරණය කරමින් මැතිවරණ නීතිය නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීමට පවතින ආණ්ඩු කටයුතු කිරීම සිදුකිරීම අතිශය වැදගත් වෙයි.

6.7. කාන්තාව ආර්ථික වශයෙන් සවිබල ගැන්වීම

දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ පවතින සංස්කෘතික පද්ධතිය අනුව කාන්තාවට ආර්ථිකමය කටයුතු කිරීමට පවතින ඉඩ ප්‍රස්ථාව ඉතා සීමා සහිත වෙයි. සාම්ප්‍රදායික පවුලේ කාර්යය භාරය තුළ ආර්ථික කෘත්‍ය පුරුෂ කේන්ද්‍රීය ස්වභාවයක් ගන්නා අතර ඒ තුළ කාන්තාව ගෘහීය කටයුතුවලට සීමාවී තිබෙයි. මේ හේතුවෙන් කාන්තාවට ආර්ථික වශයෙන් ස්වාධීනතාවයක් පවත්වා ගැනීමට කාන්තාවන්ට හැකියාව නැත. මේ නිසා දේශපාලනය තුළ ද කාන්තාවට ආර්ථික වශයෙන් ස්වාධීනතාවයක් පවත්වා ගැනීමට නොහැකි වී ඇත.

වර්තමානයේ දකුණු ආසියානු දේශපාලනය තුළ මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේදී අතිශය දැඩි ආර්ථික පිරිවැයක් දැරීමට කාන්තාවට සිදු වෙයි. විශේෂයෙන්ම ඒ තුළ පවතින දැඩි තරඟාකාරීත්වය නිසා කාන්තාවට ප්‍රචාරක කටයුතුවලදී අධික මුදල් වැය කිරීමට සිදුවන අතර, තමන්ට ආර්ථිකමය වශයෙන් ස්වාධීනතාවයක් නැති වූ විට අදාළ මුදල් වෙනත් අය මාර්ගයෙන් ලබාගැනීමට ඇයට සිදු වෙයි. විශේෂයෙන්ම කාන්තාවන්ට අදාළ මුදල් සපයා ගැනීමට ස්වාමි පුරුෂයන් හෝ පියවරුන් මත පරාධීන වීමට ඇයට සිදු වෙයි. මේ නිසා කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා ආර්ථික වශයෙන් කාන්තාව සවිබල ගැන්වීම අතිශය වැදගත් වෙයි. ඒ තුළින් කාන්තාවගේ ස්වාධීනතාවය ආරක්ෂා කරගැනීමට හැකියාවක් ලැබෙනු ඇත. මැතිවරණ කටයුතුවලදී තමන්ට රිසි ආකාරයෙන් වියදම් කිරීමට කාන්තාවන්ට හැකියාව ලැබෙයි. එමෙන්ම කාන්තාව දෙවැනි

තැනෙහිලා සලකනු ලබන නීතීන් වෙනස් කිරීම සිදු කළ යුතුය. මේ තුළින් ද ඇයගේ ස්වාධීනතාවය ආරක්ෂා කරගැනීමට ද අවකාශය ලැබෙනු ඇත. දකුණු ආසියානු සමාජයේ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් මෙකී ආර්ථික ස්වාධීනතාවය ද අතිශය වැදගත්වන බව පෙන්වාදිය යුතු ය.

6.8. ජාතික තලයේ කාන්තා සමාජ සහයෝගීතා පදනම් ස්ථාපිත කිරීම

සමාජ පදනමක් වශයෙන් සැලකෙන්නේ යම්කිසි මාතෘකාවක් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාකාරී වීම සඳහා පුහුණු පාඨමාලා ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ක්‍රියාකාරකම් සංවිධානය කරනු ලබන සමාජික එකතුවකි. ඒ අනුව දකුණු ආසියාවේ රටවල්වල ද ජාතික තලයේ කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය ලබාගැනීම සඳහා මෙම දේශපාලනික පදනම් ස්ථාපිත කිරීම වැදගත් වෙයි. මෙම පදනම් මගින් කාන්තා ඡන්දදායකයින් සජීවීකරණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම කළ යුතු ය. තව ද මේ පදනම් තුළින් දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය පිළිබඳ ප්ර්යේෂණ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමත් අතිශය වැදගත් වෙයි. විශේෂයෙන්ම නියෝජිතයන් වශයෙන් තේරී පත්වන කාන්තාවන්ගේ සාධනය මැන බැලීමත් ඇගයීම් කටයුතු කිරීමත් වැදගත් වෙයි. මේ යටතේ පුහුණු වැඩසටහන් හා දැනුවත් කිරීමේ වැඩමුළු ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ය. මෙකී වැඩසටහන් සඳහා දේශපාලන පක්ෂවල කාන්තා සංවිධානවල කටයුතු කරන කාන්තාවන් සම්බන්ධකරගත යුතු අතර එමගින් ඵලදායිතාවය වර්ධනය කළ යුතු ය. එමෙන්ම මෙම පදනම් තුළින් කාන්තාවන්ට දේශපාලනය තුළ ඉදිරියට ඒමට අවස්ථාව ලබාදීම ද අතිශය වැදගත් වෙයි. සෑම දේශපාලන පක්ෂයක්ම මැතිවරණයට සම්බන්ධ කාන්තාවන් පුරුදු

පුහුණු කිරීම වැදගත් වෙයි. එහිදී දේශපාලනය වූ කලී දූෂිත ක්‍රීඩාවක් වන බවට වන ආකල්පය වෙනස් කිරීම සිදුකළ යුතු ය.

පුහුණු වැඩසටහන්වලට අමතරව සන්ධාන හා සහයෝගීතා ජාල නිර්මාණය කිරීම වැදගත් වෙයි. මේ නිසා කාන්තා සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සිදුකළ යුතු ය. එමෙන්ම සෑම අවස්ථාවකම ක්‍රියාකාරී තත්වයේ පවතින ශක්තිමත් ජාලයන් පවත්වා ගැනීම මෙහිදී සිදුකළ යුතු ය. මෙම ජාලයන්වලදී පුරුෂ සහභාගීත්වයන් වර්ධනය කළ යුතු අතර කාන්තාවගේ වැදගත්කම පිළිබඳ පුරුෂයන් තුළ ද ධනාත්මක ආකල්පයන් වර්ධනය කළ යුතු ය. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ යෝජනාවලිය තුළ ඉදිරිපත් කර ඇති සෑමමට්ටමක 33%ක කාන්තා නියෝජනය ස්ථාපිත කිරීම වැදගත් වෙයි. මේ තුළින් දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ මුළුගැන්වී සිටින කාන්තාවන්ට ප්‍රධාන දේශපාලන ප්‍රවාහය වෙත ප්‍රවිශ්ට වීමට හැකියාව උදාවනු ඇත.

6.9. මාධ්‍යයේ සෘණාත්මක භූමිකාව වෙනස් කිරීම

බොහෝ දකුණු ආසියානු රටවල ක්‍රියාත්මක මාධ්‍ය මගින් සෑමවිටම නිරූපණය කරන්නේ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වයේ පවතින සෘණාත්මක පරමාදර්ශයන් ය. මේ තත්වය අනිවාර්යයෙන් වෙනස්විය යුතු අතර, දේශපාලනය තුළ කාන්තා සහභාගීත්වයේ ධනාත්මක ආකල්ප ප්‍රවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් මාධ්‍ය ප්‍රමුඛ මෙහෙවරක් සිදුකළ යුතු ය. විශේෂයෙන්ම දේශපාලන සංවාද, වාර්තා වැඩසටහන්වලදී කාන්තා සහභාගීත්වය ලබාදීම තුළින් තමන්ගේ අදහස් ජනතාව අතර ප්‍රචලිත කිරීමටත් ජනතාව අතරට ගෙනයාමටත් හැකියාව ලැබෙනු ඇත. එමෙන්ම දේශපාලනය තුළ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවීය වශයෙන් සංවේදීතාවයක් ඇති කිරීම කළ යුතු ය. එහිදී සම්ප්‍රදායිකව නිර්වචනය වී ඇති ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවීය

භූමිකාවන් වෙනුවට නූතන සමාජයට ගැලපෙන පරිදි කාන්තාවගේ භූමිකාවන් සකස් විය යුතු ආකාරය මෙන්ම ඒ සඳහා මාධ්‍යය මගින් ඉටුකළ යුතු කාර්යය භාරය පිළිබඳව මාධ්‍ය වගකීමකින් ක්‍රියා කළ යුතු ය. සම්ප්‍රාදායිකව නිර්වචනය වූ ස්ත්‍රී පුරුෂ භූමිකාවන්ට අභියෝග කරමින් තම ජීවන චර්යාව පවත්වාගෙන යනු ලබන දිරිය කාන්තාවන් මාධ්‍ය වෙත ගෙනවිත් ඔවුන් සම්බන්ධයෙන් සමස්ත සමාජයම දැනුවත් කිරීමේ වගකීමක් මාධ්‍යයේ කාර්යයභාරය තුළ අතිශය වැදගත් වෙයි. මෙහිදී දේශපාලනික වශයෙන් නිසි මාවතක් තුළ ගමන් කරන ප්‍රතිපත්තිමය දේශපාලනය තුළ ක්‍රියාකාරී වන කාන්තා දේශපාලන නායකාවන් ද මාධ්‍ය තුළින් සමාජයට විවර කිරීම තුළ කාන්තාවන්ට වැඩි වැඩියෙන් දේශපාලනයට ප්‍රවිශ්ට වීමට අභිප්‍රේරණයක් ලබාදීමේ හැකියාව පවතියි.

විශේෂයෙන්ම මැතිවරණ සමයන්හිදී මාධ්‍ය තුළ කාන්තාවට වැඩි ඉඩ ප්‍රස්ථාවන් සහ දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීමේ ඵලදායී ලක්ෂණ පිළිබඳව සමාජයේ දැනුවත් බව වර්ධනය කිරීමට මාධ්‍ය ක්‍රියාත්මක විය යුතු ය. කාන්තාවන්ගේ දේශපාලනික ප්‍රතිරූපයට හානිදායක අයුරින් ගෙන යන ප්‍රචාරණ ව්‍යාපාරයන් සඳහා මාධ්‍ය දායකත්වය ලබා නොදී මාධ්‍ය සදාචාරය සහ ආචාර ධර්ම ආරක්ෂා කරගනිමින් මාධ්‍යයේ සැබෑ සමාජයීය වගකීම ඉටුකිරීම වැදගත් වෙයි.

මෙහිදී කාන්තාවට මාධ්‍ය තුළ පෙනීසිටීමට අවකාශය බහුලවීම නිසා ඔවුන් නිරන්තරයෙන් දේශපාලනික වශයෙන් මාධ්‍ය භාවිතය සම්බන්ධ අත්දැකීම් සම්පාදනය කරගැනීමටත් දේශපාලනික පරිණත බව ලබාගැනීමටත් හැකියාව උදාවෙයි. මෙය දිගුකාලීන වශයෙන්

කාන්තාවගේ දේශපාලනික සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීමට ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ගයක් වනු ඇත.

6.10. දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රියාකාරීත්වය සහ සංවිධාන ව්‍යුහය වෙනස් කිරීම

අප සාකච්ඡා කළ පරිදි දකුණු ආසියානු දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රමය තුළ දක්නට ලැබෙන්නේ පූර්ණ පුරුෂ ආධිපත්‍යයකි. ඒ තුළ කාන්තාවට සම්බන්ධ වීමට පවතින අවස්ථාව ඉතා සීමා සහිතය. ඒ අනුව පක්ෂ දේශපාලනය තුළ ක්‍රියාකාරී වීමට අවස්ථාව ලබාදිය යුතු ය. පක්ෂ තුළ තීරණ ගන්නා මට්ටම්වලට කාන්තාවන්ට පත්වීමට අවස්ථාව ලැබෙන පරිදි පක්ෂ ව්‍යවස්ථා සම්පාදනය කළ යුතු අතර කාන්තාවට ස්වාධීනව තම ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අවකාශය ලබාදිය යුතු ය.

පක්ෂ බිම් මට්ටමේ සංවිධාන ජාලය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා කාන්තාවන්ට අවකාශය ලබාදිය යුතුය. ආසන සංවිධායක තනතුරු කාන්තාවන්ට ලබාදීම පමණක් ප්‍රමාණවත් නොවන අතර එසේ පත්වන කාන්තාවන්ට අවශ්‍ය පක්ෂ අනුග්‍රහය ලබාදීම ද කළ යුතු ය. ඒ තුළින් කාන්තාවට පක්ෂ ඉහළ නායකත්වයේ රැකවරණය ලැබීම සිදුවන අතර කාන්තාවන්ට සැකෙන් බියෙන් තොරව දේශපාලනය තුළ නිරත වීමට අවස්ථාව සැලසෙයි. එමෙන්ම පක්ෂ තීරණ ගන්නා මට්ටමේදී කාන්තාවන්ගේ ඡන්ද අයිතිය තීරණාත්මක කළ යුතු ය. ඒ තුළින් පක්ෂ නායකයින් තෝරාගැනීම වැනි කාර්යයන්වල දී කාන්තාවට තම දායකත්වය ලබාදීමටත් තම අවශ්‍යතාවයන් හා ප්‍රතිපත්ති ඉදිරිපත් කිරීමටත් හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

පවතින පුරුෂ කේන්ද්‍රීය දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රමය වෙනුවට කාන්තාවන්ගේ ආධිපත්‍යයක් සහිත කාන්තා දේශපාලන පක්ෂ සමාජය

තුළ ස්ථාපිත කිරීමට අවධානය යොමුකිරීම කළ යුතු ය. එහිදී ස්වකීය දේශපාලන මතවාදයක් ප්‍රබල අයුරින් සමාජය තුළට ඉදිරිපත් කිරීමටත් මැතිවරණ කටයුතුවලදී සමස්ත කාන්තා අපේක්ෂිකාවන් ඉදිරිපත් කිරීමටත් එමගින් අවකාශය උදා වෙයි. විශේෂයෙන්ම කාන්තාවන්ට ප්‍රමුඛ වූ ගැටලු සහ අභියෝග මෙන්ම ඊට අදාළ විසඳුම් සම්බන්ධයෙන් ද ඍජු මැදිහත්වීමක් තුළින් සමාජයේ විඥානය අවධි කිරීමට හැකියාවක් ලැබෙනු ඇත. සමාජයේ ජීවත්වන කාන්තාවන්ට දේශපාලන ක්‍රියාවලිය තුළට ඍජුව සම්බන්ධවී කටයුතු කිරීමටත් තම සහභාගීත්වය වර්ධනය කරගැනීමටත් අවස්ථාව උදාවනු ඇත.

මේ අකාරයට දකුණු ආසියානු සමාජයේ දේශපාලනය තුළ කාන්තා සහභාගීත්වය වර්ධනය කරගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කළ හැකි නිර්දේශ විශ්ලේෂණය කළ හැකි ය. දේශපාලනය තුළ උගත කාන්තා සහභාගීත්වයක් සහිත දකුණු ආසියානු සමාජයේ කාන්තාව සක්‍රීයව දේශපාලන ක්‍රියාවලිය තුළට සම්බන්ධ කරගැනීම සඳහා පවතින සම්ප්‍රදායික සමාජ රටාව කාලානුරූපීව පරිවර්තනයකට ලක්වීම සිදුවිය යුතු ය. එසේ නොවන තෙක් දේශපාලනය තුළ කාන්තා සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීමට හැකියාවක් නොලැබී යනු ඇත.

95594

7. සාරාංශය

දකුණු ආසියානු සමාජය වූ කලී සංස්කෘතික විවිධතාවයන් අතික්‍රමණය කරන ලද සමාජ ව්‍යුහයකි. ඒ තුළ දේශපාලන ක්‍රියාවලියට අතිශය වැදගත්කමක් හිමිවන අතර වර්තමාන තත්වය අනුව එය ඉතා සංකීර්ණත්වයක් උසුලයි. විශේෂයෙන්ම සම්ප්‍රදායික අදහස් හා මතවාදයන්ගෙන් පරිපූර්ණ පීතෘමූලික සමාජ ආර්ථික රටාව තුළ නිරන්තරයෙන්ම පුරුෂයාට සාපේක්ෂව කාන්තාව දෙවැනි තැනෙහිලා සලකනු ලබයි. මෙම තත්වය සමාජයේ සෑම ක්‍රියාකාරකමක පාහේ

දැකගත හැකිය. ඒ අනුව මෙම නිබන්ධනයේ මුල් කොටස් මගින් කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය යන්න අර්ථ දැක්වීමක් සිදුකරන ලදී. එහිදී කාන්තාවන් දේශපාලනයට සහභාගී විය යුත්තේ ඇයි සහ එහි පවතින වැදගත්කම පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබාදුන් අතර, එමගින් නිබන්ධයට අදාළ ප්‍රස්තුතය නිවැරදි සහ පැහැදිලි අයුරින් අවබෝධ කරගත හැකි විය.

ඉන්පසුව දකුණු ආසියානු සමාජයේ ක්‍රියාත්මක වූ කාන්තා ව්‍යාපාර හා එහි ඉතිහාසය පිළිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කළ අතර ඉන්දියාව සහ ශ්‍රී ලංකාව යන දකුණු ආසියාවේ ප්‍රමුඛ රටවල් කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරමින් එම රටවල්වල පැවති කාන්තා ව්‍යාපාර සහ ඒවා කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වයට බලපෑම් කරන ලද ආකාරය පිළිබඳවත් කරුණු සාකච්ඡාවට ලක් විය.

නිබන්ධය තුළ විශ්ලේෂණය කරන්නට යෙදුණ ඉතාම වැදගත් කරුණ වූයේ වර්තමාන දකුණු ආසියානු දේශපාලනික ක්‍රියාවලිය තුළ කාන්තාවගේ සහභාගීත්වය සම්බන්ධයෙන් කාලීන දත්ත හා තොරතුරු මගින් පවතින තත්වය පිළිබඳ පැහැදිලි ප්‍රතිරූපයක් ඉදිරිපත් කිරීමයි. එමගින් දකුණු ආසියාවේ ඒ ඒ රටවල ජාතික හා ප්‍රාදේශීය දේශපාලන ක්‍රියාකාරීත්වය තුළ කාන්තාවන් සම්බන්ධවන ආකාරය, නියෝජිතවරියන් වශයෙන් පත්වීම් ලබන ආකාරය ආදී දත්ත ඇසුරින් පැහැදිලි විශ්ලේෂණයක් සිදු විය. එකී විශ්ලේෂණයන් තුළින් පැහැදිලි වූයේ දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය උගත මට්ටමක පැවතීම උදෙසා බලපෑම් කරනු ලබන තත්වයන් බොහොමයක් සඳහා දකුණු ආසියානු සමාජ ව්‍යුහය තුළ පවතින සමාජයීය හා සංස්කෘතික සාධක බලපා ඇති බවයි.

ඒ අනුව එකී සමාජ හා සංස්කෘතික සාධක පිළිබඳව පැහැදිලි හා වෙන් වෙන් වශයෙන් විශ්ලේෂණය කිරීමක් සිදුකරන ලදී. විශේෂයෙන්ම සමාජයීය හා සංස්කෘතික පද්ධතිය යටතේ දකුණු ආසියානු අතිශය සම්ප්‍රදායගරුක ක්‍රමය තුළ සමාජ ආයතන පදනම් කරගනිමින් කාන්තාවගේ තත්වය දෙවැනි වීම පිළිබඳව බලපෑම් කරන ලද සාධක වෙන් වෙන් වශයෙන් නිදසුන් සහිතව සාකච්ඡා කරන ලදී. අවසානයේ එකී තත්වයන් මඟහරවා ගනිමින් දකුණු ආසියානු සමාජය තුළ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග ද වෙන් වෙන් වශයෙන් ඉදිරිපත් කරන ලදී. විශේෂයෙන්ම සමාජයීය වශයෙන් සමාජයේ සමාජ ආයතන මට්ටමෙන් පවතින ආකල්ප පරිවර්තනයක් මගින් කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්ධනය කරගත හැකි ආකාරය තවදුරටත් සාකච්ඡාවට ලක් විය.

සමස්තයක් ලෙස මෙම ලිපිය මගින් දකුණු ආසියානු සමාජයේ රටවල කාන්තාව හා දේශපාලනය පිළිබඳ පද්ධතිය සම්බන්ධයෙන් සමෝධානික අවබෝධයක් ලබාගැනීමේ හැකියාව ලැබී ඇත. යාවත්කාලීන වූ දත්ත හා තොරතුරු ඉදිරිපත් කරමින් කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය පිළිබඳ පැහැදිලි හා නිරවුල් අවබෝධයක් ලබාදීමට ප්‍රමාණවත් උත්සාහයක් ගෙන තිබෙන බව අවසාන වශයෙන් පෙන්වාදිය හැකි ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

අල්විස් මාලනී ද, ජයවර්ධන කුමාරි, ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ත්‍රීන් ඡන්ද බලයට කළ සටන, කොළඹ, සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය.

එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රවෘත්ති කේන්ද්‍රය, ස්ත්‍රීන්ට එරෙහි සියලු ආකාර වෙනස්කම් පිටු දැකීමේ සම්මුතිය සහ ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය, කොළඹ.

ඔබ්බේසේකර මීරුන්චෝ 2007, ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනය හා කුල අභියෝග, ජා ඇල, සමන්ති ප්‍රකාශකයෝ.

කරුණාදාස ඩබ්ලිව්.එම්. 2005, දකුණු ආසියානු දේශපාලනය, දෙහිවල. කර්තෘ ප්‍රකාශන.

ලියනගේ කමලා 2006, ස්ත්‍රී දේශපාලන සහභාගීත්වයේ ඉල්ලුම් සැපයුම් න්‍යාය සමාජානුයෝජනය සහ භූමිකා ගැටුම් පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්,

ඉඳුවර පර්යේෂණාත්මක ලේඛන සංග්‍රහය (දේශපාලන විද්‍යාව), වරකාපොල, ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ.

කරිල්ලෝ රොක්සානා 1995. කාන්තාවන්ට විරුද්ධ ප්‍රචණ්ඩත්වය සංවර්ධනයට බාධාවක්, කොළඹ, සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය.

කාන්තා අධ්‍යාපන හා පර්යේෂණ කේන්ද්‍රය 1995, නිවේදනී, දෙවන වෙළුම, දෙවන කාණ්ඩය, කොළඹ.

කාන්තා අධ්‍යාපන හා පර්යේෂණ කේන්ද්‍රය 1997, නිවේදනී, හතරවන වෙළුම, පළමුවන කාණ්ඩය, කොළඹ.

කාන්තා අධ්‍යාපන හා පර්යේෂණ කේන්ද්‍රය 2001, නිවේදනී, අටවන වෙළුම, පළමුවන කාණ්ඩය, කොළඹ.

ජයවර්ධන කුමාරි 2004, ස්ත්‍රීවාදය සහ ජාතිකවාදය, කොළඹ, සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය.

ජයසිංහ ඒ.කේ.ඒ. 2004, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජ භාවය (බටහිර සංකල්පය), කඩවත, කඩුල්ල ප්‍රකාශකයෝ.

ජාතික කාන්තා කමිටුව, කාන්තාවන් දේශපාලනයට සහභාගිවිය යුත්තේ ඇයි?, නාරාහේන්පිට.

තිරුවන්දුන් සෙල්වි 1998, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය බලගමයනා හා පශ්චාත් යටත්විජිතමය ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ත්‍රී සමාජ නියෝජනය, කොළඹ, කාන්තා අධ්‍යාපන හා පර්යේෂණ කේන්ද්‍රය.

මනුරත්න එම්.පී. 2004, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය හා පවුල, වරකාපොල, ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ.

ශ්‍රී ලංකා ජාතික සාම මණ්ඩලය 2004, දේශපාලනයේ, සාමක්‍රියාදාමයේ හා පොදුජන ජීවිතයේ කාන්තා සහභාගිත්වය, කොළඹ.

සම්භාවනා පළමු වෙළුම 2000, ශාස්ත්‍ර පීඨය ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය. ජේරාදෙණිය

ස්ත්‍රී දේශපාලන කවය 2007, ස්ත්‍රීන්ගේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය, කොළඹ.

De Silva Wimala 1994, *Women, political empowerment and decision making: Study series No.8*, Colombo, Centre for women research.

Ghimire D 2006, *South Asian situation on women in politics, paper presented at the 6th Asia Pacific congress on political empowerment of women organized by the centre for Asia pacific women in politics*, Manila.

Ranaraja C 1994, *Women in politics*, Marga quarterly journal Vol.10, Colombo, Marga Institute.

Hashmi, R. K. et al (2010), *Report on National Parliamentary Election 2008*, Dhaka: Bangladesh Nari Progati Sangha.

Web Sites:

Kably Lubna 2013, Women have only 11% representation in India's Parliament.

http://articles.timesofindia.indiatimes.com/2013-11-26/india/44485912_1_reservation-bill-women-candidates-women-voters

Jahan Momtaz 2012, A Review on Women's Representation in Parliament: Bangladesh

Perspective, <http://njpg.pactu.edu.np/?q=content/review-women%E2%80%99s-representation-parliament-bangladesh-perspective>

Socorro L Reyes 2002, Quotas for Women for Legislative Seats at the Local Level in Pakistan, <http://www.idea.int>.

Chulani Kodikara 2013, Local Government

Without Women, http://www.island.lk/index.php?page_cat=article-details&page=article-details&code_title=80934.

Bhattacharjya Satarupa 2013, Just 10 women in Parliament – a disappointing showing,

http://www.sundaytimes.lk/100411/News/nws_17.html.

Women representation in India Parliament

<http://azgaralimd.blogspot.com/2012/12/women-representation-in-indian.html>

A perennial struggle: Women's political representation in Sri Lanka, <http://www.ft.lk/2011/01/22/a-perennial-struggle-women%E2%80%99s-political-representation-in-sri-lanka/>

<http://www.ipu.org/wmn-e/classif.html>
www.flict.org/.../Forum%20presentation%20-%202004.10.2011.docx

www.ecs.gov.bd/Banla/Elec_par.php
www.parliament.gov.bd/general-

[Election Commission of Pakistan, Adam Carr's Electoral Archiverwww.ipu.org/wmn-e/world.html](http://www.ipu.org/wmn-e/world.html)

<http://www.google.lk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=10&ved=0CGAQFjAJ&url=http%3A%2F%2Fwww.flict.org%2Fpublications%2FForum%2520presentation%2520%252004.10.2011.docx&ei=meS8UqzbMcGOrQeA84GICQ&usg=AFQjCNFdjiTqZ8JBcG1CpeueDybVO35Zvw&bvm=bv.58187178,d.bmk>

[http://en.wikipedia.org/wiki/Women_in_the_Parliament_of_Sri Lanka](http://en.wikipedia.org/wiki/Women_in_the_Parliament_of_Sri_Lanka)

[http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_female_cabintministers_of Sri Lanka](http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_female_cabintministers_of_Sri_Lanka)

Public Library
Jaffna

වතුකර ස්ත්‍රියගේ දේශපාලන නියෝජනය

එම්. එන්. විනිෂියා, ලසන්ත ද සිල්වා

සංකෂිප්තය

ලංකාවේ ස්ත්‍රීවාදී ව්‍යාපාරයේ ඇරඹුම් ලක්ෂය ලෙස සලකනු වන්නේ දේශපාලන ස්වාධීපත්‍ය දිනාගැනීම සහ ජාතික අන්‍යෝන්‍යතාවය තහවුරු කරලීම උදෙසා ඇතැම්විට පුරුෂ මූලික වූ ව්‍යාපාරයන්හි හා අරගලවලදී දැක්වූ දායකත්වයයි. ආරම්භක පසුබිම එසේ නමුත් මේ වනවිට ඇය දේශපාලනය නම් වූ සමාජ සංස්ථාවෙහි කැපී පෙනෙන චරිතයක් නොවන අතර, ඡන්දය භාවිතා කිරීමේ අයිතිය කෙරෙහි අතිශයින් ලඝු වූ හා සෑහීමකට පත්විය නොහැකි නියෝජනයක් තවමත් විද්‍යමාන වේ. ස්ත්‍රී දේශපාලන සහභාගීත්වය වඩාත් අපේක්ෂා කෙරෙනුයේ මැතිවරණ සමයන්හිදී වන අතර, ඒ සඳහා මූලික වන්නේ දේශපාලන පක්ෂ තම තමන් විසින් ස්ත්‍රිය වෙනුවෙන් වෙන් කරනු ලබන කෝටාව පිළිබඳව ප්‍රකාශ කිරීම පෙරදැරිව සක්‍රීය වන කාන්තා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් උදෙසා වූ ව්‍යාපාරයන් ය. මෙරට පාර්ලිමේන්තුවේ ස්ත්‍රී නියෝජනය සියයට පහකටත් අඩු ප්‍රමාණයක් වන අතර (2011 වසරේදී පාර්ලිමේන්තුවේ සිටියේ ස්ත්‍රීන් 12ක් පමණි). ප්‍රාදේශීය සභා, නගර සභා, පළාත් සභාවල නියෝජන අගය ඉතාමත් පහළ මට්ටමක් ගනී.

තත්ත්වය වඩාත් බැරෑරුම් වන්නේ වතුකරයේ ස්ත්‍රිය සම්බන්ධයෙන් වන අතර, ඇය ලංකාවේ ගම්බද හා නාගරික සෙසු ස්ත්‍රීන්ට වඩා අඩු අධ්‍යාපනයක් ලද සාපේක්ෂව වඩාත් සුරාකෑමට හා නොතකා හැරීමට ගොදුරු වූ අතිශය පුරුෂ මූලික දේශපාලන පරිසරයක ජීවත් වන හෙයිනි. මේ වනවිට පාර්ලිමේන්තුවේ තබා කිසිදු

කැපී පෙනෙන දේශපාලන ස්ථරයක වතුකර ස්ත්‍රීය නියෝජනය නොවේ. ප්‍රාදේශීය හා ජාතික දේශපාලනය උදෙසා වතුකරය ඉලක්ක කරගත් දේශපාලන පක්ෂ පැවතුණ ද ඒවායේ පදනම වී ඇත්තේ වතු ආශ්‍රිත වෘත්තීය සමිතියි. මෙම වෘත්තීය සමිති නායකත්වය ඔස්සේ ප්‍රාදේශීය දේශපාලන ප්‍රවිෂ්ඨය ද ජාතික දේශපාලනයට අවතීර්ණ වීම ද පුරුෂයන්ට පොදු කරුණක් වී ඇති නමුත් ස්ත්‍රීන් වශයෙන් ඒවායේ නායකත්වය (වතු වෘත්තීය සමිති තලෙවර්ලා වීම) ලබාගැනීමටවත් දැකීම උගහටය.

මෙම ලිපියෙහි අරමුණ ස්ත්‍රීවාදී දෘෂ්ඨි කෝණයකින් මෙකී ප්‍රපංචය පිළිබඳ විවරණය කිරීමයි. උභව පළාතේ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ඇල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ නිව්බර්ග් වත්තේ ස්ත්‍රී ප්‍රජාව පාදක කොටගෙන මෙම අධ්‍යයනය සිදු කොට ඇත.

හැඳින්වීම

පසුගිය දශක කිහිපය තුළදී ශ්‍රී ලාංකීය ස්ත්‍රීන් සම්බන්ධයෙන් වැදගත් විපරිණාමයන් ගණනාවක් සිදුවිණි. ස්ත්‍රී/ පුරුෂ සමාජභාවය පිළිබඳ දැනුවත්භාවය, සමානාත්මතාව (Gender equality) සර්වජන ඡන්ද හිමිකම තුළ පුරුෂයන් හා සම ඡන්ද අයිතිය, ස්වකීය සමාජ, ආර්ථික පසුබිම සංවර්ධනය සඳහා වන රාජ්‍ය මට්ටමේ මැදිහත්වීම්, සිවිල් සමාජවල හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල දායකත්වය හා ඇතැම් නෛතික ප්‍රතිසංස්කරණ ද ඒ අතර වෙයි (ස්ත්‍රීන්ගේ දේශපාලන කවය 2001:180). ඩොනමෝර් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් නිදහසට පෙර ලංකාවේ වයස අවුරුදු 21ට වැඩි පුරවැසියන්ට ඡන්ද හිමිකම ලැබීම තුළ ස්ත්‍රීන්ගේ ද ඡන්ද අයිතිය තහවුරු විය. එහෙත් දේශපාලන සහභාගිත්වය යනු හුදෙක් මැතිවරණයකදී ඡන්දය දීම

පමණක් නොවන බැවින් එය පුළුල් දෘෂ්ඨියකින් විමසා බැලිය යුතු හා අද්‍යතන ප්‍රවණතා ඇසුරින් යළි කියවිය යුත්තකි.

ධොනමෝර් ප්‍රතිසංස්කරණයන්ගේ මූලික ප්‍රවේශයෙන් පසුකාලීනව ඡන්දය භාවිතා කළ හැකි පුද්ගලයින්ගේ වයස් සීමාව අවුරුදු 18 දක්වා පහත හෙළන ලද අතර, ආරම්භයේදීම මෙරට දේශපාලන ධාරාව තුළ රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව වැනි බලාධිකාරීන් වෙත ප්‍රවිශ්ඨ වීමේ අවස්ථාව ද කාන්තාවන්හට හිමි විය. එසේම ලෝකයේ ප්‍රථම අග්‍රාමාත්‍යවරිය බිහි කිරීම සේම විධායක ජනාධිපතිවරියක පත්කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ද ශ්‍රී ලාංකීය දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය තුළ උදානයන් පවතී. එහෙත් සමස්ත දේශපාලන බලය ව්‍යුහගතවී ඇති ආකාරය විමර්ශනය කරන විට රටෙහි ස්ත්‍රීන් බහුතරයක් සතු දේශපාලන කාර්යය වනාහී ඡන්දය දීමත්, පුරුෂ මූලික දේශපාලන ව්‍යාපාරයන්හිදී සහයෝගය පෑම සහ පෙළපාලි යෑම වැනි කාර්යයන්හිදී පුරුෂයන්ගේ පෙළඹවීම වැනි හේතු නිසා සහභාගිවීමත් යනාදී සීමා රේඛාවන්ගෙන් වටවී ඇති වග පෙනී යයි. ඒ සෙසු දකුණු ආසියාතික රටවල් හා සැසඳීමේදී දේශපාලන ආයතන තුළ ස්ත්‍රීන්ගේ නියෝජනාත්මක සහභාගිත්වය හැරුණුවිට සැලකීමේදී මෙරට ස්ත්‍රීය බෙහෙවින් පසුගාමී මට්ටමක පසු වේ.

මෙරට සිවිල් සමාජයෙහි ජනගහනයෙන් අඩකට හිමිකම් කියන කාන්තාවන් අරඹයා වන මේ තත්ත්වය වතුකර දෙමළ ස්ත්‍රීය කෙරෙහි බලපානුයේ වඩාත් සංකීර්ණව ය. ඒ ඔවුන්ට ආවේණික සමාජ සංස්කෘතික වපසරියක් තුළ වන අතර, බහුතර සිංහල ග්‍රාමීය කාන්තාවට වඩා වෙනස් ජීවන තත්ත්වයන් තුළ සිය දේශපාලන භූමිකාව නිරූපණය කරන්නට ඇයට සිදුවී තිබීම ය. අධ්‍යාපන මට්ටම සලකා බැලීමේදී ද පහළ මට්ටමක පවත්නා ඇය සාපේක්ෂව වඩාත්

ආන්තික පර්ෂදයක් සේ සැලකිය හැකි ය. යටත් විජිත සමයේ වතු ක්ෂේත්‍රයේ කටුක රාජකාරී සඳහා දකුණු ඉන්දියාවෙන් කැඳවා ගැනුණු කම්කරු දෙමළ ප්‍රජාවට දේශපාලනය උදෙසා වන අතිමූලික ප්‍රවේශය සේ සැලකිය හැකි ඡන්දය භාවිතා කිරීමේ අවස්ථාව ද ආරම්භයේදීම හිමි වීම සිදු නොවුණු අතර, ඒ සඳහා පිළිගත් පුරවැසිභාවය යන සාධකය මත ඒ උදෙසා දීර්ඝ කාලීන අර්බුදවලට මැදිවන්නට ඔවුන්ට සිදු විය. ඒ අතර ඔවුන් පෙලූ ආර්ථික දරිද්‍රතාවය, සුරා කෑම වැනි සාධක සේම සංස්කෘතික කාරණා ද හේතු කොටගෙන ලැබූ දේශපාලනික අයිතිවාසිකම් භුක්ති විදින්නට සිදුවූයේ ද පුරුෂ මූලික රාමුවක් තුළ ය. වතුකරයේ ස්ත්‍රිය සුවිශේෂී කොට සඳහන් කළ හැකි දේශපාලන භාවිතාවක් මෙරට තුළ මේ තාක් දක්නට ලැබී නොමැති අතර, ඒ පිළිබඳව ඔවුන් නියෝජනය කරන දේශපාලන ව්‍යාපාර තුළ ඇත්තේ ද නිහඬ ස්වරූපයකි.

එසේ වුවත් වතු කම්කරු ප්‍රජාව තුළ බහුතර ශ්‍රමික පිරිස වන්නේ ස්ත්‍රීන් වන අතර, ඔවුන්ගේ කාර්යභාරය තේ දලු නෙළීමේ සිට තේ කොළ නිෂ්පාදනය කොට ඇසිරීම දක්වා විවිධාංගීකරණය වී පවතී. එහෙත් ඔවුන් කේන්ද්‍රයේ ලා සලකනු ලබන දේශපාලන ව්‍යාපාරයක උග්‍රතාව මෙහිදී කැපී පෙනේ. එවැනි පසුබිමක සිදු කෙරෙන මෙම විමර්ශනය මඟින් සොයා බලනුයේ වතුකර ස්ත්‍රියගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය හුදෙක් ඡන්දය දීමට පමණක් සීමාවී ඇත් ද යන්න සොයා බැලීමට ය.

ඒ සඳහා තෝරා ගත්තේ නුවරඑළිය හැරුණු කළ වැඩිම ද්‍රවිඩ වතු කම්කරු ප්‍රජාවක් වාසය කරන බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ඇල්ල නිව්බර්ග් වත්තයි. ප්‍රකට වතු සමාගමක් මඟින් පාලනය වන එහි ජනගහනයෙන් අර්ධයක් කාන්තාවන් වන අතර, සේවා නියුක්තියෙන්

බහුතරය කාන්තාවන් වේ. ඔවුන් තේ දළ නෙලීමේ සිට විවිධ සේවා කටයුතු සඳහා යොදා ගෙන ඇත. වතු සමාගම විසින් රාජකාරී පැවරුම් සිදු කෙරෙනුයේ දේශගුණික ආදී සාධක මත වන අතර, මාසිකව රැකියාවේ නියැලෙන දින ගණන ද ඒ අනුව ආර්ථික තත්ත්වය ද උච්ඡාවචනය වේ. මේ ස්ත්‍රීන්ගේ අධ්‍යාපන තත්ත්වය වයස අනුව වෙනස් වන අන්දම මනාව නිරීක්ෂණය කළ හැකි වේ. වතුකර ස්ත්‍රීය සාමාන්‍ය ලාංකික ස්ත්‍රී ප්‍රජාව තුළ සුවිශේෂී භූමිකාවක් නිරූපණය කරන අතර ඇයගේ වෘත්තීමය ස්වරූපය, ජාතිය හා ආගමික විශ්වාස ඇතුළු සෙසු සමාජ සංස්කෘතික සාධක ද පදනම්ව ඇයගේ මෙකී සුවිශේෂී අන්‍යන්‍යතාවය ගොඩ නැගෙයි. මෙම අන්‍යන්‍යතාවය කෙරෙහි ද මෙහිදී සුවිශේෂී අවධානයක් යොමු කරන ලදී. එයට හේතුව වන්නේ වතුකර ස්ත්‍රීයගේ දේශපාලන සහභාගීත්වයේ ස්වභාවය කෙරෙහි එකී සාධකවල ද බලපෑමක් තිබිය හැකි බවට ආරම්භයේදීම අනුමාන කළ හෙයිනි.

මෙම අධ්‍යයනය තුළින් ඔවුන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය පිළිබඳ සැබෑ තත්ත්වය කෙරෙහි අදාළ වන කරුණු අනාවරණය කරගැනීම, නිරීක්ෂණ හා ඉලක්ක කණ්ඩායම් සාකච්ඡාව ඇසුරෙන් සිදු කරන ලදී. එසේම මෙය ස්ත්‍රීවාදී දෘෂ්ටිකෝණයකින් සිදු කළ හා වයස අනුව ස්ථරායන ගතවූ නියැදියක් භාවිතා කරන ලද්දකි. අවසානයේ නිව්බර්ග් වත්ත ඇසුරෙන් රැස්කළ දත්ත ආශ්‍රිතව එළැඹුණු නිගමන සමස්ත වතුකර ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි ආදේශ කිරීම අරමුණු විය.

දේශපාලන සහභාගීත්වය යනු

පුරවැසියන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය යන්න සංකීර්ණ හා බැරෑරුම් සේම ගතික වූ ද න්‍යායාත්මක කාරණයකි. මැතිවරණ කාල පරිච්ඡේදයන්හිදී පමණක් ඡන්දදායකයා වන පුරවැසියා ඉහළ

පිළිගැනීමක් හා වටිනාකමක් ලබාදෙන සමාජයක පුරවැසි සහභාගීත්වය පිළිබඳව අර්ථ නිරූපණය කිරීම සිරුවෙන් කළ යුත්තකි. මන්ද යත් දේශපාලනය තුළ ලාංකීය පුරවැසි චින්තාවෙන් විශද වන්නේ බහුතර සමාජ මතවාදය තුළ ස්ථාපිතව ඇති අදහස ලෙස ඡන්දය භාවිතා කිරීම වනාහී දේශපාලන සහභාගීත්වය යැයි සිතන සෙයකි. ඒ තුළ සංවිධානාත්මක දේශපාලන ව්‍යුහයක පුරවැසියා පෙන්නුම් කළ යුතු සක්‍රීයත්වය අදහස් නොකෙරේ. මේ කියන සක්‍රීයත්වය වනාහී ලඝු නොවන පරාසයක අර්ථ නිරූපණය වන්නකි. ඒ තුළ නියෝජනය අදහස් දැක්වීම මතවාද දැරීම ප්‍රතිපක්ෂ වීම යනාදී සියලු කාරාණා ඇතුළත් වේ.

ඩබ්ලිව්. එල්. මිලර් දක්වන අන්දමට ඡන්දය භාවිතා කිරීම, මැතිවරණ ප්‍රචාරණයට සහභාගීවීම හා පක්ෂ දේශපාලනයෙන් බැහැරව ආණ්ඩුවේ තීරණ ගන්නා ආයතනවලට බලපෑම් කිරීමට හැකි වීම යනාදියෙන් දේශපාලන සහභාගීත්වය සංයුක්ත වෙයි (Miller 1992). මේ අනුව ඡන්දය භාවිතා කිරීම යනු දේශපාලන සහභාගීත්වය ඉස්මතු වන එක් ආකාරයක් පමණි. පුරවැසියෙක් ඡන්දය භාවිතා කිරීම තුළම සහභාගීත්වය පිළිබඳ මූලික හැඟීම් ජනිත වුව ද එය සහභාගීත්වය මැනීමේ දර්ශකයක් පමණක් වන අතර, පූර්ණ සහභාගීත්වය එමගින් විද්‍යමාන නොවේ (පල්ලියගුරුගේ 2009).

Misra & Lyengar (1988) දක්වන පරිදි ලෙස්ටර්. ඩබ්ලිව්. මිල්බර්න් පවසනුයේ පූර්ණ කාලීනව දේශපාලනයේ නිරත වීම හා දේශපාලන ව්‍යාපාරයන්හි ආධාරකරුවන් ලෙස ක්‍රියා කිරීම ද සහභාගීත්වයේ අංගයන් අතර වන බවයි. සහභාගීත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී න්‍යායට අනුව එය අර්ථ ගැන්වීමට නම් පුරවැසියා වැඩි වශයෙන් සක්‍රීයව දේශපාලනයේ නිරතවිය යුතු අතර ඒ සඳහා නියෝජනය ද

වැදගත් වේ. මෙම අදහස් ස්ත්‍රිය කෙරෙහි ආදේශ කිරීම තුළ ස්ත්‍රී දේශපාලන සහභාගීත්වය ද මෙපරිද්දෙන් විද්‍යමාන වේ. එහෙත් ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවී ගතිකත්වයන් හමුවෙහි ස්ත්‍රියගේ දේශපාලනික සක්‍රීය බව සහ ඉන් විද්‍යමාන වන සහභාගීත්වය ද ගතික විය හැකි ය.

ලාංකීය කාන්තාවගේ දේශපාලන භූමිකාව

සෙසු දකුණු ආසියාතික රටවල් හා සංසන්දනය කරන කළ ලාංකීය කාන්තාව වර්තමානයේ වඩාත් ඉදිරිගාමී වී ඇත්තේ අධ්‍යාපන අයිතීන් පුරුෂයින් හා සමව භුක්ති විදීම තුළ ය. එහෙයින් මහජන ක්ෂේත්‍රයේ, පරිපාලන ක්ෂේත්‍රයේ මෙන්ම පුහුණු නුපුහුණු රැකියා ක්ෂේත්‍රයන්හි ප්‍රමුඛ නියෝජනයක් ඇසුරු සතුය. එසේ නමුත් පුරුෂෝත්තමවාදී ඇතැම් සංස්කෘතික ක්‍රියාකාරකම් විෂයෙහි නොසමවන ලාංකීය ස්ත්‍රියට එරෙහිව ගෘහීය හිංසනය, ආර්ථික සුරාකෑම, ලිංගික සුරාකෑම, ඇතැම් සමාජ සංස්ථාවන් කෙරෙන් බැහැරලීම ක්‍රියාත්මක වේ. මේ කෙරෙහි අතිමූලික බලපෑම් එල්ල වනුයේ තවමත් ශේෂව පවතින ගතානුගතික ආකල්පයන් ය. ලංකාවේ ස්ත්‍රීවාදී ව්‍යාපාරයේ ඇරඹුම් ලක්ෂය ලෙස සලකුණු වන්නේ දේශපාලන ස්වාධීපත්‍ය දිනාගැනීම සහ ජාතික අන්‍යන්‍යතාවය තහවුරු කරලීම උදෙසා ඇතැම්විට පුරුෂ මූලික වූ ව්‍යාපාරයන්හි හා අරගලවලදී දැක්වූ දායකත්වයයි. ආරම්භක පසුබිම එසේවී නමුත් මේ වනවිට ඇය වඩාත් බැහැරලමින් ක්‍රියාත්මක වන සමාජ සංස්ථාවක් ලෙස දේශපාලනය දැක්විය හැකි වේ. එසේම එය ඡන්දය භාවිතා කිරීමේ අයිතිය කෙරෙහි පමණක් අතිශයින් ලඝු වූ හා සෑහීමකට පත්විය නොහැකි නියෝජනයක් වේ. මේ අතර ලෝකයේ ප්‍රථම අගමැතිනිය බිහිකරන ලද්දේය යනාදී උදාහරණයන් ඒ අතර බහුලව අසන්නට ලැබේ. ස්ත්‍රී දේශපාලන සහභාගීත්වය වඩාත් අපේක්ෂා

කෙරෙහියේ මැතිවරණ සමයන්හිදී වන අතර, ඒ සඳහා මූලික වන්නේ දේශපාලන පක්ෂ තම තමන් විසින් කාන්තාව වෙනුවෙන් වෙන් කරනු ලබන කෝටාව පිළිබඳව ප්‍රකාශ කිරීම පෙරදැරිව සක්‍රීය වන කාන්තා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් උදෙසා වූ ව්‍යාපාරයන් පමණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ පාර්ලිමේන්තුවේ කාන්තා නියෝජනය සියයට පහකටත් (5%) අඩු ප්‍රමාණයක් වන අතර, පළාත් පාලන අංශයන්හිදී ද එහි අගය ඉතාමත් පහළ මට්ටමක් ගනී. බොහෝ කාන්තා සංවිධාන මේ අගය අවමයෙන් සියයට තිහක් දක්වාවත් වන මට්ටමක් දක්වා ඉහළ නැංවීම සඳහා නෛතික රාමුවක් ගොඩනංවන ලෙස හා සහයෝගය ලබාදෙන ලෙස දේශපාලන පක්ෂ වෙතින් ඉල්ලීම් කළ ද මේ අගයන් වනාහී දකුණු ආසියාවේ ස්ත්‍රී දේශපාලන නියෝජනය අරඹයා වන අවම අගය ලෙස වාර්තා වේ.

මෙය වතුකරයේ ස්ත්‍රීය සම්බන්ධයෙන් වඩාත් බැඳුණු වන අතර, ඇය ලංකාවේ ගම්බද හා නාගරික සෙසු ස්ත්‍රීන්ට වඩා අඩු අධ්‍යාපනයක් ලද සාපේක්ෂව වඩාත් සුරාකෑමට හා නොතකා හැරීමට ගොදුරු වූ අතිශය පුරුෂමූලික දේශපාලන පරිසරයක ජීවත්වන්නියකි. මේ වනවිට පාර්ලිමේන්තුවේ තබා කිසිදු කැපී පෙනෙන දේශපාලන ස්ථරයක වතුකර ස්ත්‍රීය නියෝජනය නොවේ. ප්‍රාදේශීය හා ජාතික දේශපාලනය සඳහා වතුකරය ඉලක්ක කරගත් දේශපාලන පක්ෂ පවතින අතර ඒවායේ පදනම වතු ආශ්‍රිත වෘත්තීය සමිතියි. මෙම වෘත්තීය සමිති නායකත්වය ඔස්සේ පුරුෂයන් ප්‍රාදේශීය දේශපාලන ප්‍රවීණිය ද ජාතික දේශපාලනයට අවතීර්ණ වීමට ද සිදුවිය හැකි නමුත් අවම වශයෙන් ඒවායේ නායකත්වය (වතු වෘත්තීය සමිති තලෙවර්ලා වීම) ලබාගැනීමටවත් සමර්ථවූ ස්ත්‍රීන් දැකීම උගහටය. ඒ අතිශය පීඩාකාරී පුරුෂ මූලික මැදිහත්වීම් මධ්‍යයේ වන නමුත් කම්කරු ප්‍රජාව

අතර අතිශය විශාල නියෝජනයක් වන්නේ ඇය වන බව සුළු කොට තැකිය නොහැකි වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සර්වජන ඡන්ද බලය දිනා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට සමගාමීව 1920 ගණන්වල සිටම කාන්තාවන් ද ස්වකීය ඡන්ද අයිතිය උදෙසා සවිඥානිකව පසු වූහ. මාලති ද අල්විස් සහ කුමාරි ජයවර්ධන (2001:27) දක්වන පරිදි මේරි රත්නම් වැනි එවකට ප්‍රකට කාන්තා ක්‍රියාකාරිණියන් එවැනි කර්තව්‍යයන්හිදී පෙරමුණ ගනු ලැබිණි. 1928 ජනවාරි මස 11 වන දින මේ සවිඥානික කාන්තා එකමුතුව හෙවත් කාන්තාවන් සඳහා ඡන්ද අයිතිය ලබාගැනීම සඳහා වූ සමිතියේ නියෝජිත කතූන් පිරිසක් ඩොනමෝර් කොමිසම හමුවූ බව සඳහන් වේ. ඔවුන් කොමිසමෙන් ඉල්ලා ඇත්තේ පාසල් හැරයාමේ සහතික පත් විභාගයට සමාන අධ්‍යාපන සුදුසුකම් ඇති කාන්තාවන්ට ඡන්ද අයිතිය ප්‍රදානය කරන ලෙස වුවත් කොමිසම වයස අවුරුදු 30ට වැඩි කතූන්ට ඡන්ද අයිතිය ලබාදීමට නිර්දේශ කොට ඇත.

කෙසේ වුව ද කාන්තාවන්ට ඡන්ද බලය ඉල්ලා සිටීම පිළිබඳව එවකට දෙමළ ප්‍රභූ ජන සමාජයේ ඇතිවූ විවාදය පිළිබඳව සෙසු කාන්තා අයිතීන් සඳහා වූ ව්‍යාපාර සම්බන්ධ කරමින් අල්විස් හා ජයවර්ධන සිය කෘතියෙහි කරුණු දක්වා ඇත. මෙම ලිපිය මගින් මෙය යළි අවධාරණය කරනුයේ සංස්කෘතික කරුණු අරභයා වතුකර දෙමළ ජන සමාජයේ වර්තමාන තත්ත්වය තුළ ද මේ හා සමානකම් පවත්නා බැවිනි.

“කාන්තාවන් සඳහා ඡන්ද බලය ලබාගැනීම පිළිබඳව ඉංග්‍රීසි, සිංහල හා දෙමළ පුවත්පත් හා සඟරා මගින් ද විවාදයට භාජනය කොට ඇත. මෙය සම්ප්‍රදායික මතදාරීන් උනන්දු කළ විෂයයක් වූ අතර අගතිගාමී දෙමළ පිරිමින් හා රැඩිකල් දෙමළ ස්ත්‍රීන් අතර ස්ත්‍රී පුරුෂ

ගැටුමකට තුඩු දී ඇත. රාමනාදන් 1979දී කාන්තාව ඡන්ද අයිතියට පක්ෂ වූ නමුත් පසුව එම අදහස අතහැර දේශපාලනයේ යෙදීම ස්ත්‍රීන්ට තුසුදුසු ක්‍රියාවක් යැයි පවසා ඇත. කාන්තාවන්ගේ ඡන්ද බලය නිසා පවුල තුළ පවතින ගෘහීය සාමය හා පාරිශුද්ධිය විනාශ වනු ඇතැයි ඔහු තර්ක කළේය. කාන්තාවට ඡන්ද බලය දීම උගරන් ඉදිරියේ මුතු ඇට දැමීම වැන්නක්ය යන සුප්‍රකට ප්‍රකාශය ඔහු විසින් සිදු කොට ඇත්තේ කාන්තාවට ඡන්ද බල ව්‍යාපාරය ගැන ඉල්ලීම් සඳහා උද්ඝෝෂණ වර්ධනය වන අවධියක ය. 1928දී ව්‍යවස්ථාදායක සභාව තුළ සර්වජන ඡන්ද බලය විවාදයට ලක්වූ අවස්ථාවේදී පාසල් හැරයාමේ සහතිකය ඇති ස්ත්‍රීන්ට හැර අන් ස්ත්‍රීන්ට ඡන්ද බලය දීම අනවශ්‍ය යැයි උතුරු පළාතේ නියෝජිතයා වූ දොරේසාමි ඉදිරිපත් කළ යෝජනාව රාමනාදන් ස්ථිර කළේය” (අල්විස්, ජයවර්ධන 2001; 55, 56, 57).

කෙසේ වෙතත් ස්වකීය ඉල්ලීම් දිනා ගැනීමත් සමඟම සර්වජන ඡන්ද අයිතිය දිනාගැනීමත් සමඟම කාන්තාවන් ද ඡන්ද අයිතිය ලබාගෙන ඇත. 1931 ජූනි 13 වැනිදා පැවැත්වුණු ප්‍රථම රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභා මැතිවරණයේදී වයස අවුරුදු 21ට වැඩි කාන්තාවන් මුල්වරට ඡන්දය පාවිච්චි කිරීමේ වරම ලදහ. එහෙත් කිසිම කාන්තාවක් මෙම මැතිවරණයේදී ඡන්දය නොඉල්ලීම තුළ ඔවුන්ගේ නියෝජනයක් මුල්ම රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවට සිදු නොවිණි. ලංකා දේශපාලනයේ කාන්තා සහභාගීත්වය මේසා ඓතිහාසික හා අයිතීන් දිනා ගැනීම සඳහා වූ ව්‍යාපාරයක ප්‍රතිඵලයක් වන අතර, දේශපාලන බලාධිකාරියක් නියෝජනය කිරීමේ වරම මුලින්ම දිනාගත් තැනැත්තිය ඇඩ්ලින් මොලමුරේ ආර්යාව වන්නීය. 1931 නොවැම්බර් 14 වැනිදා පැවති රුවන්වැලිල අතුරු මැතිවරණයෙන් ඇය ජයගත්තේ ඊට මාස

කිහිපයකට පෙර පැවති මැතිවරණයෙන් ජයග්‍රහණය කොට හදිසියේ අභාවප්‍රාප්ත වූ සිය පියා වන ජේ. එච්. මීදෙනිය අධිකාරම්ගේ අභාවය හේතුවෙනි.

රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවට ඇතුළත් වූ දෙවන කාන්තා නියෝජිතවරිය වන්නේ නේසම් සරවනමුත්තු වන අතර, ඇය තේරී පත්වුණු ප්‍රථම දෙමළ ජාතික කාන්තාව වූවාය. එසේ වතුදු ඇය ප්‍රභූ පැළැත්තියේ දෙමළ කතක වූවාය. ඒ අතර 1937 පමණ වනවිට කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වයේ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරමින් ඡන්දය දීමේ වැඩි නැඹුරුතාවක් දක්නට ලැබුණු අතර, දොස්තර මේරි රත්නම් වැනි කාන්තාවෝ ක්‍රියාකාරී දේශපාලනයේ නියැලෙමින් කොළඹ හා තදාසන්න පළාත් පාලන ආයතනවල වැඩි නියෝජනයක් ලදහ. (අල්විස්, ජයවර්ධන 2001; 71, 80, 81)

මෙතැන් පටන් මෙරට කාන්තාවන් ඡන්දය භාවිතා කළ අතර, ඇතැම්හු මැතිවරණවල තරඟ වැදී නියෝජිතයන් ලෙස දේශපාලන ආයතනවලට පත්වීම් ලදහ. එසේ වුවත් 1956දී පත්වූ රජය තෙක්ම කිසිම කාන්තාවක් පුරුෂයින් හා ඉස්මතු විය හැකි ප්‍රබල තනතුරක් නොලද අතර, මුල්වරට විමලා විජේවර්ධන මහත්මිය සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය ධුරයට පත්වෙමින් එවැනි තනතුරකට පත්වූ නිදහස් ලංකාවේ ප්‍රථම කාන්තාව වූවාය.

1970 වසරේදී වඩාත් ප්‍රබල ඉස්මතුවීමක් ලාංකීය කාන්තා දේශපාලන ව්‍යාපාරය විෂයයෙහි සිදු කරමින් සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක මහත්මිය අග්‍රාමාත්‍ය ධුරයට පත්වූවාය. එහි සුවිශේෂීත්වය වන්නේ ඇය ලෝකයේ ප්‍රථම අග්‍රාමාත්‍යවරිය වීම ය. එහෙත් ඇය කැබිනට් මණ්ඩලයේ ආරක්ෂක, විදේශ කටයුතු, ක්‍රම සම්පාදන හා රැකි-රක්ෂා කටයුතු භාර අමාත්‍යවරිය ලෙස ද කටයුතු

කළ ඇය හැරුණු විට සෙසු කැබිනට් මණ්ඩලයේ ඇමතිවරුන් සියලුමදෙනා පුරුෂ පාර්ශවයෙන් විය. ඒ අනුව ඇගේ කැබිනට් මණ්ඩලය තුළ කාන්තා නියෝජනයෙහි ප්‍රතිශතය සියයට පහක් පමණ විය. මෙහි කුට්‍රාප්තිය වූයේ 1994 වසරේදී පොදු පෙරමුණු සංධානය යටතේ තරඟ කොට වන්දිකා බණ්ඩාරනායක කුමාරතුංග මහත්මිය විධායක ජනාධිපතිනිය ලෙස පත්වීමයි.

එහෙත් ඉන් අනතුරුව ද පත්වූ පාර්ලිමේන්තුවල ස්ත්‍රී පුරුෂ සංයුතිය සැලකීමේදී ස්ත්‍රී නියෝජනයෙහි ප්‍රතිශතය දළ වශයෙන් සියයට පහකට ආසන්න අගයක් ගත්තේය. මෙහිදී පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන ආයතන තුළ කාන්තාවන්ගේ නියෝජනය ද සියයට පහකට අඩු අගයක් ගැනීම ද විශේෂත්වයකි. මෙය පල්ලියගුරුගේ (2009) ට අනුව දකුණු ආසියාතික සෙසු රටවල් හා සසඳන කළ අඩුම අගයකි. මේ සියයට පහක දායකත්වය තුළවත් වතුකරයේ ස්ත්‍රීන්ගේ නියෝජනයක් දෘශ්‍යමාන නොවිණි.

වතුකර දේශපාලනයේ පසුබිම

වතුකර ද්‍රවිඩ ජනතාව 1948 පුරවැසි පනත සහ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනය මැයෙන් අමිතා ශාස්ත්‍රී විසින් සම්පාදනය කරන ලද ශාස්ත්‍රීය නිබන්ධයක ඇය සඳහන් කරන පරිදි ඔවුන්ගේ දේශපාලනයේ පදනම ජනවාර්ගිකත්වය හා පංතියයි. 1948 දෙසැම්බර් මාසයේ ඉදිරිපත් කරන්නට යෙදුණු පුරවැසි පනත හා 1949 පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ සංශෝධන පනත ද දෙමළ වතු කම්කරු ජනතාව විෂයයෙහි සුවිශේෂී විය. මේ පනත් මගින් ජනගහණයෙන් සියයට 10ක් පමණ වූ වතුකර ජනයාගේ දේශපාලන සහභාගිත්වයේ ප්‍රමුඛ අංගය යැයි සැලකිය හැකි ඡන්ද අයිතිය අහෝසි කරලීම සිදු විය. මේ තුළ ද පන්තිමය ස්වභාවයක් දිස්වන්නේ ප්‍රභූ පංතිය නියෝජනය කළ

පී. ජී. පොත්තම්බලම් මහතා වැන්නවුන් පනත්වලට පක්ෂව ඡන්දය දීමෙනි. විශේෂයෙන් පොත්තම්බලම් මහතා දෙවනුව කී පනතට ස්වකීය පාක්ෂිකත්වය ප්‍රකාශ කොට ඡන්දය දුන්නේය. (හුල්, හා වෙනත් අය 1993:02).

මේ පනත් මගින් ඒ ඇසුරින් උද්ගතවූ තත්ත්වය මෙසේ සම්පිණ්ඩනය කළ හැකි අතර, ඒ තුළවතුකර ද්‍රවිඩ ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය පිළිබඳව ද කිසියම් ආකාරයකින් පිළිඹිබු නොවේ.

“මෙහි පැවතියේ සැබෑ මානුෂික ප්‍රශ්නයක් බව සැබෑය. ඉන්දීය වතු කම්කරු සමූහයා, සමාජමය අභිවර්ධනයක් ළඟා කරගැනීමේ මාර්ගයක් නොමැති වූ හා බෙහෙවින් අයිතිවාසිකම් හා වරප්‍රසාද අහිමි කරනු ලැබූ පිරිසක් වූහ. යුරෝපීය වතු හිමියන් විසින් වතුවල ලයින් කාමර තුළ කොන් කරනු ලැබූ ඔවුහු උඩරට ගැමි ජනතාවගෙන් වෙන් කොට ඇත් කරන ලදහ. වැඩි හරියක් වතු වචන ලද්දේ, ඉතා අයහපත් තත්ත්වයක් යටතේ, ලෙඩරෝගවලට ගොදුරු වී වැඩ කළ, ඉන්දීය කුලීකරුවන් විසින් සන කැලෑ කපා හෙළි කරන ලද ඉඩම්වල ය. ඒ අතර මේ ඉන්දීය කම්කරුවෝ දහනවවැනි සියවසේ මැද භාගයේ සිට මෙහි ගෙනෙන ලද්දෝ වූහ. අයහපත් ගමන් තත්ත්වයන් නිසා බොහෝදෙනෙක් අතරමඟදී මිය ගියහ. මෙහි පැමිණීමෙන් පසු ඔවුහු බොහෝ දෙනෙක්, ලංකාව හැර අන්කිසි රටක් ගැන නොදත්හ. අවාසනාවට මෙන් ස්වභාවයෙන් ඇතිවූ ප්‍රවණතාව වූයේ උඩරටියන්ගේ කෝපය යුරෝපීය වතු හිමියන්ට විරුද්ධව හෝ උඩරටට ගොස් වෙළඳාමෙන් ධනය රැස්කළ පහත රට සිංහල ව්‍යාපාරිකයන්ට විරුද්ධව හෝ හැරෙනු වෙනුවට ඉන්දීය වතු කම්කරුවන්ට විරුද්ධව එල්ල වීමයි” (හුල්, හා වෙනත් අය 1993; 03).

වතුකර දේශපාලනයේ පදනම ජනවාර්ගිකත්වය හා ඔවුන්ගේ පන්තිය වූ අතර වතු කම්කරු ව්‍යාපාරය මේ දේශපාලන ක්‍රියාවලිය පසුපස විය. මුල්කාලීනව වතුකර ජනයාගේ ඡන්දය භාවිතා කිරීම සලකා බලන කළ දිස්වන ප්‍රධාන කරුණක් නම්, ඔවුහු වාමාංශික දේශපාලන ව්‍යාපාර කෙරෙහි වැඩි නැඹුරුවක් හා කැමැත්තක් දැක්වූ බවයි. ඇතැම් විද්වතුන් තර්ක කරන්නේ මේ හේතුව නිසාම 1948 හා 1949 ඩී. එස්. සේනානායක රජය ඔවුන්ගේ ඡන්ද අයිතිය අහෝසි කර දැමීමට ක්‍රියාකළ බවයි. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව තුළ වතු කම්කරුවන්ගේ ඡන්දයෙන් මුල්වරට නියෝජනයක් ඇතිවූයේ 1931දී ය. හැටන්, තලවකැලේ හා බණ්ඩාරවෙල ආසන නියෝජනය කරමින් ඉන්දියානුවෝ දෙදෙනෙක් හා වැවිලිකරුවෙක් ඔවුන්ගේ ඡන්දයෙන් රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවට පත්වූහ. 1925න් පසුව ඉන්දීය ජාතික නාතේස අයියාර් වතු කම්කරුවන් පිළිබඳව උනන්දුවෙන් ක්‍රියා කළේය. 1931දී ඔහුගේ මෙහෙය වීම මත ලංකාවේ කම්කරු ව්‍යාපාරයෙන් ස්වාධීනව ගොඩනැගුණු මුල්ම වතු කම්කරු ව්‍යාපාරය හැටන් ප්‍රදේශය කේන්ද්‍ර කරගනිමින් ආරම්භ වූයේ ය. එය සමස්ත ලංකා වතු කම්කරු සම්මේලනයයි. එහෙත් 1933 පමණ වනවිට මේ වෘත්තීය සමිති ව්‍යාපාරය මුලුමනින්ම පාහේ බිඳ වැටුණි (ජයවර්ධන 2004:325).

වතු කම්කරු දෙමළ ජනයා හා බද්ධ වූ වෘත්තීය සමිති ව්‍යාපාරයෙහි කේන්ද්‍රීය ලක්ෂයක් සටහන් වූ වසර වන්නේ 1950 ය. ඒ 1939 සිට ඉන්දීය වතු කම්කරු වෘත්තීය සංගමයේ කැපී පෙනුණු චරිතයක් වූ සෞම්‍ය මූර්ති තොණ්ඩමාන්ගේ නායකත්වයෙන් ලංකා කම්කරු කොංග්‍රසය ඇරඹීමත් සමඟ ය. මේ වනතෙක්ම දිවයිනේ විශාලතම වෘත්තීය සමිතිය වන්නේ ද එයයි. සෞම්‍ය මූර්ති තොණ්ඩමාන්ගේ ආරම්භක නායකත්වය හා සමඟ වතු කම්කරු

ජනයාගේ ඡන්දයෙන් පාර්ලිමේන්තුවට නියෝජිතයන් පත්කරවා ගැනීමේ අවස්ථාව ද ලංකා කමිකරු කොංග්‍රසයට හිමි විය. ඔහු කැබිනට් ඇමතිවරයෙකු ලෙස පත්ව කටයුතු කළ ජේ. ආර්. ජයවර්ධන රජය හා එක්ව පුරවැසිභාවය හා ඡන්ද අයිතිය අහෝසිව සිටි වතු කමිකරු ජනතාවගේ එම අයිතීන් යළි දිනාගැනීමට ද කටයුතු කළේ ය. එමගින් ලංකාවේ රාජ්‍ය බලය සම්බන්ධව යම්කිසි තීරණාත්මක බලපෑමක් කිරීමේ හැකියාව ඔවුනට ලැබුණි.

අනතුරුව වතුකරයේ වෘත්තීය සමිති ව්‍යාපාරයෙහි තවත් පාර්ශවයක් ලෙස හා දේශපාලන පක්ෂයක් ලෙස තොණ්ඩමාන්ගේ ඇසුරෙන් වෙන්ව ගිය පී. චන්ද්‍රසේකරන් හා පිරිස ඇරඹූ කඳුරට ජනතා පෙරමුණ ඉස්මතු විය. එහෙත් චන්ද්‍රසේකරන් බිරිය වතුකර කාන්තාවක් ද නොවේ. වතුකරය තුළින් නියෝජිතයන් දේශපාලන බලායතන වෙත පත් කෙරෙන මේ ප්‍රධාන ධාරාවන් ද්විත්වයට අතිරේකව එක්සත් ජාතික පක්ෂය සිය වෘත්තීය සමිතිය වූ ජාතික සේවක සංගමයේ හා ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය ද සිය වෘත්තීය සමිති හරහා දේශපාලන කටයුතුවල නිරතවන අතර ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ ද මේ විෂයයෙහි උනන්දු සහගතව කටයුතු කරයි. එසේ වුව ද වැඩි බලයක් හා වතුකර දෙමළ ජනයා අරභයා කැපී පෙනෙන නියෝජනයක් හිමිව ඇත්තේ ලංකා කමිකරු කොංග්‍රසයට සහ කඳුරට ජනතා පෙරමුණට ය. එහෙත් නුවරඑළිය ප්‍රාදේශීය සභාව නියෝජනය කරන මන්ත්‍රීවරියක හැර පාර්ලිමේන්තුවේ හෝ පළාත් සභාවක නැතිනම් පළාත් පාලන ආයතනයක පෙරකී එක් දේශපාලන පක්ෂයකින් හෝ නියෝජිතවරියක් ලෙස වතු කමිකරු කාන්තාවක් පත්ව නැති බව අපගේ විමර්ශනයෙහිදී අනාවරණය විය. ඇය ද වතු කමිකරු පවුල්

පසුබිමැති කාන්තාවක වුව ද මේ වනවිට වෙනත් සුළු ව්‍යාපාරික කාර්යයන්හි නිරතව සිටින්නී ය.

ඇල්ල නිව්බර්ග් වත්ත හා ඒ ආශ්‍රිත ස්ත්‍රී දේශපාලන සහභාගීත්වය

නිව්බර්ග් වත්ත අයත් වන්නේ උගව පළාතේ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයට ය. පරිපාලනමය වශයෙන් ඇල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයට ද, බණ්ඩාරවෙල මැතිවරණ බල ප්‍රදේශයට ද එය ඇතුළත් වේ. ෆින්ලේ සමාගම මගින් කළමනාකරණය කෙරෙන එහි හිමිකාරීත්වය වන්නේ හපුගහතැන්න ප්ලාන්ටේෂන්ස් පෞද්ගලික සමාගමයි. අපගේ විමර්ශනයට භාජනය වූ නිව්බර්ග් වත්තේ ඉහළ කොටසෙහි ජනගහනය 893කි. ඔවුහු පවුල් 231කට අයත් සාමාජිකයන් වන අතර, වත්තට අයත් ලැයිත් නිවාසවල දිවි ගෙවති. ජනගහනයේ ස්ත්‍රී පුරුෂ සංයුතිය වන්නේ පිරිමි 451 හා ගැහැණු 442කි. ඒ අනුව ආසන්න වශයෙන් ජනගහනයෙන් සියයට 49.5ක් කාන්තාවන් වේ. කාන්තා ජනගහනයෙන් 131දෙනෙක් අවුරුදු 18ට අඩු වයස් කාණ්ඩයෙහි පසුවන්නියන්ය. අපගේ විමර්ශනයට භාජනය වූ නියැදිය තෝරා ගැනුණේ 311 ක් වූ වයස අවුරුදු 18ට වැඩි කාන්තාවන්ගෙන් කම්කරු සේවයෙහි නිරත කතුන් 97දෙනෙක් අතරිනි.

මේ වත්තේ මුලු ජනගහනයෙන් 154 දෙනෙකු ස්ථීර වශයෙන්ම වතු කම්කරුවෝ ලෙස සේවය කරති. එම ප්‍රමාණය වගු ගත කර දැක්වීමේදී පහත පරිදි වේ.

ස්ත්‍රී/ පුරුෂ බව අනුව වතු කම්කරුවන් ලෙස සේවය කරන ප්‍රමාණය

ස්ත්‍රී පුරුෂ බව	වයස් කාණ්ඩය	සංඛ්‍යාව
පුරුෂ	18 - 45 අතර	29
	46 - 60 අතර	28
ස්ත්‍රී	18 - 45 අතර	60
	46 - 60 අතර	37

මූලාශ්‍රය: ප්‍රාථමික දත්ත

ඒ අනුව සමස්ත කම්කරු පිරිසෙන් 97 දෙනෙක් ස්ත්‍රීන් වන අතර, ඉන් 62] ක් පමණ වයස අවුරුදු 18ත් 45ත් අතර වයසේ පසුවන්නියන් ය. මුලු කම්කරු සේවක ප්‍රමාණයෙන් 63]ක පමණ පිරිසක් ස්ත්‍රීහු වෙති. නිව්බර්ග් ඉහළ කොටසේ ස්ත්‍රීන්ගේ ප්‍රමුඛ කාර්යය තේ දළ නෙළීමයි. මේ කතුන් අතරින් 30 දෙනෙක් අපගේ විමර්ශනයේදී නියැදිය සඳහා යොදා ගැනුණි. මේ නියැදියෙහි ඇතුළත් වූ ස්ත්‍රීන් අතරින් කිසිවෙක් වතුකර දේශපාලන ව්‍යාපාරයන්හි වගකිව යුතු භූමිකාවන් නොදරූහ. ඔවුන් දැන සිටි අන්දමට නිව්බර්ග්හි ක්‍රියාත්මක වතුකර දෙමළ දේශපාලන පක්ෂ අතරින් අනුබද්ධ කාන්තා සංවිධාන තිබෙනුයේ ලංකා කම්කරු කොංග්‍රසයට පමණි. එහෙත් එය ද පුරුෂයන් බලය ඉසිලූ සාමාන්‍ය වෘත්තීය සමිතියේ ක්‍රියාකාරීත්වයට යටත් වූහයක් පමණක් විය. වෘත්තීය සමිතිය වනාහි වතු දේශපාලන ව්‍යුහය තුළ ඉතාමත්ම වැදගත් වන සාධකයයි. පක්ෂය සමඟ වතු ජනයා සම්බන්ධ කරනු ලබන්නේ ද පක්ෂයේ තැනුම් ඒකකය වන්නේ

ද වතු මට්ටමේ පිහිටුවා ඇති වෘත්තීය සමිති වේ. නිව්බර්ග් ආශ්‍රිතව ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ 04ක් හා සම්බන්ධිත වෘත්තීය සමිති ක්‍රියාත්මක වේ.

ඒවා නම්, ආරුමුගම් තොණ්ඩමාන් මහතාගේ නායකත්වයෙන් යුක්ත ලංකා කම්කරු කොංග්‍රසය, චන්ද්‍රසේකරන් මහතාගේ නායකත්වයෙන් බිහිව පසුව ඔහුගේ බිරිය නායකත්වයට පත් කඳුරට ජනතා පෙරමුණ, එක්සත් ජාතික පක්ෂයට සම්බන්ධ හා වේලායුධන් මහතා නායකත්වය දරන වෘත්තීය සමිතිය හා සුරේෂ් වඩිච්චේ මහතාගේ නායකත්වයෙන් යුත් ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂයට අයත් වෘත්තීය සමිතිය වශයෙනි. මේ සෑම වෘත්තීය සමිතියක්ම කම්කරුවන් විසින් යුතියන් නමින් හඳුන්වනු ලබන අතර, වත්ත තුළ ඒවායෙහි නායකත්වය උසුලන්නා තලවර්/තලෙවර් යන නමින් හැඳින්වේ. කම්කරුවන් අතර තලවර්ලා කිසියම් ප්‍රභූත්වයක් උසුලන සේම ඉහළ දේශපාලන බලධාරීන් හා සම්බන්ධ වීමට හෝ වතු පාලකයින් වෙතින් කිසියම් ගැටලුවක් නිරාකරණය කරගැනීමට අවශ්‍ය වූ විට ඔවුන්ගේ මැදිහත් වීම අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ අනුව තලවර් කෙනෙකු යනු දේශපාලන බලය ජනතාව කරා සම්ප්‍රේෂණය කරන්නෙකු සේම මැතිවරණ සමයකදී සිය පක්ෂය හා එහි නායකයින් කෙරෙහි ජනතාව ආකර්ෂණය කිරීමට ද දායක වන බලයේ සංකේතයක් ද වේ. වතුකර ජනයාගේ දේශපාලන සහභාගිත්වය කෙරෙහි ඉතාමත් වැදගත් වන භූමිකාවක් මෙම පුද්ගලයාට හිමි වේ.

නිව්බර්ග්හි, දේශපාලනය හා සෘජුව සම්බන්ධ වන වතු වෘත්තීය සමිති හතර සැලකූ විට ඒවායෙහි නායකත්වය දරන්නන් නොඑසේනම් තලවර්ලා සිව්දෙනාම පුරුෂයන් වේ. එහෙත් මේ වත්තේ කම්කරු සේවා නියුක්තිය තුළ අනුපාතිකව වැඩිම පිරිස වත්තේ ස්ත්‍රීන්ය. එවැනි

සන්දර්භයක වෘත්තීය සමිති තුළ කාන්තාවන් බලය නොදැරීම එනම් තලවර්ලා බවට පත් නොවීම පිළිබඳ මේ කාන්තාවන් තුළ පැවතියේ උදාසීන ආකල්පයකි. ඔවුන් අදහස් කරන්නේ වෘත්තීය සමිති මෙහෙයවීම පුරුෂයින් මත රඳා පැවතිය යුතු බවයි. එහෙත් අනුපාතිකව කම්කරුවන් ලෙස සේවය කරන වැඩි පිරිස තමන් බව ද මේ කාන්තාවෝ පිළිගනිති. ඔවුන් වෙතින් විමසනු ලදුව දැනගන්නට ලැබුණේ තමන් දන්නා පරිදි ආසන්න කිසිම වත්තක වෘත්තීය සමිති විෂයයෙහි නායකත්වය කාන්තාවන් වෙත හිමිවී නැති බවයි. ඒ අනුව කාන්තා තලවර්ලා හෙවත් තලවර්වරියන් පිළිබඳව වන අත්දැකීම් ඔවුන් සතු නොවේ. වතුකරයේ දේශපාලන සහභාගීත්වය පිළිබඳව කැපී පෙනෙන සාධකයක් මේ ආශ්‍රයෙන් පැහැදිලි වන්නේ වතු ස්ත්‍රීයගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය අරභයා මේ මූල සාධකය ඔවුන් වෙතින් ගිලිහී ඇති බවයි.

ඒ තුළ තමන්ගේ වත්තෙහි වෘත්තීය සමිතියේ ද වගකිව යුතු නිලයක් දැරීමට ස්ත්‍රීන් අපොහොසත් වේ. අපගේ අධ්‍යයනයට භාජනය වූ නියැදියේ කාන්තාවන් අතුරින් වෘත්තීය සමිතියක ක්‍රියාකාරී අත්දැකීමක් පිළිබඳව විමසන ලද අතර, ඔවුන් දැන සිටියේ ලංකා කම්කරු කොංග්‍රසයෙහි නිව්බර්ග් ඉහළ කොටසේ වෘත්තීය සමිතියේ එක් කාන්තාවක් ලේකම් ධුරය දැරීම පිළිබඳව වූ නිදසුනක් පමණකි. එහෙත් එවැන්නකදී පවා විමධ්‍යගත වූ දේශපාලන බලයක් පිළිබඳ අදහසක් ඔවුන් වෙත නොමැත. එහෙයින් එහිලා ඇත්තේ ද ස්ත්‍රීන්ගේ සහභාගීත්වය පිළිබඳ සංකේතාත්මක භාවිතාවක් පමණි. හේතුව වෘත්තීය සමිතිය නියෝජනය කරමින් ස්වකීය ඉහළ දේශපාලන අධිකාරිය හමුවීමේ හෝ සාකච්ඡා කිරීමේ අවස්ථාව ඔවුන්ට අහිමි වන හෙයිනි.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ දේශපාලන නියෝජනය පිළිබඳව අවධානය යොමු කරන කල්හි, මහජනයාට නියෝජිතයන් ලෙස පත්වීමේ අවකාශය ඇති ප්‍රාථමික වූ ව්‍යුහය ප්‍රාදේශීය සභාවයි. නිව්බර්ග් වැසියාට ද පොදු තත්ත්වය එය වන අතර, අවස්ථාව හිමි වන්නේ නම් තරඟ කළ යුතු වන්නේ ද ඔවුන් අයත් වන ඇල්ල ප්‍රාදේශීය සභාවටයි. වතු ජන ඡන්ද සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් ඇල්ල කොට්ඨාශයේ පවතින හෙයින් සභාව කිසියම් පක්ෂයක් දිනීමේදී ද එය තීරණාත්මක සාධකයක් වේ. ඇල්ල ප්‍රාදේශීය සභාවෙහි සම්පූර්ණ මන්ත්‍රී දුර ගණන දහයකි. සාමාන්‍යයෙන් ඉන් දෙකක් හෝ තුනක් අතර දෝලනය වන ගණනක් දිනාගන්නේ වතුකර ජනයා වෙනුවෙන් ඉදිරිපත් වන අපේක්ෂකයන්ය. මේ වනවිට පවතින ප්‍රාදේශීය සභාවේ මන්ත්‍රී දුර 2ක් ඔවුන්ට හිමිව ඇත. එහෙත් මේ ජනයා කල්පනා කරන අන්දමට තමන්ට ඊට වඩා ආසන හිමිවිය යුතු වන අතර, එසේ නොවන්නේ පක්ෂ හා කණ්ඩායම් කිහිපයක් ලෙස මැතිවරණයට ඉදිරිපත් වීම නිසා සිය ඡන්ද බෙදී යාම නිසා ය.

මේ වනවිට හිමිව ඇති මන්ත්‍රී දුර දෙකම දරන්නේ පුරුෂයන් විසින් වන අතර, අඩුම තරමේ වතු ස්ත්‍රීන් කිසිවෙක් හෝ අපේක්ෂකයන් ලෙස එම මැතිවරණයට ඉදිරිපත්ව නොතිබුණි. අපගේ අධ්‍යයනයට අනුව එම තත්ත්වය නිව්බර්ග් සහ ආසන්න වෙනත් වතු වෙත ද පොදු වන සේම පසුගිය ප්‍රාදේශීය සභා මැතිවරණයන්හිදී ද ඇල්ල ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයන්හි වතු ස්ත්‍රීන් අතුරින් කවරෙකු හෝ අපේක්ෂකත්වය ලැබීමට අපොහොසත් වූ අතර, ඒ සඳහා ඔවුන් උනන්දු කිරීමක් ද සිදු කොට නොමැත. ඇතැම්විට කාන්තාවන් කෙරෙහි අවධානය යොමු නොවූයේ වතුකරයේ පක්ෂ ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ සමඟ සන්ධානගතව මැතිවරණයට ඉදිරිපත් වීම

නිසා බව ද ඔවුන් අතර ඇතමෙක්ගේ අදහස විය. කෙසේ වුව ද බිම් මට්ටමේ දේශපාලන නියෝජිතායතනය වන ප්‍රාදේශීය සභාවෙහි නුවරඑළියේ හැටන්, ළිඳුල ප්‍රදේශවලදී හැර කිසිදු කාන්තාවකට නියෝජන ඉඩ ප්‍රස්ථාවක් හෝ අපේක්ෂකත්වයවත් ලැබී නොමැත. බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කය කෙරෙහි මෙම ප්‍රතිඵලය සමපාත කරන කල්හි දක්නට ලැබෙන්නේ කිසිම වතුකර කාන්තාවක් දිස්ත්‍රික්කයේ එක් ප්‍රාදේශීය සභාවක හෝ මන්ත්‍රීවරියක ලෙස පත්වීම සඳහා බලගැන්වී නොමැති බවයි.

මෙම අධ්‍යයනය තුළදී අවධානය යොමුකරන ලද්දේ උභව පළාතේ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයට අයත් ප්‍රදේශයක් වන ඇල්ල කොට්ඨාශය පාදක කොටගනිමින් හෙයින් නුවරඑළිය අයත් වන මධ්‍යම පළාතේ දත්ත උභව පළාත හා සැසඳීම පර්යේෂණයෙහිදී අත්දකින ලද දුෂ්කරතාවෙකි. එසේම සමස්තය හා ආදේශ කළ කල්හි එය සීමිත හා හුදෙකලා අවස්ථාවෙකි.

ප්‍රාදේශීය සභා මට්ටමෙන් ඉහළ දේශපාලන බලායතනය ලෙස ඔවුන් හමුවෙහි ඇත්තේ පළාත් සභාවයි. වතුකරයේ දෙමළ ජන අනුපාතය අනුව උභව පළාත් සභාවෙහි අවම වශයෙන් මන්ත්‍රී දුර 04ක් හෝ 05ක් දිනා ගැනීමේ අවස්ථාව වතුකරයට හිමි වුව ද පවතින පළාත් සභාව තුළ හිමිව ඇත්තේ මන්ත්‍රී දුර 03ක් පමණි. ඊට හේතුව ප්‍රධාන පක්ෂ සමඟ සන්ධානගතව පළාත් සභාවට ද ඉදිරිපත් වීම තුළවතුකර දෙමළ ජනයාගේ ඡන්දය බෙදීයාම බව ඔවුන්ගේ අදහසයි. මේ මන්ත්‍රී දුර 03ම දරනු ලබන්නේ ද පුරුෂයන් වන අතර, පැවති කිසිම පළාත් සභා මැතිවරණයකදී ද ස්ත්‍රීන් අපේක්ෂිකාවන් ලෙස ඉදිරිපත්ව හෝ නොමැත. වතු ජන ඡන්ද හිමි සබරගමුව හා මධ්‍යම පළාත්වල තත්ත්වය ද මීට සමානයැයි නියැදියෙහි ඇතැම් දැනුවත් කාන්තාවෝ

ප්‍රකාශ කළහ. ශ්‍රී ලංකාවේ පාර්ලිමේන්තුව පිළිබඳ වතුකර ස්ත්‍රීයගේ නියෝජනය තේමාව කොට ගනිමින් කථා කිරීම ද කළ නොහැකි හා එය නිව්බර්ග් වත්ත කෙරෙහි අදාළ ද නොවන බව මේ කාන්තාවන්ගේ පොදු අදහස විය. වර්තමාන පාර්ලිමේන්තුවේ ද වතුකර ස්ත්‍රීන්ගේ නියෝජනයක් දක්නට නොලැබේ.

මේ අනුව නිව්බර්ග් වත්තෙහි ස්ත්‍රී ප්‍රජාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය නිර්ණය කළ යුත්තේ නියෝජනය නම් සංකල්පයෙන් බැහැරව බව පැහැදිලි වේ. ඔවුන් වෙතින් විමසන ලදුව දේශපාලනය අරභයා ස්ත්‍රීන් ලෙස හෝ පුරවැසි අයිතීන් භුක්ති විඳින්නියන් ලෙස කෙතරම් සවිඥානික දැයි අවබෝධ කරගැනීමට මෙහිලා උත්සාහ දරන ලදී. දේශපාලන සහභාගීත්වය යනු කුමක්දැයි න්‍යායාත්මකව පැහැදිලි කිරීමට මෙම අධ්‍යයනයේ ඉහත වෙන් කළ අවකාශයේ දැක්වූ පරිදි මිලර්ට් (1992) අනුව ඡන්දය භාවිතා කිරීම, මැතිවරණ ප්‍රචාරණයට සහභාගී වීම හා පක්ෂ දේශපාලනයෙන් බැහැරව ආණ්ඩුවේ තීරණ ගන්නා ආයතනවලට බලපෑම් කිරීමට හැකි වීම යනාදියෙන් දේශපාලන සහභාගීත්වය සංයුක්ත වෙයි. ලෙස්ටර්, ඩබ්ලිව්. මිල්බර්න්ට් අනුව පූර්ණකාලීනව දේශපාලනයේ නිරත වීම හා දේශපාලන ව්‍යාපාරයන්හි ආධාරකරුවන් ලෙස ක්‍රියාකිරීම ද සහභාගීත්වයේ අංගයන් අතර වේ. සහභාගීත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී න්‍යායට අනුව එය අර්ථ ගැන්වීමට නම් පුරවැසියා වැඩි වශයෙන් සක්‍රීයව දේශපාලනයේ නිරතවිය යුතු අතර ඒ සඳහා නියෝජනය ද වැදගත් වේ.

මේ කුමන අර්ථකථනය ගත්ත ද නිව්බර්ග්හි කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය හා ක්‍රියාකාරීත්වය හුදෙක් මැතිවරණයකදී ඡන්දය භාවිතා කිරීමට පමණක් සීමා වේ. වෘත්තීය සමිතිවල සාමාජිකත්වය හිමිව තිබුණ ද සාමාජික මුදල් ගෙවනු ලැබුව ද ඔවුන්

ක්‍රියාකාරී දේශපාලනයේ නිරත නොවේ. මන්ද යත් සක්‍රීය
 ආධාරකරුවන් ලෙස සහභාගී වීමේ අත්දැකීම් ඔවුන් වෙත නොවූ අතර,
 මේ දේශපාලන ව්‍යාපාර තුළ සිය යෝජනා එක් කිරීමේ හෝ ක්‍රියාවට
 නැංවීමේ අවකාශ ඔවුන් සතු නොවේ. මැතිවරණ ප්‍රචාරණ
 කටයුතුවලට සහභාගී වීම පිළිබඳ ඔවුන්ගේ අත්දැකීම විමසූ කළ
 අනාවරණය වූයේ මැතිවරණ රැස්වීම් සංවිධානය, ඇමතීම ආදී
 ක්‍රියාවල යෙදීම පිළිබඳ අත්දැකීම් ඔවුන් වෙත නොවූ අතර, තරුණ
 ස්ත්‍රීන් ඇතමෙක් පුරුෂයන්ගේ මෙහෙයවීම හා අධීක්ෂණය යටතේ
 මැතිවරණ සමයන්හි ගෙයින් ගෙට පත්‍රිකා බෙදීම වැනි කාරණා වලට
 සහභාගීව ඇති බවයි. දේශපාලනය පිළිබඳ අදහස් ස්ත්‍රීන් අතර
 අනෙකාට ප්‍රකාශ කිරීම තුළ ද ඔවුන් ක්‍රියාවට නංවා ඇත්තේ ද
 පුරුෂයන්ගේ උපදෙස් බව පැහැදිලි විය. ඒ සිය පවුලේ පුරුෂයන්
 සම්බන්ධ වී ඇති දේශපාලන පක්ෂයේ හෝ ව්‍යාපාරයේ තමන් ද
 කොටස්කාරියන් බවට පත්වීමෙනි. එසේම පුරුෂයන්ගේ
 මතිමතාන්තරවලින් බැහැරව ස්වකීය දේශපාලන අදහස් ඔවුන් අතර
 සංවාදයට ලක් නොවීම ද කැපී පෙනුණු අතර, එවැන්නක් සිදු නොවන
 බව ද ඔවුහු පිළිගත්හ. පවතින දේශපාලන තත්වය පිළිබඳව
 සංවාදයෙහි යෙදීමේ පුරුද්දක් හෝ එවැන්නක් සඳහා අවශ්‍ය දැනුමක්
 ද තමන් වෙත නොමැති බව මේ කාන්තාවන්ගේ අදහස විය. තමන්
 උදෙසා බලපාන කිසිම දේශපාලන පක්ෂයකින් මේතාක් දේශපාලන
 දැනුම සම්පාදනය සඳහා අවකාශ විවර නොකෙරී ඇති අතර, ඒ සඳහා
 උනන්දුවක් ද දක්වා නොමැති බව ද ඔවුන්ගෙන් අනාවරණය විය.

දේශපාලන සහභාගීත්වයට අදාළව අධ්‍යයනයට භාජනය වූ
 කාන්තාවන් වෙතින් ප්‍රකට වූ එකම කරුණ වන ඡන්දය දීම පිළිබඳව
 සැලකූ විට එය ද ස්වාධීන කාර්යයක් නොවන බව පෙනී යයි. ඒ ඔවුන්

ප්‍රකාශ කරන අන්දමට මැතිවරණයකදී ඡන්දය දීම සිදු කරන්නේ සිය නිවසේ ප්‍රධානියා වන ස්වාමී පුරුෂයාගේ හෝ පවුල තුළ තීරණාත්මක බලයක් හිමි පුත්‍රයාගේ අනුදැනුම ඇතිවය. බොහෝවිට අසවල් පක්ෂයට ඡන්දය දෙන්නැයි පවුලේ පිරිමින් දැනුම් දෙන බව හා එසේ සිදු කරන බව ඔවුන්ගෙන් ප්‍රකාශ විය. සියලු ස්ත්‍රීවාදීන්ගේ තර්කයට අනුව සංස්කෘතිය විසින් නිර්මාණය කරන ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවීය භූමිකාවන් ස්ත්‍රීය අප්‍රධාන තත්ත්වයකට පත් කරවයි. රැඩිකල් ස්ත්‍රීවාදීන්ට අනුව එයම ස්ත්‍රීන් මත වන පීඩනයේ ආරම්භය සිදු කරවයි (ලියනගේ හා සුමුදු 2006). අධ්‍යයනයට අදාළව නිව්බර්ග්හි වතු කම්කරු ස්ත්‍රීන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය හුදෙක් ඡන්දය දීමට පමණක් ලඝු වීමටත්, පුරුෂයන්ගේ බලපෑම මධ්‍යයේ වීමටත් හේතු විමසීමට ද අපගේ අවධානය යොමු විය. ඒ අතර ඔවුන් අවබෝධ කරගත් හේතු කිහිපයකි. ඉන් කැපී පෙනෙන හා වඩාත් අවධානයට ගතයුතු කරුණු ද මෙම ලිපිය මගින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

වතුකරයේ බොහෝ ප්‍රදේශවල මෙන්ම නිව්බර්ග්හි ද ප්‍රජාව ආර්ථික අතින් පසුවන්නේ ආන්තික මට්ටමකය. ඒ හැරුණු විට ස්ත්‍රීන් ඉපයීමට දායකවුව ද මූල්‍ය පරිපාලනය පුරුෂයන් සතුවන නිසා නිවසේ වියදම් පිරිමසා ගැනීමේ ගැටලුවට ඔවුහු මුහුණ දෙති. මේ පුරුෂයන්ගෙන් බොහෝ දෙනෙකු මත්පැන් පරිභෝජනයට ඇබ්බැහි වී සිටීම ද සුවිශේෂීය. එවැනි පසුබිමක ගෘහ කළමනාකරණය පිළිබඳව දැඩි ලෙස උනන්දු වීම හැරෙන්නට සමාජමය කරුණු පිළිබඳව දැනුවත් වන්නට අවස්ථාවක් ඔවුන් වෙත නොමැත. ඒ අතර වතු පරිපාලනය සිදුකරන්නේ වාණිජ වැවිලි සමාගම් මගින් වන හෙයින් දේශපාලන අයිතිවාසිකම් වැනි සිය පරිපාලන කාර්යයට අභියෝගයක් විය හැකි සංවේදී කරුණු පිළිබඳ දැනුවත් වීමේ අවස්ථා ඇතිවීම සඳහා කිසිසේත්

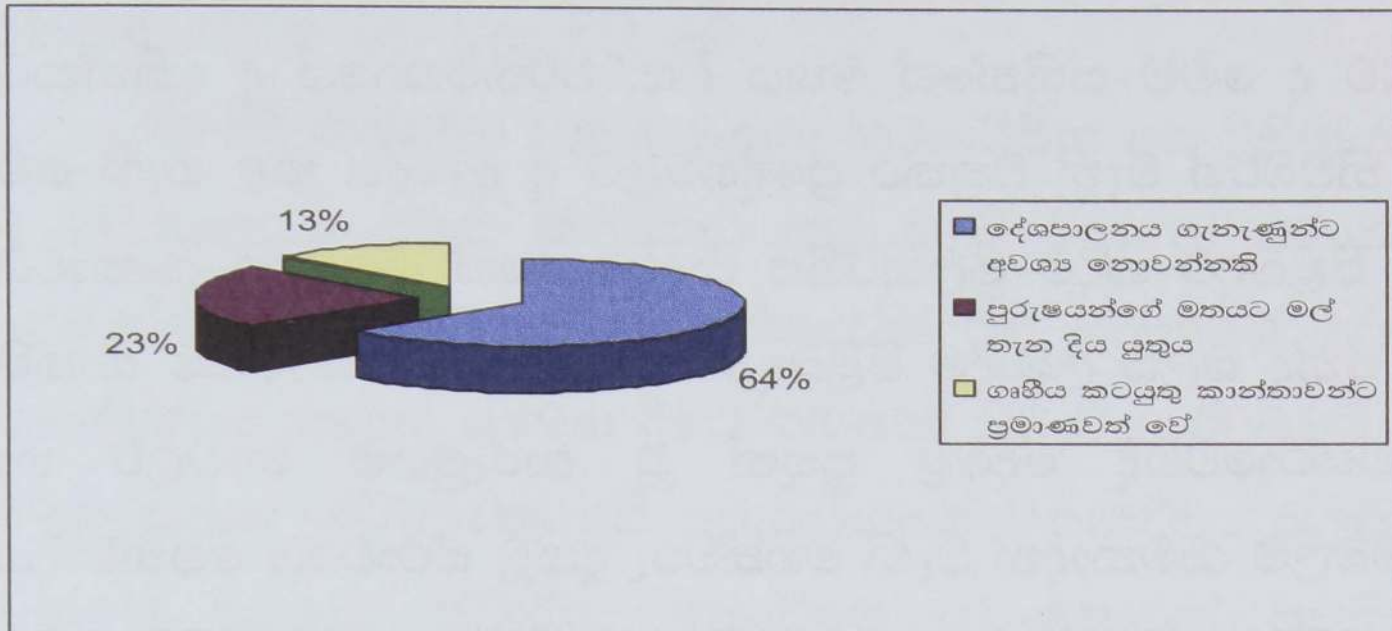
සමාගම් ඉඩ නොතබන බව ඔවුන්ගේ අදහස විය. ඒ සඳහා ඔවුන් පෙන්වා දුන් උදාහරණය වූයේ වතු ජනතාව අතර ක්‍රියාත්මක ඇතැම් සිවිල් සංවිධාන හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වතු පාලනය හා සහයෝගයෙන් ක්‍රියා කරමින් ඇතැම් සුබසාධන කාර්යයන්හි නිරත විය හැකි නමුත් මෙවැනි දැනුවත් කිරීමේ කාර්යයන්ට එනම් දේශපාලන දැනුම සම්පාදනය වැනි දේ සඳහා ඉඩ ලබාදීම ප්‍රතික්ෂේප වන බවයි.

දේශපාලන සහභාගීත්වය දිරි ගැන්වීම සඳහා ඔවුන්ගේ දැනුම හා සංවාදය මෙසේ අවම මට්ටමක පවතින අතර ඔවුන් ලද අඩු අධ්‍යාපනය ද මෙහිදී කැපී පෙනෙන සාධකයක් වේ. අපගේ නියැදියට අයත් කාන්තාවන් පිරිස විමසූ කළ ඔවුන් අතරින් අවුරුදු 46ත් - 60ත් අතර වයස් කාණ්ඩයේ කාන්තාවන් සියලුම දෙනාත් අවුරුදු 46ට අඩු 18 දක්වා කාන්තාවන් අතරින් 70%ක් පමණක් අධ්‍යාපනය ලබා තිබුණේ සාමාන්‍යයෙන් දෙවන හෝ තෙවන ශ්‍රේණිය දක්වා පමණි. ආර්ථික මට්ටම හා එකල අධ්‍යාපනයට පැවති අඩු උනන්දුව හා පාඨාශාලාවන්හි පහසුකම් ද අනුව මෙවැනි තත්ත්වයක් උද්ගතව ඇත. මෙම කාන්තාවන් පෙන්වා දෙන පරිදි අවම අධ්‍යාපනයක් තිබීම හේතුවෙන් පොතපත පරිශීලනය කිරීම හා ජනමාධ්‍ය භාවිතයේදී එල්ල වන බලපෑම හේතුවෙන් දේශපාලනය පිළිබඳ පුලුල් දැනුමක් ලබාගැනීමේ ඉඩ ප්‍රස්ථාව ද අහිමි වී ඇත. එසේම දැඩි ලෙස වෙහෙසව වත්තේ සේවය කරන ඔවුන් ජනමාධ්‍ය පරිහරණයේදී ද වැඩි වශයෙන් අවධානය යොමු කරන්නේ තමන්ට විනෝදය දනවන මාධ්‍ය වැඩසටහන් කෙරෙහිය. එහිදී ද දැනුවත් වීම සඳහා ඔවුන් වෙත ඇති අවකාශ ඇහිරී යයි. එසේම දෙමළ භාෂාවෙන් සම්පාදනය වන වැඩසටහන් සමීප වීම හේතුවෙන් තම දැනුමේ අඩුවක් ද පවතින බව

අදහස් දැක්වූ වත්තේ සුබසාධන නිලධාරීන් හා පවුල් සෞඛ්‍ය සේවිකාවගේ අදහස විය.

1.1 දේශපාලන සහභාගීත්වය පිළිබඳ මතය

මූලාශ්‍ර: ප්‍රාථමික දත්ත

නිව්බර්ග්හි ස්ත්‍රී දේශපාලන සහභාගීත්වය ඡන්දය භාවිතා කිරීම සඳහා පමණක් ලඝු වීම අරභයා වඩාත් බැරෑරුම් සාධකයක් ලෙස ඔවුන්ගේ නියෝජනය කරන දමිළ සමාජයීය පුරුෂ මූලික බව ඉස්මතු වේ. සෑම ක්ෂේත්‍රයක්ම තුළ ස්ත්‍රී සහභාගීත්වය ස්වභාවයෙන්ම ඇවුරුණු හා මෙවැනි ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳ වගකීම හා උල්ලංඝනය කළ නොහැකි අයිතිය ඇත්තේ පුරුෂයන් සතුවය යන මතය දෙමළ ජන සමාජයේ පවතින බව මේ ස්ත්‍රීන්ගේ අදහස විය. කෙසේ වෙතත් ඔවුන් අතරින් ද වැඩි පිරිස ඊට එරෙහි නොවූයේ එය දෙමළ ජන සංස්කෘතියේ ස්වරූපය යැයි සලකමිනි. ඔවුන්ගේ සංස්කෘතිය තුළ පුරුෂයා ස්ත්‍රීයට වඩා උසස්ය යන හැඟීම දක්නට ලැබෙන්නක් වන අතර, පුරුෂයාට අතිශයින් ගෞරව සම්ප්‍රයුක්තව හා භය පක්ෂපාතව සිටීම ස්ත්‍රීන්ගේ වගකීම ලෙස සැලකේ. ඒ තුළ පුරුෂයා වෙත පැවරුණු දේශපාලනික කාර්යයන්හි නිරත නොවී ගෘහීය කටයුතුවල නිරතවීම ද

දේශපාලනය විෂයයෙහි ද එනම්, ඡන්දය දීම ආදී කරුණුවලදී ද පුරුෂයාට අවනත වීම නියම ස්ත්‍රීයකගේ ලක්ෂණය බව ද සැලකෙතැයි ඔවුන්ගේ අදහස විය. එසේම ස්වකීය සංස්කෘතියෙහි ගති ස්වභාවය තුළම ඒ බව ඉස්මතු වන හෙයින් එය ඉක්වමා යාම හෝ වෙනස් කිරීම අපහසු බව ද මෙම ස්ත්‍රීන්ගේ මතය විය. වර්තමානයේ ද දකින්නට හැකි හා නිව්බර්ග් වැනි වතුකර ප්‍රදේශවලට ද ආදේශ කළ හැකි මේ තත්ත්වය පිළිබඳව කදිම මූලාදර්ශීය නිදර්ශනයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට සර්වජන ඡන්ද බලය ලබාදීම පිළිබඳව ඩොනමෝර් කොමිසම සාක්ෂි විමසූ අවස්ථාවෙහිදී දෙමළ ප්‍රභූන් වූ ආරුමුගම් නාවලර් හා පොන්නම්බලම් රාමනාදන් වැනි මහත්වරු දැක්වූ ස්ථාවරය පෙන්වාදිය හැකි ය. ස්ත්‍රීන්ගේ කාර්යය මනාලෙස ගෘහ පාලනය සිදු කිරීම බව ඔවුන් දැඩිව විශ්වාස කළ බැව් කුමාරි ජයවර්ධන හා මාලනී ද අල්විස් ද “ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ත්‍රීන් ඡන්ද බලයට කළ සටන” නමැති සිය කෘතියෙහි පෙන්වා දෙති.

වතුකර ජනයා මත පදනම්ව වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක දේශපාලන පක්ෂ ද එකහෙලාම මේ තත්ත්වාරක්ෂක බව අනුමත කරන බවක් දිස්වන අතර, ඔවුන් ද ස්ත්‍රී දේශපාලන සහභාගීත්වය යනුවෙන් අපේක්ෂා කරනුයේ හුදෙක් ඡන්දය දීම ම පමණක් වන නිසා වෙනත් ලෙසකින් කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය දිරි ගැන්වීමට ක්‍රියාත්මක වන හෝ සහාය දෙන ආකාරයක් දක්නට නොලැබේ.

එමෙන්ම බාහිර වශයෙන් එල්ල වී ඇති තවත් සාධකයක් ද මේ කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය කෙරෙහි බලපා ඇත. එනම් පොදුවේ ලංකාවේ දේශපාලනික ස්ත්‍රීය පිළිබඳව ඇති වන තත්ත්වයයි. සියයට පහකට අඩු පාර්ලිමේන්තුවේ හා පළාත් පාලන ආයතනයන්හි නියෝජනය තුළ වතු කම්කරු කාන්තාවන්ගේ

නියෝජනය මේ තරම් ලඝුචිම ස්වාභාවිකය. එනමුත් ස්ත්‍රී දේශපාලන සහභාගීත්වයට අදාළ වෙනත් කාරණා එනම් දේශපාලන සක්‍රීයත්වය, සාමාජිකත්වය, අපේක්ෂකත්වය, ප්‍රචාරණයට දායක වීම ආදී කරුණු අතින් අනෙකුත් ලාංකීය ස්ත්‍රීන්ට ද වඩා පහළ මට්ටමක වතුකර කාර්තාව සිටින බව පැහැදිලි වේ.

මෙහිදී නිව්බර්ග් වත්ත ඇසුරු කරගනිමින් අප විසින් සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයට අනුව නිගමනය කළ හැකි වන්නේ සමාජමය හා සංස්කෘතිකමය බහුවිධ සාධක හේතුවෙන් එහි ස්ත්‍රීන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය හුදෙක් ඡන්දය දීමට පමණක් සීමාවී ඇති බවයි. එහිදී ද ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීම කෙරෙහි පුරුෂයින්ගේ මතවාදීමය බලපෑම මත ඔවුන්ගේ වරණය ස්වාධීන නොවීමේ ප්‍රවණතාවක් පවතින බව වැඩිදුරටත් නිගමනය කළ හැකි වේ. මෙම නිගමනය සමස්ත ලාංකීය වතු කම්කරු ස්ත්‍රීය කෙරෙහි සමපාත කරන්නේ නම් පවත්නා තත්වය තුළ නිගමනය කළ හැක්කේ ද වතුකරයේ දෙමළ ස්ත්‍රීයගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය හුදෙක් ඡන්දය දීමට පමණක් සීමා වන අතර පුරුෂ මූලික සංස්කෘතික සාධක මත ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීමද පුරුෂයාගේ අනුමැතියට යටත් වන බවයි.

එසේ සිදු වන්නේ සියයට පහකට අඩු හා දකුණු ආසියාතික කලාපීය මට්ටමේදී නොසෑහෙන අගයක් වන නමුත් වතුකරයේ දෙමළ ස්ත්‍රීන් නොවන ස්ත්‍රීන්ගේ දේශපාලන නියෝජනයක් ද සහභාගීත්වයේ වෙනත් ස්වරූපයක් ද පාර්ලිමේන්තුව ඇතුළු ආයතනවල දරන පසුබිමකය. විශේෂයෙන් ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ ද්විත්වය නියෝජනය කරමින් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරියන් කිහිපදෙනෙකු සිටින අතර, මීට පෙර පාර්ලිමේන්තුවේ මුස්ලිම් කාර්තා නියෝජනයක් ද දක්නට ලැබුණි. වර්තමාන පාර්ලිමේන්තුවේ මන්ත්‍රීවරියක වන

මහේෂ්වරන් මහත්මිය දෙමළ කාන්තාවක වූව ද කිසිසේත්ම වතු කම්කරු කාන්තාවක නොවේ. ඉතිහාසය පුරා පාර්ලිමේන්තුවට තරඟ කළ කාන්තාවන් අතර ද කිසිම වතුකර දෙමළ ස්ත්‍රීයක් නොවූවා ය. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය අයත් වන උභව පළාත සැලකුව ද තත්ත්වය මීට සමානය. එහි ප්‍රාදේශීය දේශපාලනයේ උච්ච ස්ථානය වනුයේ උභව පළාත් සභාවයි. වර්තමාන උභව පළාත් සභාව නියෝජනය කරන එකම කාන්තාව එහි සභාපතිනිය ද හිටපු කැබිනට් අමාත්‍යවරියක ද වන හේමා රත්නායක මහත්මියයි. උභව පළාත් සභාව සඳහා මේ දක්වා දෙමළ විශේෂයෙන් වතුකර එකම ස්ත්‍රීයක් හෝ පත්ව නැතිනම් අපේක්ෂකත්වය ලබා නොමැත. පසුගිය අවසන් ප්‍රාදේශීය සභා මැතිවරණයේදී උභව පළාතේ උභවපරණගම වැනි ප්‍රාදේශීය සභාවලට සිංහල මන්ත්‍රීවරියන් දෙදෙනෙක් පත්වීම විශේෂත්වයකි. එසේම බොහෝ සභාවලට අපේක්ෂිකාවන් ලෙස අඩුම තරමේ පක්ෂයකින් එක් කාන්තාවක් හෝ දෙදෙනෙකු ඉදිරිපත්වීමේ අවස්ථාව ලදහ. එසේ නමුත් වතුකරයේ එකම ස්ත්‍රීයක හෝ අපේක්ෂකත්වයවත් ප්‍රධාන දේශපාලන ප්‍රවාහයන් තුළ නොලද බව අපගේ අධ්‍යයනයේදී අනාවරණය විය. ග්‍රාමීය සිංහල කාන්තාව දේශපාලන රැස්වීමකට සහභාගී වීම හෝ ස්වකීය මතය අනුව දේශපාලන භාවිතයේ නිරත වීම සඳහා භුක්ති විඳින නිදහස ද මෙවැනි පසුබිමක තමන්ට අහිමි බව නිව්බර්ග්හි කාන්තාවන්ගේ මතයයි.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

ජයවර්ධන, කුමාරි (2004). ශ්‍රී ලංකාවේ කම්කරු ව්‍යාපාරයේ නැගීම. කොළඹ: සංජීව ප්‍රකාශන.

ජයවර්ධන, කුමාරි, අල්විස්, මාලනී (2001). ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ත්‍රීන් ඡන්ද බලයට කළ සටන. කොළඹ: සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය.

පල්ලියගුරුගේ, ආර්. චන්ද්‍රසිරි (2009). වනිකා දේශපාලනය. කතෘ ප්‍රකාශන.

හුල්, රාජන් හා වෙනත් අය (1993). බිඳුණු තල් රුක. කොළඹ: සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය.

ස්ත්‍රීන්ගේ දේශපාලන කවය (2001). “ස්ත්‍රීන්ගේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය”. ප්‍රවාද, අංක 17(ජනවාරි-මාර්තු). කොළඹ: සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය.

ලියනගේ, කමලා, වළාකුලුගේ, සුමුදු (2006). ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය හා ස්ත්‍රීවාදය. කොළඹ: ෆෙඩරල් ඊබ්ටි පදනම.

Miller, W.L (1992). “**Political participation and voting behavior**”. Encyclopedia of government and politics, volume 1.Routledge: London.

Misra, K.K, Lyengar, K.M (1988). “**Political participation and Representation**”.Chand publishers: New Delhi. P 225-246

සමුදේශ

උයන්ගොඩ, ජයදේව (2010). සමාජයේ අපි ඔක්කොම සමානයි පුරවැසිභාවයේ දේශපාලන න්‍යාය හා භාවිතය, කොළඹ: සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය.

මඩහපොළ, තුෂාරි (2004). ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ආයතන තුළ ස්ත්‍රී නියෝජනය, රාජගිරිය :ප්‍රජාතන්ත්‍රීය අයිතින් රැකගැනීමේ ව්‍යාපාරය.

දිසානායක, වසන්ත, විජේසිංහ, හේමමාලි (2003). ස්ත්‍රී විමුක්තිය පිළිබඳ ගැටලු මාක්ස්වාදී ප්‍රවේශයක්, රාජගිරිය: වෙනස ප්‍රකාශකයෝ.

සිල්වා, තරංගා (2002). විනිවිද ස්ත්‍රී සේවා නියුක්තියේ හරස්කඩක්, කාන්තා අධ්‍යාපන හා පර්යේෂණ කේන්ද්‍රය

ජයවර්ධන, කුමාරි (1994). ස්ත්‍රීවාදය සහ ජාතිකවාදය, කොළඹ: සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය.

හේරත්, එම්. කේ. සුභංගි (1999). සිංහල කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය, කොළඹ: කාන්තා අධ්‍යාපන හා පර්යේෂණ කේන්ද්‍රය. පිටුව 37-49

කාන්තාව හා දේශපාලන සහභාගීත්වය

ආචාර්ය එම්. ඒ. එන්. රසාංජලී පෙරේරා

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ලෝකය තුළ ස්ත්‍රී/පුරුෂ සමාජභාවීය සමානාත්මතාව තහවුරු කරමින් ලෝක ප්‍රජාවගෙන් හරි අඩක් නියෝජනය කරන කාන්තාවට ද, පුරුෂයා හා සමාන අයිතිවාසිකම් හිමිවිය යුතුවුව ද, නිදහස, සමානාත්මතාව හා අයිතිවාසිකම් සමානව භුක්ති විදීමේ නිර්ණායකයක් වන දේශපාලන සහභාගීත්වය තුළ ලොව අති බහුතරයක් කාන්තාවන් පෙන්නුම් කරන්නේ අක්‍රීය ස්වභාවයකි. සංවිධානාත්මක දේශපාලන ක්‍රමයක් තුළ සක්‍රීය දේශපාලන ජීවියෙකු වීමට පුරවැසියාට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථාව දේශපාලන සහභාගීත්වය යනුවෙන් සරළව හැඳින්විය හැකිය. පාලකයන් තෝරා ගැනීම හා පාලන බලය ලබාගැනීම ද දේශපාලන සහභාගීත්වය තුළ අත්තර්ගත වුව ද, මානව ඉතිහාසය පුරාම කාන්තාව පාලනයට සහභාගී වී ඇත්තේ අල්ප වශයෙනි.

වසර 2500කට වැඩි ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසය තුළ රාජ්‍යත්වයට පත්වී ඇත්තේ කාන්තාවන් සිව්දෙනෙකු පමණි. ඒ අනුලා දේවී, සිවලි, ලීලාවතී හා කල්‍යාණවතී යන රැජිනියන් වන අතර, ඔවුන් ද බලයේ සිටියේ කෙටි කාල සීමාවන් සඳහා වන අතර, ඒ ද කාන්තාවට හිමි අයිතිවාසිකම් භුක්ති විදීමක් ලෙස නොව කිසියම් සුවිශේෂී තත්ත්වයන් තුළ හෝ අහම්බෙන් ලැබුණු අවස්ථා ලෙසයි. පසුකාලීනව බ්‍රිතාන්‍ය පාලන සමයේදී (1931) සර්වජන ඡන්ද බලය හිමිවීම තුළ කාන්තාවට ද කිසියම් දේශපාලන බලයක් හිමිවුව ද, අතීතයේ පටන් බලය පුරුෂයාට හිමිව තිබුණු හෙයින් සමාජය තුළ මුල් බැසගෙන තිබුණු පුරුෂාධිපත්‍ය ගෘහ පාලනයේ සිට රාජ්‍ය පාලනය දක්වා සෑම අංශයක් පුරාම පැතිර

පැවතුණු අතර, එතුළ දේශපාලන බලය නිතැතින්ම පුරුෂයාට හිමිවූ හෙයින් දේශපාලනය කාන්තාවට නුසුදුසු ක්ෂේත්‍රයක් ලෙස පුරුෂයා පමණක්නොව කාන්තාව විසින් ද සලකන්නට විය.

21වන සියවස ආරම්භය වනවිටත් ඇමරිකාව ඇතුළු ලෝකයේ බොහොමයක් රටවල කාන්තාව දෙවන මට්ටමේ පුරවැසියෙක් ලෙස සැලකූ අතර, ඇය ඡන්දය දැමීම, ජූරි සභිකයින් ලෙස සේවය කිරීම, ප්‍රධාන නිලතල දැරීම් ආදී ප්‍රධාන පෙළේ දේශපාලන දභරාවන්ට සම්බන්ධ කර නොගැනුණු අතර, පුළුල් පරාසයක නොතකා හැරීම් රාශියකට ලක්ව සිටියාය (essay,13-07-2016). පසුගිය දශක කිහිපය තුළ ලෝකයේ බොහොමයක් රටවල කාන්තාවගේ තත්ත්වයේ සුවිශේෂී වෙනස්කම් රාශියක් සිදු වෙමින් දේශපාලන වශයෙන් මෙන්ම ශ්‍රම සහභාගීත්වය, වෘත්තීයමය ජීවිතය, පෞද්ගලික ජීවිතයේ මෙන්ම මාධ්‍ය තුළත්, ජනප්‍රිය සංස්කෘතිය තුළත් කැපී පෙනෙන වෙනස්කම් සිදුවූව ද තවමත් ලෝකයේ කිසිදු රටක කාන්තාව පුරුෂයා හා සමාන සැලකිල්ලකට භාජනය වීම සිදු නොවේ.

සමාජය තුළ දැඩි ලෙස ඵල්බ ගත් සම්ප්‍රදායික ස්ත්‍රීපුරුෂ සමාජභාවීය අදහස් කාන්තාවන් ක්‍රියාකාරී දේශපාලනයෙන් ඇත් කිරීමට බලපෑ ප්‍රධානම හේතුව වේ. එහෙත් ඇතැම් විචාරකයන්ට අනුව කාන්තාවන් දේශපාලන කටයුතු කෙරෙහි අඩු උනන්දුවක් දැක්වීමට වඩා පුරුෂාධිපත්‍ය සහිත දේශපාලන ලෝකයක දේශපාලන අපේක්ෂකත්වය ලැබීමට ඇති පසුබට බව මෙහිදී කැපී පෙනේ. මැතිවරණ කටයුතු, ඡන්දය දීම, උද්ඝෝෂණ, පෙළපාලි, පිකටින්, රැස්වීම්වලට සහභාගී වීම, කාන්තා බල මණ්ඩල හා පක්ෂ සාමාජිකත්වය ලැබීම ආදිය තුළ දේශපාලනික වශයෙන් කාන්තාවගේ කිසියම් සක්‍රීය වීමක් දැකගත හැකි වුව ද, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සකස් කරන

හා ජාතියේ පැවැත්මට වැදගත් තීරණ ගන්නා ස්ථානය වන ව්‍යවස්ථාදායකය වන පාර්ලිමේන්තුවේ ද කාන්තා නියෝජනය 2004දී 4.8ක් ද, 2010දී 5.3ක් හා 2015දී 5.8ක් ලෙස ද වී ඇත. මෙරට දේශපාලන පක්ෂ කාන්තාවගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීම පිළිබඳ අදහස් ඉදිරිපත් කරමින් ඇතැම්විට ඒ සඳහා ක්‍රියාත්මක වුව ද, දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය තුළ කාන්තා සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීම ඔස්සේ ඇය බල ගැන්වීමේ සාර්ථක හා ඵලදායී වැඩපිළිවෙළකට මෙතෙක් ප්‍රවිෂ්ටවී නොමැති බව ඉහත දත්තවලින් මනාව පැහැදිලි වේ.

ක්‍රිස්ටින් පින්ටැට් ලොව පුරා රටවල් 179ක කාන්තාවගේ සක්‍රීය දේශපාලන සහභාගීත්වය පිළිබඳ කරන ලද පර්යේෂණයකට අනුව එළිදැක්වූ “A recent study on 179 parliaments in all over the world and the number of women MPs” නම් කෘතියෙහි

“.....බොහොමයක් කාන්තාවන් දේශපාලනය දෙස බලන්නේ පිරිමින් පමණක් නිරත වන පාපන්දු වැනි ක්‍රීඩාවක් ලෙසයි”

යනුවෙන් සඳහන් කරයි. ඇතැම් විචාරකයින් ප්‍රකාශ කරන්නේ දේශපාලනය කිලිටි ක්‍රීඩාවක් (dirty game) බවත්, එහි නියැලීම කාන්තාවගේ ගෞරවයට හානියක් බවත් ය. මෙය තවදුරටත් තහවුරු කරමින් ජාතික මානව සංවර්ධන වාර්තාව (2014) පෙන්වා දෙන්නේ කාන්තාවන්ගෙන් 74%ක් කාන්තාව ක්‍රියාකාරී දේශපාලනයේ නිරත විය යුතු බව පිළිගන්නා නමුත් “දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය කාන්තාව සිටිය යුතු නිවැරදි තැන” ලෙස පිළිගැනීමට මැලිවන බවයි (Perera, <http://www.ft.lk/article/506323/Sri-Lankan-women-in-politics>, 15-07-2016).

වගු අංක: 01 - 2016 ජූනි 01 දින වනවිට ලෝකයේ විවිධ රටවල ව්‍යවස්ථාදායකය තුළ කාර්තා දේශපාලන නියෝජනය

තත්ත්වය	රට	මැතිවරණය	ආසන ගණන	කාර්තා නියෝජනය	කාර්තා නියෝජිත (%)
1	රුවන්ඩාව	2013-09-16	80	51	63.8%
2	බොලිවියාව	2014-10-12	130	69	53.1%
3	කියුබාව	2013-02-02	612	299	48.9%
4	සිෂෙල්ස්	2011-09-29	32	14	43.8%
5	ස්වීඩනය	2014-09-14	349	152	43.6%
6	සෙනෙගල්	2012-07-01	150	64	42.7%
7	මෙක්සිකෝ	2015-06-07	500	212	42.4%
10	පින්ලන්තය	2015-04-19	200	83	41.5%
11	නැමීබියාව	2014-11-29	104	43	41.3%
15	නෝර්වේ	2013-09-09	109	67	39.6%
19	ඉතියෝපියාව	2015-05-24	547	212	38.8%
26	ජර්මනිය	2013-09-22	631	230	36.5%
47	නේපාලය	2013-11-19	595	176	29.6%
48	එක්සත් රාජධානිය	2015-05-07	650	191	29.4%
56	ර්ශ්‍රායලය	2015-03-17	120	32	26.7%
58	ඉරාකය	2014-04-30	328	87	26.5%
83	පකිස්ථානය	2013-05-11	340	70	20.6%
87	බංග්ලාදේශය	2014-01-05	350	70	20.0%
91	සවිදි අරාබිය	2013-01-15	151	30	19.9%

96	ඇ.එ.ජනපදය	2014-11-04	434	84	19.4%
132	රුසියාව	2011-12-04	450	61	13.6%
141	ඉන්දියාව	2014-04-07	543	65	12.0%
175	ශ්‍රී ලංකාව	2015-08-17	225	13	5.8%

මූලාශ්‍රය: Inter- Parliamentary Union on the basis of information provided by National parliaments by 1st June 2016. 193 countries are classified by descending order of the percentage of women in the lower or single House. www.ipu.org/wmn-e/world.htm, 20-07-2016.

2016 ජූනි 01 දින වනවිට ලෝකයේ විවිධ රටවල ව්‍යවස්ථාදායකය තුළ කාන්තා දේශපාලන නියෝජනය පිළිබඳ දත්ත සටහනට අනුව ලෝකයේ වැඩිම කාන්තා දේශපාලන නියෝජනය පෙන්වුම් කරන්නේ ඉතාම දිළිඳු රාජ්‍යයක් ලෙස සැලකෙන රුවන්ඩාවයි. ඒ පාර්ලිමේන්තු නියෝජනය 63.8%ක් කාන්තාවන් විසින් නියෝජනය කරමිනි. තුන්වන ලෝකයේ රටවල් වන බොලිවියාව (53.1%), සෙනෙගල් (42.7%), නැමීබියා (41.3%) හා ඉතියෝපියාව (38.8%) වැනි රටවල්හි ඉහළ කාන්තා නියෝජනයක් පෙන්වුම් කරන අතර, සමාජවාදී රාජ්‍යයන් වන කියුබාව 48.9%ක් හා රුසියාව 13.6%ක් වශයෙන් ද, සංවර්ධිත යුරෝපා රාජ්‍යයන් වන ස්වීඩනය 43.6%, පින්ලන්තය 41.5%, නෝර්වේ 39.6%, ජර්මනිය 36.5%, එක්සත් රාජධානිය 29.4%, ඇමෙරිකාව 19.4% ලෙස ද අයිතිවාසිකම් නිදහස හා සමානාත්මතා සංකල්ප තුළ කාන්තාව අසීමිත පීඩාවකට ලක් කරන අන්තවාදී ආරාධි රාජ්‍යයක් ලෙස සැලකෙන සවිදි අරාබිය 19.9%, ඉරාකය 26.5%, ඊශ්‍රායලය 26.7% ලෙසින් ව්‍යවස්ථාදායකය තුළ කාන්තාවන් නියෝජනය වේ. මේ අතර ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා නියෝජනය 5.8%ක් වේ. ඒ අනුව දකුණු ආසියාතික කලාපයේ

සාක්ෂරතාව බෙහෙවින් අඩු නේපාලය 29.6%, පකිස්ථානය 20.6%, බංග්ලාදේශය 20%, ඉන්දියාව 12% වැනි රටවල් ද ලංකාවට වඩා ඉදිරියෙන් සිටියි.

නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලාංකික කාන්තාව සෞඛ්‍ය, අධ්‍යාපනය, රැකියා ආදී ක්ෂේත්‍රයන්හි වේගවත් වර්ධනයක් පෙන්වමින් මානව සංවර්ධන දශකය තුළ දකුණු ආසියාවට ආදර්ශයක් වී තිබුණ ද, ලෝකයේ ඇතැම් රටවල් හා සාපේක්ෂව බැලීමේදී එකී සමාජ, ආර්ථික වර්ධනයේ සාධනීය වෙනස මෙරට කාන්තාව දේශපාලනික වශයෙන් බලගැන්වීමකට හේතු වී නැති බව පසුගිය මැතිවරණ ප්‍රතිඵලවලින් ද පැහැදිලි වේ. එනම්, මෙරට පාර්ලිමේන්තුව තුළ කාන්තා නියෝජනය 5.8%ක් වන අතර, පළාත් සභා නියෝජනය 4.1%ක් හා පළාත් පාලන ආයතන නියෝජනය 1.8%ක් ලෙස සටහන් වන්නේ දකුණු ආසියාවේ පමණක් නොව ලෝකයේම කාන්තා දේශපාලන නියෝජනයේ ඉතා පහළ මට්ටමක් සනිටුහන් කරමිනි (කොඩිකාර, 2011).

එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් ප්‍රකාශිත මානව අයිතිවාසිකම් ඉහළින් පිළිගන්නාවූත් කලාපය තුළ පමණක් නොව ලෝකයේ බොහොමයක් රටවල් අතර සාක්ෂරතාවෙන් ඉදිරියෙන් සිටින විශේෂයෙන්ම උසස් අධ්‍යාපනයට ප්‍රවිෂ්ට වන කාන්තාවන්ගේ සංඛ්‍යාව දිනෙන් දින ඉහළ යන ශ්‍රී ලංකාව වැනි රටක කාන්තාව දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය තුළ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වයක් නොදැක්වීම ගැටලුකාරී තත්ත්වයකි. මේ ගැටලුවට පිළියම් සෙවීමේදී මෙයට පසුබිම්ව ඇති පෞද්ගලික, සමාජ හා ආර්ථික සාධක ගණනාවක් හඳුනාගත හැකි ය. ස්ත්‍රීපුරුෂ සමාජභාවය හා සම්බන්ධ කරුණු, සමාජ සංස්කෘතික හා ආර්ථික සාධක, කාන්තා දේශපාලන සවිඥානයේ ස්වභාවය, දේශපාලන බලය ක්‍රියාත්මක වීමේදී බලපාන අවිධිමත්

ක්‍රියාවන්, ආර්ථික ශක්තිය, දේශපාලන සංස්කෘතිය, ප්‍රවණ්ඩත්වය, කාර්තෘ නායකත්වය බහුතර පුරුෂාධිපත්‍ය විසින් නොපිළිගැනීම, කාර්තෘවගේ සම්ප්‍රදායික කාර්යභාරය හා සමාජ ආකල්පවල බලපෑම ආදිය ඒ අතර ප්‍රධාන වේ.

කාර්තෘවගේ භූමිකාව අධ්‍යයන වාර්තා පෙන්වාදෙන පරිදි පසුගිය ශත වර්ෂය තුළ ලෝකය පුරා කාර්තෘවන්ගේ දේශපාලනය පිළිබඳ උනන්දුව වර්ධනය වී තිබුණ ද, ඔවුන් ක්‍රියාකාරී දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීමේ ස්වභාවයේ වර්ධනයක් නොපෙනේ.

(www.huffingtonspot.com/ella-gonzalez/women-in-politics _____ b
4077687.html,20-07-2016).

සංවර්ධිත සමාජයක් යනු සමානාත්මතා සංකල්පය අභියෝගයට ලක් නොවන සමාජයක් බැව් පෙනේ. නිදසුනක් ලෙස ඇමෙරිකානු රජයේ ඉහළ තනතුරුවලින් 18%ක් පමණක් කාර්තෘවන් දරද්දී, උගන්වා වැනි තුන්වන ලෝකයේ රාජ්‍යයක එය 49%ක් බවට පත්වී ඇත. ඇමෙරිකාවේ කාර්තෘ දේශපාලනය අඩුවීම කෙරෙහි බලපා ඇති ප්‍රධාන සාධක ලෙස හඳුනාගෙන ඇත්තේ කාර්තෘවන් තුළ තම දරුවන් පිළිබඳ ඇති වගකීම, ඉහළ තත්ත්වයන් දැරීමට තමන්ට ඇති සුදුසුකම් පිළිබඳ ඇති අවිශ්වාසය හා තමන්ගේ හැකියාවන් පිළිබඳ අවතක්සේරුවයි. විශේෂයෙන්ම සම්ප්‍රදායික කාර්තෘ භූමිකාවට අයත් දරුවන් රැකබලා ගැනීම හා ගෘහස්ථ කටයුතු මේ අතර ප්‍රධාන වේ. ඇමෙරිකාවේ වොෂින්ටන් විශ්වවිද්‍යාලය 2001දී කරනු ලැබූ අධ්‍යයනයකින් මේ බැව් තහවුරු කළ අතර, එම අධ්‍යයනයම නැවත දශකයකට පසු එනම් 2011දී සිදු කරමින් වාර්තා කළේ කාර්තෘවගේ පවුලේ වගකීම් පිළිබඳ සුළු වෙනසක් සිදුවී ඇති බවයි

Public Library

දශකයකට පසු එනම් 2011දී සිදු කරමින් වාර්තා කළේ කාන්තාවගේ පවුලේ වගකීම් පිළිබඳ සුළු වෙනසක් සිදුවී ඇති බවයි (www.huffingtonspot.com/ella-gonzalez/womein_politics_b4077687.html, 20-07-2016).

මේ පර්යේෂණ සොයා ගැනීම් ශ්‍රී ලංකා සමාජයට ද ඒ ආකාරයෙන්ම ආදේශ කළ හැකි ය. එනම්, ලාංකික සමාජයේ ද කාන්තාවන් දේශපාලනයෙන් දුරස් වීම කෙරෙහි බෙහෙවින්ම බලපා ඇත්තේ පවුලේ වගකීම වන අතර, තමන්ගේ හැකියාවන් පිළිබඳ ඇති අවතක්සේරුව ද මෙහිලා සැලකිය යුතු බලපෑමක් කර ඇත. කෙසේවුව ද ඉහත අධ්‍යයන වාර්තාව තවදුරටත් සඳහන් කරන්නේ කාන්තාව හා දේශපාලනය පිළිබඳ ගැටලුව හුදෙක් කාන්තාව සතු පවුලේ වගකීම පිළිබඳ කාරණයක් පමණක් නොවන බවයි. රැකියා නියුක්ත කාන්තාවගේ භූමිකාව ආදර්ශමත් ගෘහනියකගේ වගකීම හා ගලපා ගැනීමේ සංස්කෘතිකමය අන්‍යෝන්‍යතාව ද මේ කෙරෙහි බලපාන බවයි.

මේ හැර දේශපාලන සවිඥානය, දේශපාලන නියෝජනය හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන සාධකයකි. කාන්තා භූමිකාව හා සබැඳි සමාජ ධර්මතාවන් මේ කෙරෙහි ප්‍රබල බලපෑමක් කරන අතර, බොහෝවිට ප්‍රජාවේ විවිධ සමාජ සංවිධාන තුළ ක්‍රියාකාරී සාමාජිකාවන් ලෙස ක්‍රියා කළ ද, ජාතික දේශපාලන පද්ධතිය තුළ පිරිමි දේශපාලන තරඟකරුවන් හා උරෙහුර ගැටී තරඟ කිරීමට තරම් ප්‍රමාණවත් දේශපාලන දැනුමක්, බලයක් හා හැකියාවක් නොමැති වීම ද සැලකිය යුතු කරුණකි. දේශපාලන සුදුසුකම් පිළිබඳ අදහස කාන්තාවන් දේශපාලනයෙන් ඇත්වීම කෙරෙහි බෙහෙවින්ම බලපා ඇත. ඇමෙරිකාවේ මිනසෝටා විශ්වවිද්‍යාලයේ කැත්රින් පියර්සන් හා කැලිපෝනියාවේ මහජන ප්‍රතිපත්ති ආයතනයේ එරික් මැක්ග්‍රී සිය

පර්යේෂණ තුළින් පෙන්වා දෙන්නේ දේශපාලන කටයුතුවලදී කාන්තාවන්ට පුරුෂයන් හා සමාන සුදුසුකම් ඇති අතර ඇතැම්විට පුරුෂයාට වඩා ඉහළ සුදුසුකම් පෙන්වන බවත් දේශපාලන දැනුමේ හීන බව හා කාන්තාවට මැතිවරණ අපේක්ෂකත්වය ලැබීම අතර සහසම්බන්ධතාවක් ඇති බවත්, දේශපාලන දැනුමේ උග්‍රතාව මාධ්‍යයට මුහුණදීම පසුබට කරවන බවත් ඒ තත්ත්වය දේශපාලන මාධ්‍යයන්ගේ අවධානය අඩු වීමට හේතු වන බවත් ය ([www.huffingtonspot.com/ella-gonzalez/women in politics b4077687.html](http://www.huffingtonspot.com/ella-gonzalez/women-in-politics-b4077687.html),20-07-2016).

දේශපාලන පක්ෂවල ක්‍රියාකාරීත්වය

දේශපාලන පක්ෂවල ක්‍රියාකාරීත්වය මේ කෙරෙහි බලපාන තවත් වැදගත් කරුණකි. දේශපාලන පක්ෂ ඔවුන්ගේ නිරන්තර සාකච්ඡා තුළින් මෙන්ම ව්‍යවස්ථාවෙන් ද කාන්තා නියෝජනය වැඩි කිරීමට පියවර ගෙන තිබුණ ද, මැතිවරණ සඳහා නාමයෝජනා ලබාදීමේදී ප්‍රමුඛතාව දෙනු ලබන්නේ පිරිමි අපේක්ෂකයන්ටය. මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය හා සම්බන්ධ බොහොමයක් ක්‍රියාවන්හිදී එනම්, තමන් නියෝජනය කරන පක්ෂය වෙනුවෙන් පූර්ණ කාලීනව කැප වෙමින් පක්ෂයේ ජයග්‍රහණය උදෙසා ජනතාව අතරට ගොස් ඔවුන් සංවිධානය කරමින්, රැස්වීම්, පෙළපාලි, විවාද, මාධ්‍ය සාකච්ඡා, විවිධ සමාජ අවස්ථාවන්ට සහභාගී වීම පමණක් නොව විවිධ දේශපාලන ප්‍රවණික ක්‍රියාවන්ට ද සම්බන්ධ වෙමින් හෝ ඒවාට මුහුණ දෙමින් ද ඇතැම්විට පොලීසි, උසාවි, බන්ධනාගාරවල ලගිමින් ආදී වශයෙන් දැවැන්ත කැප කිරීම් කරමින් කෙසේ හෝ තමා නියෝජනය කරන දේශපාලන පක්ෂය අමතක කරමින් ඔවුන්ට සාපේක්ෂව බලය ලබාගැනීමේ ක්‍රියාවලියට අවම සහභාගීත්වයක් දරන කාන්තාවට

මැතිවරණ අපේක්ෂකත්වය ලබාදීමට ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ නොපෙළඹයි. එහෙත් මෙහිදී අමතක නොකළ යුතු කරුණක් වන්නේ, පුරුෂ පක්ෂය මෙන් කැපී පෙනෙන්නේ නැති වුව ද, දේශපාලන පක්ෂ හා පුරුෂ අපේක්ෂකයන් පසුපස සිට පක්ෂයේ ජයග්‍රහණය උදෙසා කාන්තාවන් ඉටු කරන සුවිශේෂී කාර්යභාරය දේශපාලන පක්ෂ විසින් හඳුනා නොගැනීමය. එසේ හඳුනාගත්ත ද එය ඇගයීමට ලක් කිරීමට තරම් දේශපාලන සමාජය කෘතවේදී වන්නේ ද නැත.

පසුගිය වකවානුව තුළ මෙරට ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ කාන්තා නියෝජනය ඉහළ නැංවීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් මැතිවරණ ලැයිස්තුවල කාන්තා ප්‍රතිශතය ඉහළ නැංවීමට කටයුතු කළ ද, කාන්තා නියෝජිතයන් ලෙස පත්වන සංඛ්‍යාවේ සැලකිය යුතු වෙනසක් සිදු නොවූ අතර, ඊට ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ දේශපාලන පක්ෂ විසින් කාන්තාවන් තම පක්ෂ ලැයිස්තුවට ඇතුළත් කළ ද, ඔවුන් වටිනා අපේක්ෂකයන් ලෙස නොසැලකීමත්, කාන්තාවගේ භූමිකාව දේශපාලන නායකත්වය දක්වා ශක්තිමත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් නැතැයි යන ආකල්ප තුළ තම ලැයිස්තුවේ සිටින කාන්තා අපේක්ෂකයන්ගේ ජයග්‍රහණය උදෙසා පක්ෂ මට්ටමින් සුවිශේෂී කැපවීමක් නොකිරීමත් ය. ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ විසින් ඇතැම්විට කැපී පෙනෙන කාන්තා චරිත අතලොස්සක් “ජයග්‍රහණය පිළිබඳ විශ්වාසය තැබිය හැකි” අපේක්ෂකයන් ලෙස සලකමින් ඔවුන්ට මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය තුළ වැඩි සැලකිල්ලක් හා සහයෝගයක් දක්වනු ලබයි. මෙබඳු අපේක්ෂිකාවන් බොහෝවිට ජනප්‍රිය දේශපාලඥයෙකුගේ බිරිඳක්, දියණියක්, වැන්දඹුවක් හෝ සොයුරියක් වේ.

මේ හැර ජාතික ලැයිස්තුවට නියෝජිතයින් නම් කිරීමේදී ද මෙරට දේශපාලන පක්ෂ කාන්තාවන් කෙරෙහි දක්වන්නේ ද අල්ප සැලකිල්ලකි. ඒ සමඟම බොහෝවිට දේශපාලන පක්ෂ විසින් තම පක්ෂයේ කැපී පෙනෙන කාන්තා චරිත යොදා ගන්නේ ස්ත්‍රීවාදී ආකල්ප සමාජය තුළ ව්‍යුරුවාලමින් ස්ත්‍රීන්ට සමාජ, ආර්ථික වශයෙන් ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථාවන්හි අල්ප බවත්, නිදහස, සමානාත්මතාව වැනි සංකල්ප තුළ කාන්තාවන්ට හිමි තැන ලබාගනිමින් කාන්තාව බලගැන්වීමට තමන් නියෝජනය කරන පක්ෂයේ ඇති වැඩපිළිවෙලත්, පක්ෂ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයේ ඒ බව සඳහන් කෙරෙන අවස්ථා උපුටා දක්වමින් කාන්තා ඡන්ද පක්ෂයට ලබාගැනීමේ උපක්‍රමයක් වශයෙන් පමණි. මෙහිදී මතුවන ප්‍රධාන තර්කය වන්නේ එලෙස කෙසේ හෝ මැතිවරණ අපේක්ෂකත්වය ලැබුණු අවස්ථාවන්හිදී ද ජනතා නියෝජිතයෙක් ලෙස කාන්තා අපේක්ෂකයින්ට පාර්ලිමේන්තුවට තේරී පත්වීමේ හැකියාව කෙතෙක්දුරට තිබේද යන්නයි. එසේ මැතිවරණය ජයග්‍රහණය කළ ද, ආණ්ඩු බලය ලබාගත් දේශපාලන පක්ෂයේ ඇමතිවරියක් ලෙස රටේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට සම්මාදම්වීමට ඔවුන්ට ලැබෙන අවස්ථාව ඊටත් වඩා අල්පය.

රටේ ඡන්දදායකයන්ගෙන් අර්ධයක් සමන්විත වන කාන්තාවන් ස්වකීය වර්ගයා දේශපාලන පක්ෂ අපේක්ෂිකාවන් ලෙස ඉදිරිපත් වූ විට තම ඡන්දය ලබාදෙමින් ඔවුන් තම නියෝජිතවරියන් ලෙස තෝරා ගැනීමට මැලිකමක් දැක්වීම විශේෂ අවධානයට ලක්විය යුත්තකි. ස්ත්‍රී/පුරුෂ සමාජභාවය තුළ පාලනය යන්න ඓතිහාසිකවම පුරුෂයාට අයත් කාර්යයක් ලෙසත්, ඊට යටත් වීම කාන්තාවගේ වගකීම ලෙසටත් මුල්බැස ගෙන ඇති සමාජ පිළිගැනීම්, අයිතිවාසිකම්, නිදහස, සමානාත්මතාව ආදී ප්‍රජාතාන්ත්‍රික මූලධර්ම ලොව පුරා ව්‍යාප්ත

වෙමින් ගෞරවනීය හා අවිවාදාත්මක පිළිගැනීමට ලක්ව ඇති වර්තමානයේදීත් එම තත්ත්වය ලොව සෑම සමාජයකම පාහේ තවදුරටත් පැවතීම කාන්තාව පවා සිය වර්ගයාගේ දේශපාලන නායකත්වය නොපිළිගැනීමට හේතු වී තිබේ.

මාධ්‍ය බලපෑම

මැතිවරණ නියෝජිතයන් ලෙස බලය ලබාගැනීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ කාන්තාවන්ට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථා අවම වීම පමණක් නොව කෙසේ හෝ ඇයට ඒ අවස්ථාව හිමි වුව ද, මැතිවරණයේ අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් වන ප්‍රචාරණ ක්‍රියාවලිය තුළ කාන්තා නියෝජිතවරියන් බෙහෙවින් අසරණ වන්නේ පුරුෂ අපේක්ෂකයන්ට මෙන් තමන්ට සාර්ථක ප්‍රචාරණයකට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථා අවම වීම නිසා ය. දේශපාලන බලය ලබාගැනීමේදී මාධ්‍යයේ බලපෑම බෙහෙවින් තීරණාත්මක වුව ද, කාන්තා නියෝජිතවරියන් කෙරෙහි මාධ්‍ය අවධානය යොමු වශයෙන් මඳ වශයෙනි. යුරෝපා මැතිවරණ නිරීක්ෂණ වාර්තාවන්ට අනුව කාන්තා අපේක්ෂකයින්ට ලැබෙන මැතිවරණ ආවරණයක් පමණක් ලබාදෙද්දී පෞද්ගලික මාධ්‍ය එය 5]කටත් වඩා අඩු කර ඇත (Perera, <http://www.ft.lk/article/506323/Sri-lankan-women-in-politics>, 15-07-2016).

මෙරට දේශපාලනයේ කාන්තා නියෝජනය පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමේදී ලෝක ප්‍රජාවගේ පවා සුවිශේෂී අවධානය දිනාගත් කරුණක් වන්නේ ලෝකයේ ප්‍රථම අගමැතිනිය හා විධායක ජනාධිපතිනියක් බිහි කළ රාජ්‍යයක් වන ශ්‍රී ලංකාව කාන්තාවන්ට ඡන්ද බලය දිනාගෙන සියවසක් සපිරීමට ආසන්න වෙමින් සිටියදීත් ලෝකයේ බොහෝ රටවලට සාපේක්ෂව කාන්තා දේශපාලන

නියෝජිතවරියන්ගේ සංඛ්‍යාත්මක නියෝජනය අල්පව පැවතීම ය. අනික් අතට ශ්‍රී ලංකාව ලෝකයේ ප්‍රථම අගමැතිනිය හා වැඩිම බලයක් සහිත විධායක ජනපතිනියක් බිහිකළ රාජ්‍ය වුව ද, ඒ පසුපස ඇත්තේ දකුණු ආසියාවේ දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය තුළ ප්‍රකට ලක්ෂණයක් වන වැන්දඹු දේශපාලනයේ කඳුළුට ආකර්ෂණය වන සානුකම්පිත ඡන්දවල බලපෑමය. ඉන්දියාවේ කොංග්‍රස් නායකත්වයට පත් වූ සෝනියා ගාන්ධි, තමිල්නාඩු මහආමතිනිය ජයලලිතා, බංග්ලාදේශයේ ජනපතිනියන් වූ බෙගම්ෂියා, ෂික් හෂිනා මෙන්ම පකිස්ථානයේ බෙනාශීර් භුත්තෝ වැනි ඒ ඒ රටවල දේශපාලන නායකත්වයට පත්වූ කාන්තාවන් මීට උදාහරණ වේ. ඊට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන නියෝජිතවරියන් ලෙස වරින් වර බලයට පත්වූ කාන්තාවන්ගෙන් සැලකිය යුතු පිරිසක් දේශපාලන ක්‍රියාකාරකම්හි නිරතව සිටි සිය ස්වාමිපුරුෂයන්ගේ අභාවයෙන් පසු ඒ හිස්තැන පිරවීමට ඉදිරිපත් වූ අයයි.

තව ද දේශපාලන බලය ලබාගැනීමේ තීරණාත්මක සාධක වන ඡන්ද වර්ෂාව තීරණය කරන සාධක, සේවාදායක අනුග්‍රාහක සම්බන්ධතාව, සමාජ, ආර්ථික හා සංස්කෘතික සාධක, දේශපාලන ප්‍රවණ්ඩත්වය ආදී සාධක ගණනාවක් ද මේ කෙරෙහි බලපා ඇත. බොහොමයක් දේශපාලන විචාරකයන්ට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන බලය සේවාදායක අනුග්‍රාහක සම්බන්ධතාවන්හි ශක්තිමත්භාවය මත රඳා පවතින අතර, මෙරට නළු නිළියන් ප්‍රාදේශීය මෙන්ම ජාතික මට්ටමේ මහජන නියෝජිතයින් ලෙස මැතිවරණ ජයග්‍රහණ ලැබීම පසුපස ඇත්තේ එම සම්බන්ධතාව බව පැහැදිලි කරන කොඩිකාර (2011) සමාජ, ආර්ථික තත්ත්වය ප්‍රදර්ශනය කිරීමේදීත්, දේශපාලන වරප්‍රසාද හා අවස්ථාවන් ලබාගැනීමේදීත් සේවක අනුග්‍රාහක සම්බන්ධතාව බෙහෙවින් වැදගත් වන බව පෙන්වා දෙයි.

මැතිවරණයක නාමයෝජනා ලබාදීමේ කාල සීමාව දේශපාලන පක්ෂ විසින් තම පක්ෂපාති අනුගාමිකයන්ට ප්‍රතිපාදන ලබාදෙන අවස්ථාවක් බවත්, එහිදී ජයගත හැකි අපේක්ෂකයන් ලෙස සැලකෙන්නන් කායික බලය හා මුදල් අතින් පොහොසත් වීම බවත් තවදුරටත් පෙන්වාදෙන කොඩිකාර (2011) දේශපාලකයෙකුගේ සමීප ශ්‍රේණියක් එනම් බිරිඳක්, දියණියක් නොවන කාන්තාවක් එසේ මුදල් බලය හා කායික ශක්තිය යන දෙකෙන්ම ශක්තිමත් නොවන විටෙක දේශපාලන පක්ෂ අවධානය යොමු කරන්නේ දිනන අශ්වයන් මැතිවරණ තරඟයට ඉදිරිපත් කිරීමට වන හෙයින් කාන්තාවන් දිනන අශ්වයන් ලෙස බොහෝවිට නොසැලකෙන නිසාම ඇයට මැතිවරණ සඳහා නාමයෝජනා ලැබීමේ ඉඩ ප්‍රස්ථා අල්ප වන බවට තර්ක කරයි. අනෙක් අතට දේශපාලන පවුල් පසුබිමක් ඇති, රැකියාවකින්, නාගරික, මධ්‍යම පන්තික කාන්තාවන් අතලොස්සක් හැරුණුවිට මෙරට අතිබහුතර කාන්තාවන් දේශපාලනික වශයෙන් අවිඥානිකය. තව ද මෙරට සංස්කෘතිය විසින් ද දේශපාලනය වැනි ක්ෂේත්‍රයක් කෙරෙහි සිදු කරන්නේ සාමාන්‍යමය කාන්තා ආකර්ෂණයකි.

දේශපාලනය තුළ කාන්තාවන්ගේ අල්ප නියෝජනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ කාන්තාවට එරෙහි සියලු ආකාරයේ වැරදි සැලකීම් තුරන් කිරීමේ කමිටුව (Committee on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women-CEDAW) ඉදිරියේ කාන්තාවගේම තේරීම, ඇයගේ බහුවිධ භූමිකාවන්, මැතිවරණ ව්‍යාපාර සඳහා වන අධික වියදම්, කාන්තා අපේක්ෂිකාවන්ගේ මැතිවරණ ජයග්‍රහණ පිළිබඳ දේශපාලන පක්ෂවල ඇති අවිශ්වාස සහගතබව ආදී වශයෙන් ඉදිරිපත් කළ කරුණු සැලකිල්ලට ගත් කමිටුව ප්‍රාදේශීය මෙන්ම ජාතික මට්ටමේ ද කාන්තා

දේශපාලන නියෝජනය ඉහළ නැංවීම සඳහා අවශ්‍ය සියලු පියවර ගන්නා ලෙසත්, ඒ සඳහා කෝටා ක්‍රමයක් හඳුන්වාදෙන ලෙසත්, අවශ්‍ය මූලික ප්‍රතිපාදන ලබාදීමට පියවර ගන්නා ලෙසත් විශේෂයෙන්ම සෑම අංශයකම සෑම මට්ටමකින්ම සම්පූර්ණ හා සමාන කාන්තා නායකත්වයක් ලබාදීමේ වැදගත්කම සමාජයට අවධාරණය කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලෙසත් රජයට නිර්දේශ කරන ලදී.

ජාතික සම සභාව 2005දී “ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා දේශපාලන නියෝජනය” පිළිබඳ අධ්‍යයනයකින් ශ්‍රී ලංකා දේශපාලන සංස්ථාවන්හි කාන්තා දේශපාලන නියෝජනය ඉතා අවම මට්ටමක පවත්නා බව පෙන්වා දෙමින් ඊට හේතු වූ සාධක ලෙස දේශපාලන පක්ෂ දුරාවලිය තුළ කාන්තාව සම්බන්ධයෙන් ඇති ස්ත්‍රීපුරුෂ සමාජභාවීය ආකල්ප, දේශපාලන නියෝජිතයින් ලෙස ඉදිරිපත් වීමට කාන්තාවන්ගේ ඇති අකැමැත්ත, ප්‍රජාතාන්ත්‍රීය නොවන හා අධිපතිවාදී පක්ෂ ව්‍යුහයන් හා ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ක්‍රමය ආදිය පෙන්වා දෙයි (www.peace-srilanka.org, 18-07-2016).

මේ අනුව සලකා බලන විට 1931දී ශ්‍රී ලාංකික කාන්තාවන්ට ඡන්ද බලය ලබාගැනීමේදී ද සැලකිය යුතු අරගලයක් කරන්නට සිදුවූ අතර, එදා මෙදාතුර වසර 85ක කාලයකට පසුව වර්තමානයේදී ද ජාතික මට්ටමේ මෙන්ම ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ දේශපාලනය තුළද කාන්තා නියෝජනය අල්ප වීම කාන්තාව සුරක්ෂිත සමාජයක් කරා යාමට ඇති ප්‍රධානතම බාධාවක් වී ඇත. කාන්තාව දේශපාලන වශයෙන් සක්‍රීය වීම තුළ ඇයගේ ස්වාධීනත්වය වර්ධනය වන අතරම, රටේ සැලසුම් හා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට සම්බන්ධ වීමේ ඉඩකඩ පුළුල් වීම තුළ කාන්තා අයිතිවාසිකම් සුරක්ෂිත කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගත හැකි ය. එහිදී එක අතකින් දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය කාන්තාවන්ට සහභාගී විය හැකි තැනක්

බවට පත් කිරීමට පියවර ගත යුතු අතර, අනෙක් අතින් ඊට සරිලන දේශපාලන පෞරුෂත්වයක් වර්ධනය කරගැනීම කාන්තාවගේ වගකීම වේ. ඒ අනුව කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීමේදී, කාන්තාව හා සම්බන්ධ සමාජ සංස්කෘතික මතවාද, පිළිගැනීම්, ආකල්පවල වෙනස් වීම් ඔස්සේ කාන්තාවට ද පිරිමියා හා සමානව නිදහස හා අයිතිවාසිකම් භුක්ති විඳීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරමින් ඒ පිළිබඳ සමාජය දැනුවත් කරමින්, ඒ ඔස්සේ කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා සමාජයේ විවිධ අංශවල අවධානය යොමුවිය යුතු ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

ජයවීර ස්වර්ණ (1996), කාන්තාව හා සංවර්ධනය, “කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය, ආර්ථික විමසුම, මහජන බැංකු ප්‍රකාශන, මහජන බැංකුව.

Kodikara Chulani (2011), Sri Lanka: where are the women in local government? 7 March 2011

<https://www.opendemocracy.net/5050/chulani-kodikara/sri-lanka-where-are-women-in-local-governmen,22.08.2016>

www.peacesrilanka.org, QUOTAS FOR WOMEN TO ENSURE THEIR FAIR REPRESENTATION, 18.07.2016

Schmitz Joelle, Women in politics? The U.S. is failing
http://usatoday30.usatoday.com/news/opinion/forum/2010-10-13-column13_ST_N.htm,,22.08.2016

Perera Chapa, www.ft.lk/article/506323/Sri-Lankan-women-in-politics, 22.08.2016

Sara Evans (2003), M. Tidal Wave: How Women Changed America at Century's End. New York: Free Press

The Gilder Lehrman Institute of American History, History of Women in Politics, www.echeat.com/free_essay, 13.07.2016

Inter-Parliamentary Union, Women in national parliaments, on the basis of information provided by National Parliaments by 1st June 2016

www.ipu.org/wmn-e/world.htm, 20.07.2016.

http://www.huffingtonpost.com/ellagonzalez/women-in-politics_b_4077687.html, The Lack of Women in Politics, 24.08.2016

Devolution of Power and Environmental Management under the 13th Amendment to the 1978 Constitution: Issues and Remedies for Consideration.

Pro. Sarath Mathilal de Silva

Abstract

Devolution of power has become a pressuring constitutional issue of the day. Devolution refers to the process of the legal transfer of the powers and functions of the Central Government to elected territorial assemble at sub-national levels. The 13th Amendment to the Constitution makes a watershed in our constitutional evolution.

Protection of environment has been listed as a concurrent subject in List III. This means the Parliament may make laws with respect to the protection of environment after consultation with all Provincial Councils as it seems appropriate. Under List I, the functions of environmental protection within the Province is also assigned to Provincial Councils to the extent permitted by or under any law made by Parliament. Several subjects that form the constituent elements of 'environment' are listed separately. This somewhat irrational apportionment of component functions of environment into three lists has created a situation of duplication of mandates whereby similar and related responsibilities are placed under the Central Government as well as Provincial Councils.

The Ninth Schedule of the 13th Amendment to the Constitution addresses many of the different and complex components of environmental protection and natural resources management such as industrial waste management, solid waste management and environmental sanitation, under three disparate lists which appear to entrench a unisectoral approach to a multi- sectoral problem. This is a situation that further compounds the interpretations as both devolved and non- devolved governments are given enabling mandates. With such a demarcation of competences, any level of government can hardly be held accountable for acting in default of some obligation devolving on a public authority.

With respect of abatement of industrial pollution, two approaches are required namely, waste minimization and waste treatment. The first approach of reducing the quantum of waste at source requires funding procedures and compulsory environmental audits which can be handled at the Centre. The second approach of waste treatment prior to discharge requires co-operative, partnership action by the Central Government and Provincial Councils in successfully implementing the Environmental Protection Licensing Scheme. With regard to solid waste management, an environmentally acceptable method of solid waste disposal such as sanitary land filling is required for the urban areas. The public perception of mismanaged open dumpsites, emitting foul odors need to be changed. Currently Provincial Council execute supervisory jurisdiction over local authorities. However, for the implementation of environmentally sound

management of solid waste it has become a compelling need to set up a Central Waste Management Authority in view of the critical nature of this continuing issue.

Addressing the country's environmental problems is not something that the Central Environmental Authority can perform by itself; neither can Provincial Council, the immediate sub-national level administration solve these problems by itself. Implementation of policies is neither a pure legal act nor is it only about human and financial resources. An optimum level of policy formulation and implementation depends on the ability of the multiple actors and agencies to communicate, co-operate, co-ordinate and integrate their activities.

1. Introduction

As proclaimed in Vienna Declaration on Human Rights in 1993¹, democracy, development and respect for human rights and fundamental freedoms are inter-dependent requiring attending to developmental and environmental needs of the present and future generations. Today society's interaction with nature is so extensive that environmental issues have assumed proportions affecting all humanity. With the industrial and technological development, mankind have not only improved economic conditions but also altered the natural ecological balance.

Sri Lanka's environmental law is a curious mixture of civil law and common law principles derived from Roman Dutch law and English law, statute law juristic writings and judge made law. As a

result, there is a multiplicity of jurisdictions and institutions in the environmental arena. The judiciary has also shown a keen interest in the development of environmental law. Natural resources are managed through the law. Laws provide the tools and the framework for its management. The numerous tasks of management including policy making, enforcement, application of management techniques and tools and the making of specific decisions have to be performed within that framework.

The 1978 Constitution of Sri Lanka contains several provisions relating to environment. For an example, Article 27(14 of the Constitution of Sri Lanka) states that it is duty of the State 'to protect, preserve, and improve the environment for the benefit of the community'²

In addition, Article 28 (f) of the Constitution makes it 'fundamental duty' of every person to protect nature and conserve its riches'. These provisions however, are not set out in the Chapter on Fundamental Rights: they are to be found in the Chapter entitled 'Directive Principles of State Policy and Fundamental Duties' and are not enforceable in a Court of Law in terms of Article 29 of the Constitution.

The key environmental law at the statutory level in Sri Lanka is the National Environmental Act No.47 of 1980³ as amended which has introduced both EIA and EPL procedures. Apart from this Act, there are many other sectoral statutes that deal with specific areas of resources or development activity.

2. Sustainable Development

For Sri Lanka struggling to alleviate poverty and to meet the growing aspirations of its expanding population, the concern for the environment has created an area of conflict between those defending growth and those defending the environment. Defenders of growth argue that environmental protection discourages investment, which is vital for national development and providing employment opportunities. Environmentalists on the other hand argue that the Island's natural resources endowment is depleting at alarming rates that industrial and domestic waste are causing irreversible damage to our fragile eco system. This leads to the question of right balance between development and environment. It is a kind of development that does not result in a reduction of the future productive capacity of natural resources, which is popularly termed 'sustainable development'. The term 'sustainable development' which includes inters- generational equity was brought into common use by the Brundtland Commission Report in 1987⁴. The Rio Declaration of 1992⁵ which refers to the right to sustainable development seeks to bridge the gap between environmental protection and economic development. In other words the Rio declaration stipulates that the right to development is not unlimited and must be pursued within the framework of sustainable development. Therefore with public international law also being clear on it, it is imperative that the national and provincial Government

integrate the environmental concerns into their decision making processes in order to make sustainable development a reality.

3. Definition

Devolution of power has become a pressing constitutional issue of the day. A simple definition for 'Decentralization' is the dispersal of power and transfer of authority away from the Centre whether by delegation to its lower level field units or by devolution to local authorities⁶. Decentralization, may take the form of devolution or de-concentration. Devolution refers to the process of the legal transfer of powers and functions of the Central government to elected territorial assemblies at sub national levels. Devolution embraces both legislative and executive powers and the entities that derive such authority are not directly accountable to the national legislature or to the Central Government. De- concentration on the other hand refers to the administrative transfer of powers and functions to the field units of the Central Government. It involves a spatial relocation of decision making to empower official functionaries working in the field to administrative decisions on behalf of the central administration. Where appropriate decentralization also means less government to enable the private sector and civil society to take on a number of functions conventionally performed by State agencies. Divestment is a form of decentralization where planning and administrative responsibility or other public functions are transferred from government to voluntary, private or non – governmental institutions.

According to the legal interpretation given to the term 'environment' in the National Environmental Act of 1980, the environment means the physical and biological factors of the surroundings of human beings⁷. Clearly, such a definition is inadequate, as it excludes the socio economic and cultural components, which comprise the historical, cultural, economic, political, moral and aesthetic aspects of human life. The natural environment can be categorized into its physical and biological components. The physical environment comprises three inter – locking systems: the atmosphere the hydrosphere and the lithosphere. In another words, it refers to the air we breathe, the water that we use and the land we stand upon. The biological environment comprises in all living organisms such as plants, animals and micro- organisms in the biosphere including man. We depend on plants for food, timber, medicine, fuel, clothing, etc. And on animals for food, transport, agriculture, and other essential purposes. A large number of micro organisms are harmful to man while many others are useful.

4. The 13th Amendment

13th Amendment to the Constitution marks a watershed in our constitutional evolution. It describes and codifies the distribution of power between the Central Government and the subordinate elected bodies. By means of this Amendment, the system of devolution of power to the Provincial Council was entrenched in our Constitution by protecting areas for autonomy for each level of government. Under the

13th Amendment certified on 14th November 1987, powers and functions of government are categorized into three lists, namely the Provincial Councils List (List I), the Reserved List (List II) and the Concurrent List (List III). List I contains matters within the exclusive legislative competence of the Provincial council. List II contains those powers reserved exclusively for the Central Government. List III contains matters within the concurrent legislative powers of both the Central Government and the Provincial Councils. In this instance, either party can exercise this legislative power after mutual consultation.

5. The 13th Amendment and the Protection of Environment

The 13th Amendment to the Constitution has introduced a new level of institutions between the Central Government and the Local Governments. Accordingly, in terms of item 37 of the Provincial Council List of the 9th Schedule to the Constitution, the Provincial Council can take action on the protection of environment within the Province to the extent permitted by or under the law made by Parliament. Moreover, the protection of environment is an item found in item 33 of the Concurrent List (List III) of the 9th Schedule to the 13th Amendment. Under this Provision, both National Government and Provincial Councils can take legislative and executive action on this subject having complied with the Provisions made thereon. Further Appendix II of the Provincial Council List provides for National Land Commission to be set up by the Government of Sri Lanka. This

National Land Commission would be responsible for the formulation of national policy with regard to the use of State land. The provision for national land commission further stipulates in item 3.4 that in the exercise of the powers devolved on Provincial Councils, the power shall be exercised by the Provincial Councils having regard to the national policy formulated by the National Land Commission. The essence of the above provisions found in the 13th Amendment is that Provincial Council may take legislative and executive action within the Province to the extent permitted by or under the law made by Parliament.

6. Devolution and Environmental Management

At this stage it is necessary to examine the difficulties for determining the mandates for environmental protection and natural resources management consequent to the distribution of power between the Central Government and sub national entities as defined by the 13th Amendment to the Constitution of 1978. With the objective of moving to a fully devolved polity, the 13th Amendment to the Constitution of Sri Lanka introduced a vertical separation of powers. In the context of environmental management, this fact takes on a very particular dimension. The Protection of environment has been listed as a Concurrent Subject in List III. This means that Parliament may make laws with respect to the protection of environment after consultation with all Provincial Councils, as it seems appropriate. Under List I, the function of environmental protection within the Province is also

assigned to Provincial Councils to the extent permitted by or under any law made by Parliament⁸.

Different segments of the environment have been assigned to Provincial Councils or retained at the Centre or shared by both the National Government and the Provincial Councils in the Concurrent List. The Ninth Schedule to the 13th Amendment contains subject areas that fall within all embracing term, 'environment' which means different things to different people. It demonstrates how this confusion prevails by listing the functional dimensions of the environment as recorded in the Provincial, Reserved and Concurrent Lists. Simultaneously, the umbrella reference phrased as 'the protection of the environment' is assigned to the Concurrent List as well as the Provincial List.

While the reference to environmental protection in List III and I is evident, the listing of other subjects shown in the three lists poses problems of interpretation. Several subjects that form the constituent elements of 'environment' are listed separately. For instance, the Provincial Councils are assigned the subjects of local government, agricultural extension, land use and irrigation works. The Reserved List contains subjects such as Atomic Energy Rivers and waterways, minerals and mines. The Concurrent List contains soil conservation, plant pests, food protection, planning of water resources, forestry, protection of wildlife and tourism. This somewhat irrational apportionment of component functions of environment into the three lists has created a situation of duplication of mandates whereby similar

and related responsibilities are placed under the Central Government as well as Provincial Councils. For instance, 'land use' and 'land improvement' are subjects within the Provincial List, whereas 'soil conservation' is found within the Concurrent List. These formulations ignore the fact that land use has a direct bearing on soil loss. Similarly, functions that impinge on water resources are found in all three lists. Water is a common resources that can be meaningfully planned only within the natural hydrological units but responsibilities have been assigned to artificial provincial and administrative boundaries creating a state of perpetual tension through overlapping claims. Planning at both the national and regional basin level is important for integrated water resources management but eludes the delineation of functions between the Centre and the Provinces. There are also subjects that cannot be considered as distinct from the subject of environmental protection as they comprise different components of 'environment'. For example, local government is a fully devolved subject. Environmental sanitation, which includes portable water, sewage disposal and solid waste management are local government functions. They also fall directly within the ambit of 'environment' by virtue of which the Central government may claim jurisdiction for policy responsibility.

At the national level, a large number of Ministries share the responsibility for some aspects of the environment. For example, with respect to the subject of 'State land' alone, a number of agencies are involved. The lack of a central authority to act in a co-ordinated manner to manage the multiple factors contributing to environmental

deterioration led to the establishment of the Central Environment Authority (CEA) in 1981 as a policy making and co-ordinating agency for environmental management. With the establishment of the CEA in 1981, a focal point was established in the administrative structure of the government for policy planning, promotion and co-ordination of environmental activities. In March 1980, a separate Ministry of Cabinet rank was established for environment signifying the government's concern and commitment to accord the highest priority to the environmental dimension of development⁹.

From a resources management standpoint, the existence of a multiplicity of sectoral institutions in charge of overlapping environmental and natural resources management functions is further compounded by the incongruous allocation of devolved, reserved and concurrent competencies into three disparate lists exclusive and concurrent jurisdiction.

As the foregoing analysis reveals, the poor quality of the legal texts in the apportionment of subjects in the three lists of the Ninth Schedule leads to mis-interpretations of definitions. The Ninth Schedule of the 13th Amendment to the Constitution addresses many of the different and complex components of environmental protection and natural resource management such as industrial waste management, solid waste management and environmental sanitation, under three disparate lists which appear to entrench a unisectoral approach to a multi- sectoral problem. This is a situation that further compounds the interpretations as both devolved and non – devolved governments are

given enabling mandates. With such a demarcation of competencies any level of government can hardly be held accountable for acting in default of some obligation devolving on a public authority.

7. Aspects of Environmental Management

At this stage it is pertinent to examine certain aspects of environmental management namely, natural resource management, industrial waste management, solid waste management, environment sanitation and the role of the EIA.

(a). Natural Resource Management

Sri Lanka is predominately rural and agrarian. With around 45% of the population depending on agriculture for a living, land degradation has been identified as a foremost and most pervasive environmental problem in the country. The rapid rate of deforestation not only resulted in soil erosion, siltation of reservoirs, flash floods, reduced by dry weather flow and increased incidence of land slides but also in the loss of species and genetic diversity. Forest management needs to be planned in ways to bring benefits to the inhabitants around the forest with permitted limited activities ensuring peoples' participation in forest management.

As the Sri Lanka's radial pattern of rivers gives rise to watershed boundaries that cuts cross the 'revenue' or the administrative boundaries of Districts and Provinces, any integrated planning of water resources can be done only at a central level, relegating this subject to

the Reserved List. However, the 13th Amendment highlights the assignment of the competencies for consumptive and non consumptive planning and use of water into both the centre and the Provinces thereby aggravating the institutional confusion arising from multiple mandates.

The operationalizing the explicit reference 'planning designing and implementation of irrigation works other than schemes relating to rivers running through more than one Province' under the Provincial List is not possible. The responsibility for natural resource management can be rationalized at national and Provincial Council level in the following manner: at the national level, the responsibility is to set the national policies and formulate the matter plans with regard to the best possible use of land and water while at the Provincial Level the objective is to address the needs of agriculture livestock and irrigation in order increase production and employment opportunities.

The management of soil conservation requires a strong institutional network. Although, the Soil Conservation Act identifies a useful role for the Department of Agriculture by making provision for declaring erodible ones and taking corrective measures, machinery for its implementation has not been in proper existence. This is partly due to the fact that the responsibility for implementation vests in a Government Department at the national level, while the issues of soil pollution are diffuse and widely scattered and not readily subject to government monitoring and control. However, from the point of view of competence jurisdiction, the Provincial level is in charge of land use while soil conservation becomes the responsibility of both the Centre

and the Province. It is to be noted that distinction between land use and soil conservation is blurred. Therefore, caution is essential in the allocation of work at the institutional level.

(b). Industrial Waste Management

Despite a relatively low level of industrialization for the country as a whole environmental degradation from untreated effluents from polluting industries is significantly high. With respect to the abatement of industrial pollution two approaches are required, namely waste.

Minimization and waste treatment. The first approach of reducing the quantum of waste at source requires funding procedures and compulsory environmental audits, which can be best handled at the centre. The second approach of waste treatment prior to discharge requires cooperative, partnership action by the Central Government and the Provincial Councils in successfully implementing the Environmental Protection Licensing Scheme (EPLS). The EPLS introduced in 1990 requires potentially polluting facilities to obtain a license from the CEA before they commence active operations⁹. These regulations specify environmental standards and the licensing procedure. The establishment of environmental quality standards is a pre-condition for the enforcement of pollution control activities. The technical task of standard setting requiring an examination of standards prescribed in neighbouring countries and adjusting them to the local situations and enacting the subsidiary legislation for enforcement are best handled by the CEA.

The scale of pollution may vary considerably depending as to whether a facility is a paper mill, a chemical plant or a vehicle repair garage or a sawmill. The implementation of the EPLS, with respect to low polluting industries such as sawmills, paddy hulling mills, metal crushers, grinding mills, welding plants, lime kilns, printing presses etc may be entrusted to the local authorities for supervision by the Provincial Councils. Heavy polluters including toxic chemicals, which require rigorous laboratory tests for monitoring are best dealt with by the Central Environmental authority. The medium polluting can be assigned to the local authorities depending on the capacity of each Provincial Council.

(c).Solid Waste Management

Accelerated economic activity has increased the weight and volume of domestic, commercial and industrial refuse. In the urban areas where the density of population is high and the garden space is limited, sanitary sewage and garbage disposal is inadequate. In the Colombo Metropolitan Area alone about 1,000 Metric tons of municipal solid waste get collected daily. Out of this amount nearly 75% of it are brought into the city by non residents coming to the city. These wastes are disposed of indiscriminately in open dumps and landfills.

An environmentally acceptable method of solid waste disposal such as sanitary land filling is required for the urban areas. The public perception of mismanaged open dumpsites, emitting foul odors need to

be changed. Currently Provincial Councils execute supervisory jurisdiction over Local Authorities. However, for the implementation of environmentally sound management of solid wastes, it has become a compelling need to set up a Central Waste Management Authority directly linked to a Cabinet Minister, in view of the critical nature of this continuing issue after comprehensive review of law.

(d). Environmental sanitation

All local government bodies, the Municipal Councils, the Urban Councils and the Pradeshiya Sabhas function as the public health authorities in their respective areas of jurisdiction. In the urban areas the unsatisfactory living conditions in slums and shanties, the lack of enforcement of zoning regulations, street lines and building limits further exacerbate this state of affairs.

Drainage, conservancy and scavenging are local government functions supervised by the Provincial Councils. Furthermore local authorities are responsible for building approvals, insanitary buildings, street lines, cemeteries and burial grounds, slaughter houses, stray dogs and cattle, food handling and nuisance in general. These numerous sources of pollution, which open cause neighbourhood disputes are examples of environmental problems generated by scattered sources. They can be best dealt with at the local level with a committed and coordinated approach.

(e). The Environmental Impact Assessment

The Environmental Impact Assessment process (EIA) which screens development activities for their possible adverse environmental impacts has now been activated for the whole country¹⁰. As stated in the EIA Status Report- 1998¹¹ (CEA)

'The purposes of EIA are to ensure that development options under consideration are environmentally sound and suitable and that environmental consequences are recognized and taken into account early in project design. EIAs are intended to foster sound decision making, not to generate paperwork. The EIA process should also help public officials make decisions that are based on understanding of environmental consequences and take actions that protect, restore and enhance the environment'.

The Regulations provide for the devolution of the functions of a Project Approving Agency to Provincial Council relating to the approval of projects with the concurrence of the Minister in charge of the subject of environment¹². Prescribed projects that are subject to the EIA procedure typically have multiple potential impacts – that include physical, chemical, biological and socio cultural features. Hence, an inter- disciplinary team with multiple views and perspectives is critical for the successful conduct of an EIA. The limiting factor for an effective devolution of the functions of a Project Approving Agency to Provincial Council appears to be the dearth of professional staff trained in the required disciplines.

EIA report is a document that describes the following: (i) the details of the proposed project including all components (ii) the existing environment of the proposed project site (iii) the positive and negative impacts of the project (iv) proposed mitigation measures, reasonable alternatives and monitoring program. If the environmental impacts of the project are not very significant, then the Project Proponent may be asked to do an Initial Environmental Examination, which is relatively short and simple study. However, if the potential impacts appear to be more significant the Project Proponent may be asked to do an Environmental Impact Assessment which is a more detailed and comprehensive study of environmental impacts. While the consultants hired by the Project Proponent are responsible for the preparation of EIA Project, the Project Proponent is responsible for submitting their EIA/ IEE Report to the Project Approving Agency.

There are two stages during which the Provincial Councils can meaningfully enter into a dialogue in the national EIA process. Environmental scoping is a screening process of identifying the important issues, which must be addressed in detail in the environmental assessment. As a result of this initial screening, projects may be divided into those that require an EIA or those that require only an Initial Environmental Examination (IEE). The terms of reference of the IEE or EIA are agreed upon during this stage where the early involvement of the relevant Provincial Council is crucial for the success of this assessment. The stage of public scrutiny whereby the public are invited to make written comments on the EIA reports, affords yet

another opportunity for the intervention by the Provincial Councils. The comments of the EIA reports submitted to the Project Approving Agency may include suggestions for modifying the proposed alternatives, appraising alternatives not previously considered, improving the analysis for consideration prior to a decision to approve or reject a proposed project.

8. Conclusions

- From a resources management standpoint, the existence of a multiplicity of sectoral institutions in charge of overlapping environmental and natural resource management functions is further compounded by the incongruous allocation of devolved, reserved and concurrent competencies into three disparate lists for exclusive and concurrent jurisdiction. Consequent overlapping of competing powers have made it almost impossible to implement the demarcated areas of competence in the absence of any clear focal point for decision making.
- The enforcement of the laws governing the protection of our environment contained in the legal enactments of Parliament, statutes of Provincial legislatures and the rules adopted by the implementing agencies are deficient. A major reason for this state of affairs is neither any unwillingness nor ignorance but the structural problems arising from a multiplicity of agencies responsible for the enforcement of sanctions. The overlapping

distribution of competence and concomitant responsibilities inevitably lead to increased possibilities for those who have to implement a programme or take a public policy decision to circumvent the process leading to wasted energy and spirit crushing frustration both for the citizens and the officials.

- Addressing the country's environmental problems is not something that the Central Environmental Authority can perform by itself; neither can Provincial Council, the immediate sub-national level administration solve these problems by itself. Implementation of policies is neither a pure legal act nor is it only about human and financial resources. An optimum level of policy formulation and implementation depends on the ability of the multiple actors and agencies to communicate, co-operate, co-ordinate and integrate their activities.
- Typically, environmental management activities are functionally inter connected but structurally separated blurring the district realms. The consequent defects in the listing of subjects and functions in the ninth schedule to the 13th Amendment to the Constitution have deteriorated governability without any clear demarcation of responsibility for environmental management among the different layers.

- Evidently, the most important public issues of the day typically arise in situations where the functional responsibility falls within devolved and reserved level of government at the same time. In view of this background it is not astonishing that no one is in charge in order to address these issues effectively.

End Notes

Although the EIA was statutory introduced for the whole Island in 1988, it became operational only from June 1993 with the declaration of Project Approving Agencies, Prescribed Projects and Procedural Guidelines. See, Gazette Extraordinary No. 722/22 of 24th June 1993 and No.859 /14 of 23rd February 1995.

The Vienna Declaration on Human Rights adopted by the United Nations in 1993.

Chapter VI on the Directive Principles of State Policy and Fundamental Duties of the 1978 Constitution makes specific reference for promoting environmental protection. Accordingly Article 27 (14) states: 'The State shall protect, preserve and improve the environment for the benefit of the community.'

The National Environmental Act No. 47 of 1980 as amended.

The Brundtland Commission Report of 1987.

The Rio Declaration of 1992 adopted by the United Nation

See. B.C Smith (1985) Decentralization: The Transitional Dimension of the State, Jeorge Allen and Unwin, London.

Section 33 of the National Environmental Act No.47 of 1980 states: 'Environment means the physical factors of the surrounds of human beings including land, soil, water, atmosphere, climate, sound, odours tests and biological factors of animals and plants of every description'.

Government Gazette, 20th November 1987, Government of Sri Lanka, 13th Amendment to the Constitution pp 18- 42.

The Central Environmental Authority which came under the purview of the Ministry of Environment has become a regulatory body with a mandate for the implementation of environmental protection activities. The National Environmental Act No.47 of 1980 was amended by the Amendment Act No.56 of 1988.

Although, EIA was statutorily introduced for the whole Island in 1988, it became operational only from June 1993 with the Declaration of Project Approving

Agencies, Prescribed Projects and Procedural Guidelines. See Gazette Extraordinary No. 722/22 of 24th June 1993 and No. 859/ 14 of 23rd February 1995.

The EIA Statuts Report – 1998 (Central Environmental Authority).

See. Paragraph 4 of the Regulations made under section 23CC of the National Environmental Act No.47 of 1980.

පළාත් පාලන ආයතනයන්හි පුරවැසි ප්‍රඥප්ති

භාවිතය

එම්.කේ. නදීකා දමයන්ති, යු.එල්. නිමානා ඩිල්ෂානි

සංක්ෂේපය

වර්තමානයේ බොහෝ රාජ්‍යයන්හි කාර්යක්ෂම, මිත්‍රශීලී සහ ඵලදායී රාජ්‍ය සේවයක් බිහිකර ගැනීමේ අරමුණින් නව කළමනාකරණ ප්‍රවේශ භාවිතා කරනු ලබයි. මෙකී ප්‍රවේශ අතර, 2007 වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය විසින් හඳුන්වා දෙන ලද පුරවැසි සේවා ප්‍රඥප්තිය වැදගත් කොට සැලකිය හැකි ය. 2009 වසරේ සිට මේ දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය සේවය තුළ පුරවැසි ප්‍රඥප්ති වැඩසටහන සංවර්ධනය කිරීමට එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයට සහයෝගය දෙනු ලැබේ. කෙසේ වෙතත් මෙම ලිපියේ මූලික අරමුණ වන්නේ, මෙලෙස හඳුන්වාදෙනු ලැබූ පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය බිම් මට්ටමේ රාජ්‍ය ආයතන ලෙස සැලකෙන පළාත් පාලන ආයතන තුළ යථාර්ථවාදී මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක වන්නේ ද යන්න පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීම සඳහා ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ ජනාකීර්ණ ප්‍රදේශයක පිහිටි නගර සභාවක් කේන්ද්‍ර කොටගෙන මෙම අධ්‍යයනය සිදු කරන ලදී. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය අහඹු ලෙස තෝරාගත් අතර නියැදිය තෝරා ගැනීමේදී නගර සභාවේ සේවාදායකයින්ගෙන් 100ක් හා සේවා සැපයුම්කරුවන් 50ක් ඊට ඇතුළත් කර ගැනිණි. අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික දත්ත යොදාගත් අතර ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීමේදී ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ නිරීක්ෂණ ක්‍රමවේද

උපයෝගී කර ගැනී. රැස්කරගත් ප්‍රාථමික දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා ප්‍රතිශත, ප්‍රස්ථාර සහ වගු සටහන් වැනි සරල සංඛ්‍යානමය ක්‍රමවේද භාවිතා කළ අතර ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිතා කරමින් විශ්ලේෂණය කෙරිණි. අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය වූ මූලික කරුණු වන්නේ මහජනතාව හා සේවා සැපයුම්කරුවන් තුළ පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සම්බන්ධයෙන් අවම මට්ටමක දැනුවත්භාවයක් පවතින අතර පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සාර්ථක මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක වීමට අවශ්‍ය මූලික වූ මූලධර්ම පවා සම්පූර්ණ කිරීමට අධ්‍යයනයට යොදා ගත් පළාත් පාලන ආයතනය සමත් වී නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

මුඛ්‍ය පද: පුරවැසි සේවා ප්‍රඥප්තිය, පළාත් පාලන ආයතනය, නව කළමනාකරණ ප්‍රවේශ, රාජ්‍ය සේවය,

හැඳින්වීම

1980න් පසු භාගයේදී යහපාලනය පිළිබඳව පැවති විවාදයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, රාජ්‍ය සේවයේ කළමනාකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ ඇති කිරීම උදෙසා නව ප්‍රවේශයකට අවතීර්ණ වී ඇත. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට අනුව යහපාලන සංකල්පය මූලිකාංග අටකින් සමන්විත වේ. එනම්, මහජන සහභාගීත්වය, වගවීම, ප්‍රතිඵලදායීබව හා කාර්යක්ෂමතාවය, සාධාරණත්වය, විනිවිදභාවය, ඒකමතිකභාවය, නීතියේ ආධිපත්‍ය හා ප්‍රතිචාරාත්මකභාවය යන කරුණු ය. කෙසේ වෙතත් යහපාලන සංකල්පය තුළින් අවධාරණය කරන ප්‍රධාන අරමුණක් වන්නේ රාජ්‍ය සේවයේ කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි. මෙම අරමුණ මුදුන්පත් කර ගැනීම උදෙසා නව රාජ්‍ය කළමනාකරණ සංකල්ප කෙරෙහි මේ වනවිට අවධානය යොමු වී ඇත

(Tamrakar, 2010: P 11). කෙසේ වෙතත් මේ වනවිට බොහෝ රාජ්‍යයන් නව රාජ්‍ය කළමනාකරණ මූලධර්මයන් රාජ්‍ය පරිපාලන ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රතිසංස්කරණ ඇති කිරීම උදෙසා අවධාරණය කරනු ලැබේ. විශේෂයෙන් රාජ්‍ය පරිපාලන ක්ෂේත්‍රයේ අකාර්යක්ෂමතාව වැනි ගැටලු පිටු දැකීම උදෙසා නව රාජ්‍ය කළමනාකරණ මූලධර්ම හඳුන්වනු ලැබේ. කෙසේ වෙතත් නව රාජ්‍ය කළමනාකරණය හා සබැඳි මුල් ප්‍රතිසංස්කරණවලින් පිරිවැය අඩු කිරීම අරමුණු කරගත් පෙර ප්‍රතිසංස්කරණවලට වඩා එය න්‍යාය හා වැඩ පිළිවෙලේ විස්තර අතින් පැහැදිලිය. නව රාජ්‍ය කළමනාකරණයේ අරමුණ වන්නේ පැරණි රාජ්‍ය කළමනාකරණය මෙන් රාජ්‍ය පරිපාලනය තුළ කාර්මික විශේෂීකරණයක් සිදු නොකර සාම්ප්‍රදායි ආකෘතිය වෙනුවට නව රාජ්‍ය කළමනාකරණය පිහිටු වීමයි.

කෙසේ වෙතත් මෙලෙස හඳුන්වා දෙන ලද නව රාජ්‍ය කළමනාකරණ විධි ක්‍රම අතර පුරවැසි ප්‍රඥාප්තිය, විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණ ව්‍යාපෘති, එස්-පහ ක්‍රමවේදය, කාර්ය මණ්ඩල බඳවා ගැනීමේ පොදු ක්‍රමවේද යනාදිය ඉතා වැදගත් වේ. රාජ්‍ය සේවාව තුළ පැවති අවිධිමත්භාවය සහ අකාර්යක්ෂමතා මඟහැරීම උදෙසා නව කළමනාකරණ විධි ක්‍රම යොදා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව ද අවධානය යොමු කොට ඇත්තේ ඒ අනුවය. ශ්‍රී ලංකාව 1966දී ආසියානු ඵලදායිකත්ව සංවිධානයේ සාමාජිකත්වය ලබාගත්ත ද 1994 වනතෙක් ම රාජ්‍ය අංශයේ ඵලදායිතාවය වර්ධනය කිරීමට කිසිදු පියවරයක් ගැනීමට නොහැකි විය (අල්විස්, 2013: පිටුව 81). පසුකාලීනව මෙලෙස විවිධාකාරයෙන් ශ්‍රී ලාංකීය පරිපාලන සේවයට හඳුන්වා දුන් නව රාජ්‍ය කළමනාකරණ ප්‍රවේශ අතර “පුරවැසි ප්‍රඥාප්තිය” ආන්දෝලනාත්මක විධි ක්‍රමයක් විය. කෙසේ වෙතත් මෙම ලිපිය මඟින් මූලික වශයෙන්

පුරවැසි ප්‍රඥප්ති සංකල්පයේ ආරම්භය හා විකාශනය, ශ්‍රී ලාංකීය පරිපාලන ක්ෂේත්‍රය තුළ බිම් මට්ටමේ රාජ්‍ය ආයතන ලෙස සලකන පළාත් පාලන ආයතන තුළ එය වර්ධනය වී ඇති ආකාරය හා පළාත් පාලන ආයතනයක් ලෙස ජා -ඇල නගර සභාව තුළ එය යථාර්ථවාදී ලෙස ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය පිළිබඳ අවධානයට ලක් කෙරේ.

පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය බිහිවීමේ ඓතිහාසික පසුබිම

පුරවැසි ප්‍රඥප්තියේ ඓතිහාසික පසුබිම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේදී එය බටහිර යුරෝපය මහා බ්‍රිතාන්‍ය තෙක් දිව යයි. 1980 දශකයේදී මහා බ්‍රිතාන්‍යයේ මහජන සේවාවන් සැපයීම සම්බන්ධයෙන් ගැටලු රැසක් මතු විය. මෙම ගැටලුවලට විසඳුමක් සලසන්නට විවිධ සිවිල් සමාජීය කණ්ඩායම්වල සහයෝගය ඇතිව මාග්‍රට් කැවර් අග්‍රාමාත්‍යතුමිය විසින් 1980 දශකයේදී නව සංකල්පයක් රාජ්‍ය සේවයට හඳුන්වාදෙන ලදී. එය නමින් “පුරවැසි ප්‍රඥප්තියයි (Citizen Charter). ඉන් අනතුරුව “ජෝන් මේජර්” අග්‍රාමාත්‍යතුමාගේ කාලයේදී එය තවදුරටත් ප්‍රවර්ධනය කරන ලදී. ඒ අනුව ඔහුගේ කොන්සර්වේටිව් රාජ්‍ය යටතේ 1991දී පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සකස් කිරීමට පුරෝගාමී විය.

අගමැති “ජෝන් මේජර්” අගමැතිවරයාගේ අත්සනින් 1992දී නිකුත් වූ පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පිළිබඳව වූ ප්‍රථම වාර්තාවේ සංඥාපනයේ පහත සඳහන් අයුරින් පැහැදිලි නිර්වචනයක් පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පිළිබඳව ලබාදී ඇත.

“මහජන සේවාවන් ප්‍රයේජනයට ගනු ලබන අයගේ දෙනෙත් තුළින්ම ඊට අදාළ මහජන සේවාවන් මොනවා ද යන්න පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය තුළින් දකිනු ලබන්නේ ය. දීර්ඝ කාලයක් පුරාම සේවා

සපයන්නන් විසින් තමන්ගේ ඒකාධිකාරයක් පවත්වාගෙන ආ නමුත් එය මෙම ප්‍රඥප්තිය හඳුන්වාදීම තුළින් සේවාලාභීන්ගේ වාරය බවට පත් කොට ඇත. පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය මඟින් සේවා තත්ත්වය වර්ධනය කරන අතරම, සේවාලාභීන්ට තමන්ට අවශ්‍ය සේවාවන් තෝරා ගැනීමේ අවස්ථා ද වැඩි කරනු ඇත. එසේම සේවාලාභීන් වශයෙන් තමන්ට ලැබෙන සේවයේ වැඩි වටිනාකමක් ඇති කරමින් වගවීම ද මෙමඟින් වර්ධනය කරනු ඇත” (පළාත් පාලන හා පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය, 2007: පිටුව 07).

මෙම නිර්වචනයෙන් පැහැදිලි වන ආකාරයට පුරවැසි ප්‍රඥප්තියේ මූලික පිළිගැනීම වී ඇත්තේ මහජනතාව මූලික කොටගෙන රාජ්‍ය සේවය සේවාලාභියාගේ දෘෂ්ටියෙන් බැලීම ය. මේ අනුව, රාජ්‍ය සේවය සැපයුමානිමුඛ (Supply Driven) වෙනුවට ඉල්ලුමානිමුඛ (Demand Drive) විය යුතු බව පිළිගනු ලැබේ. බ්‍රිතාන්‍ය තුළ පුරවැසි ප්‍රඥප්තියට පසුබිම් වූ ප්‍රධාන මූලධර්මයන් වන්නේ,

- අදාළ සංවිධානය විසින් සේවා ප්‍රමිතීන් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම.
- එම සේවා ප්‍රමිතීන් අනුව අත්පත් කර ගෙන ඇති ප්‍රතිඵල ප්‍රකාශයට පත් කිරීම.
- සේවාදායකයින් සඳහා පවත්නා සේවාවන් පිළිබඳව සවිස්තර තොරතුරු ලබාදීම.
- සේවාදායකයින් සමඟ නීතිපතා තොරතුරු හුවමාරු කිරීම හා උපදෙස් ලබා ගැනීම.
- රාජ්‍ය සේවකයින් මඟින් සහයෝගී හා ආචාරශීලී සේවාවක් ලබාදීම.
- මහජන දුක්ගැන්විලි සඳහා ඵලදායී විසඳුම් ලබාදීම.

- මහජන දුක්ගැනවිලි සඳහා විගණනයන් ලබාදීම මගින් අපකෂපාතී සේවා ඇගයුමකට භාජනය කිරීම (පළාත් පාලන හා පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය, 2007: පිටුව 2).

මෙම භාවිතය තුළින් බ්‍රිතාන්‍ය තුළ සාර්ථකත්වයක් ලැබුවා පමණක් නොව සිවිල් සමාජය විසින් එය ඉතා ඉහළින් වැළඳ ගැනීම ද සිදු වී ඇත. කෙසේ වෙතත්, 1997දී බලයට පැමිණි අග්‍රාමාත්‍ය “ටෝනි බ්ලෙයාර්ගේ” ආණ්ඩුව මගින් ද ප්‍රඥප්ති වැඩපිළිවෙල සමාලෝචනය කර 1998දී “ප්‍රථමයෙන් සේවාව” (Service First) වැඩපිළිවෙල හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම නව වැඩපිළිවෙල ඵලදායී උපදේශනය, අර්ථාන්විත ප්‍රමිති සේවා සම්පාදකයන් අතර සමීප සම්බන්ධතා, යාවත්කාලීන කළ ප්‍රතිපත්ති හා දිරිගන්වන සුළු ප්‍රතිලාභ ක්‍රමයක් අවධාරණය කොට ඇත. “ප්‍රථමයෙන් සේවාවෙහි” ප්‍රමුඛ වැඩපිළිවෙල වූයේ “ජනතා සභාවයි”

කෙසේ වෙතත් පසුකාලීනව මෙම සංකල්පය ආසියා, අප්‍රිකා හා යුරෝපා රටවල් විසින් ද 1990 ගණන්වලදී අනුගමනය කරන ලදී. මෙම සංකල්පයේ ඓතිහාසික විකාශනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේදී අසල්වැසි ඉන්දියාව අමතක කළ නොහැක. ඉන්දියාවේ පසුගිය දශක දෙකක කාලය තුළදී “පුරවැසි ප්‍රඥප්තීන්” දහස් ගණනක් එරට තුළ බිහි කරවීම තුළින් මේ වන විට ඉමහත් ප්‍රගතියක් ලබා ගැනීමට සමත් වී ඇත (පළාත් පාලන හා පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය, 2007: පිටුව 2). ඒ අනුව මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ බ්‍රිතාන්‍යයෙන් ඇරඹූ “පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය” අද වන විට සමස්ත ලෝකය පුරාම ව්‍යාප්ත වී ඇති බව ය.

පුරවැසි ප්‍රඥප්තියේ ජාත්‍යන්තර භාවිතය

මෙම වැඩපිළිවෙල ශ්‍රී ලංකාව තුළ “පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය” නමින් 2007දී හඳුන්වා දෙන ලද වුව ද, එය විවිධ කාලවලදී විවිධ නාමයන්ගෙන් ආසියානු, අප්‍රිකානු රටවලට හඳුන්වා දෙන ලද අතර, එය වගු අංක 01 තුළින් දක්වා ඇත. එමෙන්ම පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය මේ වන විට ලෝකය පුරා හඳුන්වාදී ඇති රාජ්‍යයන් සිතියම් අංක 01 මගින් දක්වා ඇත. ඒ අනුව පැහැදිලි වන්නේ වර්තමානය වන විට සංවර්ධිත හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ද පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය ව්‍යාප්ත වී ඇත.

වගු සටහන 1:

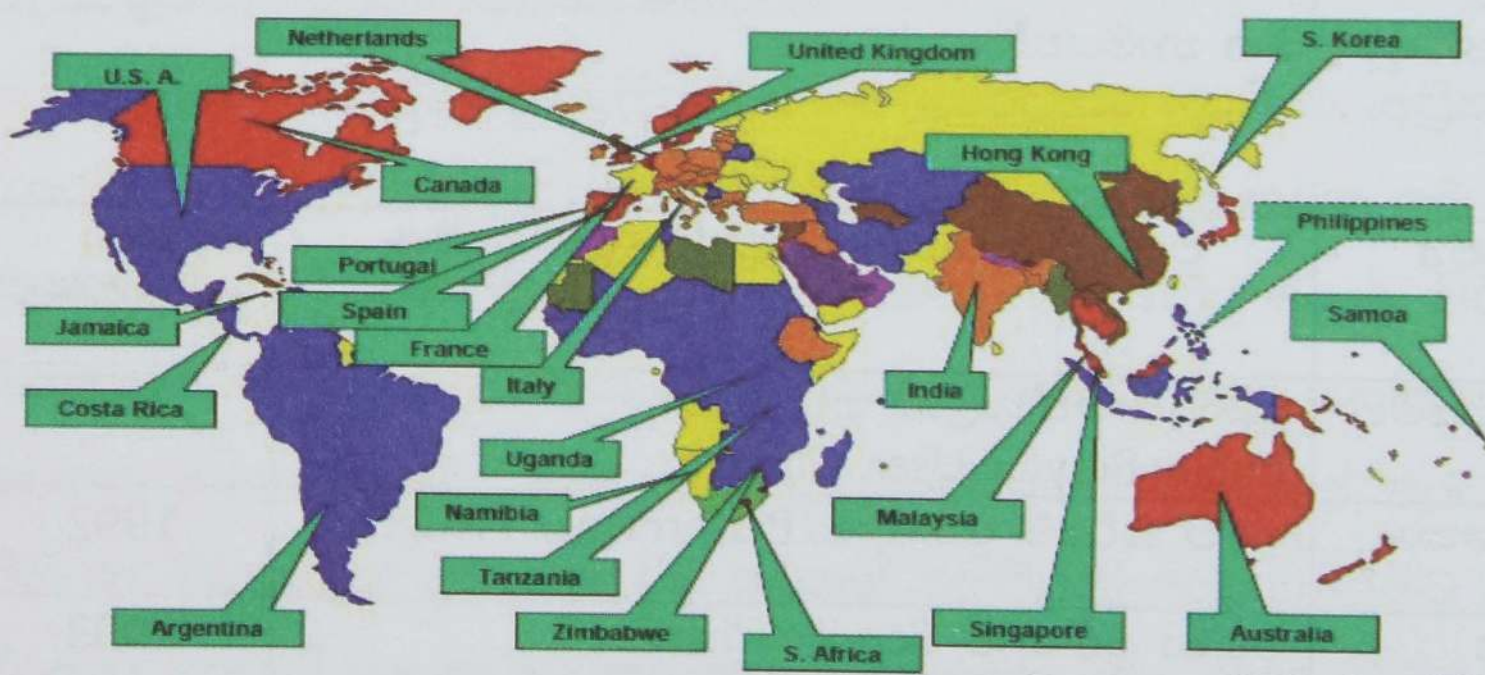
පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය හඳුන්වා දී ඇති රාජ්‍යයන් එය සිදු කළ කාලවකවානු හා එකී රාජ්‍යයන් සිය පුරවැසි ප්‍රඥප්තීන් හඳුන්වනු ලබන නාමයන්

රාජ්‍ය	පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය හඳුන්වා දුන් නාමය	හඳුන්වා දුන් වර්ෂය
බෙල්ජියම	පුරවැසි සේවාලාභී ප්‍රඥප්තිය/ Public Service User Charter	1992
හොංකොං	ඉෂ්ට කිරීමේ ප්‍රතිඥාව/Performance Pledge	1992
ප්‍රංශය	සේවා ප්‍රතිඥාව/Service Charter	1993
ස්පාඤ්ඤය	ගුණාත්මක පරීක්ෂණය/ The Quality Observations	1993
පෘතුගාලය	රාජ්‍ය සේවා ගුණාත්මක ප්‍රඥප්තිය/ The Quality Charter in Public Service	1993
මැලේසියාව	සේවාලාභී ප්‍රඥප්තිය/Client Charter	1993
ජැමේයිකාව	පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය/Citizen's Charter	1994

කැනඩාව	සේවා ස්ථාවර ප්‍රතික්‍රමය/ Service Standards Initiatives	1995
ඉන්දියාව	පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය/Citizen's Charter	1997
ඔස්ට්‍රේලියාව	සේවා ප්‍රඥප්තිය/Service Charter	1997
දකුණු අප්‍රිකාව	මහජනයා පළමුව/People's First	1997
නැමීබියාව	රාජ්‍ය සේවා ප්‍රඥප්තිය/Public Service Charter	1999
ආජන්ටිනාව	පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය/Cartas Compromiso	2000
ස්වීඩනය	සේවා සංවාදය/Service dialogue	2001
සැමෝවා	සේවා ප්‍රඥප්තිය/Service Charter	2001

සිතියම 1: පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය හඳුන්වාදී ඇති රාජ්‍යයන්

උපුටා ගැනීම: MendoZa M.L. (2006)

මූලාශ්‍ර: Saguin K.L.C, 2012: P2

පුරවැසි ප්‍රඥප්ති වැඩසටහන ආරම්භය හා එහි විකාශනයේ පසුබිම

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය සේවයේ අකාර්යක්ෂමතාව, අවිධිමත්භාවය පිළිබඳව නිරන්තරයෙන් විවේචන පවතී. එම විවේචනවලට ප්‍රමුඛ හේතුව ලෙස සැලකිය හැක්කේ “එලදායිතාව” අතින් දක්නට ඇති දුර්වලතා වේ.¹

රාජ්‍ය සේවාවේ කාර්යක්ෂමතාව හා එලදායිතාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම උදෙසා මෙතෙක් ගෙන ඇති සාධනීය ප්‍රයත්නයන්ගෙන් එකක් වනුයේ “එලදායිතා ප්‍රවර්ධන වැඩපිළිවෙලක්” හඳුන්වාදීමයි. ශ්‍රී ලංකාව 1966දී ජපානයේ “ආසියානු එලදායිතා සංවිධානයේ” (APO) සාමාජිකත්වය ලබා ගන්නා ලදී. එහෙත් 1994 වසර වනතෙක් නිසි නායකත්ව මෙහෙයවීමක් නොමැති වීම නිසා මෙම වැඩපිළිවෙල අසාර්ථක වී ඇත. වසර ගණනාවකට පසු 1994දී ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂ නායකත්වය දරූ ආණ්ඩුවේ එවකට කර්මාන්ත ඇමතිවරයා රාජ්‍ය අංශයේ එලදායිතාව හා කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලදී. ඒ අනුව එතුමා විසින් “එලදායිතා ප්‍රවර්ධන වැඩපිළිවෙලක්” දියත් කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. නමුත් මෙම වැඩපිළිවෙල දීර්ඝකාලීනව ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වූයේ 2002දී “ද්‍රවිඩ ඊලාම් විමුක්ති කොටි සංවිධානය (එල්.ටී.ටී.ය)” විසින් යැයි සැක කළ හැකි බෝම්බ පිපිරීමකින් එතුමා අභාවප්‍රාප්ත වීම ය (Alwis, 2013: P 81). පසුකාලීනව රාජ්‍ය සේවයේ කාර්යක්ෂමතාව හා එලදායිතාව වර්ධනය කිරීම උදෙසා විවිධ පියවරයන් ගනු ලැබී ය. ඒ අතර රැකියා

1. රාජ්‍ය සේවයේ එලදායිතාව යනු, “එදිනෙදා රාජකාරි ඉටුකිරීමේ දී පෙන්නන කාර්යක්ෂමතාවය සහ සඵලතාවය වේ.”

සහ කම්කරු අමාත්‍යාංශය යටතේ “ජාතික ඵලදායිතා ප්‍රවර්ධන කාර්යාලය” (NPS) යළි පණ ගැන්වීම මඟින් කම්කරු හා කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයේ කර්මාන්තවල ද ඵලදායිතාව ප්‍රවර්ධනය කිරීමට පියවර ගනු ලැබීය.

මෙලෙස රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික යන ක්ෂේත්‍ර දෙවර්ගයේම ඵලදායිතාව වර්ධනය කිරීම උදෙසා කම්කරු හා කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය උත්සාහ කරන අතරතුර රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය රාජ්‍ය අංශයේ කාර්යක්ෂමතාව හා ඵලදායිතාව වර්ධනය කිරීම උදෙසා පියවර ගන්නාක් ගනු ලැබීය. ඒ අනුව 1996 වර්ෂය “ඵලදායිතා වර්ෂය” ලෙස නම්කර 1996-01-01 සිට “ඵලදායිතා වර්ධන වැඩසටහන” ආරම්භ කරන ලදී. පසුව රාජ්‍ය පරිපාලන අමාත්‍යාංශයේ “සැලසුම් හා කළමනාකරණ සංවර්ධන අංශයට” අනුයුක්තව “ඵලදායිතා වර්ධන ඒකකයක්” පිහිටුවන ලද අතර, ඵලදායිතා ලාංඡනයක් ද හඳුන්වාදී ඇත. පසුව දෙපාර්තමේන්තු, අමාත්‍යාංශ මට්ටමින් ඵලදායිතාව වර්ධනය කිරීමට පියවර ගෙන රාජ්‍ය පරිපාලන අමාත්‍යාංශය මඟින් පමණක් මේ සඳහා ව්‍යාපෘති 30ක් පමණ ආරම්භ කර ඇත.

එසේම “ඵලදායිතා” නමින් මාසික සඟරාවක් ද ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට ද 1997-2007 දක්වා වූ කාල සීමාව “ඵලදායිතා දශකය” ලෙස නම් කිරීමට ද කටයුතු කොට ඇත.

මෙවන් පසුබිමක් මත රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය නව රාජ්‍ය කළමනාකරණ විධික්‍රම රැසක් රාජ්‍ය සේවයේ ඵලදායිතාව හා කාර්යක්ෂමතාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම උදෙසා හඳුන්වා දෙන ලදී. එලෙස හඳුන්වාදෙන ලද නව රාජ්‍ය කළමනාකරණ ප්‍රවේශයක් ලෙස පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය හැඳින්විය හැකි ය. 2009 සිට

වර්තමානය දක්වා එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයට පුරවැසි ප්‍රඥප්ති වැඩසටහන සංවර්ධනය කිරීමට උපකාර කරනු ලැබේ. මෙහිදී ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය හඳුන්වාදීමේ නෛතික පදනම පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීම වැදගත්ය. 05/2008 දරන රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛනය යටතේ පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය 2008 පෙබරවාරි 06 වන දින රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය විසින් හඳුන්වාදෙන ලදී. පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සියලුම රාජ්‍ය ආයතනවල ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් සම්බන්ධීකරණ කටයුතු රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයට පැවරී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය තුළ පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සකස් කිරීමට මඟ පෙන්වීමක්, අධීක්ෂණය හා උපදේශනය සම්බන්ධ තොරතුරු පුහුණුවීම් හා සබැඳි නියෝග අන්තර්ගත කර ඇත (www.oecd-korea.org).

කෙසේ වෙතත් පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය හඳුන්වා දෙන ලද අමාත්‍යාංශය ලෙස “අවවාදයට වඩා ආදර්ශය උතුම්” යන පදනම මත කටයුතු කරමින් රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ සෑම අංශයක්ම පාහේ තම අංශය විසින් ඉටු කරනු ලබන සේවාවන් හා සබැඳි තොරතුරු රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍යාංශයේ පුරවැසි ප්‍රඥප්තියට සම්බන්ධ කර ඇත. ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන පරිපාලන ආයතනය (SLIDA) විසින් රාජ්‍ය ආයතන නිලධාරීන්හට තම ආයතනික පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සකස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් පුහුණුවක් දීමට ද කටයුතු කර ඇත (www.oecd-korea.org).

එසේම රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛන අංක නො. 05/2008 තුළ පුරවැසි ප්‍රඥප්ති සම්පාදනය කිරීමේ පියවර පද්ධතියක් ඉදිරිපත් කර

ඇත. එමෙන්ම මෙම චක්‍රලේඛනය තුළින් ශ්‍රී ලාංකීය පුරවැසි ප්‍රඥප්තියේ අන්තර්ගත විය යුතු සංරචක ගණනාවක් දක්වා ඇත. එනම්,

- දැක්ම හා මෙහෙවර ප්‍රකාශනයක්.
- සංවිධානය/රාජ්‍ය ආයතනයෙන් සපයනු ලබන සේවාවන් සම්බන්ධ ප්‍රකාශනයක්.
- සේවාව හා සම්බන්ධ සේවාදායකගේ තොරතුරු.
- ඒ ඒ සේවක කණ්ඩායම්වලට සපයනු ලබන සේවාවන් සබැඳි තොරතුරු.
- සේවා තත්ත්වය/ගුණාත්මකභාවය.
- සේවාදායකයින් විසින් සම්පූර්ණ කළ යුතු සේවා කොන්දේසි.
- සේවා සපයන්නන්ගේ හා සේවාදායක අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ගෙනහැර දක්වන ව්‍යවස්ථාදායක හා අනෙකුත් විධිවිධානයන් පිළිබඳව
- දුක්ගැන්විලි ඉදිරිපත් කිරීමට හා ඒ සඳහා ප්‍රතිකර්ම ලබා ගැනීම පිළිබඳ තොරතුරු හා ඒවාට ප්‍රවේශ වන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව දක්වා තිබීම.
- සේවාදායකයින්ගෙන් බලාපොරොත්තු/ අපේක්ෂා කරන ලදී.

(රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය, 2007)

කෙසේ වෙතත් 2007දී රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය විසින් “පුරවැසි අයිතින් සුරකින්නට අපි සේවයට කැපවෙමු” යන තේමා පාඨය යටතේ ආරම්භ කරන ලද පුරවැසි ප්‍රඥප්ති වැඩසටහන මේ වනවිට එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ ක්‍රියාත්මක වේ. එය ප්‍රධාන වශයෙන්ම එක්සත්

ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහනේ, “පළාත් පාලන ව්‍යාපෘතිය (LoGo Pro/ Local Government Programme)” කේන්ද්‍ර කොටගෙන පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ (www.dp.org). 2009 වන විට “පළාත් පාලන ව්‍යාපෘතිය” පදනම් කරගෙන පුරවැසි ප්‍රඥප්ති වැඩසටහන නැවත පණ ගැන්වීමට විවිධ උත්සාහයන් ගෙන ඇත. ඒ සඳහා නව මෙවලම් පුරවැසි ප්‍රඥප්ති වැඩසටහනට අන්තර්ගත කරන ලදී. ඒ අතර පුරවැසි ප්‍රතිචාර ආකෘති පත්‍ර, පුරවැසි යෝජනා පෙට්ටිය, සේවාදායක සමීක්ෂණ පැවැත්වීම යනාදිය ප්‍රධාන වේ. මෙයට අමතරව “පළාත් පාලන ව්‍යාපෘතිය” මගින් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය හා දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාල හරහා සපයන සේවාවන් හා සේවා සැපයුම් සම්මත මෙන්ම, එම සේවයට අදාළ නෛතික විධිවිධාන සම්බන්ධව දත්ත සම්මුතියක් ද පවත්වාගෙන යාමට කටයුතු සලස්වා ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම් ජේ. දඩල්ලගේ මහතාගේ අදහස් වැදගත් වේ.

“මෙය අපට පද්ධතිය දියුණු කිරීමට, වින්තනය දියුණු කිරීමට හා පුරවැසි ප්‍රඥප්ති වැඩසටහන හඳුන්වාදීමේ ක්‍රියාවලිය වර්ධනය කිරීමට උපකාරී වේ” (www.dp.org).

මෙමගින් රාජ්‍ය සේවකයින් තමන්ගේ ප්‍රබලතා හා දුබලතා පිළිබඳව අවබෝධයෙන් කටයුතු කරන්නේ ද යන්න සහතික කරන අතරම, රාජ්‍ය සේවකයින්ට තමන්ගේ භූමිකාව හා වගකීම් පිළිබඳ සහතික කිරීමක් ද සිදු කෙරේ. තොරතුරු තාක්ෂණ භාවිතය මේ වනවිට රාජ්‍ය සේවයේ කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය කිරීම උදෙසා ද උපකාරී වී ඇති බව මෙමගින් අපට ගම්‍ය වනු ඇත. කෙසේ වෙතත් මේ වනවිට පුරවැසි ප්‍රඥප්ති වැඩසටහන ග්‍රාම නිලධාරී (14,022) කාර්යාලවල ද,

ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල 108 ද, දකුණ, උඹව, නැගෙනහිර යන පළාත්වල දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාල 08ක මේ වන විට ප්‍රදර්ශනයට ලක්කර ඇත. ඒ අනුව මෙම වැඩසටහන තවමත් පරිපූර්ණ වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක නොවන බැව් රාජ්‍ය පරිපාලන අමාත්‍යාංශයේ හිටපු ලේකම්වරයාගේ අදහසින් තහවුරු වේ.

“කෙසේ වෙතත් ප්‍රායෝගික මෙම වැඩපිළිවල (පුරවැසි ප්‍රඥප්ති) සම්පූර්ණයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක නොවේ” (www.dp.org).

එමෙන්ම රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ 2012 කාර්යසාධන වාර්තාව සඳහන් කරන ආකාරයට ග්‍රාමනිලධාරී කාර්යාල 5000ක් තුළ පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය ප්‍රදර්ශනය කිරීමට කටයුතු කර ඇති අතර, ඒ සඳහා රු. 2,998,800.00 වැය කොට ඇති බව එම වාර්තාවේ තවදුරටත් සඳහන් වේ (www.parliament.lk). රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛන අංක නො. 05/2008 අනුව ශ්‍රී ලංකාවට පුරවැසි ප්‍රඥප්ති හඳුන්වා දීමේ මූලික අරමුණුවී ඇත්තේ ගුණාත්මක, වේගවත් හා කාර්යක්ෂම සේවාවක් පුරවැසියන් වෙත ලබාදීමට කටයුතු කිරීම ය.

පුරවැසි ප්‍රඥප්තියක් සකස් කිරීම උදෙසා පළාත් පාලන ආයතන විසින් අනුගමනය කළ යුතු කරුණු

පුරවැසි ප්‍රඥප්තියක් සකස් කිරීම උදෙසා අනුගමනය කළ යුතු පිරික්සුම් ලැයිස්තුව මහා නගර සභා, නගර සභා, ප්‍රාදේශීය සභා යන පළාත් පාලන ආයතන ත්‍රිත්වයට පොදු පිළිවෙතකි. මෙය එක් ආකාරයකින් මහජනතාව, පළාත් පාලන සභිකයින්, නිලධාරීන් හා සේවක මණ්ඩලය යන ත්‍රෛපාර්ශ්වීය ක්‍රියාකාරිත්වයක් වශයෙන්

හැඳින්විය හැකි ය (පළාත් පාලන හා පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය, 2007: පිටුව 25). පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සකස් කිරීමේදී අනුගමනය කළ යුතු පිරික්සුම් ලැයිස්තුව පහතින් දක්වා ඇත.

රූප සටහන 1: පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සකස් කිරීමේදී අනුගමනය කළ යුතු පිරික්සුම් ලැයිස්තුව අනුගමනය කළ යුතු පිරික්සුම් ලැයිස්තුව

පළාත් පාලන ආයතනය පුරවැසි ප්‍රඥප්තියක් සැකසීම පිළිබඳ සභා තීරණයක් ගැනීම

පුරවැසි ප්‍රඥප්ති උපදේශක කාරක සභාව ස්ථාපිත කිරීම

පළාත් බලධාරීන් දැනුවත් කිරීම

අවශ්‍ය සහායන් ලබාගැනීම

පුරවැසි ප්‍රඥප්ති වැඩසටහන සඳහා සිවිල් සමාජය සහභාගි කරගැනීම වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක සැලැස්මක් සකස් කිරීම

පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය කෙටුම්පත් කිරීමේ කමිටුවක් පත් කිරීම

පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය කෙටුම්පත් කිරීමේ කමිටුවක් පත් කිරීම

පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය කෙටුම්පත් කිරීමේ ක්‍රියාත්මක සැලැස්ම සකස් කිරීම

පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය කෙටුම්පත් කිරීම පිණිස වූ ක්‍රියාත්මක සැලැස්ම අනුමත කිරීම

පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය කෙටුම්පත් කිරීම

පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සම්පූර්ණ කිරීම

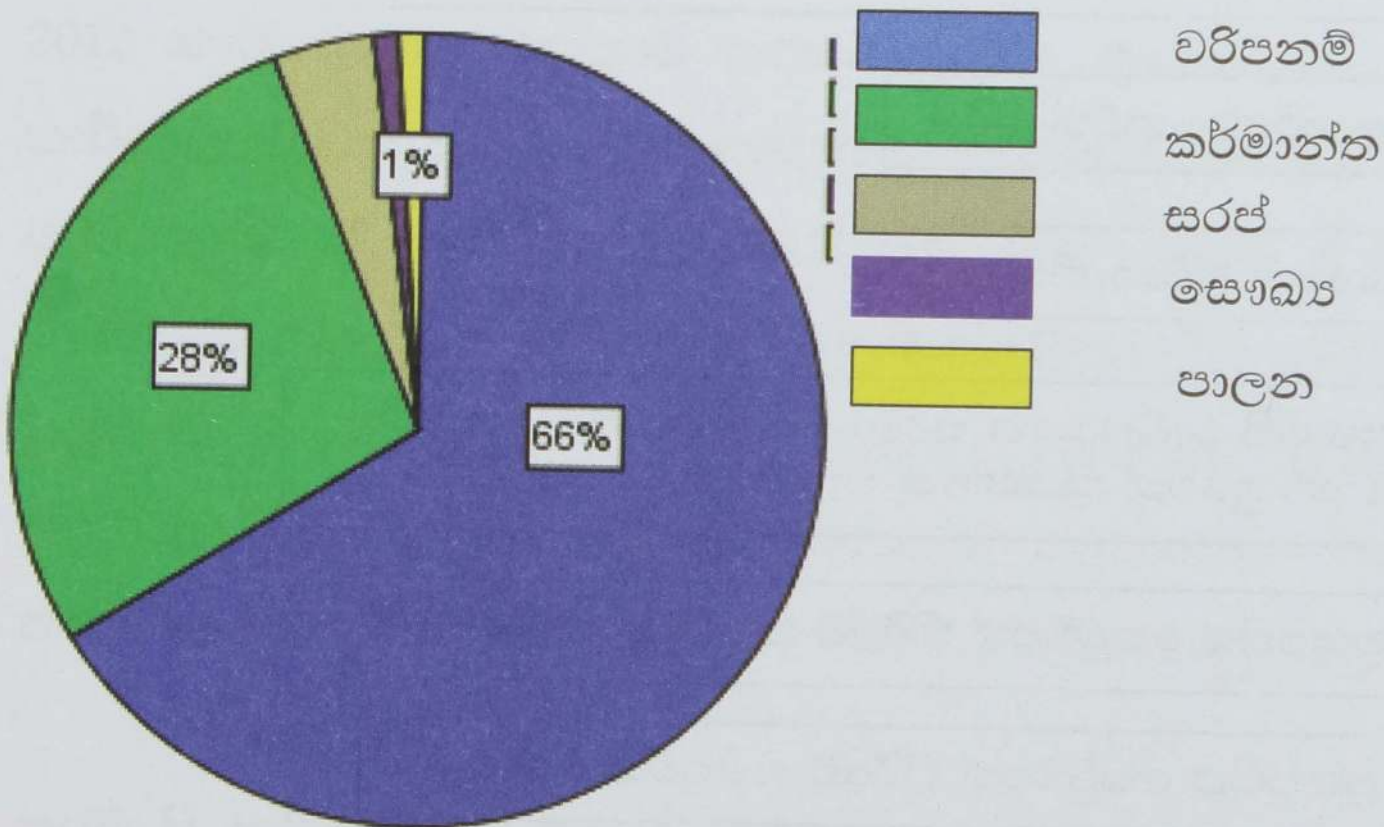
පළාත් බලධාරීන්ගේ එකඟතාව ලබාගැනීම

පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පළාත් පාලන ආයතනික ව්‍යුහය තුළ යථාර්ථවාදී ලෙස ක්‍රියාත්මක වන්නේ ද යන්න පිරික්සීම:

මෙම අධ්‍යයනයේදී ඒ ඒ අංශ වෙත පැමිණි සේවාලාභීන් ප්‍රමාණය සංඛ්‍යාත්මකව පහත ප්‍රස්තාරයෙන් දක්වා ඇත.

ප්‍රස්තාරය 1: ආයතනයේ එක් එක් අංශවලට සේවාලාභීන් පැමිණීම.

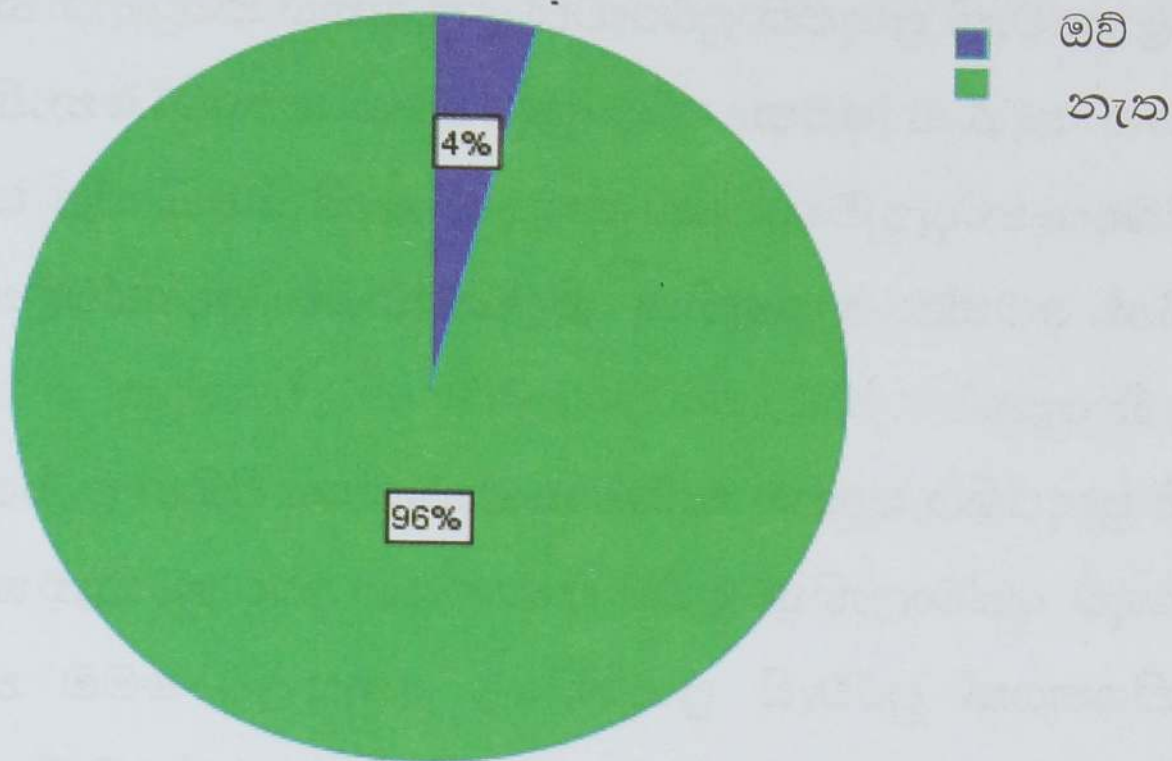

මූලාශ්‍රය: ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ, 2015

පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පිළිබඳව “ඔබ දැනුවත් ද” යන ප්‍රශ්නය විමසීමේදී සියදෙනෙකුගෙන් යුක්ත නියැදියෙන් 4%ක් ඒ පිළිබඳ දැනුවත් යැයි ප්‍රකාශ කොට ඇති අතර, 96%ක් ප්‍රකාශ කළේ, තමන් ඒ පිළිබඳ කිසිදු ආකාරයකින් දැනුවත් නොවන බව සඳහන් කොට ඇත. එය පහත දක්වා ඇති 02 ප්‍රස්තාරයෙන් පැහැදිලි වේ.

ප්‍රස්තාරය 02: සේවලාභීන් පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සම්බන්ධයෙන් ඇති දැනුවත්භාවය

මූලාශ්‍රය: ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ, 2015

පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පිළිබඳව ජනතාව (සේවලාභීන්) දැනුවත් කිරීම සභාව සතු වගකීමකි. ඒ අනුව, මෙම නගර සභාව විසින් ජනතාව දැනුවත් කර ඇත් ද යන්න විමසීමේදී 96%ක් ප්‍රකාශ කළේ, සභාව එවැනි දැනුවත් කිරීමක් සිදු නොකළ බවය. 1%ක් ප්‍රකාශ කොට ඇත්තේ ඉතා හොඳින් සභාව තමන් ඒ පිළිබඳව දැනුවත් කළ බවය. එසේම 3%ක් ප්‍රකාශ කළේ, තරමක්දුරට පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පිළිබඳව තමන් දැනුවත් කළ බවය. කෙසේ වෙතත්, පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පිළිබඳව දැනුවත්ව සිටි සමස්ත ප්‍රමාණය 4%කි. එසේ වුව ද, එක් පුද්ගලයෙකුගේ දැනුවත්භාවය සම්බන්ධයෙන් ගැටලුවක් පවතී. ඒ පුද්ගලයා ප්‍රකාශ කළේ,

“පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සම්බන්ධයෙන් මෙම නගර සභාව මා දැනුවත් කර නොමැති වුවත්, උසස් පෙළ දේශපාලන විද්‍යාව හැදැරීමේදී තරමක් දුරට දැනුවත් වී ඇත” යනුවෙනි.

කෙසේ වෙතත් මෙහිදී සඳහන් කළයුතු වන කරුණක් වන්නේ නගර සභාව තුළ පුරවැසි ප්‍රඥප්ති පුවරුවක් ප්‍රදර්ශනය කර ඇති නමුත් එය මහජනයාගේ ඇස ගැටෙන පරිදි ප්‍රදර්ශනය කොට නොතිබීම ජනතාව ඒ පිළිබඳ නොදැනුවත් වීමට හේතු වී ඇති බවයි. එය පහත පුරවැසි අදහසින් මෙන්ම ආයතනික නිලධාරීන්ගේ අදහස්වලින් ද වඩාත් තහවුරු වී ඇත.

පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පදනම් කරගෙන ආයතනය විසින් ලබාදෙන සේවාවන් පිළිබඳව සේවලාභීන් විවිධ ආකාරයට අර්ථකථනය කරන ලදී. 24%ක ප්‍රතිශතයක් පුරවැසි ප්‍රඥප්තියට අනුකූලව මෙම නගර සභාව ලබාදෙන සේවාව ඉතා අන්ර්ස යැයි ප්‍රකාශ කරන ලදී. එසේම 35%ක් ප්‍රකාශ කළේ පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පදනම් කරගෙන ආයතනය විසින් ලබා දෙන සේවාව අන්ර්ස වන බව ද, 34%ක් එය සාමාන්‍ය මට්ටමේ පවතින බව ද 7%ක් එය ඉතා දුර්වල බව ද ප්‍රකාශ කරන ලදී. එහෙත් මෙහිදී සඳහන් කළ යුතු වැදගත් කරුණක් වන්නේ සේවලාභීන් සිව්දෙනෙකු හැරෙන්නට අනෙක් පිරිස් පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය හා නගර සභාව ලබාදෙන සේවාවේ ප්‍රගතිශීලීත්වය අතර ඇති අනුලෝම සබැඳියාව පිළිබඳ වැටහීමක් නොවීමය. කෙසේ වෙතත් ඒ පිළිබඳව දැනුවත් සේවලාභීන් සිව්දෙනාගෙන් තුන්දෙනෙකුම ප්‍රකාශ කළේ පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පදනම් කරගෙන නගර සභාව සපයනු ලබන සේවාව මධ්‍යස්ථ මට්ටමේ පවතින බවය. එක් අයෙකු එම සේවාව ඉතා අන්ර්ස මට්ටමේ පවතින බවට ප්‍රකාශ කරන ලදී.

පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පදනම් කරගත් සඵලදායී සේවාවක් කෙරෙහි බලපාන තවත් වැදගත් සාධකයක් ලෙස සේවාවලාභී ජනතාවහට ආචාරශීලීත්වයෙන් සැලකීම දැක්විය හැකි ය. ඒ සම්බන්ධයෙන් විමසීමේදී 76%ක් පමණ වූ ප්‍රමාණයක් ප්‍රකාශ කළේ, සේවා සැපයුම්කරුවන් තමන් වෙත ආචාරශීලීත්වයෙන් සැලකූ බවයි. එසේම 5%ක් පමණ සේවා සැපයුම්කරුවන් තමන් වෙත ආචාරශීලීත්වයෙන් නොසලකන ලද බවත් 19%ක් තරමක් දුරට සේවා සපයන්නන් ආචාරශීලීත්වයෙන් කටයුතු කළ බව ද දන්වන ලදී. එහිදී සේවා සැපයුම්කරුවන් ආචාරශීලීත්වයෙන් කටයුතු කළ බවට ප්‍රකාශ කරන ලද සේවාදායකයින්ගෙන් සිය පිළිතුරුවලට හේතු ලෙස පහත දක්වා ඇති අදහස් ඉදිරිපත් කරන ලදී.

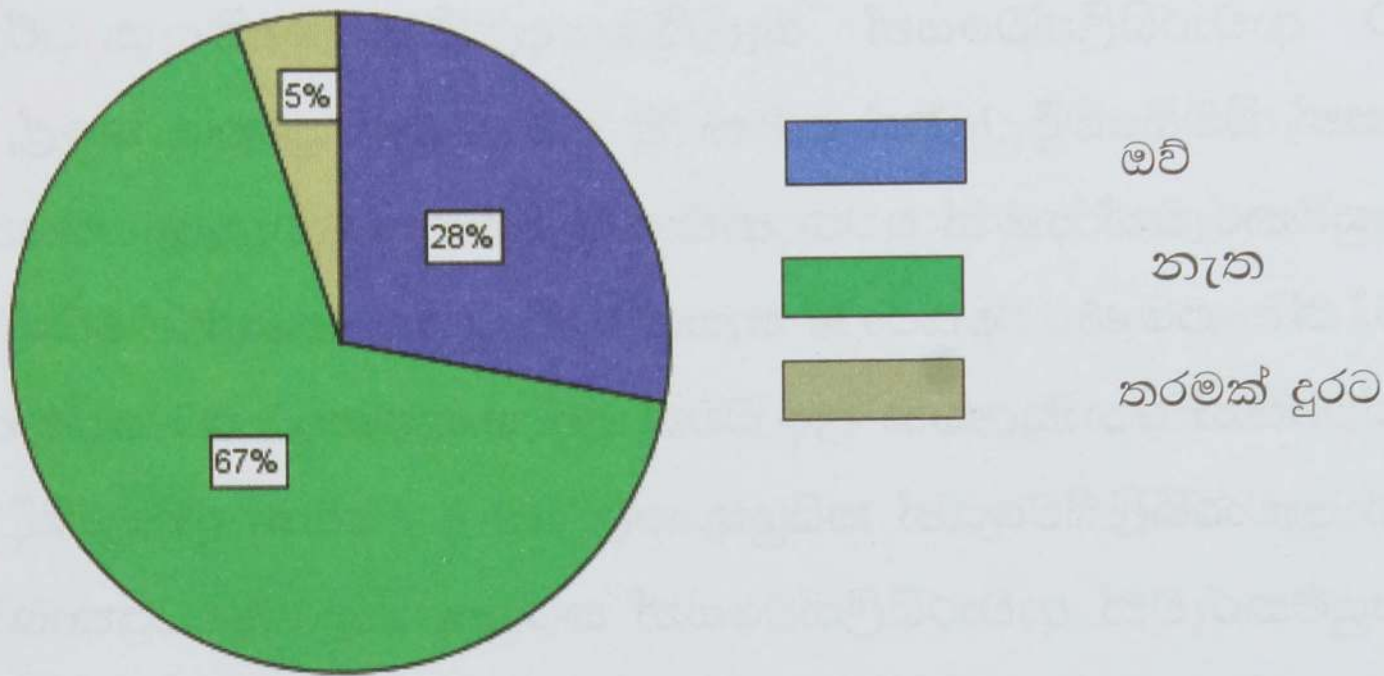
“අපි මේ පැත්තෙන් අලුතින් ගෙයක් ගත්තා. ඒකෙ වැඩකට තමයි පළමු වතාවට නගර සභාවට ආවේ. අපි කරන්න ඕන දේ මෙතැන ඉන්න මිස් කියල දන්නා”.(සම්මුඛ සාකච්ඡා, 2015/10/21).

එසේම කිසියම් ආයතනයක පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය ධනාත්මක පදනමින් ක්‍රියාත්මක වන්නේ නම් ඒ තුළ අල්ලස්, දූෂණ හෝ දැන හැඳුනුම්කම්වලින් තොරව විනිවිද සේවාවක් ලබාදීමට කටයුතු සැලැස්විය යුතු ය. ඒ පිළිබඳව මහජන අදහස් විමසීමේදී 67%ක් ප්‍රකාශ කළේ අධ්‍යයනයට භාජනය වූ නගර සභාව එවන් විනිවිද සේවාවක් ලබා නොදෙන බව වන අතර, 28%ක් ප්‍රකාශ කළේ නගර සභාව විනිවිද සේවාවක් ලබා දෙන බවයි. 5%ක් තරමක් දුරට එවන් විනිවිද සේවාවක් ලබාදීමට නගර සභාව සමත් වී ඇති බව ප්‍රකාශ කරන ලදී.

955948

ප්‍රස්තාරය 03: නගර සභාවේ සේවා සැපයීමේ විනිවිදභාවය පිළිබඳ සේවාලාභීන්ගේ අදහස්

මූලාශ්‍ර: ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ, 2015

කෙසේ වෙතත් පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පදනම් කරගනිමින් සේවාදායකයින්ගේ ආචාරශීලීත්වය සම්බන්ධයෙන් ගැටලු පවතින බව පහත සඳහන් මහජන අදහස්වලින් පැහැදිලි වේ.

“ෆෝන් එකේම තමා කවුන්ටරෙන් කවුරුත් නැහැ. කතාවම තමා. මෙතන තියෙන්නේ ස්ත්‍රී ආධිපත්‍ය. අපිට එයා මෙයා කියලා කතා කරන්නේ.....”

“තම තමන්ගේ වැඩ. මහජනතාව ගණන් ගන්නෙත් නැහැ.”

“කතා කරලා, හිනාවෙලා, ඡේප් කරලා යවනවා....ඒවාට මේගොල්ලන් දක්ෂයි.”

(සම්මුඛ සාකච්ඡා, 2015/10/21)

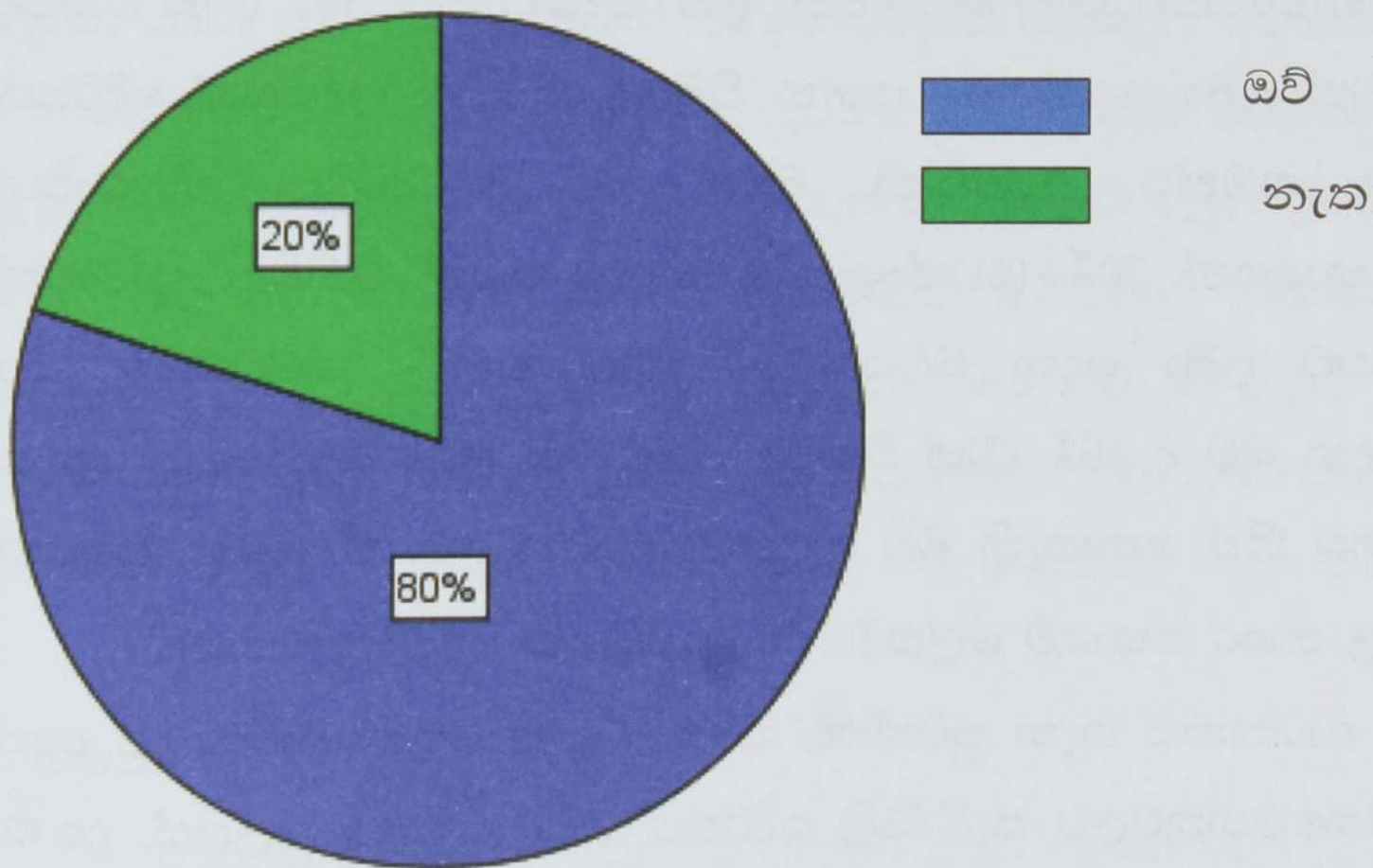
පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පිළිබඳ කාර්ය මණ්ඩලයේ දැනුවත්භාවය ද මෙහිදී විමසීම වැදගත්ය. සුළු සේවකයින් සියලුදෙනාම සෞඛ්‍ය අංශයට අයත් කම්කරුවන් ය. මෙහිදී කාර්යාලීය නිලධාරීන්ගෙන් ඔවුන් ආයතනික පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පිළිබඳ දැනුවත් ද යන්න ඇසූ විට

ඔවුන්ගෙන් 46.7% (14)ක් වඩාත් හොඳින් ඒ පිළිබඳව දැනුවත් බව ප්‍රකාශ කරන ලද අතර, 53.3% (16)ක් තරමක්දුරට ඒ සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් බව ප්‍රකාශ කරන ලදී. එසේම කාර්යාලීය නොවන නිලධාරීන් 100% (20)ක්ම ප්‍රකාශ කළේ ඔවුන් කිසිසේත්ම පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සම්බන්ධයෙන් නොදැනුවත් බවයි.

තව ද පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පදනම් කරගෙන කාර්යක්ෂම හා විමධ්‍යගත සේවාවක් තමන් ලබා දෙන්නේ ද යන ප්‍රශ්නය යොමු කළ විට සුළු සේවකයින්ගෙන් 85% (17)ක් ප්‍රකාශ කළේ “ඔව්” යනුවෙනි. එසේම 15% (3)ක් “නැත” යනුවෙන් ප්‍රකාශ කරන ලදී. එහිදී ඔවුන් සිය පිළිතුරු සම්බන්ධයෙන් හේතු දැක්වූයේ නැත. කාර්යාලීය නිලධාරීන් ඒ සම්බන්ධයෙන් ලබා දුන් පිළිතුරු පහත ප්‍රස්තාරයෙන් දක්වා ඇත.

ප්‍රස්තාරය 4: ගුණාත්මක හා කාර්යක්ෂම සේවාව නගර සභාවෙන් ඉටු කිරීම පිළිබඳ නිලධාරීන්ගේ අදහස්

මූලාශ්‍රය: ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ, 2015

කාර්යක්ෂම සේවාවක් ඉටු නොවන බවට ප්‍රකාශ කළ නිලධාරීන් 20% (6)න් 33.3% (2)ක් ඊට හේතු වශයෙන් දැක්වූයේ අදාළ කාර්යයන් නියමිත කාලයට අනුව සිදු නොවන බවට ය. එසේම 16.7% (1) බැගින් සිය පිළිතුරට හේතු වශයෙන් ප්‍රකාශ කළේ නිලධාරීන් පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පදනම් කරගෙන කටයුතු කිරීමට අකැමැති බවයි. එසේම පුරවැසි ප්‍රඥප්තියට අනුව කටයුතු කිරීම පිළිබඳ තමන් අවධානයට ලක් නොකිරීම ද පුරවැසි ප්‍රඥප්තියට අනුව කාර්යක්ෂම සේවාවක් ඉටු කිරීමට තමන්ට මඟ පෙන්වා නොමැති වීමත් මෙම තත්ත්වයට බලපා ඇති බවයි. 16.7% (1)ක් සිය පිළිතුර සම්බන්ධයෙන් කිසිදු හේතුවක් දක්වා නොමැත.

එසේම මෙහිදී පුරවැසි ප්‍රඥප්තියට අනුකූලව විනිවිදභාවයෙන් යුක්ත සේවාවක් සභාව මගින් සපයන්නේ ද? යන පැනයට සුළු සේවකයින් වෙත යොමු කිරීමේදී 20න් 65% (13)ක් ප්‍රකාශ කළේ තමන් විනිවිදභාවයෙන් යුක්ත සේවාවක් ලබා දෙන බවත්, 35% (7)ක් විනිවිද සේවාවක් ලබා දෙන්නේද යන්න පිළිබඳ නිශ්චිත අදහසක් ඉදිරිපත් කිරීමට තමන්ට නොහැකි බවත් ය. කාර්යාලීය නිලධාරීන් තිස්දෙනාගෙන් 70% (21)ක් ප්‍රකාශ කළේ තමන් විනිවිද සේවාවක් ජනතාවට ලබා දෙන බවයි. 20% (6)ක් විනිවිද සේවාවක් ලබා නොදෙන බව ද 10% (3)ක් විනිවිද සේවාවක් ලබා දෙන්නේද යන්න නිශ්චිතව කිව නොහැකි බව ද ප්‍රකාශ කරන ලදී. ඒ සම්බන්ධයෙන් ජා-ඇල නගර සභාවේ ලේකම්වරිය දැක්වූයේ මෙවන් අදහසකි.

“අපේ ආයතනය ගැන පුවත්පත් වාර්තා, ජනාධිපති කාර්යාලය හෝ දෙපාර්තමේන්තුවලට පැමිණිලි ඉදිරිපත් වෙලා නැහැ අල්ලස්, දූෂණ සම්බන්ධයෙන්. ඒ නිසා විනිවිද සේවාවක් සපයන බව පුළුවන්” (නගරසභා ලේකම්වරිය, සම්මුඛ සාකච්ඡා, 2015/10/21).

කෙසේ වෙතත් පාරිභෝගික තෘප්තිය උදෙසා හෝ වැටුපට අමතර මුදල් සන්තෝෂම් ලබා ගැනීම නීතියට පටහැනිය.

පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය ආයතනයක් තුළ ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රතිචාර සමීක්ෂණ පැවැත්වීම, මහජන පැමිණිලි පෙට්ටිය හා පුරවැසි ප්‍රඥප්තියට අදාළ නව ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීමට අංශයක් පිහිටුවා තිබීම දැක්විය හැකි ය. නමුත් මේ අංශ කිහිපයම ඵලදායී මට්ටමින් මෙම නගර සභාව තුළ ක්‍රියාත්මක නොවන නිරීක්ෂණය විය. ඒ සඳහා ඉතා කදිම උදාහරණයක් වන්නේ මහජන පැමිණිලි පෙට්ටියේ යතුර අස්ථාන ගතවී ඒ වන විට වසරකට වඩා වැඩි කාලයක් ගත වී තිබුණ ද, ඒ සඳහා එතෙක් විධිමත් පියවරක් ගෙන නොතිබීම ය.

කෙසේ වෙතත් මෙම විශ්ලේෂණය තුළින් තහවුරු වන්නේ සේවාවලාභීන් පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සම්බන්ධයෙන් දක්වන දැනුවත්භාවය ඉතාම අඩු මට්ටමක පවතින අතර, කාර්යාලීය නිලධාරීන්ගෙන් බහුතරයකට පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි අවබෝධයක් නොමැති බවයි. එසේම පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පිළිබඳ සුළු සේවකයින් ද දැනුවත්ව නොසිටින අතර, පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක වීමට බලපාන සාධක කිසිවක් සාධනීය මට්ටමින් සභාව තුළ ක්‍රියාත්මක නොවන බැව් වඩාත් හොඳින් ගම්‍ය වේ. ඒ අනුව අදාළ නගර සභාව තුළ පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය ක්‍රියාත්මක වීම සම්බන්ධයෙන් පවත්නා ගැටලු හා ඒ සඳහා විසඳුම් යම් යම් යෝජනා විග්‍රහ කෙරේ.

නිගමන

අධ්‍යයනය මගින් ඵලමිය හැකි එක් නිගමනයක් වන්නේ අධ්‍යයනයට භාජනය කළ නගර සභාව තුළ පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය හුදෙක් පුවරුවකට පමණක් සීමාවී ඇති බවයි. පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය

සම්බන්ධයෙන් 97%ක් නොදැනුවත් වීමෙන් එය වඩාත් හොඳින් එය ගමා වේ. විශේෂයෙන්ම පුවරුව ප්‍රදර්ශනය කර තිබෙන ස්ථානය සම්බන්ධයෙන් ගැටලු පවතින බැව් මහජන ප්‍රතිචාරවලින් තහවුරු වේ. එසේම දැනුවත් යැයි ප්‍රකාශ කළ සේවාලාභීන් සිව්දෙනාගෙන් තිදෙනෙකු ඒ පිළිබඳ දැනුවත් වී ඇත්තේ හුදෙක් නගර සභාව තුළ ප්‍රදර්ශනය කර ඇති පුවරුවෙනි. ඒ හැරුණු කොටගෙන මේ පිළිබඳ සේවාලාභීන් දැනුවත් කිරීම වෙනත් කිසිදු උපක්‍රමයක් භාවිතයට ගැනීමට නගර සභාව කටයුතු කොට නැත. එසේම නිගමනයට එළැඹිය හැකි වූ තවත් කරුණක් වන්නේ නගර සභාවේ ආයතනික නිලධාරීන් සේවාලාභී ජනතාව කෙරෙහි දක්වන ආචාරශීලීත්වය ද, ප්‍රමාණවත් නොවන බවයි. තව ද මෙම නගර සභාව තුළ පුරවැසි චෝදනා පෙට්ටිය හා ප්‍රතිචාර සමීක්ෂණ පැවැත්වීමේ කටයුතු ද අක්‍රීය තත්ත්වයෙන් පැවති බැව් නිරීක්ෂණය විය.

එසේම සේවා සපයන්නන් සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කිරීමේදී නිගමන කිහිපයකට එළැඹිය හැකි විය. කම්කරු මට්ටමේ සේවා සපයන්නන් සියයට සියයක්ම පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් නොවීම ද කාර්යාලීය සේවා සැපයුම්කරුවන් පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් වුව ද, ඒ සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි වැටහීමකින් ක්‍රියාත්මක වීම ද මෙහිදී කැපී පෙනිණි. එසේම කරුණු කාරණා විමසීමේදී පෙනී ගියේ, පැවති රජය හෝ පවත්නා රාජ්‍ය මගින් ක්‍රියාත්මක වීම පුරවැසි ප්‍රඥප්ති සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් දැනුවත් කිරීමක් සිදු කර නොමැති බවයි. එයට ප්‍රධාන හේතුව වී ඇත්තේ එවැනි දැනුවත් කිරීම් සිදු කිරීමට ඉහළ ස්ථරවල ආයතනයන්ට ප්‍රමාණවත් සම්පත් නොතිබීම ය. එහෙත් යම් යම් වෘත්තීය කණ්ඩායම්

ඉලක්ක කරගනිමින් සිදු කොට ඇති දැනුවත් කිරීම් මේ සඳහා ප්‍රමාණවත් වී නොමැත.

එසේම 20%ක් පමණ නිලධාරීන් තමන්හට කාර්යක්ෂම සේවාවක් ලබාදීමට සමත්භාවයක් නොමැති බව පැවසීම තුළින් ආයතනයේ නිලධාරීන්ගේ කාර්යක්ෂමතාව සම්බන්ධයෙන් යම් යම් ගැටලු පවතින බැව් අනාවරණය විය. එහෙත් සාපේක්ෂව ගත් කළ සභාවේ වරිපනම් අංශය කාර්යක්ෂම සේවාවක් ලබාදීමට කටයුතු කොට ඇති බව අනාවරණය වුව ද, නගර සභාවේ සමස්ත නිලධාරීන් විසින් විනිවිද මට්ටමින් සේවාවන් ලබාදීම උදෙසා එතරම් සමත්භාවයක් ලබා නොමැත. තව ද බොහෝ නිලධාරීන් අකාර්යක්ෂමතාව හා හුදෙක් වැටුපට පමණක් සේවය කරන පිරිසක් බව එහි ආයතනික ප්‍රධානියාගේ අදහස්වලින් තහවුරු විය.

කෙසේ වෙතත් සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කළ පුරවැසි ප්‍රඥප්තියේ ගුණාත්මකභාවය සම්බන්ධයෙන් බලපාන මූලික සාධක එනම්, ආයතනික නිලධාරීන් සේවා සැපයීම් සම්බන්ධයෙන් පවතින විනිවිදභාවය, ආචාරශීලීත්වය, කාර්යක්ෂමභාවය වැනි කාරණා තුළ කිසියම් යහපත් ප්‍රවණතා මෙන්ම අයහපත් ප්‍රවණතා ද, පවතින බව නිගමනය විය. එබැවින් නව කළමනාකරණ ප්‍රවේශයක් ලෙස පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය මෙම නගර සභාව තුළ යථාර්ථවාදී මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක නොවන බැව් පෙන්වාදිය හැකි ය. ඒ අනුව පොදුවේ ගත් කළ පළාත් පාලන ව්‍යුහය තුළ පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය හුදෙක් නාමික තත්ත්වයට පත්ව ඇති බව පැහැදිලිය. මෙම අධ්‍යයනය පදනම් කොට ගෙන පොදුවේ පළාත් පාලන ආයතනවල පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය ක්‍රියාත්මක වීම සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කිරීමේදී එය හුදෙක් නාමික මට්ටමින් පවත්නා ක්‍රියාදාමයක් ලෙස පෙන්වාදිය හැකි ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

කතෘ අඥාතය., 2007. පළාත් පාලන ආයතන සඳහා පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ, කොළඹ: පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය.

කස්තුරි ආරච්චි, සී., 2009. අධ්‍යාපන කළමනාකරණය, කතෘ ප්‍රකාශනයකි.

De Alwis, R.K., 2013. *Administrative Reforms in Sri Lanka: 1950-2005*, Colombo: Godage press.

Mendoza, M. L. 2006. *Using Citizens' Charter to Exact Local Accountability for Human and Social Development* [English].

Sydney: Napsipag Organization. Available at:
<http://www.napsipag.org/pdf/socialdevelopment.pdf> [accessed 23 July 2015].

Saguin, K. I. C. 2012. *Implementing the Citizen's Charter in the Philippines* [English]. Phillipine: Ecole PolytechNiQue Federale De Lausanne.

Available at:
http://www.cooperation.epfl.ch/files/content/sites/cooperation/files/MaDepro2013/MaDePro2011-2012_IndividualProjectSaguin,Kidjie.pdf [accessed 23 July 2015].

Tamrakar, R. 2010. *Impact of Citizen Charter in Service Delivery: A Case of District Administration Office, Kathmandu* [English]. Bangladesh: North South University.

Available at:
<http://www.roppgnsu.org/attachments/119ThesisRajinaTamara kar pdf> [accessed 23 July 2015].

ඩී.ඒ. ශ්‍රීයානි රමාලතා මහත්මිය මහතා (ලේකම්), 2015/10/21 වන දින පවත්වන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡාවක් ඇසුරිනි.

පුරවැසි අදහස්, 2015/10/21 වන දින පවත්වන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡාවක් ඇසුරිනි.

සුළු සේවකයින්, 2015/10/21 වන දින පවත්වන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡාවක් ඇසුරිනි.

අතීත ලාංකීය කාන්තා දේශපාලන අත්දැකීම්වල වත්මන් භාවිතය

ගංගානි රණසිංහ

දේශපාලනය සහ කාන්තාව අතර පවතින සබඳතාව එකිනෙකට බද්ධ වූවක් වශයෙන් වර්තමාන සමාජය තුළදී ව්‍යවහාර කරන නමුදු ප්‍රායෝගික වශයෙන් ගත් කළ එය නාමික ව්‍යවහාරයක් පමණක් බවට පත්ව තිබේ. ශ්‍රී ලංකාව ජනාවාස වූයේ කෙදිනක ද ඒදින සිට විවිධ අවස්ථාවලදී කාන්තාව දේශපාලන සත්ත්වයෙකු වශයෙන් සිය දායකත්වය විවිධ ස්වරූපයෙන් ලබාදීමට සමත් වූ බව මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනය කිරීමේදී පැහැදිලි වේ. විජයාවතරණයත් සමඟින් මෙරට ජනාවාස වූ අතරම විජයාභිෂේකය උදෙසා අවශ්‍ය දායකත්වය ලබාදෙමින් සහායකයෙකු වශයෙන් ක්‍රියා කරන ලද්දේ කාන්තාවක විසින් වන අතර, ආරම්භයේ සිටම කාන්තාව දේශපාලනය උදෙසා බලපෑම් කළබව ඉතිහාසය පිරික්සීමේදී පැහැදිලි වේ. කෙසේ නමුදු මෙහිදී අවධානය යොමු වනුයේ අතීත ශ්‍රී ලාංකීය කාන්තා දේශපාලනය කෙබඳු ස්වරූපයක් උසුලනු ලැබුවේද යන්න සහ වත්මන් සමාජය උදෙසා එහි බලපෑම කෙබඳු ස්වරූපයක් ගනු ලබන්නේද යන්න විමසා බැලීමට ය.

අතීත ලාංකීය කාන්තාව දේශපාලනය උදෙසා සිය දායකත්වය ලබාදීමේදී දියණියක්, බිරිඳක්, මවක්, සහෝදරියක් වශයෙන් පමණක් නොව අවස්ථානුකූලව ස්වාමිපුරුෂයා අභිබවා යමින් දේශපාලනයේදී සිය දායකත්වය නොමඳව ලබාදුන් බව මූලාශ්‍රයගත තොරතුරුවලින් අනාවරණය වේ. කාන්තාව සිය අභිමානය දනවනු වස් දේශපාලනයේදී විවිධ වූ අන්වර්ථ, විරුද්ධ නාම භාවිතා කරන ලද බවත්, රජු විසින් රාජ

සභාවේදී රාජකීය බිසව උදෙසා වැදගත් ස්ථානයක් ලබාදුන් බවත් මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනය කිරීමේදී පසක් වේ.

දේශපාලනය නම් වූ සංකීර්ණ ක්‍රියාවලියේදී කාන්තාව සිය චරිතයේ විවිධ අවස්ථා නිරූපණය කරමින් ක්‍රියා කරන ලද ආකාරය රාජකීය කාන්තා චරිත ඇසුරින් විමසා බැලීමක් සිදුවන අතර, අනුරාධපුර යුගයේ රාජ්‍ය විවාල “විහාරමහා දේවිය” පිළිබඳව විමසා බැලීම පළමුව සිදු වේ. බාහිර සහ අභ්‍යන්තර අර්බුද හමුවේ මෙරට ඒකීය රාජ්‍යයක් වෙත ගෙනයාමේදී ප්‍රශස්ත මට්ටමේ දායකත්වයක් ලබාදීමට විහාර මහා දේවිය සමත් වූයේ කීකරු දියණියක්, ආදරණීය බිරිඳක්, සෙනෙහෙබර මවක් වශයෙන් සිය භූමිකාව රඟ දක්වමිනි. කැලණිතිස්ස රජුගේ දියණිය වූ විහාරමහා දේවිය සිය පියාගේ අඥාන ක්‍රියාවක් නිසා ඇති වූ අහිතකර ප්‍රතිඵල හේතුවෙන් රටට සිදුවීමට ගිය විපතීන් ලංකා රාජ්‍ය මුදාගනු වස් නොබියව මුහුණ දුන් ආකාරය මහානාම හිමියන් විස්තර කරනුයේ පහත පරිද්දෙනි.

“එයින් ඒ රජ තෙමේ මනා රූ ඇති යහපත් ආචාර ඇති දේවී නම් සිය දියණියන් රන් සැලෙක හිඳුවා එහි රජ දුව යයි ලියා සමුදුර ම යුහුව ඇත්තේ ය” (ම.ව.22:20).

මහාවංස කතුවරයා විස්තර කරන අන්දමට කැලණිතිස්ස රජතුමා නිර්දේශී හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් තෙල් කටාරමක බහා මුහුදට පා කර යැවීමේ සිදුවීමෙහි අනිසි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් දෙවියන් කෝපයට පත්වී මුහුද ගොඩ ගැලීමට සලස්වා ඇත. මෙකී විපතීන් රට බේරාගැනීම සඳහා විහාරමහා දේවිය නොබියව ඉදිරිපත් වෙමින් තම පියාගේ දේශපාලන කාර්යයන් සාර්ථක කරගනු වස් සිය දායකත්වය ලබාදීමට ඉදිරිපත් වීම හරහා ඇය දියණියකගෙන් ඉටු විය යුතුකම් මනාව ඉටු කරන ලදී.

විහාරමහා දේවිය ආදරණීය බිරිඳක් වශයෙන් ද අවශ්‍ය සහාය සිය සැමියා වූ කාවන්තිස්ස රජතුමා වෙත ලබාදීමට ඉදිරිපත් වූ අන්දම වංසකතාව විස්තර කර තිබේ. වසර හතළිස් හතරකට අධික කාලයක් මෙරට පාලනය ගෙන ගිය එළාර රජුට විරුද්ධ සටන මෙහෙය වීමේදී කාවන්තිස්ස රජුගේ ශක්තිමත්භාවය තීව්‍ර කරනු වස් විහාරමහා දේවිය විසින් අවශ්‍ය සියලු කටයුතු සම්පාදනය කරදීමට සමත් වූ බව පහත සඳහන් අවස්ථාවන්ගෙන් පැහැදිලි වේ.

මෙහි ප්‍රථම අදියර වනුයේ කාවන්තිස්ස රජතුමා තම පුතුන් දෙදෙනාගෙන් පොරොන්දුවක් ලබාගත් අවස්ථාව වන අතර, එහිදී රජු පවසා සිටියේ නිසි සමය එළඹෙන තුරු එළාරට විරුද්ධව නැඟී නොසිටින ලෙසයි. එහෙත් මෙයින් අසතුටට පත් වූ ගැමුණු කුමරු සිය සයනෙහි එක් ඇලයකට හැරී නිදන්නට වූ අතර, එම අවස්ථාවේදී මැදිහත්කරුවෙකු වශයෙන් ක්‍රියා කරන ලද්දේ විහාරමහා දේවියයි (ම.ව.22:85). සිය පියාගේ ඉල්ලීමට එකඟ නොවූ ගැමුණු කුමරු අසතුටින් පසුවන බව වටහා ගත් විහාරමහා දේවිය සිය පුතුන් සතුටු කරමින් ක්‍රියා කරන ලද්දේ පිය පුතු අතර ගැටුමක් ඇතිවේ යැයි යන සැකය හේතුවෙනි. යම්හෙයකින් රාජ්‍ය සභාව තුළ එවැනි ගැටුමක් ඇති වූයේ නම් එය ද්‍රවිඩ එළාරට වාසිදායක වනු ඇතැයි සිතා ඇය දුරදර්ශීව ක්‍රියා කරන ලද බව පැහැදිලි වේ.

විහාරමහා දේවියගේ දේශපාලන කාර්ය සාඵලය සම්බන්ධයෙන් තවදුරටත් අධ්‍යයනය කිරීමේදී ඇය ස්ථානෝචිත ප්‍රඥාවෙන් යුක්තව නිහතමානිව තීරණ ගත් බව පැහැදිලි වේ. එවැනි අවස්ථාවක් වශයෙන් එළාර විරෝධී සටනට අවශ්‍ය සේනා සහාය ලබාගැනීමේදී කාවන්තිස්ස රජතුමාගේ වෙනත් බිසවකගේ පුතෙකු සටන් බිමේ ඉදිරියෙන්ම තබන ලදී.

“.....රජහුගේ අන් බිසවක පුත් දීඝාභය නම් කුමරෙක් වී. ගංගායෙහි කසාතොට උහු ලවා ආරක්ෂා කරවී” (ම.ව.23:16).

විහාරමහා දේවිය මවක් වශයෙන් ද නොබියව රාජ්‍ය පාලන කාර්යයන් උදෙසා අවශ්‍ය සහාය සිය පුතුන් වෙනුවෙන් ලබාදීමට නොපැකිලව ඉදිරිපත් වූ බව මහානාම හිමියෝ සිය වංසකතාවෙහි මනාව විස්තර කර තිබේ. ද්‍රවිඩ ඵලාර පරාජය කරමින් ලංකාව එක්සත් කරනු වස් ගැමුණු කුමරුට අවශ්‍ය සහාය විහාරමහා දේවිය විසින් ලබාදුන් බව පහත කරුණු ඇසුරින් පැහැදිලි කරගැනීමේ හැකියාව පවතී.

“.....තිත්ථමිහ නම් වූ මහත් බල ඇති කෘතහස්ත වූ දෙමළා යුද්ධ කෙරෙමින් සාර මසෙකින් මැණියන් දක්වා ඒ උපායෙන් අල්වා ගත්තේ ය” (ම.ව. 25: 7-8)

සතුරා මර්දනය කිරීමට මාස හතරක් වැනි කෙටි කාලයක් තුළදී හැකි වූයේ විහාරමහා දේවියගේ දුරදක්නා නුවණ සහ ස්ථානෝචිත ප්‍රඥාව නිසාවෙන් වන අතර, ඇය මනා දැක්මකින් යුක්තව ක්‍රියා කරලීම මගින් ගැමුණු කුමරුට සතුරාට එරෙහිව ක්‍රියා කිරීමට හැකි වූ බව ස්ථූට වන තවත් අවස්ථාවක් පහත පරිදි පෙන්වාදිය හැකි ය.

“දුටුගැමුණු රජ තෙමේත් මැණියන් හා මන්ත්‍රණය කොට ගෙන ඒ බිසවුන් උපායෙන් දෙතිස් බලකොටුවක් කරවී” (ම.ව. 25:55)

ගැමුණු කුමරු ඵලාරට එරෙහිව ක්‍රියා කිරීමේදී මවගේ උපදෙස් අනුව ක්‍රියා කරන ලද බවත්, එකී ක්‍රියාදාමය හේතුවෙන් ඵලාර පරාජය කිරීමේ කාර්යය වඩාත් සාර්ථකව කරගත හැකි වූ බවත් මහානාම හිමියන් කරනු ලබන විස්තරය තුළින් මනාව ගම්‍ය වේ.

මවක් වශයෙන් සිය දරුවන්ගේ කාර්යයන් උදෙසා සිය දායකත්වය නොඅඩුව ලබාදුන් වීර මාතාවක් වශයෙන් ඉලනාග රජුගේ

මව ලාංකීය ඉතිහාසයෙහි සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමිකරගන්නා බව ඇය පිළිබඳව සඳහන් වන්නා වූ පුවත් මඟින් පැහැදිලි වේ. එක් අවස්ථාවකදී ඉලනාග රජු ලම්භකර්ණ වංශිකයින් මරණයට පත් කිරීමට සූදානම් වූ අවස්ථාවේදී ඔහුගේ මව විසින් එසේ නොකරන ලෙස උපදෙස් ලබාදුන් බවත්, ලම්භකර්ණ වංශිකයින් ගොනුන් සේ සලකා ඔවුන්ගේ අං සහ කුර පමණක් සිඳවීම මඟින් ඔවුන්ට දඬුවම් ලබාදෙන ලෙසට සිය මෑණියන් විසින් ඉලනාග රජුට උපදෙස් දුන් බවත් වංසකතාවෙහි විස්තර කොට තිබේ. (ම.ව. 35:41-44)

යම්හෙයකින් ඉලනාග රජු කෝපයට පත්ව ලම්භකර්ණ වංශිකයින් මරණයට පත් කරන ලද්දේ වූයේ නම් මහත් විපතක් සිදුවීමට ඉඩ තිබුණ බවත්, එය වළක්වා ගැනීම උදෙසා මවගේ අනුශාසනා බලපාන ලද බවත් මනාව පැහැදිලි වේ.

මෙරට කාන්තාව තම රට, ජාතිය රැකගනු වස් සිය දායකත්වය නොමඳව ලබාදුන් ආකාරය වංසකතාව අධ්‍යයනය කිරීමේදී තවදුරටත් පැහැදිලි වන අතර, පිරිමි දරුවෙකු ජනනය කිරීම මඟින් හෝ තමාගෙන් ඉටුවිය යුතු යුතුකම් ඉටු කරලීමට සමත් වූ බව රත්නාවලී බිසවගේ කතා පුවත ඇසුරින් වටහා ගැනීමේ හැකියාව පවතී. සුගලා දේවියගේ සහ සිරිවල්ලභ රජුගේ ආදරණීය දියණිය වූ රත්නාවලී බිසවගේ සැමියා වූයේ මානාහරණ කුමරු වන අතර, මිත්‍රා සහ ප්‍රභාවතී දියණියන් දෙදෙනාගේ සෙනෙහෙබර මව වූ ඇයට පිරිමි දරුවන් නොසිටි අතර, පුතෙකු අපේක්ෂාවෙන් සිටි බව සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය විස්තර කරන අතර (ම.ව. 62:18-27), ඇගේ එම අපේක්ෂාව සාර්ථක වූ බව මහාවංසයේ සඳහන් පුවතින් පැහැදිලි වේ (ම.ව. 62:35-44). රත්නාවලී බිසව පිරිමි දරුවෙකු ජනනය කරලීමත් තමන්ගෙන් ඉටුවිය යුතුකම් නොමඳව සිදු කරන ලද බව පැහැදිලි වේ.

මෙරට ලාංකීය කාන්තා දේශපාලන ඉතිහාසය අධ්‍යයනය කිරීමේදී සෝමා දේවිය නම් වූ චරිතය ද අමතක කළ නොහැකි අතර, ඇය මෙරට දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය උදෙසා සිය දායකත්වය ලබාදුන් අතර, වළගම්බා රජු දේශපාලන වශයෙන් දුෂ්කරතා රැසකට ම මුහුණ දුන් අතර, එවන් අවස්ථාවලදී ඔහුට සහාය වූයේ සෝමා දේවිය යි. පංච ද්‍රවිඩ ආක්‍රමණය, තීය බමුණාගේ කැරැල්ල වැනි අසීරු අවස්ථාවලදී සෝමා දේවිය ඔහු වෙනුවෙන් ක්‍රියා කරන ලද ආකාරය මහාවංස පුවතීන් මනාව විස්තර වේ.

“..... රථයාගේ සැහැල්ලු බව පිණිස යහපත් සිලම්භක් දී, මිහිපති තෙමේ සෝමා දේවිය ඇයගේ අනුමතියෙන් බැස්ස විය” (ම. ව.33:48).

වළගම්බා රජුගේ ආදරණීය බිරිඳ වශයෙන් සෝමා දේවිය තමාගේන ඉටුවිය යුතු යුතුකම් සියල්ල නොපිරිහෙලා ඉටු කරන ලද ආකාරය මහානාම හිමියන්ගේ විස්තරය තුළින් විද්‍යමාන වේ.

අතීත ලාංකීය කාන්තාව දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේදී සිය නොමසුරු දායකත්වය ලබාදුන් ආකාරය මිත්‍රා කුමරියගේ චරිතය ඇසුරින් ද අවබෝධ කරගත හැකි ය. විජයබාහුගේ සහෝදරිය වූ මිත්‍රා කුමරිය දේශපාලන අංශයෙහිදී මැදිහත්ව ක්‍රියා කරන ලද ආකාරය මූලාශ්‍රයගත තොරතුරු මගින් අනාවරණය වේ. එහි එක් අදියරක් වශයෙන් සම්ප්‍රදාය ඉක්මවා මානාභරණ කුමරුට උපරාජ තනතුර ලබාදුන් ආකාරය මහානාම හිමියෝ විස්තර කරති.

“එකල්හි විජයබා රජුගේ නැඟණි වූ ඇපාණන්ට ද, ඒ බිසවුන්ගේ පුතුන් තුන්දෙනා ද මහා ඇමතියෝ ද, එසේම (අබ)විහාරවාසී වූ හික්ෂු ද, යන මේ සියල්ලෝ රුහුණ වසන්තා වූ

අපොහොසත්ව මිහිපල්හු මළ අස්න නොදන්වා එකතුව රජහට ලංකා රාජාභිෂේක දුන්නාහු ය” (ම.ව. 61:1-4).

මෙකී විස්තරය අනුව ගමය වනුයේ මිත්‍රා දේවිය රාජ්‍ය පාලන කාර්යයෙහිදී සිය දායකත්වය නොමඳව ලබාදුන් ආකාරය යි.

අතීත ලාංකීය කාන්තාව දේශපාලනයේදී සිය දායකත්වය ලබාදුන් තවත් අංශයක් වූයේ කාන්තාව පුරුෂයා අභිබවා සිය දායකත්වය ලබාදීමයි. මෙම සම්ප්‍රදාය ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගයේ සිටම පැවත එන බව විජය කුවේණි පුවත ඇසුරින් වටහා ගැනීමේ හැකියාව පවතී. කුවේණිය තම ඥාතීන් සියලුදෙනා ඝාතනය කරලමින් විජය රාජ්‍යයෙහි අභිෂේක කරවන ලදී. මේ අනුව විජය අභිබවා යමින් කුවේණිය ස්වකීය පරමාර්ථ ඉෂ්ට කරගනු වස් ක්‍රියා කරන ලද ආකාරය මහාවංසය තුළින් අනාවරණය කරගැනීමේ හැකියාව පවතී. (ම.ව. 7:30-39)

රාජ්‍ය පාලන කාර්යයෙහිදී කාන්තාව පුරුෂයා අභිබවා යමින් ක්‍රියාකරන ලද ආකාරය මානව ප්‍රත්‍යක්ෂ වන අවස්ථාවක් වනුයේ අනුලා බිසවගේ ක්‍රියාකලාපය තුළිනි. චෝරනාග රජුගේ බිසව වූ අනුලා දේවිය තිස්ස කෙරෙහි ඇති වූ ආදරය නිසා චෝරනාග මරණයට පත් කරන ලද අතර, තිස්ස රාජ්‍යත්වයට පත් කරන ලදී. නමුදු කාලයාගේ ඇවෑමෙන් තිස්ස මරා දමා සිව නම් වූ වටුකයා කෙරෙහි ඇති වූ ප්‍රේමය නිසා සිව මරා දමන ලද බවත්, පසුව වටුකයා රාජ්‍යත්වයට පත් කරවන ලද ලද බවත් සඳහන්. නමුදු මෙයින් නොනැවතුණු අනුලා දේවිය වටුකයා මරා දමමින් දරකැටිතිස් වෙත රාජ්‍ය බලය පවරන ලදී. අවසානයේදී දරකැටිතිස් ඝාතනය කරලීමෙන් පසුව නිලීය බමුණාට රජකම ලබාදුන් බවත් ඔහු ද්‍රවිඩ බමුණෙකු බවත් වංසකතාවෙහි සඳහන් වේ.

අනුලා දේවිය සම්බන්ධයෙන් තවදුරටත් කරුණු අධ්‍යයනය කිරීමේදී පැහැදිලි වන කරුණක් නම් මකලන්තිස් රජු අනුලා දේවියට බියෙන් පලා ගොස් පැවිදි වූ බවත් සුදුසු සමය පැමිණීමෙන් පසුව උපැවිදි වී අනුලා බිසව මරා දමා රාජ්‍යත්වයට පත් වූ බවත් මූලාශ්‍රය විස්තර කරයි. (ම.ව. 34:16-29)

අනුලා බිසව වසර හතරක් වැනි කාලයක් මෙරට පාලනය කරන ලද්දේ වරින් වර පුද්ගලයන් කිහිපදෙනෙකුම මරණයට පත් කරමිනි. එවැනි සිදුවීමක් මෙරට ඉතිහාසයේ සිදු වූ ප්‍රථම අවස්ථාව වශයෙන් හඳුන්වාදිය හැකි ය.

මෙරට රාජ්‍ය පාලන ක්ෂේත්‍රය අර්ථවත් කරනු වස් සංඝා දේවිය ද සිය දායකත්වය නොමඳව ලබාදුන් ආකාරය සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනය කිරීමේදී පෙනී යයි. මහානාම රජුට පසුව මෙරට රජ්‍ය ගෙන යාම සඳහා අනුප්‍රාප්තිකයෙකු නොසිටි අතර, අගමෙහෙසියට ද පුතුන් නොවූ බවත් දෙමළ බිසවගේ පුතා වූ සොන්ටීසේන රාජ්‍යත්වයට පත් කරන ලදී. මහානාමගේ දියණිය වූ සංඝා සොන්ටීසේන මරවා සිය ස්වාමියාට රාජ්‍ය බලය ලබාදුන බව වංසකතාව විස්තර කරනුයේ,

මහානාම රජුට දා දෙමළියක කුසහොත් සොන්ටීසේන නම් කුමාරයෙක් ද එසේම මෙහෙසි දියණි වූ සංඝා නම් කුමාරිකාවන් ද වූහ. “එකල සොන්ටීසේන රජ පැමිණි සංඝා කුමරිය විසින් මරන ලද එදවස්හිදී ම ඕ තොමෝ පෙර පියවි කරවා තමා වල්ලභ ඡත්තගහාකයාට රජය දින.” (ම.ව. 38:1-3) යනුවෙන් වන අතර, සිය ස්වාමියා රාජ්‍යාභිෂේක කරවීමට තරම් නිර්හීතව ක්‍රියා කරන ලද වර්තයක් වශයෙන් සංඝා හඳුන්වාදිය හැකි ය.

අතීතයේ කාන්තාවන් දේශපාලන කාර්යයන්හි නියැලීම සම්බන්ධයෙන් තවදුරටත් අධ්‍යයනය කරන කල්හි මුගලන් රජුගේ

මෙහෙසිය හඳුනා ගත හැකි අතර, සිය ඥාතීන්ට විෂ සහිත ආහාර ලබාදී මරණයට පත් කරන ලද බවත්, අවසානයේදී ඇය රාජ්‍ය විචාරන ලද බවත් මහාවංසයෙහි 40:64 ගාථාවෙන් විස්තර කරන අතර, කාන්තාවක වශයෙන් ඇය කුමන අභියෝගයක් හෝ භාර ගැනීමට සුදානම්ව සිටි බව පැහැදිලි වේ.

මෙරට රාජ්‍ය පාලන සන්දර්භය තුළ කැපී පෙනෙන කාන්තා චරිත අතර සුගලා දේවියට හිමි වනුයේ ද වැදගත් ස්ථානයකි. ආගමික වශයෙන් බෞද්ධයාගේ පූජනීයත්වයට පාත්‍ර වූ දළඳා වහන්සේ ආරක්ෂා කිරීමේ ගෞරවය හිමි වනුයේ සුගලා දේවියටයි. සතුරු ආක්‍රමණ හමුවේ දළඳා වහන්සේ රැකගැනීම සඳහා උරුවේල ජනපදයට බලා ගියේ අත් කිසිවක් නිසා නොව තමාගෙන් ඉටු විය යුතු යුතුකම ඉටු කරලීම උදෙසා බව වංසකතා විස්තර කරයි. (ම.ව. 74:91)

අතීත ලාංකීය කාන්තාව දේශපාලන කාර්යන්හිදී සිය දායකත්වය ලබාදුන් තවත් එක් අදියරක් වශයෙන් ස්වාමියාගේ මරණින් පසුව රාජ්‍ය පාලනයට සම්බන්ධ වීම පෙන්වාදිය හැකි ය. මේ සම්බන්ධව අධ්‍යයනය කරන කල්හි ලීලාවතී රැජින සිය ස්වාමියාගේ මරණින් පසුව රාජ්‍ය බලය ලබා ගැනීමට සමත් වූ අතර, මෙකී කාර්ය සඳහා කීර්ති, චමුනක්ක, පරාක්‍රම යනාදී සේනාපතියන්ගේ සහාය ලැබුණු බවත් අවස්ථා තුනකදී රාජ්‍ය පාලනය ගෙන යන ලද බවත් සඳහන් වේ. (ම.ව. 80:44-47)

ලීලාවතී රැජින සම්බන්ධයෙන් සසඳාවත කතුවරයා මනාව විස්තර කර තිබෙනුයේ මෙසේය,

කළ සෝ සසුන් වැඩ

ලීලාවති හිමි සඳ

පළ කළ දහම් සේ සිරි

මේ වැටුම්හි පිටුබල වී (14 කවිය)

නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ අගමෙහෙසිය වූ කළයාණුවතී රැජින මෙරට රාජ්‍ය පාලනය ශක්තිමත් කරනු වස් ක්‍රියා කරන ලද අතර, මැය රාජ්‍ය බලය ලබා ගන්නා ලද්දේ ද නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ අභාවයෙන් පසුව වැන්දඹු කාන්තාවක් වශයෙනි. කාලිංග වංශික කාන්තාවක් වූ මැය වසර හයක් වැනි කාලයක් පාලනය ගෙන යන ලද බවත්, එය දීර්ඝ කාලයක් වශයෙන් සැලකිය හැකි වනුයේ නිශ්ශංකමල්ල රජු පාලනය කළේ ද වසර නවයක් වැනි කාලයක් වන හෙයිනි. සාහිත්‍ය මෙන්ම අභිලේඛනමය මූලාශ්‍රයන්හි ද ඇය පිළිබඳව විස්තර කර තිබෙන නමුත් ඇතැම් තැන්හි පරස්පර විරෝධී බවක් දක්නට ලැබේ.

".....ආයස්මන්ත නම් සේනානායක තෙම ඒ මිහිපාලයන් පහ කොට කීර්ති නිශ්ශංක මහරාජණන් අග මෙහෙසුන් වූ කළයාණුවතී නම් බිසවුන් ලවා ධර්ම නීතියෙන් සාවුරුද්දක් රාජ්‍ය කරවී" (ම.ව. 80:32-33)

".....නිශ්ශංක මහරජහු අගබිසෝ කළයාණුවතී නම් බිසොවුන් ලවා සහවුරුද්දක් රජය කැරවීය" (පූ.ව. පි.ට. 841)

එහෙත් මිණිපේ පුවරු ලිපිය දක්වනුයේ,

"අභාසලමෙවන් කළයාණුවතී ස්වාමීන් වහන්සේට අටවන්තෙ දෙමළ මහසෙන් මෙලකට බැසැ....."

කලාණුවතී රැජින සාමාන්‍ය ජනතාවගේ ප්‍රසාදයට ලක්වූ බවත්, රාජ්‍ය උරුමය සම්බන්ධයෙන් ගැටලු පැවතිය ද කලාණුවතී රැජිනගේ රාජ්‍ය වර්ෂවලින් සෙල් ලිපිවල දිනය යොදා ඇති බව විද්වත් අදහසයි.

".....ශ්‍රී අබා සලමෙවන් කලාණුවතී ස්වාමීන් වහන්සේ" යනුවෙන් බෝපිටිය සෙල් ලිපියෙහි විස්තර කරන අතර, මැය භාවිතා කරනු ලැබූ විරුද්ධ නාමය වශයෙන් අබා සලමෙවන් යන්න සඳහන් වේ.

වැන්දඹු කාන්තාවක් වශයෙන් නිහඬ චරිතයක් නොවූ අතීත ලාංකීය කාන්තාව දේශපාලනික වශයෙන් මෙරට අස්ථාවර නොකරලීම උදෙසා ක්‍රියා කරන ලද අයුරු වටහා ගත හැකි ය.

මෙරට රාජ්‍ය පාලන ක්‍රියාවලියේදී රාජ්‍ය පාලකයා තම අනන්‍යතාව රැකගනු වස් අභිෂේකයේදී ක්ෂත්‍රියය වංශික කාන්තාවක් පමණක් විවාහ කරගැනීම විජයාභිෂේකයේ සිටම සම්ප්‍රදායිකව පැවත ගෙන එන ආකාරය ඉතිහාසය පුරාම දක්නට ලැබේ. උසස් වංශික කාන්තාවක් පමණක් රාජාභිෂේකයේදී යොදා ගැනීම තුළින් රාජ්‍යාභිමානය ආරක්ෂා කරගැනීමට යන්න දැරූ ආකාරය මූලාශ්‍රයගත තොරතුරුවලින් අනාවරණය වේ.

විජයාභිෂේකය සඳහා ඉන්දියාවේ මධුරාපුර කාන්තාවක් ගෙන්වා ගැනීමෙන් පසුව අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් උත්සවශ්‍රීයෙන් යුතුව සිදු කරන ලදී. (ම.ව. 7:47) තම්බපණ්ණියෙහි සිටි කාන්තාවක් විවාහ කරගැනීමට රජු අකමැති වූ බව වංසකතාව විස්තර කරනුයේ, “ක්ෂත්‍රියය කන්‍යා මෙහෙසියකගේ අභිෂේකයක් නැතිව නොකැමැති විය” (ම.ව. 7:47) යනුවෙනි. මෙකී ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරමින් පණ්ඩුවාසදේව රජු ඉන්දියාවෙන් ගෙන්වා ගන්නා ලද හද්දකච්චායනා

කුමරිය මෙහෙසි තන්හි තබා ගනිමින් සිය අභිෂේකය සිදු කර ගන්නා ලදී. (ම.ව. 8:28)

දේවානම්පියතිස්ස රාජ්‍ය සමය සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමි කරගනු ලබන්නේ මෙරට විධිමත් රාජ්‍යාභිෂේකයක් පැවැත්වීම හේතුවෙන් වන අතර, මහාවංසටීකාවෙහි සඳහන් විස්තරයට අනුව ක්ෂත්‍රියය කාන්තාවක් සිටීම අනිවාර්ය කරුණක් වී ඇත.

".....පළමුවෙන් මආභිෂේක ලබන රජ දරුවන් විසින් ස්වර්ණමයාදී ක්‍රීඩිත ශංඛයන් ද, ගංගා නදී ජලය ද, ක්ෂත්‍රියය කන්‍යාවක් ද ලැබිය යුතුය යි පවසා රජ දරුවන්ගේ අභිෂේක විධි ද කියන ලදී. (ම.ව.ටී. පි.ට.230). මේ ආකාරයට රාජ්‍යාභිෂේකය උදෙසා උසස් වංශික කාන්තාවක් සිටීම අනිවාර්ය කරුණක් වූ බව මෙකී කරුණුවලින් අනාවරණය කරගත හැකි ය.

රාජ්‍ය බලය හිමි කරගත් කාන්තාවන් තම අනන්‍යතාව ආරක්ෂා කරගනු වස් මෙන්ම බලය පතුරුවාලීම සඳහා විරුද්ධ නාම භාවිතා කරන්නට වූ ආකාරය හඳුනා ගත හැකි අතර, රාජීනි යන්න එවැනි විරුද්ධ නාමයකි. සිව්වන මහින්ද රජු සිය පුතුවට යුව රාජ තනතුර ද, දියණියට යුව රාජීනි තනතුර ද ලබාදුන් බව සඳහන් (ම.ව. 54:10).

පළමුවන සේන රජුගේ ක්‍රියාකලාපයන් පිළිබඳව කරනු ලබන විස්තරයෙහි ද සංඝා කුමරිය මෙකී විරුද්ධ නාමය භාවිතා කරන ලද බව පැහැදිලි වේ.

".....රජ කුමරියන් තුන්දෙනා අතුරෙන් සංඝා නම් වූ කුමරිය රැජින තන්හි තබා රජය සම වූ මහාභෝග දී උපරජනට දෙවී" (ම.ව. 50:57-58).

නිශ්ශංකමල්ල රජු අනුගමනය කරලමින් කල්‍යාණවතී රැජින ද විරුද්ධ නාම භාවිතා කරන්නට ඇති අතර, අබාසලමෙවන් යන විරුද්ධ

භාවිතා කළ බව බතලගොඩ වැව සහ බෝපිටිය යන සෙල් ලිපි මගින් අනාවරණය කරගත හැකි ය.

".....ශ්‍රී අබා සලමෙවන් කලාණුවතී
ස්වාමීන් වහන්සේ (බෝපිටිය සෙල් ලිපිය)"

පොළොන්නරු සමය වනවිට රාජ සභාවේදී කාන්තාවට වැදගත් ස්ථානයක් හිමි වූ බව නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ අල්ලෙයි තඹ සන්නස සහ දොරටියාව සන්නසෙහි සඳහන් තොරතුරු මගින් අනාවරණය කර ගත හැකි ය.

".....

න් සැදි අගබිසො සුභදා මහදෙවීන් වහන්
සේ හා කලාණ මහාදෙවීන් වහන්සේ හා යුව
රජ වූ සිටි උරෙයි දා වීරබාහු මහපාණන්ව

.....

මෙසේ විමර්ශණය කර බැලීමේදී මෙරට කාන්තාව දේශපාලනික වශයෙන් තම අන්‍යන්‍යතාව රැකගනු වස් විරුදාවලී නාම භාවිතා කිරීමට යොමු වූ අයුරු පැහැදිලි වේ. ජනතාව අතර කැපී පෙනෙන වර්තයක් බවට පත් වීමේ එක් උපක්‍රමයක් වශයෙන් මෙසේ වැරදි නාම භාවිතා කරන්නට ඇතැයි සිතිය හැකි ය.

ඉහතින් විස්තර කරන ලද කරුණුවලට අමතරව කාන්තාව දේශපාලනික වශයෙන් රාජ සභාවේ වැදගත් ස්ථානයක් හිමි කරගත් ආකාරය මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනය කිරීමේදී පැහැදිලි වේ. පොළොන්නරුව යුගයේ කාන්තාව රාජ සභාවේ වැදගත් ස්ථානයක් හිමිකරගත් බව දොරටියාව සෙල්ලිපි මගින් පැහැදිලි වේ. යුවරාජ, සේනාපති, අධිකරණ නායක, සභාපතිනා යන නිලධාරීන්ට අමතරව ප්‍රධාන

බිසෝවරුන් ද රාජ සභාවේ සිටි බව පොළොන්නරුව යුගයට අයත් සෙල්ලිපි මගින් පැහැදිලි වේ. මෙරට රාජ්‍ය විචාල බිසෝවරුන් සන්නස්වල සහ ව්‍යවස්ථාවල සාක්ෂිකරුවන් ලෙසින් ද අත්සන් කළ බවට සෙල්ලිපි මගින් විද්‍යමාන වේ.

උක්ත විස්තරයට අනුව මෙරට අතීත ලාංකීය කාන්තාව දේශපාලනික වශයෙන් විවිධ අවස්ථාවලදී විවිධ චරිත නිරූපණය කරමින් රටේ ඒකීයභාවය රැකගනු වස් ක්‍රියා කරන ලද්දේ කෙබඳු ආකාරයෙන් ද යන වග ගමය වේ. එකී ක්‍රියාකාලිපයන් වත්මන් කාන්තා දේශපාලනය උදෙසා කෙබඳු බලපෑමක් කරනු ලබන්නේ ද? යන්න මෙන්ම අතීත පාඩම් තුළින් වත්මන් කාන්තා දේශපාලනයට ගත හැකි පූර්වාදර්ශ කවරේද යන්න පිළිබඳව විචාරශීලීව විග්‍රහ කර බැලීම මෙම පරිච්ඡේදයේදී සිදු වේ.

එහි ප්‍රථම අදියර වශයෙන් අපගේ අවධානය යොමු වනුයේ අතීත කාන්තාව සිය චරිතය තුළ විවිධ වූ භූමිකා රඟ දක්වමින් කරනු ලැබූවා වූ සේවය වත්මන් කාන්තාවන් උදෙසා කෙබඳු අයුරකින් බලපානු ලබන්නේ ද යන්න පිළිබඳව විමසීමට ය. ඒ අනුව මවක්, බිරිඳක්, දියණියක් වශයෙන් මතුනොව සහෝදරියක් වශයෙන් ද සිය භූමිකාව නිරූපණය කරනු ලැබූ අතර, වත්මන් කාන්තාව ද සිය දායකත්වය නන් අයුරින් ලබාදීමට ගන්නා වූ ප්‍රයත්නයන් පිළිබඳව මාධ්‍ය මගින් අපට අසන්නට දකින්නට ලැබේ. නමුදු මෙහි සැබෑ යථාර්ථය වනුයේ කාන්තාවට සෘජුවම සමාජයට අවතීර්ණ වෙමින් සිය දායකත්වය ලබාදීමට නොහැකි වීමයි. මේ සඳහා හේතු පාදක වූ කරුණු ගණනාවක්ම පවතින අතර, දේශපාලනික, ආර්ථික මෙන්ම සාමාජික වශයෙන් එය පෙන්වාදිය හැකි ය. විශේෂයෙන්ම ලාංකීය කාන්තාව ගෘහ ජීවිතයකට සීමා වීම හරහා ඇයට දේශපාලන

ක්‍රියාවලිය උදෙසා සිය දායකත්වය ලබාදීමේදී ගැටලු රැසකට මුහුණ දීමට සිදු වීම සාමාන්‍ය කරුණකි. නමුදු මෙහි පවතින්නා වූ අමිහිරි සත්‍ය වනුයේ අන් කවරක් නොව තමාට හැකියාව තිබියදීත් වත්මන් කාර්තාවන් දේශපාලනික වශයෙන් තම දායකත්වය ලබාදීමට ඉදිරිපත් නොවීමයි. සරලව දැක්වුවහොත් යම් කාර්තාවක් පරම්පරාවෙන් දේශපාලනිකව පැවත ගෙන එන්නේ නමුදු සිය දායකත්වය ලබාදීමට ඉදිරිපත් වනුයේ අල්ප වශයෙනි. සිය පියාට, ස්වාමිපුරුෂයාට මෙන්ම දරුවන්ට ද යම් උපකාරයක් කළ හැකි නමුදු විවිධ බාධාවන් පවතින බව දක්වමින් සිය දායකත්වය ලබාදීමට ඉදිරිපත් නොවෙති.

නමුත් සිය පියාගේ අභාවයෙන් පසුව මෙරට රාජ්‍ය පාලන ක්ෂේත්‍රයට යම් දායකත්වයක් ලබාදීමට ඉදිරිපත් වන කාර්තාවන් ද සිටින බව පැවසිය හැකි ය. තව ද දේශපාලන අංශයේ නිරත වූ පුද්ගලයින්ගේ මරණින් පසුව වැන්දඹු කාර්තාවක් බවට පත්වන බොහෝමයක් කාර්තාවන් දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයට අවතීර්ණ වනු දැකගත හැකි ය. නමුදු මෙසේ පැමිණෙන කාර්තාවන් සැබවින්ම දේශපාලනය උදෙසා නිහතමානි සේවාවක් ලබාදෙන්නේ ද යන ගැටලුව පවතී. අතීතයේදී පරාර්ථය පෙරදැරිව දේශපාලනයට යොමුවූ කාර්තාවන් සිටි නමුදු වර්තමානය වනවිට එවැනි තත්ත්වයක් දක්නට නොමැත. පස්වාර්ථය පමණක් අරමුණු කරගත් වර්තමාන කාර්තාවන් දේශපාලනයට අවතීර්ණ වනු දැකගත හැකි ය.

තවදුරටත් කරුණු විමසා බැලීමේදී ගම්‍ය වනුයේ වත්මන් කාර්තාවන්ට පුරුෂයා අභිබවා දේශපාලන ක්‍රියාවලියේ නිරත වීමට අවකාශ නොමැති වීමයි. මේ සඳහා සමාජයෙහි මුල් බැස ගෙන තිබෙන්නා වූ පුරුෂ මූලික සමාජ ක්‍රමය පෙන්වාදිය හැකි අතර, පුරුෂාධිපත්‍ය මුල්කර ගත් සමාජ සංස්ථාවක් තුළ කාර්තාව

අසරණභාවයට පත් වේ. යම්හෙයකින් කාන්තාව දේශපාලනයට අවතීර්ණ වන්නේ ද ඇය සමාජයේ ගර්භාවට ලක්වන අතර, ස්ත්‍රී/පුරුෂ දෙපාර්ශවය විසින්ම එය සිදු කරති. අතීතයේදී කාන්තාව පුරුෂයා අභිබවා දේශපාලනයෙහි නියුක්ත වුව ද වර්තමානය වනවිට ඇයට පුරුෂයා හා සම තත්ත්වයකින් හෝ පුරුෂයාට වඩා පහත් තත්ත්වයකින් සිටිමින් හෝ දේශපාලන කටයුතුවල නිරත වීමේ හැකියාවක් නොමැති තරම් ය. එසේනම් මෙරට වරින් වර බලයට පත්වන රජයන් විසින් ප්‍රකාශ කරන අන්දමට සැබවින්ම කාන්තාවට දේශපාලනික වශයෙන් ක්‍රියා කරලීමේ නිදහස තිබේද යන්න ගැටලු සහගත තත්ත්වයකි. සත්‍ය වශයෙන්ම වත්මන් සමාජයේ කාන්තාවට දේශපාලනික අරමුණු වෙත ගමන් කරලීමේදී ස්ත්‍රී/පුරුෂ දෙපාර්ශවය විසින් ම ඇති කරනු ලබන බලපෑම බලපාන බව ඇතැම් සිදුවීම් දෙස බැලීමේදී පැහැදිලි වේ.

අතීත කාන්තාවෝ දේශපාලනික අරමුණු ඉටු කරගැනීමට ප්‍රයත්න දරන ලද අවස්ථාවන්හිදී ඒ තුළ ආගමික පරමාර්ථ ද ගැබ්ව ගිබුණු බවත් එම අරමුණු සාක්ෂාත් කරගැනීමට යාමේදී පුරුෂයා අභිබවා ක්‍රියා කරන ලද බවත් පැවසිය හැකි ය. එහෙත් අද වනවිට කාන්තාවට එවැනි තත්ත්වයක් උදාවී නොමැති බව අකමැත්තෙන් වුව ද පිළිගත හැකි යථාර්ථයක් බවට පත්ව තිබේ.

මෙතෙක් බලන කල්හි වර්තමාන කාන්තාව දේශපාලනයේදී අතීත කාන්තාව සමගින් වෙනස් වන ආකාර කිහිපයක් ම දක්නට ලැබෙන අතර, ඒ අතුරින් ස්වාමියාගේ මරණින් පසුව දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීම පෙන්වාදිය හැකි ය. අනුරාධපුර මෙන්ම පොළොන්නරුව යුගයන්හි කාන්තාවන් ද සිය ස්වාමියාගේ මරණින් පසුව දේශපාලන කාර්යන්හිදී නිරත වූවා සේම වර්තමානයේ ද ඇතැම් කාන්තාවන් මෙම ක්‍රමයම අනුගමනය කරනු දක්නට ලැබේ.

වර්තමානයේදී සිය සැමියාගේ සහ පියාගේ මරණින් පසුව දේශපාලනයට පිවිසෙන කාන්තාවන්ගේ ගමන් මාර්ගය සාර්ථක වනවා මෙන්ම අසාර්ථක වන අවස්ථා ද දක්නට ලැබේ. සමාජය විසින් ඵලදායී කරනු ලබන අපහාස නින්දා හමුවේ නොසැලී ස්ථිර මාර්ගයක් ඔස්සේ ගමන් කරලීමට කාන්තාවට අපහසු වී තිබෙන අතර, එවන් බාධා ජය ගත් කාන්තාවෝ දේශපාලනික සාර්ථකත්වයට පත්ව සිටී. මෙහිදී දැක්විය යුතු තවත් කරුණක් වනුයේ ඇතැම් දියණිවරුන්, බිරිත්දැවරුන් තම පටු අරමුණු සාක්ෂාත් කරගනිමින් සිටින බවයි. දේශපාලනික වශයෙන් තමාට ලබාගත හැකි වරප්‍රසාද වරදාන කෙරෙහි පමණක් සිතීම හේතුවෙන් දීර්ඝ ගමනක් යාමේ අපහසුවක් පවතී. සුළු කාල සීමාවක් තුළදී ලෞකික සම්පත්වලට ලොබ බැඳී කාන්තාවෝ ඇතැම් අවස්ථාවල දේශපාලන භූමියේදීතම වර්තය කෙලෙසා ගත් අවස්ථා නැතුවාම නොවේ.

එසේම වර්තමාන කාන්තාවෝ දේශපාලනයට පිවිසීමේදී එක් වරක් නොව දහස් වරක් මනසින් විග්‍රහ කරමින් නිවැරදිම තීන්දුව ගත යුතුව තිබේ. මන්ද වැන්දඹු කාන්තාවක් වශයෙන් සමාජයේ අනේක විධ ගැහැටවලට මුහුණ දීමට සිදුවන අතරම, එවන් අපවාද නින්දාවලට මුහුණ දීමේ ශක්තියකින් හෙබි තැනැත්තියක් විය යුතුම ය. තාක්ෂණික විප්ලවයත් සමඟින් කාන්තාවට ඵලදායී වන තර්ජන සුළු පටු නොවන අතර මෙම තත්ත්වයට කෙසේ මුහුණ දීමට හැකියාව පවතින්නේද යන්න ඇයට තීරණය කළ හැකි විය යුතු අතර, ඒ තීරණය මඟින් ඇයට දේශපාලනික වශයෙන් ද දිගු ගමනක් යාමට හැකියාව පවතී.

කරුණු විග්‍රහ කර බැලීමේදී අතීත රාජ්‍ය පාලකයින් විසින් සිය අභිෂේකයේදී ක්ෂත්‍රියය වංශික කාන්තාවක් පමණක් විවාහ කරගැනීමට ක්‍රියා කරන ලදී. එහෙත් වර්තමානයේ සිදු වනුයේ කුමක්ද යන්න විවිධ

සමාජ ජාල, විද්‍යුත් මාධ්‍ය ඇසුරින් අපට තේරුම් ගත හැකි ය. ඇතැම් දේශපාලකයින් සිය දේශපාලන බලය උපයෝගී කරගනිමින් කාන්තාවන් තමන්ගේ අතකොළුවක් බවට පත් කරගෙන තිබේ. නීත්‍යානුකූල විවාහක කාන්තාව සිටියදී අවශේෂ කාන්තාවන් වෙත ආකර්ශනය වන දේශපාලකයින් දක්නට ලැබීම සාමාන්‍ය සිදුවීමක් බවට පත්ව තිබෙන අතර, එවන් ක්‍රියාවන් උදෙසා යොමු නොවීම ලැජ්ජාවට කරුණක් සේ සලකන පුරුෂයන් අප සමාජයේ දක්නට ලැබේ. එසේනම් කාන්තාවන්ට නිසි ගෞරවය ලබා නොදෙන, කාන්තා අභිමානය නොසලකන සමාජයක කාන්තාවට දේශපාලනික වශයෙන් ස්ථාවර තත්ත්වයක් හිමිවේද යන්න පැනයට කරුණකි. ස්ත්‍රී අභිමානය සුරකිමින් ඇයගේ සිතූම් පැතුම් අවබෝධ කරගන්නා සමාජයක් වේ නම් දේශපාලනික වශයෙන් ඇය සිය දායකත්වය ලබාදීමට නොපැකිලව ඉදිරිපත් වනු නියත ය.

අතීත පාලකයින් සිය අභිමානය රැකගැනීම උදෙසා උසස් වංශික කාන්තාවක් විවාහ කරගත් නමුදු අද වනවිට තමාගේ දේශපාලනික කීර්ති නාමයට කැළලක් ළඟා කරගැනීමට කාන්තාවන් යොදා ගැනීම කණගාටුවට කරුණකි. එසේනම් සිදුවිය යුත්තේ කාන්තාවට නිසි ගෞරවය ලබාදෙමින් දේශපාලනික වශයෙන් ඇයට ද සුවිශේෂී ස්ථානයක් ලබාදීමයි. එය යථාර්ථයක් වනුයේ නම් මෙරට දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය සර්ව සම්පූර්ණ වූවක් බවට පත්වනු නියතය.

අතීත කාන්තාවන් දේශපාලනයට පිවිසීමෙන් පසුව තම අන්‍යන්‍යතාව රැකගනු වස් විරුදාවලී නාම භාවිතා කරන්නට වූ අතර, එමඟින් තමන්ගේ චරිතය සමාජගත කරන්නට උත්සාහ ගත් බවත් එය සාර්ථක වූ බවත් ලිපිය ආරම්භයේදී අවබෝධ කර ගත්තෙමු. මෙකී කරුණ වර්තමාන සමාජය තුළ කෙබඳු ආකාරයකින් ක්‍රියාත්මක

වන්නේද යන්න විමසා බැලීමේදී පසක් වනුයේ එවන් තත්ත්වයක් අද
 වනවිට දක්නට නොමැති බවයි. පුරුෂ කේන්ද්‍රික දේශපාලනික
 පරිසරයක් තුළ කාන්තාවන්ට විරුදාවලී නාම භාවිතා කිරීමේ
 හැකියාවක් නොමැති තරම් ය. එහෙත් සිදු වනුයේ සමාජයේ පරිබාහිර
 පුද්ගලයින් දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේ නියුතු කාන්තාවන්ට විවිධ නාම
 ආරූඪ කරනු ලැබීමයි. කාන්තාවන් සමාජ අපහාසයට ලක් කිරීම
 පෙරදැරි කරගනිමින් පටු අරමුණු සාක්ෂාත් කරගනු වස් එය සිදු කරනු
 ලබයි. තවදුරටත් අවධානය යොමු කිරීමේදී ප්‍රත්‍යක්ෂ වනුයේ
 දේශපාලන පරිසරයක් තුළ කාන්තාවට අදහස් ප්‍රකාශ කරලීමේ අයිතිය
 මුලිනුපුටා දමා ඇති බවයි. අදහස් ප්‍රකාශනයට අවස්ථාවක් ලබුණත්
 ඇය විසින් ප්‍රකාශ කරනු ලබන අදහස්ම පසුව ඇයට වින කරන්නට
 සමත් වන බව වත්මන් සමාජය තුළින් පැහැදිලි වේ. කෙසේ නමුදු
 වත්මන් ලාංකීය දේශපාලන සන්දර්භය තුළ අතීත කාන්තාවන්ට රාජ
 සභාවේ හිමි වූ තත්ත්වය වර්තමාන පුරුෂ මූලික සමාජයක් තුළදී
 එවන්තක් බලාපොරොත්තු විය නොහැකි බවත් ය.

උක්ත විස්තරය පිළිබඳව විචාරාත්මක යොමු කරලීමේදී
 අවබෝධ කරගත හැකි වනුයේ පෙර රජ දරුවන් දවස කාන්තාවට
 දේශපාලනය තුළ සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමි වුවත් වර්තමාන ලාංකීය
 කාන්තාවන්ට හිමිවූ සමාජ, දේශපාලනික තත්ත්වය වර්තමානයේදී
 එලෙසම පවතිනුයේ නම් ලාංකීය දේශපාලනික සන්දර්භය පවතින
 තත්ත්වයට වඩා වෙනස් මුහුණුවරක් ගනු නියතය.

අතීත අත්දැකීම් එලෙසම ක්‍රියාත්මක කරලීම අපහසු මෙන්ම
 යථාර්ථවාදී නොවන බව ද සැබෑ නමුදු යම් යම් කරුණු අපට අදාළ
 අදාළ කරගැනීමේ හැකියාව පවතී. ඒ අනුව වත්මන් දේශපාලන
 සන්දර්භය ප්‍රවර්ධනය කරනු වස් කාන්තාවන්ට කළ හැකි දෑ අසීමිත

වන අතර, ඒ සඳහා බැඳ තිබෙන්නා වූ සීමිත බැම් මුදා හැරලීමට කාලය එළඹ ඇත. කෙසේ නමුදු අතීත ලාංකීය කාන්තා දේශපාලනයේ අත්දැකීම් ආදර්ශයට ගනිමින් අපගේ වින්තන රටාව වෙනස් කරලන්නේ නම් මෙරට දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය නවමු මඟක් ගනු නියත ය. පත් ඉරුවකට සීමාවූ කාන්තා දේශපාලන ප්‍රතිපත්ති යථාර්ථයක් බවට පත් කරලීමේ කාලය එළඹ ඇත.

කාන්තා හිංසනය, ළමා අපචාර, ස්ත්‍රී දූෂණ පිළිලයක් බවට පත්ව තිබෙන මෙවන් යුගයක එයට විරාමය තැබීම සඳහා කාන්තාව දේශපාලනික වශයෙන් ශක්තිමත් විය යුතු ය. එවන් සමාජ විරෝධී ක්‍රියාවන්ට විරාමය තැබූ කල්හි මෙරට දේශපාලනික වශයෙන් පමණක් නොව ආර්ථික, සමාජීය, සංස්කෘතික යන අංශයන්හි ද නවමු පිබිදීමක් ඇති වනු නියත ය. අතීතයෙන් උගත් පාඩම් න්‍යායාත්මකව මතු නොව ප්‍රායෝගිකව ද ක්‍රියාත්මක කරලන්නේ නම් මීට පෙරදී අවධානය යොමුවූ වත්මන් කාන්තා දේශපාලනය නව මාවතකට ගෙන යාමට හැකි වනු නියත ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය

පූජාවලිය (පු.ව.), 2005, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, (සංස්), ප්‍රියසිරි ප්‍රින්ටර්ස්.

මනාවංසය (ම.ව.), 2003, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.

සුරවීර, ඒ. වී., 1976, රාජාවලිය, (රා.ව.), අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ.

පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, ශිලා ලේඛන සංග්‍රහය, (පු.වි.දෙ.නි.ස.), IV වෙළුම, 2002, සෙනරත් පරණවිතාන (සංස්.)

සසඳාවන, 2000, ගුණවර්ධන, ඩී. ඩී. එස්., (සංස්) සමයවර්ධන ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ.

වංසත්ථප්පකාසීනී (මහාවංසටීකාව), (ම.ව.ටී.), අමරවංස නා හිමි, අකුරටියේ සහ දිසානායක, හේමචන්ද්‍ර, (සිංහල අනුවාදය) පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයන පශ්චාත් උපාධි ආයතනය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය. ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ.

Epigraphia Zeylanica (E.Z.), 1943, Vol. IV, Oxford University Press, London.

Epigraphia Zeylanica (E.Z.), 1955, Vol. V, Part I, Paranavithna, S. (ed.), Oxford University Press, London.

Epigraphia Zeylanica (E.Z.), 1985, Vol. II, Government Press, Colombo.

ද්විතීයික මූලාශ්‍රය

අධිකාරම්, ඊ. ඩබ්ලිව්. 1963, පැරණි ලක්දිව බෞද්ධ ඉතිහාසය හෙවත් පාලි අට්ඨ කතාවලින් අනාවරණය වන ලංකාවේ බුදු සමයේ තත්ත්වය.

එල්ලාවල. එච්., 1962, පුරාතන ලංකාවේ සමාජ ඉතිහාසය, සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, බත්තරමුල්ල.

මුණසිංහ, ඉන්ද්‍රානි, 1978, පැරණි ලක්දිව කාන්තාව, (පැ.ල.කා.), (කර්තෘ ප්‍රකාශනයකි), ඉතිහාස අධ්‍යයනය අංශය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය.

සල්ඩින් මෙලානි, බණ්ඩාර නිලන්ත, මනෝජී තිලක, පණ්ඩුක නිසල්, 2008, වසුන්දරා, පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.

ලක්දිව බුදු සසුනට පසුබිම් වූ ඉතිහාසය, කළුතර බෝධිමඟ පදනමේ ප්‍රකාශනයකි.

ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය, 1971, I කාණ්ඩය, II භාගය,
විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාලය.

රාහුල හිමි, වල්පොල, 1962, ලංකාවේ බුදු සමයේ ඉතිහාසය, ඇම්.පී.
ගුණසේන සහ සමාගම, කොළඹ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිහාසය, පළමු වන කොටස, අනුරාධපුර යුගය, 1994,
අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව.

පළාත් පාලන ආයතන තුළ කාන්තා නියෝජනය

ප්‍රවර්ධනය කිරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත ජනගහනයෙන් සියයට 50කට වැඩි ප්‍රමාණයක නියෝජනය කාන්තාවන් විසින් දරනු ලැබුව ද, රටේ ආර්ථික හා සමාජ සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය තුළ කැපී පෙනෙන දායකත්වයක් සැපයුව ද, ව්‍යවස්ථාදායකය විසින් ගනු ලබන තීන්දු තීරණ ක්‍රියාවට නැංවීමේ කාර්යය භාරයෙහි බහුතර නියෝජනය ඉසිලුව ද, මෙරට දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය තුළ කාන්තා නියෝජනය ඉතා පහළ මට්ටමක පැවතීම විවිධ පාර්ශවයන් විසින් දශක ගනණාවක් පුරා සාකච්ඡාවට පාත්‍ර කරන ලද කරුණකි. විශේෂයෙන්ම 2016 වර්ෂයේ ජාත්‍යන්තර කාන්තා දිනයේ තේමාව වශයෙන් භාවිතා වූ “වර්ෂ 2030දී කාන්තාවන්ට සම අයිතිය ලබා දෙමු, සවිමත් කතක්, තිරසර හෙටක්” යන්න අර්ථවත් කිරීමේ සුභවාදී පියවරක් වශයෙන් ප්‍රාදේශීය දේශපාලනය තුළ සියයට 25ක අනිවාර්ය කෝටාවක් කාන්තා නියෝජනය වෙනුවෙන් වෙන් කිරීම සඳහා වූ ඉතා අභියෝගාත්මක තීරණයක් 2016 වසරේදී රජය විසින් ගන්නා ලදී.

මෙම ක්‍රියාවලියේ ආරම්භයේ ලෙස, පළාත් පාලන හා පළාත් සභා ගරු අමාත්‍ය ජයසිරි මුස්තෆා මැතිතුමාගේ උපදෙස් මත, රේඛීය අමාත්‍යාංශ ලේකම් කමල් පත්මසිරි මහතාගේ මග පෙන්වීම යටතේ, පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනය විසින් එහි අධ්‍යක්ෂ සුජීව සමරවීර මහතාගේ මූලිකත්වය යටතේ හා පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරියන්ගේ සංසදයේ සහයෝගය ඇතිව, දිවයිනේ සියලුම පළාත් ආවරණය වන අයුරින් උපදේශන වැඩමුළු 09ක් පවත්වන ලදී. එහිදී, මෙරට දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේ අභිවාද්ධිය උදෙසා වසර ගණනාවක

සිට දායකත්වය සපයනු ලබන ප්‍රධාන පෙළේ රාජ්‍ය නොවන ආයතන කිහිපයක අනුග්‍රහය හා සහයෝගය ලබා ගැනීමට හැකි වීම වැදගත් ඉදිරි පියවරකි. මේ සඳහා සර්වි ෆෝ කොමන් ග්‍රවුන්ඩ්ස් (SFCG), ක්‍රිසලිස් (Chrysalis) සහ ඉන්ටර්නැෂනල් ෆවුන්ඩේෂන් ෆෝ ඉලෙක්ට්‍රෝරල් සිස්ටම්ස් (IFES) යන ආයතන ඉතා ප්‍රශංසනීය දැයකත්වයක් සලසා දෙන ලදී.

මෙම උපදේශන වැඩමුළු සඳහා සහභාගීවී කරුණු දැක්වීමට පළාත් පාලන ආයතනවල හිටපු නියෝජිතවරියන්, දේශපාලනයට පිවිසීමට අපේක්ෂාවෙන් සිටින කාන්තා නායිකාවන්, පළාත් පාලන ආයතන බල ප්‍රදේශයන්හි ක්‍රියාත්මක ප්‍රජා මූල සංවිධානවල ක්‍රියාකාරී නියෝජිතවරියන් හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලවල සේවයේ නියුතු කාන්තා කටයුතු සංවර්ධන නිලධාරීවරියන් වෙත අවස්ථාව සලසා දෙන ලදී. 2016 නොවැම්බර් මස 24 දින වයඹ පළාතෙන් ආරම්භ කර, 2017 පෙබරවාරි මස 27 වන දින උතුරු මැද පළාතෙන් අවසන් කරන ලද සමස්ත වැඩමුළු නවය (9) සඳහා 600 වැඩි කාන්තා සහභාගීත්වයක් පැවතීම විශේෂිත තත්ත්වයකි. පළාත් පාලන ආයතන වල කාන්තා නියෝජනය වර්ධනය කිරීම මූලික කොට ගත් සියයට 25 කෝටා ක්‍රමය පිළිබඳ නව නීතිය සම්බන්ධයෙන් සහභාගීවන්නන් දැනුවත් කිරීම රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ නීති නිලධාරීන්ගේ විසින් සිදු කරන ලදී.

වත්මන් ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ දේශපාලන සන්දර්භය තුළ දේශපාලනයට පිවිසෙන කාන්තාවන්ට ඇති අවස්ථා සහ අභියෝගය හඳුනා ගැනීම, කාන්තා දේශපාලන නායිකාවන් සහ ක්‍රියාකාරීන්ට ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් අවශ්‍ය වන සහාය ව්‍යුහයන් විමසීම හා දේශපාලනයට පිවිසීමට අපේක්ෂිත කාන්තාවන්ට ජාලගත වීමට

දිරිමත් කිරීම, මැතිවරණවලට ඉදිරිපත්වීමට හෝ පක්ෂ දේශපාලනයේ ක්‍රියාකාරී ලෙස නිරත වීම යන අරමුණු පෙරදැරි කොට මෙම උපදේශන වැඩසටහන් පවත්වන ලදී. මෙම සාකච්ඡාවන්හිදී විවිධ පළාත්වලින් ලද ප්‍රතිචාර අතර, මැතිවරණ නීති හා ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ දැනුවත්භාවයේ මදකම, හුදෙක් කාන්තාවක වීම හේතුවෙන් ක්‍රියාකාරී දේශපාලනයේ නිරත වීමේදී ඇති විය හැකි සුරක්ෂිතභාවය පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාවය හා දේශපාලන ක්‍රියාවලිය තුළ රැඳී සිටීම සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍යමය හැකියාව අවම වීම යන කරුණු කිහිපය ප්‍රධාන තැනක් ගනු ලබයි. ඒ අනුව ඉදිරි මැතිවරණ සඳහා කාන්තා නියෝජනය වර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ දී උක්ත කරුණු වෙත ප්‍රමුඛතාවයක් ලබාදීම තුළින් යහපත් ප්‍රතිඵල ළඟා කරගත හැකි බව අදාළ සියලු අංශ විසින් අවධාරණයට ලක් කළ යුතුව ඇත.

උක්ත පළාත් බඳු උපදේශන වැඩමුළු පිළිබඳ හා එම වැඩමුළු තුළින් මතු වූ කරුණු අළලා සකස් කරන ලද 'සැබෑ වෙනසකට - ඇයටත් හඬක්' නැමති වාර්තාව හා දිවයින පුරා පවත්වන ලද විවිධ වැඩසටහන් වලදී කාන්තාවන් දේශපාලනයට පිවිසීමේ අවශ්‍යතාවය හා ඒ සඳහා ඇති බාධා ඉවත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් කාන්තාවන් පන්දහසකට ආසන්න ප්‍රමාණයක් විසින් අත්සන් කරන ලද ලියවිල්ලක් දේශපාලන පක්ෂ නායකත්වයන් වෙත භාරදීමේ ජාතික උත්සවය කොළඹ බණ්ඩාරනායක අන්සුමරණ ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවේදී 2017 ජූනි මස 15 වන දින දිවයිනේ සියලු පළාත් නියෝජනය වන අයුරින් කාන්තා ක්‍රියාකාරිණියන් පන්සියයකට ආසන්න ප්‍රමාණයකගේ සහභාගීත්වය ඇතිව පවත්වන ලදී. ඉදිරි පළාත් පාලන මැතිවරණය සඳහා කාන්තා සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම හා තහවුරු කිරීම මෙහි මූලික අරමුණ විය.

මෙම උපදේශන වැඩමුළුවලදී ඉදිරිපත් වූ කරුණු අනුව,

- කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය හා තහවුරු කිරීම පිළිබඳ තත්ත්ව පත්‍රිකාවක් සහ උපායමාර්ග යෝජනාවලියක් සකස් කිරීම,
- මූලික මට්ටමේ පක්ෂ දේශපාලන නායකත්වය දැනුවත් කිරීම හා ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග හඳුනා ගැනීම,
- දේශපාලන පක්ෂ නියෝජිතයින් දැනුවත් කිරීම මගින් බිම් මට්ටමේ දේශපාලන ක්‍රියාකාරීකයින් දැනුවත් කිරීම හා සුදානම් කිරීම.
- අදාළ රාජ්‍ය නිලධාරීන් දැනුවත් කිරීම මගින් කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය තහවුරු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ක්‍රමානුකූල හා ක්‍රමවත් කිරීම,
- දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් කාන්තා නායකයින් හා ක්‍රියාකාරීකයින් දැනුවත් කිරීම හා පුහුණු කිරීම මගින් දැනුවත් පිරිසක් දේශපාලනය වෙත ප්‍රවිශ්ඨ කිරීමේ අවස්ථාව සලසා ගැනීම,
- මුද්‍රිත, විද්‍යුත් හා සමාජ මාධ්‍ය භාවිතා කරමින් හා පා ගමන්, ප්‍රදර්ශන පුවරු, බැනර්, අත් පත්‍රිකා භාවිතා කරමින් පුළුල් ප්‍රජා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- මුද්‍රිත, විද්‍යුත් හා සමාජ මාධ්‍ය තුළ කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය උදෙසා විශේෂ අවධානය යොමු කිරීම, ඒ පිළිබඳ සමාජ කතිකාවක් නිර්මාණය කිරීම, මාධ්‍ය කාලය ලබාදීම හා ඉඩ ප්‍රස්ථා වැඩි කිරීම,
- සහිකයින් ලෙස තේරී පත් වූ පසු තම කාර්යභාරය, යුතුකම් හා වගකීම පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම හා හැකියා වර්ධනයට අවශ්‍ය පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම

යන කෙටි හා දිගු කාලීන ක්‍රියාමාර්ගයන් හඳුනා ගන්නා ලද අතර ඒ සඳහා සුදුසු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම උදෙසා පළාත් සභා හා පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය, කාන්තා හා ළමා කටයුතු අමාත්‍යාංශය, පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනය, පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරියන්ගේ සංසදය, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන හා ක්‍රියාකාරීකරණයන්ගේ එකතුවෙන් සැදුම්ලත් “කාන්තා දේශපාලනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාකාරී එකමුතුව” මගින් වැඩසටහන් මාලාවක් සැලසුම් කොට ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතී.

එහි ආරම්භයක් ලෙස, USAID මූල්‍ය අනුග්‍රහය යටතේ ක්‍රියාත්මක යහ ආණ්ඩුකරණය හා වගවීම ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (Strengthening Democratic Governance & Accountability Project - SDGAP) මගින් කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය හා තහවුරු කිරීම පිළිබඳ තත්ත්ව පත්‍රිකාවක් සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ මූලික පියවර වශයෙන් තානාපති කාර්යාල නියෝජිතයින්, පාර්ලිමේන්තු මැති ඇමතිවරුන්, දේශපාලන නායකයින් හා ක්‍රියාකාරීකරණයන්, ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ කාන්තා නායකාවන්, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන හා සිවිල් සංවිධාන නියෝජිතයින්ගේ සහභාගීත්වය ඇතිව සාකච්ඡා වැඩමුළුවක් පවත්වා කරුණු රැස් කරන ලදී. එම තත්ත්ව පත්‍රිකාව ගරු පළාත් පාලන හා පළාත් සභා අමත්‍ය උපදේශන මුස්තකා මහතා මගින් කැබිනට් මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු සකස් වෙමින් පවතී. විශ්වවිද්‍යාලීය ආචාර්යවරු පිරිසක් විසින් සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයක ප්‍රතිඵල මත සකස් කරන ලද උපායමාර්ග යෝජනාවලියක් හා පළාත් මට්ටමින් සිදු කරන ලද උපදේශන වැඩමුළුවලින් මතු කරන ලද කරුණු ඇතුළත් කොට සකස් කරන ලද ‘සැබෑ වෙනසකට - ඇයටත් හඬක්’ වාර්තාව ද දේශපාලන පක්ෂ

'සැබෑ වෙනසකට - ඇයටත් හඬක්' වාර්තාව ද දේශපාලන පක්ෂ නායකයින් වෙත පිළිගැන්වීමට කටයුතු කොට ඇත. මෙම උපායමාර්ග අනුව කටයුතු කිරීම මගින් කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම උදෙසා කටයුතු කිරීමට පළාත් සභා හා පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය දැනටමත් පියවර ගනිමින් සිටිනු ලබයි.

මුද්‍රිත, විද්‍යුත් හා සමාජ මාධ්‍ය තුළ කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය උදෙසා විශේෂ අවධානය යොමු කිරීම, ඒ පිළිබඳ සමාජ කතිකාවක් නිර්මාණය කිරීම, මාධ්‍ය කාලය ලබාදීම හා ඉඩ ප්‍රස්ථා වැඩි කිරීමේ අරමුණ ඇතිව දේශපාලන පක්ෂ නියෝජිතයින්, මාධ්‍ය ආයතන ප්‍රධානීන්, රාජ්‍ය නිලධාරීන් හා රාජ්‍ය නොවන ආයතන නියෝජිතයින්, සිවිල් සංවිධාන ක්‍රියාකාරීකයින් පිරිසකගේ සහභාගීත්වයෙන් මාධ්‍ය තුළින් කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිළිබඳ වට මේස සාකච්ඡාවක් පවත්වා තීරණවලට එළඹීමට කටයුතු කරනු ලැබ ඇත. මේ අනුව ඉදිරි පළාත් පාලන මැතිවරණය ඉලක්ක කොට වැඩි කාන්තාවන් සඳහා අවස්ථාවක් හා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පිළිබඳ සංවේදී ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක වීමට පුවත් හා වැඩසටහන් ඉදිරිපත් කිරීමට එකඟතාවයනට එනු ලැබීය.

ප්‍රජා දැනුවත් කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් වශයෙන් දිවයිනේ විවිධ පළාත් නියෝජනය කරමින් පැමිණි කාන්තා දේශපාලන ක්‍රියාකාරීණයන්, තුන්දහසකගේ පමණ සහභාගීත්වය සහ මැති ඇමතිවරුන්, දේශපාලන පක්ෂ නියෝජිතයින්, සිවිල් සංවිධාන නියෝජිතයින් වැනි විවිධත්වයකින් සපිරි පිරිසකගේ සහභාගීත්වය ඇතිව කොළඹ විහාරමහා දේවි එළිමහන් රංගපීඨය අසලින් ආරම්භව නිදහස් චතුරශ්‍රය දක්වා වූ පාගමනක් සංවිධානය කොට ක්‍රියාත්මක කිරීමට පළාත් සභා

හා පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය ප්‍රමුඛ කාර්තෘ දේශපාලනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාකාරී එකමුතුව මගින් කටයුතු කරන ලදී. මෙම පාගමන අතරතුර ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම සඳහා අත් පත්‍රිකා, බැනර් හා ප්‍රදර්ශන පුවරු භාවිතා කරනු ලැබීය. සියලුම මාධ්‍ය මගින් පුළුල් ප්‍රචාරයක් දෙමින් පැවැත්වුණු මෙම වැඩසටහන මගින් ප්‍රජාව වෙත මෙම පණිවිඩය වඩා සමීප කරවීමේ අවකාශ සැලසිණි. මෙම පා ගමනින් පසු සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ප්‍රදර්ශන ශාලාවේදී අතිගරු ජනාධිපති මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවති විශේෂ උත්සවයේදී කාර්තෘ දේශපාලන සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ කාලීන අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ වැඩිදුරටත් තහවුරු කිරීම සිදුවිය. මෙහිදී අදහස් දැක්වූ අතිගරු ජනපතිතුමන් විසින් පෙන්වා දුන් ආකාරයට, රටේ සංවර්ධන ක්ෂේත්‍රයට වැඩි දායකත්වයක් සලසනු ලබන ආකාරයෙන්ම ප්‍රජාව උදෙසා තීන්දු තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේදී කාර්තෘ සහභාගීත්වය වර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඉතා දැඩි ලෙස පවතින හෙයින් ඒ සඳහා සියලුම පක්ෂ නායකයින් වැඩි අවධානයක් ලබා දෙමින් කටයුතු කළ යුතුව ඇත.

මේ අනුව ඉදිරි පළාත් පාලන මැතිවරණය අරමුණ කොට ගත් වැඩසටහන් මාලාවක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පළාත් සභා හා පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය, වනිතා හා ළමා කටයුතු අමාත්‍යාංශය, පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරියන්ගේ සංසදය හා පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනය හා කාර්තෘ දේශපාලනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාකාරී එකමුතුව එක්ව ප්‍රජා දැනුවත් කිරීම් හා පුහුණු කිරීම්, මැතිවරණය සඳහා කාර්තෘ ක්‍රියාකාරීන්ගේ සුදානම් කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කොට ඇත. මේ අනුව 2018 නව වර්ෂය ආරම්භයේ සිට මෙරට දේශපාලන ඉතිහාසයේ නව

පරිච්ඡේදයක ආරම්භය සනිටුහන් කරමින් පළාත් පාලන ආයතනවල තීන්දු තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා දෙදහසකට ආසන්න කාන්තාවන් පිරිසක් සහභාගීවනු දැක ගැනීමට අවස්ථාව උදාවනු ඇත.

සටහන

සිගිරි පූර්ණිමා බණ්ඩාර

Sri Lanka State Emblem
 Copyright © 2014

පළාත් පාලන මැතිවරණයේදී කාන්තාවන්ට දේශපාලනයට පිවිසීමට ඇති ගැටළු හඳුනාගැනීමේ හා ඉදිරි පියවර සාකච්ඡා කිරීමේ වැඩමුච්ච

සංවිධානය : පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය හා පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනය

සංවිධාන සබැඳියාව

සමග

පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ගේ සංසඳය

මූල්‍ය දායකත්වය

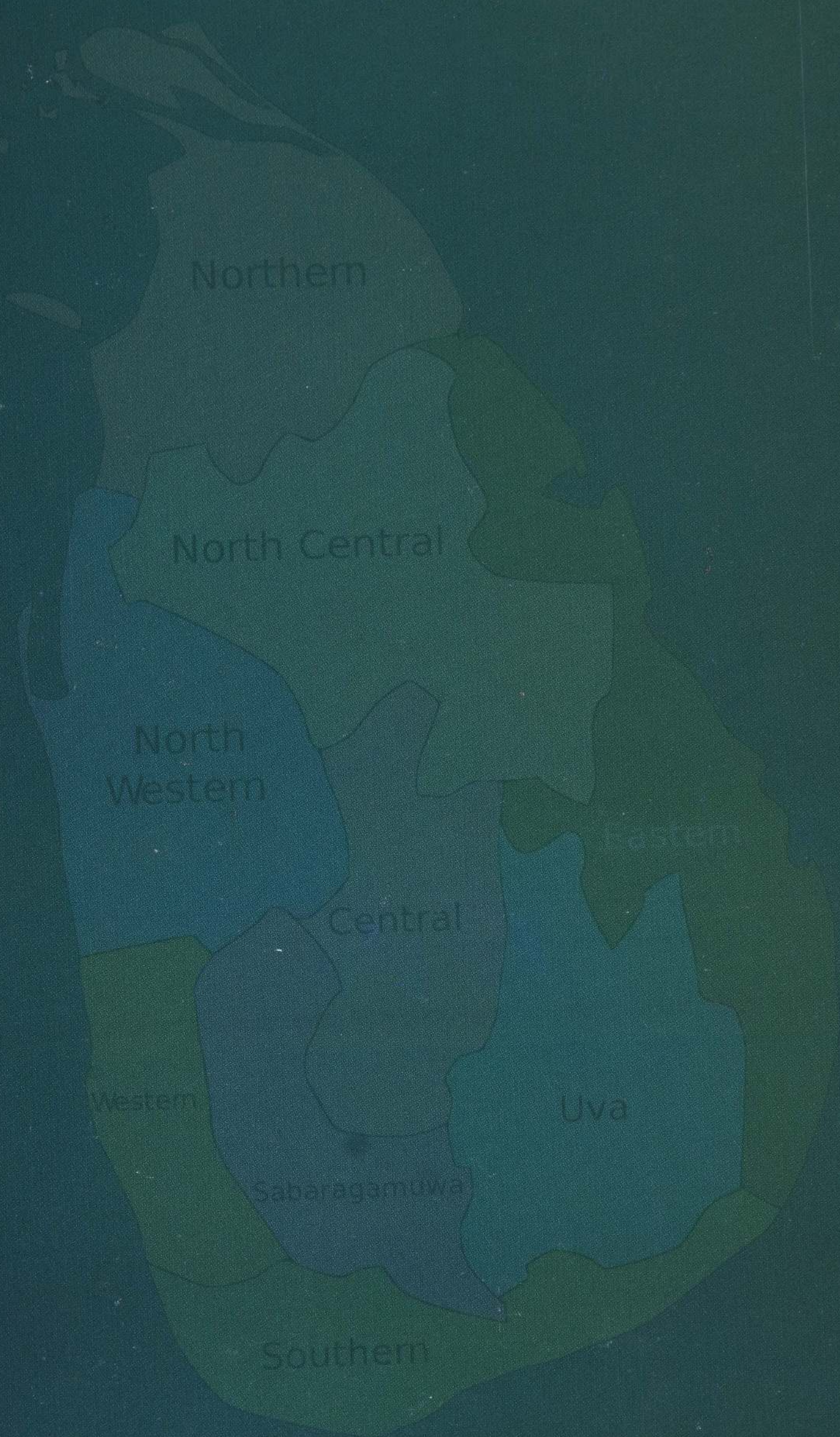

பொதுசனநூலகம்
19 DEC 2019
மாநகரசபை
யாழ்ப்பாணம்

Northern

North Central

North Western

Central

Eastern

Western

Uva

Sabaragamuwa

Southern

Public Library
Public Library
Public Library

பொது இயல்பு
19 DEC 2012
பொது இயல்பு
பொது இயல்பு

